

8
59

LACARA

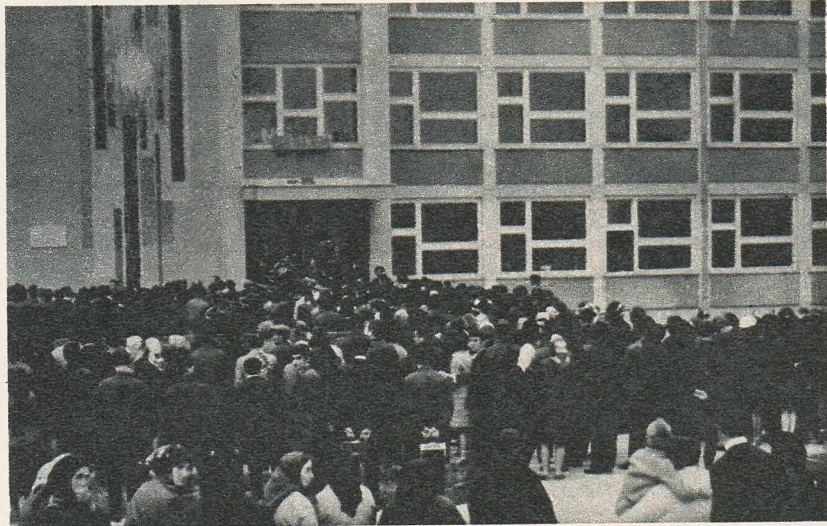
XL XVIII
726
PRILIE 1969

Trăiască 1 MAI

Ziua solidarității internaționale
a celor ce muncesc

REPORTAJ DE SAPTE ZILE

La 20 aprilie a.c. în Bolintinul din Vale a avut loc aniversarea a 150 de ani de la nașterea scriitorului Dimitrie Bolintineanu (1819—1872). Desfășurată sub egida UNESCO în cadrul marilor aniversări culturale ale anului 1969, festivitatea a prilejuit o participare numeroasă: țărani, muncitori, intelectuali din comuna natală a scriitorului și din sate învecinate. În prezența tov. Gheorghe Necula, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean Ilfov al P.C.R., președintele consiliului popular județean, și a unor oameni de cultură, scriitori, reprezentanți ai presei etc. a avut loc dezvelirea unei plăci comemorative la liceul din localitate, care poartă numele marelui scriitor.

MODA '69

dublu interviu la „dacia“

— Dacă am reținut bine cifra, tovarășe director Pascali, fabrica bucureșteană pe care o conduceți, «Dacia», produce anual cam 50 milioane metri de țesături din bumbac sau combinate cu fibre poliesterice. Asta înseamnă că îmbrăcați cam 16 milioane de femei cu cămășile de țesătură. E o răspundere grea, recunoașteți? — Ce faceți ca femeile noastre să arate îmbrăcate modern și cu gust?

— Să rectificăm o clipă socoteala, dacă-mi dați voie, și dintr-un punct de vedere nu atât de exclusivist feminin. Doar 12% din producția noastră e alcătuită din îmbrăcăminte de modă, restul e consacrat — ce să faci! — mai ales bărbaților: noi facem poplinurile pentru cămăși bărbătești și țesăturile de tip balonseide (pe lângă șifonane și damascurile de așternuturi).

— Perfect. Tot pe noi femeile ne interesează cel mai acut când o să dea, în sfârșit, și industria noastră acele cămăși «spală și poartă» din bumbac combinat cu poliesteri, care să nu mai încingă ca cele de nailon dar nici să nu necesite, precum poplinul, acel chinuitor act al călcatului...

— Foarte curînd: în trimestrul IV le vom propune contractării și le vom și putea furniza. Tehnologic, procedul e pus la punct. Dar avem de pe acum poplinurile Vucova și Lux, foarte rezistente și ușor de întreținut, ce nu pretind a fi călcate. Ne lăudăm și cu Tercotul nostru tratat neșifonabil, apreat hidrofob și samforizat. E excelent pentru sacouri de vară. Rețineți numele noilor produse de acest gen: pe lângă Aristide, Oreste, Andrei, vom da în toamnă țesăturile Caraiman și Azuga.

— Și totuși, poate o să ne spuneți ce veți pune la dispoziție, pentru vara '69, cumpărătoarelor noastre... Ce linie de modă — în colorit și contexturi — ați adoptat?

— Vă las între dv. femeile, cu tov. Constanța Niculescu-Buzău, șefa serviciului nostru de creație. Veți afla, mai pe larg decît aș fi putut-o face eu, tot ce vă interesează...

— După extravaganțele coloristice ale anului trecut, ne spune noua noastră interlocutoare, cînd oranjul, ciclamenul, violetul explodau pe rochiile noastre sau se învîrtețeau în amețitoare desene cinetice, anul acesta este anul coloritului calm, pastelat, agitația desenelor a făcut loc desenelor florale mici, delicate, combinațiilor geometrice bicolore. Vedete sînt bejurile, bleurile, rozul delicat, violetul pal.

— Se spune, de altfel, că moda anului '69 este cea a femeii de 30 de ani, o modă mai feminină, mai înțeleaptă, după ce în anii trecuți creatorii se uitaseră mai ales în direcția vîrstelor foarte tinere. Dar tot ce ne-ați spus, tovarășă Niculescu, se va regăsi și pe țesăturile produse de «Dacia»?

— Fără îndoială. Gîndiți-vă că noi scoatem, la fiecare două sezoane, cite 120 de desene noi, în patru poziții coloristice diferite. Cred că au de unde alege, chiar și cumpărătoarele foarte pretențioase. Nu uitați să notați că tîndem să combinăm, pînă la proporția de 50%, bumbacul cu fibrele poliesterice, chiar și la țesăturile pentru rochiile de vară, astfel ca din ce în ce materialele să fie mai ușor de întreținut, să aibă o ținută mai bună, să nu se mai șifoneze...

S.F.

pe litoral, «Cartierul general» al Institutului de geriatrie din București. În absența medicului, ne răspunde asistenta Palade Silvia.

— Tovarășă asistentă, Hotelul Europa găzduiește un grup de suedezi veniți la noi...

— ...Pentru tratarea unor afecțiuni cu ajutorul gerovitalului — continuă

tov. Palade. Unii dintre ei ne-au fost pacienți și anul trecut. Toți manifestă o mare încredere în asistența noastră, fie că i-au cunoscut deja efectele binefăcătoare, fie că pășesc, abia acum, în noviciat (deși avem și nonagenari).

— Vă mulțumesc și la mulți ani pacienților dv.

FERICIȚII DACIENI 1100

Ne răspunde prin telefon tov. ing. șef Alexandrescu D., de la Fabrica de radiatoare și cabluri-Brașov.

— Sîntem informați că F.R.C.-Brașov produce radiatoare pentru autoturismele Dacia 1100. Ce caracteristici au?

— Ar fi complicat să vă explic — mărturisește tov. Alexandrescu. Ceea ce ne bucură este faptul că radiatoarele pe care le vom produce dețin parametri calitativi la nivelul celor mai bune radiatoare provenite din import. De aceea, omologarea prototipului nostru la uzinele «Chausson» — Franța, nu a întîmpinat dificultăți. Curînd vom trece la producția în serie, sperînd că posesorii mașinii Dacia 1100 se vor declara satisfăcuți de însușirile noului produs românesc.

PREMIERĂ ARDELEANĂ

La telefon, ing. șef Domșa I. — Întreprinderea de construcții și montaje-Cluj.

— Tov. Domșa, primul succes în activitatea I.C.M.-ului pe anul 1969 coincide cu

inaugurarea primei rafinării ardelenne de la Suplacu de Barcău — Bihor. Mă înșelare?

— Cîtuși de puțin! Succesul la care v referiți este legat de punerea în funcțiune, înainte de termen, a noii întreprinderi «Crișana» — Suplacu de Barcău căreia i-am livrat instalațiile necesare Rafinării va prelucra țițeiul de pe acest Vale a Prahovei ardelenne, producînd peste 110 000 tone bitum de drumuri, 30 000 tone bitum de izolat conducte, 100 000 tone motorină etc.

INVIDIA ZEULUI VULCAN

Interlocutor, ing. șef David Gheorghie (Electrocaramida — Turda).

— Tov. David, întreprinderea dv. a fost înzestrată cu o nouă hală care adăpostește cele mai lungi cuptoare-tunel din țară. Vă rugăm să ni le descrieți.

— Cele două cuptoare utilizate la fabricarea modernă a izolatoarelor ceramice și a pieselor electrotehnice ceramice au fiecare o lungime de 112 m dispun de 82 de arzătoare și pentru construirea lor s-au folosit 300 000 cărămiși-șamotă. Numai pentru transportul materialelor și utilajelor respective fost necesar un tren de 30 de vagoane. Noua secție începe să producă la 31 iunie 1969. Cu acest prilej, producția fabricii va crește de aproape 4 ori.

N. IANCU

un negru cavalier al munților

Gotcanul mare este adevăratul nume al sălbăticiunii care, în graiul celor ce nu o cunosc decît din cărți sau din auzite, o etichetează indiferent de sex: «cocoș de munte». O vizită făcută, la timpul potrivit, acestui negru cavalier al munților celor mari este o aventură temerară, dar de neuitat. Este temerară pentru că gotcanul mare nu «primește» decît acum, cînd în creierul munților iarna încă abia se îngîna cu primăvara. El nu își descoperă prezența decît acum, cînd — la reinvierea naturii — intră și el în frigiditatea dragostei. La oricare altă epocă a anului, cel ce ar dori să dea ochii cu el ar trebui să umble mult și bine...

Aventura este aducătoare de mari satisfacții. Pentru vîntor și nevinător deopotrivă, marea icoană a cavalierului negru,

care își face jocul de nuntă și își cîntă patima — care «rotește», cum spun vîntorii — cocoșat în bradul bătrîn, este ceva ce nu se poate uita toată viața.

«Vîntorul» nostru a urcat — înarma cu pușcă sau și mai bine cu un aparat fotografic, și încă și mai bine dacă are și un magnetofon! — tocmai sus de tot, undă codrul de brad din ce în ce mai rar, undă stîncăria golașă din ce în ce mai deasă vescesc că nici împărăția brînelor și a seninărilor nu mai poaie fi departe. A recunoscut după urmele lăstate de picioarele împodobite cu «virzobii» de pene mărunte, ale cocoșului bătrîn, după penele ce vorbesc despre lupte purtate pe albul zăpezii de adversari oarecum egali (cei slabi stau tari pe principiiul că fuga-i rușinoasă dar sănătoasă!), și după «lăsăturile» sau găinațurile ce pătează albul covor de nea, sau pajistele ce abia acum încearcă să-și recapete verdele atît de îmbietor, «locul cu norocul». Apoi a așteptat, în nemișcare, amurgul și întunecarea. Spre a auzi ca prin vis filifitul puternic ce vestește că bătrînul cavalier și-a luat în primire sălașul de noapte, unde va aștepta ivirea zorilor, sosirea «haremului» de găini și a... eventualilor adversari.

Vîntorul nostru se va retrage, în tăcere, spre adăpostul pe care și l-a ales — sau și l-a improvizat! — pentru o scurtă odihnă. Căci pe la orele două va trebui să fie iar în picioare, în drum spre locul de «rotit».

Ajuns acolo va aștepta pe undeva pe aproape ivirea zorilor. Care va fi vestea și de cîntecul cocoșului ce își va trimite, în tuspătru vînturile, înfîindu-se și repezîndu-se din cracă-n cracă, ca la un adversar nevăzut, cîntecul de dragoste. Și de chemare la luptă...

Omul nostru se va apropia pas cu pas, folosindu-se de scurtele intervale în care îndrăgostitul n-aude, n-a vede, intervale marcate de un fel de «tocilat» foarte caracteristic, care mereu îi întrerupe cîntecul. Spre a întinde spre el pușca. Sau mai bine teleobiectivul. Și microfonul...

Nic. A. STRĂVOIU
Fotografie de Alex. SATMARI

F 03

TINEREȚE FĂRĂ BĂTRÎNETE

Avem legătura telefonică cu Hotelul Europa (Eforie Nord) devenit,

O delegație de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat, a participat la sesiunea de la Moscova a Consiliului de Ajutor Economic Reciproc. În fotografie: o imagine de pe aeroportul Băneasa, la plecarea delegației.

F 07

CARMELO GONZALES, vicepreședinte al întreprinderii «Tractorimport» din Havana.

— În cursul vizitei în România, ce v-a interesat mai mult?

— Am dorit să cunosc îndeaproape produsele industriei românești de tractoare. Nu numai interesele întreprinderii pe care o reprezintă m-au îndemnat la aceasta, ci și curiozitatea de a vedea nemijlocit succesele acestei ramuri economice a României socialiste.

— Cuvintele dv. mă fac să bănuiesc că nu vă sînt străine performanțele tractoarelor românești.

— Așa și este. Calitățile acestor mașini, care se bucură de renume în toată lumea, nu sînt străine specialiștilor din Cuba. Trebuie să vă mărturisesc că, atunci cînd s-a pus problema achiziționării de tractoare necesare îndeplinirii obiectivului nostru național de a realiza o producție anuală de 10 milioane tone de zahăr, specialiștii cubanezi au ales puternicele mașini românești.

— Probabil acesta a fost și scopul principal al călătoriei întreprinse în România?

— Da. Am luat contact cu producătorii români de tractoare. Acesta s-a soldat cu încheierea unui important contract între întreprinderea noastră și «Autotractor» din București. Tranzacția, care se înscrie în cadrul Protocolului comercial pe anul în curs dintre România și Cuba, prevede achiziționarea, pentru început, a 2 000 de tractoare U 651, cu dublă tracțiune, pe care le vom folosi pe plantațiile de zahăr.

— De ce ați spus «pentru început»; intenționați să măriți volumul comenzilor?

— Firește. Ne-am propus și acest lucru.

TASUO KUZIMOTO, etnograf japonez.

— V-am văzut la Muzeul satului din București. Cum îl găsiți, ca etnograf?

— Despre acest vestit muzeu, care este considerat a fi cel mai vechi din lume, citisem multe lucruri. Vizitîndu-l, am putut să-mi dau mai bine seama nu numai de amploarea sa, ci și de înalta sa valoare științifică și documentară. Parcînd ușițele acestui sat românesc, care reprezintă chintesența culturii unui întreg popor, mărturisesc că mi-a fost

dat să înțeleg pe viu cum trebuie organizat un bun muzeu etnografic în aer liber.

— Ați venit în România special pentru a vedea acest muzeu?

— Scopul principal nu a fost acesta, dar cum poți să te afli la București și să nu intri într-un asemenea așezămint, mai ales cînd ești și etnograf? Ca să răspund integral la întrebare trebuie să adaug că am sosit în România ca reprezentant al Expoziției universale care se va deschide anul viitor la Osaka. Colecțiunea obiecte specifice fiecărei țări, pe care le vom prezenta publicului în pavilionul denumit «Turnul soarelui», destinat unei vaste expoziții a dezvoltării omenirii de-a lungul secolelor. După închiderea expoziției universale, etnografii japonezi intenționează să transforme «Turnul soarelui», căruia i se vor aduce completări, într-un uriaș muzeu etnografic internațional, cu caracter permanent. Desigur, poporul român, atît de dotat din punct de vedere spiritual și cu un excepțional simț estetic, se va afla bine reprezentat în acest muzeu.

Gh. BRATU

jocul „de-a frumosul“

Incurabili părinți, gata, ca să zic așa, din principiu, să supralicităm virtuțile artistice ale odraslelor noastre, tentați să descoperim cu candoare în gluma colorată a pustiului forța unui viitor Luchian sau Gauguin și în recitarea graseiată a fetiței, o splendidă reparație pe care timpul ne-o aduce pentru pierderea doamnei Bulandra — avem totuși și momentele noastre de exigență sau, dacă vreți, de blazare în fața spectacolelor școlarești; și noi am fost școlari, știm exact cum devine cu atari spectacole, putem paria că după un cor o să urmeze o poezie și după «Balada» de Ciprian Porumbescu, o scenetă satirizînd, vai, urîtul obicei al unor copii de a se urca în tramvai prin față. Ei bine, n-a avut decît să se felicite acela dintre noi care, lăsînd blazarea la ușă, a intrat, mai zilele trecute, în sala de pe Lipsani ca să asiste la spectacolele fazei republicane a Festivalului cultural-artistice al pionierilor și școlărilor. Micii cîntăreți, recitatori, dansatori s-au întrecut într-un spectacol de reală artă, emoționant și prin puterea de a exprima

adevărul că, la noi, există o sărbătoare a copilului în fiecare zi, exuberant și pur prin sinceritatea sa, fertil și exemplar prin legătura pe care a creat-o între spontaneitate și măiestrie.

Da, știm, copiii nu joacă, ei se joacă. Dar jocul acesta, «de-a frumosul», a avut parcă ceva în plus, ne-a dat senzația că o dată cu el s-a născut un nou gen de spectacol, acela în care copiii, sătui de bunici sfătoși și de eroi de carton, l-au născocit nu numai pentru satisfacția lor, ci și pentru ca să ne strecoare nouă în suflete nostalgia că vîrsta viselor ne-a fost dăruită o singură dată și n-am avut înțelepciunea s-o păstrăm veșnic...

Toată lauda pentru acești copii-artiști, pentru îndrumătorii lor, atîția și atîția dascăli inimoși, rămași în culise, acolo unde nu ajunge lumina reflectoarelor, dar unde îi găsește dragostea și recunoștința noastră.

Octav PANCU-IAȘI

o „mare atomică“ în deșert?

Un proiect mai vechi, din anii studenției: o mare sahariană. Proiectul a rămas literă moartă, uitat de toți, afară de autorul său, Béchir Torki. În condițiile tehnice de atunci ideea studentului tunisian părea o himeră: străpungerea unui canal din golful Gabès pînă în inima Maghrebului. (În limba arabă Maghreb înseamnă «Soare Apune» și el desemnează Marocul, Algeria și Tunisia.) Apele Mediteranei ar inunda o vastă regiune deșertică situată sub nivelul mării, dunele s-ar transforma în dealuri acoperite cu o vegetație bogată, nisipurile mișcătoare ar deveni ogoare fertile, 25 de milioane de hectare ar da rod bogat... Un vis, o «fata morgana» cum sînt atîtea în aceste ținuturi bătute de soarele torid.

Anii au trecut. Tunisia a devenit independentă, iar Béchir Torki este astăzi comisar general pentru Energia Atomică a tînărului stat. El nu a uitat niciodată vechiul său proiect, iar înalta sa poziție l-a făcut și mai încrezător în posibilitățile de realizare. Recent, Béchir Torki a cerut ajutorul Agenției Internaționale pentru Energie Atomică pentru a se întreprinde un studiu tehnic aprofundat asupra «Mării sahariene». Agenția internațională și-a dat acordul și specialiștii își suflăcă mincile...

De altfel, convorbirile sovieto-americe care au avut loc acum cîteva zile la Viena au relevat și ele — pe un plan mai larg — că exploziile nucleare subterane pot fi folosite cu succes într-un viitor apropiat pentru intensificarea exploatarea de țigăi și gaze naturale și pentru formarea de cavități subterane. De asemenea, ele pot fi utilizate la lucrările de excavații, pentru crearea de rezervoare de apă în regiunile secetoase, pentru străpungerea de canale, «deschiderea» exploatarea miniere la zi etc.

Deși indicii economici se vor modifica în funcție de proiect, folosirea exploziilor nucleare în aceste scopuri este promițătoare — s-a subliniat la Viena — și ea deschide calea unor proiecte imposibil de înlăptuit în alt mod. Respectîndu-se anumite condiții, actualul nivel al tehnicii va permite să se efectueze explozii nucleare subterane care să corespundă pe deplin normelor de securitate națională sau unanim acceptate pe plan internațional pentru protecția populației împotriva radiațiilor.

Atîția ani s-a vorbit despre explozii atomice și despre urmările lor nefaste. De data aceasta, proiectul tunisian pune în circulație o nouă expresie, fundamental diferită, care nu a mai figurat în nici un dicționar: o mare atomică. Firește, de la proiect la realizare mai poate fi o cale lungă. Dar este bine că specialiștii și factorii de răspundere încep să se gîndească de pe acum cu seriozitate la primele explozii nucleare în scopuri pașnice, la prima mare atomică de la Soare Apune...

L. NIȚESCU

REPORTAJ DE SAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

Actrița franceză Geneviève Grad, «flica jandarmului din Saint-Tropez».

Foto UNIFRANCE

Prezentarea artistică
Vasile Olac

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33
Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Științei».

A VENTURA CEA DE TOATE ZILELE

senzaționala răpire din utrecht

«Aici restaurantul Pannekoekenhuis de pe Oude Gracht. Cred că pruncuț dispărut și răpitorii săi se află aici».

...Patronul localului, cel care formase precipitat, numărul poliției, privise la început amuzat la cei doi clienți mai puțin obișnuiți, care se agitau în jurul unui bebeluș. Dar în momentul în care fu rugat să încălzească puțin laptele din sticla-biberon îl străfulgeră un gând... Ascultase și el, la fel de zguduit ca și ceilalți locuitori ai Utrechtului, dramaticul apel venit din partea poliției, pe calea undelor, prin care cetățenii erau chemați să contribuie la descoperirea unui copilăș «răpit de criminali fără scrupule în centrul Utrechtului». Dacă?...

Cei de la poliție nu zăboviră nici o clipă. Erau și ei impresionați de suferința tinerei mame din fața lor care frângându-și mâinile și hohotind de plins repeta mereu: «N-am stat decît cinci minute. Nu pot să-mi explic. De ce tocmai copilul meu să fie răpit? N-am nici un dușman». De altfel tocmai de aceea, deși nu vroiau să alarmeze populația, după primele

cercetări, rămase infructuoase, poliția hotărî să lanseze un apel pe calea undelor. Și acum, cînd se părea că acesta și-a dovedit rostul, patru polițiști porniră cu mașina în cea mai mare viteză înspre restaurantul de unde fuseseră chemați să-i prindă pe răpitori. Stopară brusc și pătrunseră cu pistoalele în mâini pe ușa localului. Pentru ca, după numai o clipă, să și le pună la loc, în tocurele de piele și dîndu-și șepcile pe ceafă și ștergîndu-și frunțile de sudoare, să se adreseze, răștiți dar și deconcertați, către... două fetețe ce se ocupau cu afecțiune de micuța ființă: «Adică, voi sînteți?... Voi două?... Dar ce vă închipuiți, luați un copil cum vă trece prin cap?...» Întorcîndu-și către ei ochii lor mari, cele două fetețe — Hanneke Pannemanns (11 ani) și Clara Storck (7 ani) — răspunseră pe un ton ce vădea nedumerire și iritare totodată: «De mult ne-am dorit un bebi. Pe asta l-am găsit pe stradă. Părea să-i fie frig. iar la noi ar fi dus-o bine...» Așadar, la vîrsta cînd fetețele de-o seamă cu ele se joacă cu păpușile, cele două au vrut o păpușă vie. Și, găsind căruciorul cu micuțul Hansje în fața magazinului în care mămica lui intrase să-i cumpere un costumăș, l-au luat cu ele, s-au plimbat pe străzi, și cînd au văzut că bebelușul plînge s-au gîndit că-i este foame și au intrat în localul amintit să-i încălzească lăpticul. Simplu, nu?...

Și astfel, prînd pe «răpit» mamei sale — Gerda van den Hoeven — cu ochii scîldați în lacrimi, de astă dată de fericire, poliția a răsuflet și ea ușurată, neașteptîndu-se la această turnură a «senzaționalei răpiri». Iar «tanti Gerda», care are numai 19 ani, este vizitată acum zilnic de cele două noi prietene mai mici și tustrele se joacă cu Hansje.

I. CIOARĂ

antonioni din nou pe ecranele noastre

După «Aventura» și «Noaptea», iubitorii cinematografului în general și ai lui Antonioni în special au prilejul să vadă ultima parte a trilogiei: «Eclipsa». În rolurile principale: Monica Vitti și Alain Delon.

cum stați cu... restanțele?

În sfîrșit, primăvară! Porțile șantierului de construcții nr. 1 Bacău, larg deschise, par a fi obosite de atîta așteptare!

Căutîndu-i pe tov. inginer Constantin Matane, șeful șantierului, și pe inginerul șef Dan Iordăcheanu, secretara mă informează că sînt... «în Cornișă». Nu insistă: Cornișă Bistrița poate fi considerată, pe drept cuvînt, Bacăul Nou. «Oricine, de altfel...»

În Cornișă alte porți, imaginare, sînt la fel de larg deschise deși majoritatea arterelor de circulație sînt cam înguste și nu-mi pot închipui cum ar putea trece două vehicule în sensuri contrare. Pînă la întîlnirea cu viitorii noștri intervievați mai schimb o vorbă, două cu muncitorii. La blocul nr. 9 se descarcă, oarecum în grabă și dezordine, totuși se descarcă platformele pentru schele. De ce oare n-or fi stivuite? «Nu-i asta rostul lor. Tot trebuie urcate...», mi se răspunde; blocul nr. 24 e ca un fagure: «făgum», aflu; la nr. 33 fundația e aproape gata: printre armături, betonierii, prinși în lucru, n-au timp de

mine iar la nr. 30 și nr. 34 se lucrează «de toate», blocurile fiind deja ridicate.

L-am întîlnit, la locul Cornișă, mai întîi pe tov. inginer-șef Dan Iordăcheanu.

— Cum stați cu... iarna?

— Nu-i de glumă, nu-i de glumă, imi răspunde, cu toate că eu nu glumesc de loc. Pe șantier se vede, s-a cam dus, deși mai acum vreo trei zile a nins zdravăn. Știți, nouă, constructorilor, iarna ne-a dat de furcă...

— Numai iarna? E posibil ca o rămîneră în urmă să poată fi justificată numai...?

— E adevărat, am realizat doar aproximativ 12 milioane din cele 15 reprezentînd planul de construcții. Aceasta înseamnă o realizare cam de 16% din planul anual...

— Și circa 20% rămîneră în urmă... pe trimestrul I!...

— O altă cauză ar fi, a fost mai bine-zis, existența unui front de lucru destul de restrîns față de capacitatea, de posibilită-

pieton prin caracal

Așa cum consemnează Marea enciclopedie franceză, care s-a editat la Paris între 1901, în 31 de volume, împăratul roman Marcus Aurelius Antonius Severus — r scurt, Antonius Caracalla — trecînd în anul 217 printr-o «comună urbană din ju Romaniș» i-a dat acesteia numele său. A doua ipoteză a istoricului urbei oltenșe legătura cu Kara-Kale, adică «cetatea neagră» de pe vremea cumanilor. Pînă la cea față nu există deci certitudine în această privință. Lăsînd în grija istoricilor această zare monografică, noi ne-am mulțumit cu ipostaza de pieton prin Caracalul anului — luna aprilie. Un Caracal scripînd de curățenie, în această primăvară cu străluciri în

1) Nicolae Pițigoi iese peste trei luni la pensie. Timp de 36 de ani a străbătut în f zi, cu piciorul, cîte 16 km. În curînd, «adresanții» îi vor duce, desigur, dorul. Spre con le sugerăm să păstreze imaginea alăturată (și familiară) a vrednicului poștaş.

2) Confrății lui Figaro (din Caracal) au venit să afle ce se mai aude cu șantier clădirea cu parter și trei etaje construită anume pentru meseriași — ceasornicari, crc cizmari etc. — ei vor sta la înălțime: Figaro-n jos — Figaro-n sus!

3) Rezervație pentru curiozități caracaliene: un turn de apă început și neterr al doilea isprăvit cu tot dichisul — dar tot fără apă — și, alături, turnul pompierilor a luat odată... foc.

4) Deși o bijuterie arhitectonică, imobilul intitulat «Teatrul Național» este, dup se vede pe dinafară, trist, singur, pustiu. Caracalul nu i-a găsit încă o întrebuintă măsura valorii sale. Vorba ceea: dă Dumnezeu la cine nu are nevoie!

5) Să fie sfidare? Să fie farsă? Orice numai franzelărie nu. Că pîinea lipsește din goale. Și ușile sînt ferecate deși nu-i închis pentru inventar! (?)

6) Îți vine să improvizezi pe melodie, ușor nostalgic și totuși voios: lustragiu de dată... Ce bine că nu s-au extins încă mașinile de văcsuit pantofi. Sau, în orice caz, funcționează în Caracal. Cu toate că și aici industria întonează note din registrul (două fabrici tinere, moderne și, în viitor — urmează).

Text: Viorica CIOARĂ
Fotografii de Elena GH

sala pașilor pierduți

ÎN SFÎRȘIT. Consiliul popular al sectorului 4-București a cerut internarea copilului Eftimie Adrian într-un cămin de ocrotire. Abandonat de părinții lui — necunoscuți — la vârsta de 6 luni, minorul a fost crescut, ca vai de lume, de diferite persoane. Ultima «binefăcătoare», după cum scrie în referatul serviciului de asistență socială al policlinicii «Globului», îi da să mănânce numai dacă îi făcea treabă, îl bătea pină la singe, de multe ori îl musca de miini... Era nevoit

să doarmă în curte sau în cotețul cîinelui, deoarece i se înclaușa. La 13 ani, copilul ajunsese în clasa... a doua». Corigențele ale autorității tutelare.

MULT ZGOMOT pentru nimic a făcut Direcția regională C.F.R.-Brașov. Din curtea secției de reparații-linii a dispărut butelia de aer a electrocompresorului. Rapoarte, referate, procese-verbale, note explicative, s-a format un întreg dosar, a fost chemată miliția, cerindu-se inculparea salariatului hoț. Se susținea că recipientul valorează 820 de lei. Dar la judecată, onorabilitatea și-a adus aminte că butelia și compresorul fuseseră casate încă de astă-vară, cu 4 luni înainte de

furt, valoarea fierului vechi fiind derizorie. Deci toată tevatura se putea rezolva de Comisia de judecată a întreprinderii. Oare acolo nu există așa ceva?.

REVIZORUL contabil Dezideriu Dominic Vitos a constatat o lipsă de aproximativ 20 000 lei în gestiunea lui Lucian Uceanu de la restaurantul «Pustnicul». Pentru a mușamaliza delapidarea a umflat inventarele cu mărfuri inexistente, în valoare de aproximativ 14 000 de lei. Cu prilejul anchetei pe care o efectuează Procuratura municipiului București, s-a descoperit că lipsa era de fapt de aproape

50 000 lei. Arestat, revizorul încearcă acum nostalgia de a fi fost tras pe sfoară de gestionarul cu care a intrat în cîrdășie: «delapidare, delapidare, dar să știm și noi!»

GHEORGHE CĂLIN și-a schimbat de trei ori părul, dar năravul ba. În câteva zile a efectuat 21 de furturi prin spargere în locuințele nou construite în orașul Timișoara. Miliția era pe urmele infractorului. Pentru derutare, acesta își schimbă culoarea părului la coafor. Dar tot a fost prins și tuns zero.

Sergiu ANDON

șile noastre. Pe de altă parte, ne-au pus și ne pun probleme destul de serioase fundațiile, terenul fiind în general slab, macroporic.

Între timp am ajuns din nou la sediul șantierului. Șeful șantierului, inginerul Constantin Matane, pus la curent, îmi relatează:

— Să nu uităm că sintem, într-un fel, primul șantier experimental din țară și n-o spun ca o scuză deoarece am deplină încredere în organizarea științifică a producției. Am adoptat — aducându-i totodată câteva îmbunătățiri cerute de specificul și proporțiile unității noastre — metoda «drumului critic» și sint convins că, prin prisma tuturor măsurilor care s-au luat, vom recupera timpul pierdut. Vom fi la zi.

— Adică?

— Se lucrează în toate schimburile, concentrându-se forțele asupra obiectivelor restante. Vom fi la zi, adică vor fi predate — la sfîrșitul trimestrului II — la cheie 492 de apartamente, din care deja 248 s-au

și predat. În plus, s-a terminat de curînd construcția unui laborator pentru inspecția sanitară. Paralel vor fi de asemeni terminate un centru stomatologic cu 10 scaune iar pină la 1 septembrie un liceu economic, două școli însumînd 16 săli de clasă, un internat cu 200 locuri și o sală de gimnastică. Apoi, noul hotel turistic...

— Cum stați — în încheiere — cu construcția locuințelor proprietate personală?

— Vor fi date în folosință la data stabilită, intervine inginerul șef Dan Iordăcheanu. În 1969 sint planificate 129 apartamente. La sfîrșitul lui iulie 13 dintre ele, în vile particulare, își vor primi stăpînii.

La ieșire observ un panou frumos colorat pe latura căruia, vertical, cu litere mari scrie: ANGAJAMENTUL. La punctul patru, se poate citi: «Scurtarea termenelor de execuție la locuințe cu 1-3 luni».

— N-ar fi rău!

Toma MICHINICI

folcloriști din 25 de țări la bucurești

Sub auspiciile Academiei și ale Ministerului Învățămîntului, între 26 și 31 august se vor desfășura la București lucrările celui de-al V-lea Congres al Societății internaționale pentru cercetarea narațiunilor populare, care-și are sediul la Göttingen. De organizarea acestei importante reuniuni științifice se ocupă Institutul de etnografie și folclor al Academiei. Am rugat pe prof. dr. Mihai Pop, directorul institutului, să ne dea câteva amănunte despre stadiul organizării și eoul trezit de convocarea congresului.

— Sotocesc necesar să arăt, în primul rînd, că acest congres va dezbate ca temă principală problema legităților de natură fenomenologică, socială, psihologică, structurală și estetică a narațiunilor populare. De asemenea, va fi acordată o atenție specială problemei snoavelor populare, gen mai puțin cercetat pină acum, precum și datelor istorice în legătură cu narațiunea populară, anterioare secolului al XVIII-lea.

Organizate din patru în patru ani, congresele Societății internaționale pentru cercetarea narațiunilor populare reușesc de obicei specialiști de renume mondial. Congresul de la București va prilejui întîlnirea unor personalități de vază, fiind destul să amintesc că printre cei care vor fi prezenti cu comunicări științifice se numără profesorii universitari Steve Thompson de la Bloomington (statul Indiana) — S.U.A.,

Georges Diaz de la Lisabona, Max Lüthi de la Berna, Kurt Ranke de la Göttingen, președintele Societății internaționale pentru cercetarea narațiunilor populare, Zende Mathis de la Bonn, Hermann Bausinger de la Tübingen, Kiril Cistov de la Leninograd, Karel Dvorak de la Praga, Jan Krizanowski de la Varșovia și alții. Peste 40 de specialiști români vor participa la lucrările congresului cu 26 de comunicări științifice.

— După cite știm, deschiderea congresului dv. va coincide cu începerea primului Festival și concurs internațional de folclor «România — 1969»?

— Da, este o coincidență mai mult decît fericită pentru congresiștii noștri. Acest festival și concurs internațional folcloric, care debutează în toamnă la București, va oferi un excelent prilej congresiștilor noștri de a lua parte la o manifestare cu caracter complex, care le va înfățișa, în chip plastic și pe viu, imensa bogăție și varietate a folclorului popoarelor. În afara manifestărilor propriu-zise ale festivalului și concursului «România — 1969», la care au fost invitate formații din 23 de țări, ei vor putea vizita expoziția internațională de artă populară, tîrgul de artă populară românească și vor asista la marea paradă a costumului popular ce se va desfășura pe străzile Capitalei.

S. MIHAIL

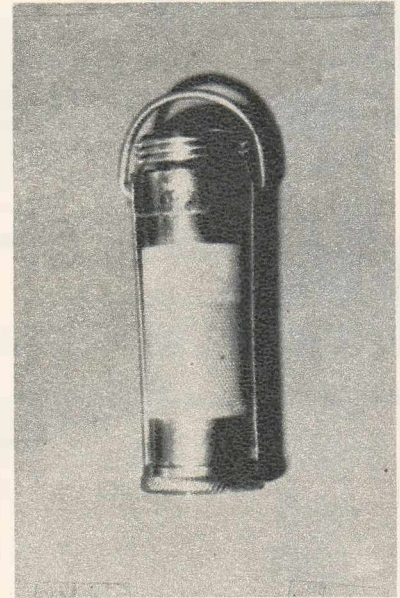
„container-1“

«Subsemnata Victoria Nicolau, salariată la cooperativa meșteșugărească din orașul C., vă aduc la cunoștință că am văzut la cetățeanul străin Joseph K. un termos cu totul neobișnuit...»

Așa începea una din sesizările primite în urmă cu cîțiva ani pe adresa Consiliului Securității Statului și care au declanșat acțiunea denumită «Container-1».

Fotografia reprezintă un container special, confecționat sub formă de termos, și care a fost folosit de un colaborator al unei oficine de spionaj străin pentru transportul de informații secrete. Din fericire, informațiile au fost interceptate iar containerul confiscat chiar la prima încercare a celui care a comis un asemenea gest fraudulos. Și toate acestea au pornit doar de la o simplă scrisoare...

P.H. BUCOVINEANU

nocturnă

Treburi redacționale m-au determinat, în noaptea de 17 spre 18 aprilie, să apelez la serviciile unui taxi. După o scurtă așteptare îl zăresc făcîndu-și apariția, clipînd liniștit din lumina aparatului de taxat. Un scurt semn și iată-mă pasager. Dar, vai, după cîteva minute îmi dau seama că nu mai pot respira, că sint pur și simplu astixiat de gazele emanate de motor, care preferă eșapamentul, interiorul mașinii.

Deschid un geam, deschid al doilea. Nimic. Mi-e rău, ochii-mi lăcrămează. Scot capul afară. Așa mai merge.

— Cum poți merge, omule, o noapte întregă în condițiile astea?

— Ce să fac, tovarășe... N-am vrut să iau mașina aceasta. Șeful mi-a spus

că-mi face raport. Mi-e și teamă să circul cu ea. Pot face un accident în orice clipă. Dar așa-i serviciul...

Ne apropiem de Piața Victoriei. Tronc, pleosc. Am impresia că acum mașina se descompune în părțile-i componente.

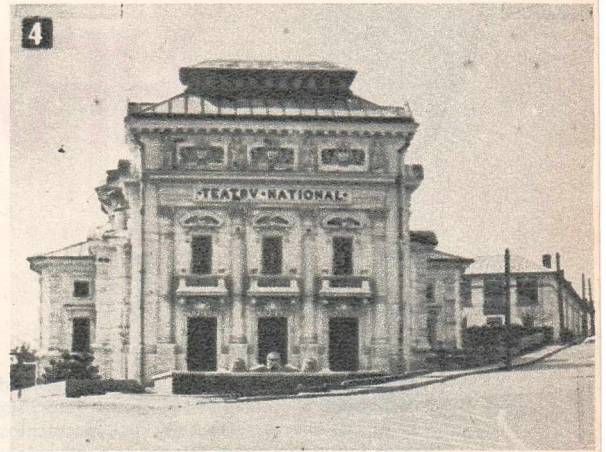
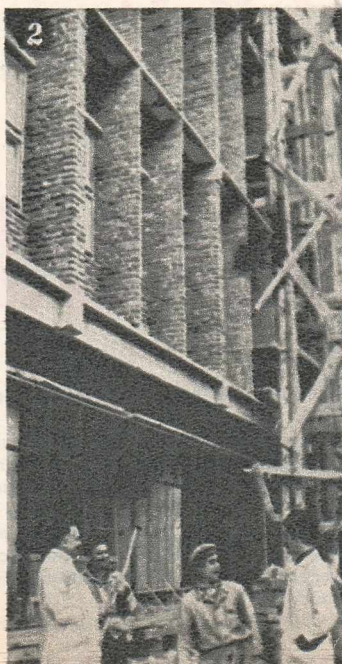
Mucalit, șoferul zîmbește:

— Fii bărbat, tovarășe, ce, astea-s hopuri serioase? Hai cu mine prin cartierele mărginașe să vezi cum edansăm tontoroiul cu mașină cu tot.

Din nou asfalt. Așa mai merge. Dar gazele încep să-mi ametească capul.

Opresc. Plătesc, preferînd să-mi continui drumul pe jos. Nu înainte de a nota numărul mașinii. Vi-l comunic și dumneavoastră: 2-B-8047

Dan BÎRLĂDEANU

▲ Gazele naturale transformate în pălărie, taitor, impermeabil, în copertină pentru cărucior, în pernă și plăpumioară.

GAZUL METAN, HRANĂ ȘI ÎMBRĂCĂMINTE

de Liviu TIMBUS

Hidrocarburile gazoase, o componentă de bază a potențialului energetic și economic al României socialiste! Valorificarea superioară a gazelor naturale a făcut posibilă nașterea celei mai spectaculoase ramuri a petrochimiei, iar utilizarea lor în consumul aferent al produselor tehnologice a avut drept rezultat dezvoltarea industriilor energetică, siderurgică, construcții de mașini, sticlă și ceramică.

Cu rezultate satisfăcătoare în acest domeniu se recomandă și primul pătrar al anului 1969. La combinatele din Săvinești, Turnu Măgurele, Piatra Neamț și Pitești (uzina de negru de fum) planul valoric a fost realizat într-o proporție de 104,3% și, respectiv, 102,2%, 106,2%, 103%.

Rămîneri în urmă înregistrează Combinatul chimic din Craiova, unde planul a fost realizat numai în proporție de 93,7%. Principalele cauze trebuie căutate

în existența unor fisuri în conlucrarea întreprinderilor cu departamentele de resort.

Lichidarea neîntîrziată a acestor regretabile rămîneri în urmă reprezintă o sarcină de primă urgență, valorificarea judicioasă a hidrocarburilor gazoase fiind, în cadrul industriei noastre, unul dintre cele mai puternice resorturi ale dezvoltării multilaterale.

În rîndurile care urmează continuăm publicarea ciclului «Bogățiile țării în anii socialismului». Vă prezentăm de data aceasta unul dintre cele mai spectaculoase domenii ale chimiei moderne. O retrospectivă a marilor înfăptuiri născute în retortele petrochimice românești.

Avem de învățat din biruințele, realizările și carențele unei istorii pasionante, născută sub ochii noștri.

Ind arabii au năvălit în Persia — și lucrul acesta s-a întâmplat în secolul al VII-lea — locuitorii ținutului Aperiou i-au întâmpinat într-un mod extrem de original: mai întâi, le-au dat onorurile venite, apoi i-au invitat, calmi și placizi, în loc în jurul unor imense limbi de foc nite prin gurile pământului.

Curioși din fire, noii sosiți au început să lînde regiunea, atrași de mirosul ciudat gazului de naft. La început adepții Cotelui au simțit o mîncărime în nas, ceea ce i-a făcut să izbucescă în ris. Pe nă au început să le vîjîie urechile și în le din urmă gazul ilariant i-a făcut să ară cu zîmbetul pe buze.

Dar Allah e mare, și Mahomed e proul său. Arabii n-au devenit pirolatrii, dimpotrivă, s-au străduit să-i învețe indigenii prescripțiile islamului. Dar oratorii focului nu s-au lăsat convinși cei mai mulți dintre ei și-au luat lumea cap, poposind în Azerbaidjan și în ăia, aici unde pământul planetei s-a vedid din nou capabil să furnizeze curi sacre.

Urmașii parșilor de odinioară au ajuns în zilele noastre. În orașul Jezd din ei contemplă și astăzi o flacără care zice-se — arde neîntrerupt din vremea Zoroastru.

Ei bine, oricît ar părea de curios, proetățile energetice ale hidrocarburilor zoase, cunoscute, așadar, din vremuri emoriale, n-au fost descoperite decit arte țirziu. În vestul Europei, spre finele acului trecut, iar în țara noastră abia la ceputul secolului nostru, în 1906, cînd grup de geologi transilvăneni, porniți să e lîngă Sărmășel săruri de potasiu, au slocat din adîncuri primul zăcămint de ze naturale.

Desferecat din corsetul pământului, menul a irumpt cu putere, zăpăcînd ochii gîturile celor prezenți. Noroc că pe oment nu s-a găsit printre ei nici un mător. Cinci ani mai țirziu, un simplu ibrît a provocat în schimb o adevărată ombă de flăcări. Incendiul a durat 27 de ni, mistuînd aproximativ 720 milioane etri cubi de emanații gazoase.

O experiență dureroasă, dar... ca orice periență, nu lipsită de învățăminte practice. Gazul metan și-a dezvăluit cu plendine forța și prezența, iar analizele chimice i-au determinat puritatea excepțională: 99,4 la sută. Următoarele prospecțiuni au făcut posibilă descoperirea vasului cîmîtir subcarpatic, născut prin zguririle tectonice ale terțiarului; un imens epozit de energie latentă distribuit în 3 zone anticlinale favorabile acumulării r gazoase. Și tot în aceeași perioadă au ost deschise, lîngă Sărmășel, primele onde, a fost instalată prima conductă de ansport (cea dintîi în Europa!) și a ceput extinderea rețelei de distribuție pre orașe. Scopul principal: înlocuirea ombustibilului clasic și, într-o foarte mică măsură, prelucrarea lui chimică în instalații de sinteză (circa 0,5% din producția otală de metan a României).

SESAM, DESCHIDE-TE!

Cu aceste începuturi modeste și relativ ardive, România se bucură totuși de o prestigioasă tradiție în domeniul prelucrării superioare a gazului metan. Mai mult lecît atît: invențiile brevetate în cîteva abrici transilvănene se recomanda și așăzi, pe plan mondial, printre cele mai ingenioase soluții adoptate în valorificarea hidrocarburilor gazoase. Vom reaminti spre exemplificare că în 1936, la Fîrnăveni, se obține pentru prima dată în Europa amoniac sintetic din hidrogen extras din gaz metan, iar în 1941, la Copșa Mică, se realizează întîia oară în lume formaldehidă prin oxidarea directă a metanului.

Un început promițător dacă ne gîndim că, la ora respectivă, în întreaga lume, chimizarea metanului făcea abia primii pași. Adevărul e însă că redescoperirea hidrocarburilor gazoase (și o dată cu aceasta și noua istorie a cărbunelui și petrolului) reprezintă pretutindeni o realizare a zilelor prezente, legată indisolubil de spectaculoasa ascensiune a petrochimiei moderne. Inventarea polimerilor sintetici, materii inexistente în laboratorul naturii, a permis omului de știință modern să călătorească pe cele mai sinuoase

volute ale fanteziei. Din gaze naturale și reziduuri petrolifere, din cărbune și lemn, chimistul fabrică astăzi o mie și una de lucruri, de la măruntele obiecte ale vieții domestice și pînă la piesele navelor inter-astrale. Iar între toate acestea, transformarea gazului metan, o substanță nevăzută, inaccesibilă perimetrului tactil, în lucruri palpabile, rămîne, fără îndoială, cea mai uimitoare realizare. Nimic nu suferă comparație. Nici elucubrațiile teozofiei mistice, nici ființele «întrupate» din ectoplasma stelelor și pogorite în cenacurile moderne ale spirițiștilor. Aici avem de-a face cu adevărul adevărat: gazul metan devine, în retortele chimiei, pîne pe masă și haina noastră cea de toate zilele. Și un amănunt important: în cadrul competiției internaționale, România se află în acest domeniu pe primele locuri.

Ca soluție tehnică, chimizarea gazului metan a adoptat în țara noastră 3 linii principale de dezvoltare: prima conferă posibilitatea fabricării gazelor de sinteză, a doua trece prin producția de acetilenă ca produs secundar, iar a treia reprezintă o combinare a soluțiilor precedente.

Vom reaminti pe scurt aceste importante realizări ale chimiei de sinteză, cunoscute îndeobște cititorilor noștri mulțumită presei și radioului.

Geneza și gama moleculelor-gigant cuprinde într-un prim capitol realizarea îngrășămintelor cu azot. Analizele chimice și biologice au stabilit că pentru formarea substanțelor proteice azotul deține rolul primordial, că ameliorarea producției de cereale depinde în mod nemijlocit de cantitatea de azot, substanța activă încor-

porată în sol. De adăugat la toate acestea că suprafața arabilă a României este ocupată într-o proporție de 72 la sută de plante cerealiere.

Dar, pentru a deveni granule de azotat de amoniu, azotul extras din aer are nevoie de ajutorul direct al metanului. O ecuație simplă, ușor de notat pe hîrtie, dar pentru realizarea căreia industria chimică este obligată să desfășoare instalații complicate, distribuite pe zeci de hectare. Mărturie stau modernele cetăți ale petrochimiei românești, ridicate în anii puterii populare la Pietra Neamț, Craiova, Tg. Mureș, Tr. Măgurele. Mulțumită lor producția de îngrășăminte minerale a crescut de la 22 000 tone în 1950 la 658 000 tone substanță activă în 1969, iar calculele estimative ale specialiștilor au stabilit că în țara noastră o tonă de îngrășăminte chimice aduce un spor echivalent cu recolta de pe o suprafață de 4-5 hectare.

O altă mare varietate de produse organice de bază se fabrică din gaze naturale prin intermediul acetilenei. Acidul cianhidric, obținut din metan și amoniac, se folosește la fabricarea nitrilului acrilic, necesar obținerii de fibre sintetice înlocuitoare ale lînii (melana), produs realizat la marea uzină din Săvinești. Și tot din acid cianhidric se obține la Copșa Mică o masă plastică de înaltă valoare.

La Combinatul chimic Borzești, o altă realizare de prestigiu: obținerea acetilenei din gaze naturale, prin procedeul cu arc, metodă originală, perfectată prin experiențele și truda intelectuală a unui colectiv de cercetători clujeni. Introducerea acestei metode a permis marelui

combinat din Valea Troțușului să producă anual 40 000 tone clorură de polivinil emulsie și 1 000 tone de percerovinil. o rășină utilizată la izolări antiacide.

Din gaz metan se obține negrul de fum (uzina din Copșa Mică), indispensabil în industria cauciucului sintetic, acetonă, uree și ape amoniacale, sute de produși intermediari folosiți în cele mai diverse ramuri ale industriei, iar convertirea lui în energie electrică, prin intermediul termocentralelor de la Luduș, Singeorgiu de Pădure și Comănești, a contribuit substanțial la ridicarea potențialului energetic al României.

Este necesar să menționăm totuși că în momentul de față chimia polimerilor își îndreaptă din ce în ce mai mult atenția spre valorificarea gazelor naturale rezultate din cracarea petrolului. Despre rolul și importanța acestor însemnate bogății naturale revista noastră a publicat o amplă relatare în numărul 6 al acestui an.

ECONOMIA METANULUI

Faptul că oamenii de știință români au făcut minuni transformînd o substanță invizibilă în hrană minerală, îmbrăcăminte și lucruri de uz domestic rămîne o realitate miraculoasă. Dar o minune care poate deveni cu adevărat minunată printr-o mai judicioasă gospodărire a resurselor naturale din gaz metan.

În 1968, ne informează tovarășul Ion Dumitru, adjunct al ministrului petrolului, reducerea consumurilor și pierderilor de

(Continuare în pag. 9)

▲ Azotatul de amoniu, fortifiantul solului, obținut și el prin solicitarea gazelor naturale.

◀ Turda este primul oraș din țara noastră în care gazul metan, adus de la Copșa Mică, a fost folosit pentru iluminarea străzilor. Cîteva ani mai țirziu, gazele naturale au fost introduse în principalele întreprinderi industriale din localitate. Fotografia noastră vă înfățișează orașul de acum 40 de ani.

GAZUL METAN, HRANĂ ȘI ÎMBRĂCĂMINTE

*Evident, truda laborioasă a c
n-are nici o legătură cu extravagani
Un lucru rămîne în
îmbrăcăminte prezentată de acest model e con
din material sintetic obținut,
din hidrocarburi*

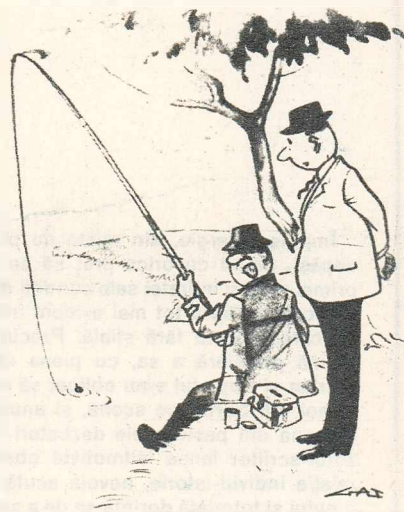
*Marele combinat chimic de la Craio
proiectat, între altele, și pentru valorificarea comple
și superioară a gazelor natura*

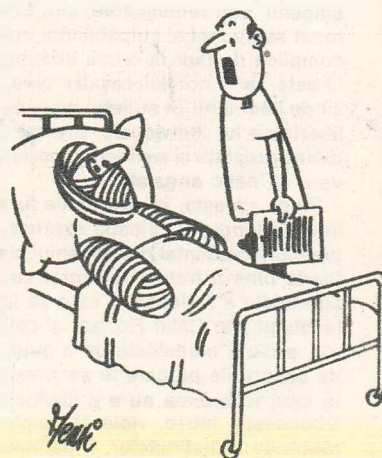

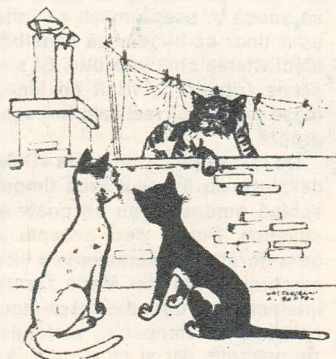
DE PESTE HOTARE

O vorbă în plus și mușc eu...

«Și, pe cât posibil, încearcă să nu rîzi».

«Inimă de plastic, plămîn de oțel, rinichi artificial. Mîine, poimîine vor fi antricoate din duraluminu...»

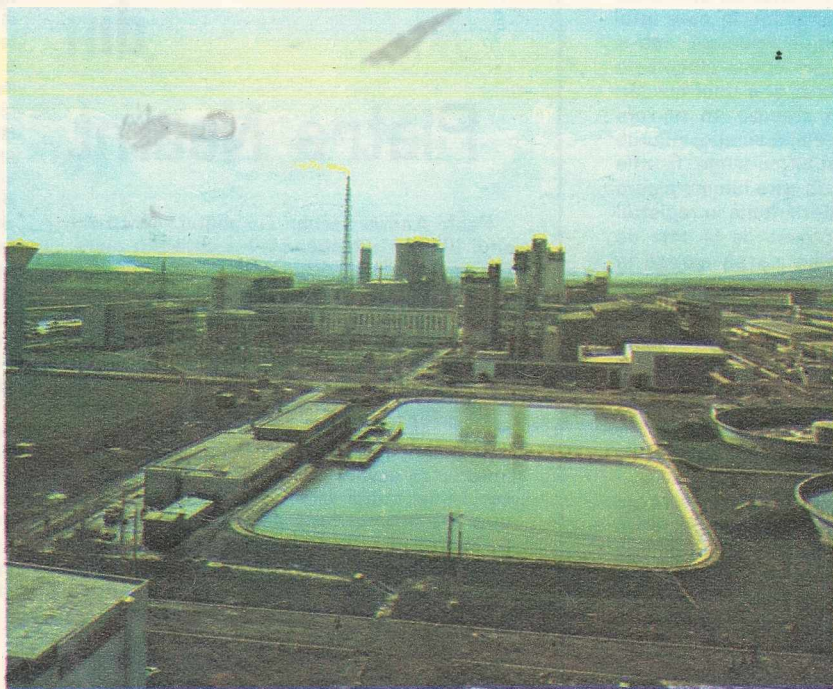
(continuare din pag. 7)

... gaz metan au dus la realizarea unei economii de peste 110 milioane mc de gaze. În păcate, se constată totuși o serie de deficiențe tehnice și organizatorice, încălțări ale prescripției și legislației în vigoare.

S-a constatat, de pildă, că unele întreprinderi au executat extinderi de debite fără aprobare legală, iar în altele nu se valorifică și nu se utilizează la nivelul potențialului existent căldura rezultată în urma proceselor tehnologice. Pierderi importante de căldură au loc și datorită instalațiilor necorespunzătoare a cazanelor, conductelor și cuptoarelor.

Se constată de asemenea folosirea ne rațională a gazelor naturale pe șantierele de construcții. Organele de control au permis instalării intrate în funcțiune fără autorizații de consum și neconforme cu prescripțiile privind normele de distribuție, tehnica securității și paza contra incendiilor.

Aceste abateri conduc deopotrivă la suprasolicțarea cîmpurilor gazeifere și a conductelor magistrale de transport. Ministerul — a asigurat în încheiere tovarășul Ion Dumitru — va depune toate eforturile pentru introducerea normelor egale de utilizare rațională a gazelor naturale. O reducere cu numai cîteva procente a consumului anual industrial înseamnă o economie de peste 500 milioane mc, o importantă cantitate de hidrocarburi gazoase, utilă industriei chimice și favorabilă în consecință pentru întreaga economie națională.

La Tg. Mureș, gazul metan participă la obținerea unor importante cantități de îngrășăminte minerale, amoniac și ape amoniacale.

„muștele”

Împins, energic, din spate de propria sa ambiție de a se depăși, ținând cu orice preț să se scuture de sub apăsarea primei și cam ingrateri sale condiții de existență, Teatrul «Delavrancea» vizează tot mai evident înălțimile marelui repertoriu, pe care îl atacă fără sfială. Precum se vede și din această ultimă premieră a sa, cu piesa «Muștele». Regizorul Călin Florian și trupa lui s-au obligat să prezinte, pentru prima oară la noi, un Sartre pe scenă, și anume pe Sartre cel din 1943, într-una din pasionatele debateri existențialiste în care filozoful-scriitor lansa leitmotivul obsesiv al dramaturgiei sale: relația individ-istorie, nevoia acută de libertate individuală a omului și totodată dorința sa de a se pune de acord cu imperatiile vieții sociale. Firește, Sartre, teoretician al «teatrului de situații», nu lasă ideile să se plimbe nude în scenă, el le înveșmintează spectacular. de astă dată în toga antică, scoate miturile și legendele grecești din muzeul spiritual al omenirii și le repovestește, în felul său, răsucindu-le uneori de pe o față pe alta, după trebuințele demonstrației sale filozofice. Iată-ne, din nou, față în față cu tragedia celor doi frați Electra și Oreste, care trebuie să-și ucidă mama pentru a răzbuna asasinarea tatălui lor Agamemnon. Muștele care roiesc, nevăzute dar chinuitoare, hulpave, în Argosul îmbăcsit de mirosul singelui sint remușcările, sint Eriniile care țin proaspăt durosul sentiment al culpabilității în fiecare locuitor al Argosului, complice de fapt la crima înfăptuită de Egist și Clitemnestra. Oreste va fi nobilul cavalier care, deși liber să opteze («Oh, cât de liber sint! Și sufletul meu, ce minunată absență!») pentru libertatea lui individuală, preferă să ridice spada întru restabilirea dreptății și a eliberării poporului său, căci «există oameni care se nasc angajați...»

Piesa aceasta, în care ideile fierb și ajung la incandescență, în care lungi monoloage exprimă, de fapt, neliniștile intelectualului occidental din deceniul cinci, piesa aceasta ar fi putut foarte bine fi tratată regizoral cu o rigoare intelectuală, cu o sobrietate a mijloacelor care să lase ideilor prim-planul spectacolului; dar Călin Florian, și colaboratorul său Mircea Marosin, a cărui modalitate de a gândi clasicii se simte și dincolo de decorurile pe care le semnează, au preferat un spectacol în care tensiunea nu e a ideilor ci a pasiunilor, în care totul izbucnește într-o violentă explozie temperamentală, într-o răbufnire a instinctelor, a patimilor, în care scena clocotește tot timpul sub revărsarea unui joc pasional și a unei mișcări scenice baroce. Decorurile lui Marosin creează un univers de o senzualitate atroce, stincile au o carnație vineție, zidurile sugerează moliciuni viscerale, totul e stropit cu sînge, fisurile din pereți sint ca niște nări sîngerinde prin care lumina picură chinuită. Pe aceeași linie a unei fantezii dezlănțuite în registrul senzorial, costumele lui Const. Rusu pornesc de la pata de negru funerar a veșmintelor argosienelor, ca să ajungă la învolburările amețitoare de culori și materiale ale costumelor Clitemnestrei, ale lui Egist, ale Marelui Preot; autorul nu a ținut să respecte, muzeistic, costumația epocii, și-a îngăduit chiar să aducă în scenă măști cu influențe aztece ori africane, el a ținut doar să biciuiască sensibilitatea vizuală, să răscolească afectivitatea spectatorului. Și s-a reușit: spectacolul are unele scene (ritualul săvîrșit de Marele Preot, dansul Eriniilor din măști pe ceafă) realizate în buna tradiție a teatrului francez de groază.

De la o trupă ca cea de la «Delavrancea», cu mulți actori buni dar care nu au avut încă timpul practic să se sudeze într-o echipă omogenă, nu se poate avea mari pretenții de unitate stilistică. Putem deci accepta jocul de un tragism autentic, de o vibrație temperamentală filtrată printr-o bună autocenzură cerebrală a Sandei Maria Dandou (Electra), alături de cel fin, intelectualist, ușor desuet pe alocuri, al lui Ion Omescu (Oreste); portretul Clitemnestrei, pictat de Marieta Luca cu apăsări grele de pensulă, dar și cu o forță lăuntrică pe care i-o cunoaștem și din alte roluri, ca și prezența malefică, neliniștită, tulburătoare pe care Egist a căpătat-o în interpretarea lui Călin Florian, de două ori creator în acest spectacol în care ideile au fost incendiate de patimi.

I. VOINEA

Carmen Galin,
fermecătoarea interpretă
a singurului
«Om bun din Si-Ciuan».

Aerul proaspăt din Piatra Neamț

Peste Andrei Șerban s-a abătut — încă din anul III de studenție, când a cotit din mers, brusc și inspirat, de la actorie spre regie — o ploaie de prorociri înflăcărâte dar și de acre rezerve, o seamă de premii internaționale, de măgulitoare invitații de a monta spectacole pe scenele profesioniste, dar și de alertate semnale invitînd la cumpătare, la «să-vedem-ce-va-mai-fi», la «să-mai-așteptăm»... Greu să nu te lași sufocat de asemenea fierbinți îmbrățișări, greu să nu te descumpănească aprecierea severă a unui senat universitar și corul unei critici de loc entuziaste la adresa unui interesant, după părerea mea, examen de stat cu spectacolul shakespearean «Iulius Cezar». Dar junele regizor Andrei Șerban și-a văzut, după absolvire, calm, sigur, liniștit, de drumul lui: după ce a fost, recent, oaspete artistic la Piatra Neamț, el s-a întors, în turneu bucureștean, cu două spectacole care au notat în calendarul actualei stagiuni a Capitalei câteva din serile ei de teatru cele mai asaltate: un spectacol Brecht — «Omul de bun din Si-Ciuan» și o «dulce, nevinovată» comedie englezească de pe la mijlocul secolului XVIII, «Noaptea încurcăturilor» de Oliver Goldsmith. În ambele aceste spectacole, un Șerban dezinhibat de obligațiile școlarești

sau de munca, recunoscut dificilă, cu actori mari (ori, mă rog, maturi...) a dat măsura sa cea mai adevărată și poate cea mai de sus. Aici trebuie să ne oprim o clipă și să dăm Cezarului teatral nemțean, pe nume Ion Coman, ce i se cuvine: recunoașterea binevenitei inițiative directoriale de a invita la teatrul său (și de a le da mîna artistică total liberă!) regizori de har verificat și elevată gândire creatoare, de a oferi tinerilor săi actori climatul unei contaminante efervescențe spirituale. Am fi nedrepti să punem numai sub semnul lui Șerban reușita acestor seri teatrale nemțene; scena a fost, în acele ceasuri, lăcașul în care s-a înfăptuit de către toți actorii un fierbinte ceremonial artistic cînd de un lirism grav, cînd de o frenetică dezlănțuire comică, dar întotdeauna practicat cu o credință și o voluptate a jocului rar întîlnite. S-a simțit tot timpul că între regizor și tinerii săi colegi de generație s-a stabilit acel «dialog al sensibilităților» după care suspina cîndva Șerban, că actorii și-au pus, încrezători, mîna în mîna regizorului și s-au lăsat purtați de el, dar nu cu ochii strînși, ci tot mai larg deschiși, pe un drum ale cărui poteci, ascunse și nebănuite, le descopereau adesea ei singuri, uimiți și încintați de cite se pot spune, de cite pot ei spune. Aceste autorevelații, aceste fascinante călătorii în universul textelor și al propriilor lumi interioare neștiute, s-au petrecut însă exploziv, cu o admirabilă vitalitate juvenilă, uneori de-a dreptul amețitoare și gălăgioasă. În «Noaptea încurcăturilor», cele două perechi de tineri ce se iubesc altminteri decît ar fi dorit părinții aleargă în noapte, se rătăcesc, cad, se rostogolesc, urcă pe acoperișuri, coboară în grajd, pierd și regăsesc o cutie cu giuvaere, cîntă — parodistic — cînticele de amor (inventate de inșiși interpreții) și descurcă toate încurcăturile într-un ritm nebunesc, care te-ar obosi citeodată, dacă n-ai vedea cu cită imensă plăcere se joacă de-a jocul toți acești tineri care dau pe scenă totul, suflet și sudoare, inspirație și muncă trudnică. Îl vezi pe Șerban dirijînd această frenetică bufonadă, scinteind de inspirație, improvizînd într-una, amuzîndu-se primul de ce-i trece prin cap, stimulînd la nesfîrșit fantezia camarazilor de joacă, și ești pe deplin dispus să nu mai bagi în seamă momentele cînd măsura a fost nițel depășită, cînd farsa a devenit ușurel prea groasă...

Apoi, însă, îl auzi parcă pe Șerban spunînd «gata, am terminat cu gluma», îi vezi pe tinerii actori redevenind gravi, privind în jur, în oameni, în viață, serios, cu responsabilitate, și încercînd să deslușească fața tragică a lumii. Șerban s-a oprit, în acest moment de reculegere, la Brecht; dar, firește, va fi piesa cea mai puțin «brechtiană» cu putință, iar spectacolul, un gest «antibrecht», cum ar spune teoreticienii brechtianismului sever. De fapt, în «Omul de bun din Si-Ciuan» tinerii artiști nemțeni au găsit, amplificate, dimensiunile umane cele mai puțin frecventate ale dramaturgiei lui Brecht, cele ale unei sensibilități dureroase, ale unei poezii tragice; Șerban a vrut să ni-l restituie pe Brecht sentimentului, și a făcut-o. Un lung, șoptit și tînguitor strigăt de «ajutor»...prefațează piesa, un lung, repetat și plin de încredere apel spre întrajutorarea umană o incheie — după ce hora măștilor grotești îl inconjura și-l strivise pe singurul om bun din Si-Ciuan, tinăra prostituată Șen-De. Și între aceste două momente, pe scenă se desfășoară ritualul unui teatru al semnelor poetice, al gesturilor fundamentale, în care fiecare scenă te duce, dincolo de reprezentarea ei concretă, la esența, la simbolul pe care vrea să-l comunice.

Sanda FAUR

P.S.

Nu pot decît să notez, din păcate fără cuvenitele nuanțări de apreciere și fără a epuiza distribuțiile, numele cîtorva dintre excelenții actori nemțeni. Să le reținem: Carmen Galin, Mitică Popescu, Mihai Dobre, Ion Bog, Adina Pamfil Almăjan, Lucian Iancu, Hamdi Cerchez, Lucia Doroștei, Lucia Boga...

unct și de la capăt

● William McCabe ispășea într-o închisoare din Washington două condamnări pentru fals și uz de fals când, printr-un ordin emis de tribunal, a fost eliberat înainte de termen. După plecarea sa, administrația penitenciarului a constatat că ordinul de eliberare era fals și că a fost întocmit de condamnat pe când se afla în închisoare...

● După apariția fotbalului feminin, a arbitrilor de fotbal-femei, iată că femeile își fac debutul și în posturile de crainici reporteri sportivi. De curând BBC (Radio-fuziunea britanică) a angajat-o în această funcție pe Mary Raine. După prima ei transmisie, colegii de specialitate au afirmat că Mary este o adevărată enciclopedie în vântă a fotbalului și că debitul ei verbal este ideal pentru un crainic sportiv. Îi credem.

● O firmă japoneză a lansat un nou produs alimentar: pește artificial. Noua carne sintetică are gustul și aspectul cărnii de pește și este obținută din arahide, semințe de soia și de floarea-soarelui.

exclusivitate

O companie aeriană britanică adaugă, începând din această primăvară, o atracție în plus călătoriilor cu vioanele sale: personalul de bord în exclusivitate feminin. Iată în fotografie primul echipaj feminin din istoria aviației engleze, înaintea inaugurării cursei: Jackie Haggridge — pilot principal (în uniformă), mamă a doi copii, Linda Smale — pilot secund, 18 ani (stînga) și sora ei Roberta Smale, 17 ani, stewardesă.

Pasagerii sînt poftiți la avion!

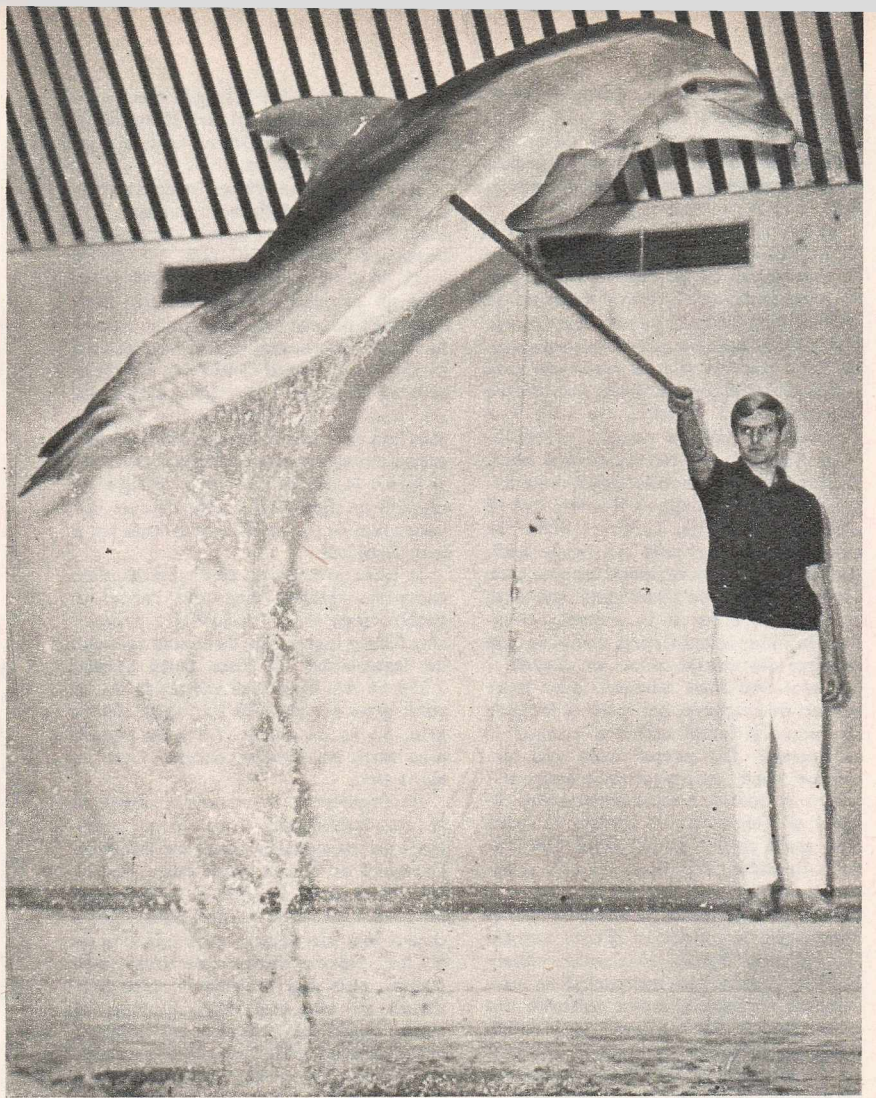

pregătiri pentru münchen?

La Grădina zoologică din Duisburg a fost amenajată o «casă a delfinilor», în care pensionarii se antrenează intens, sub supravegherea neîntreruptă a specialiștilor.

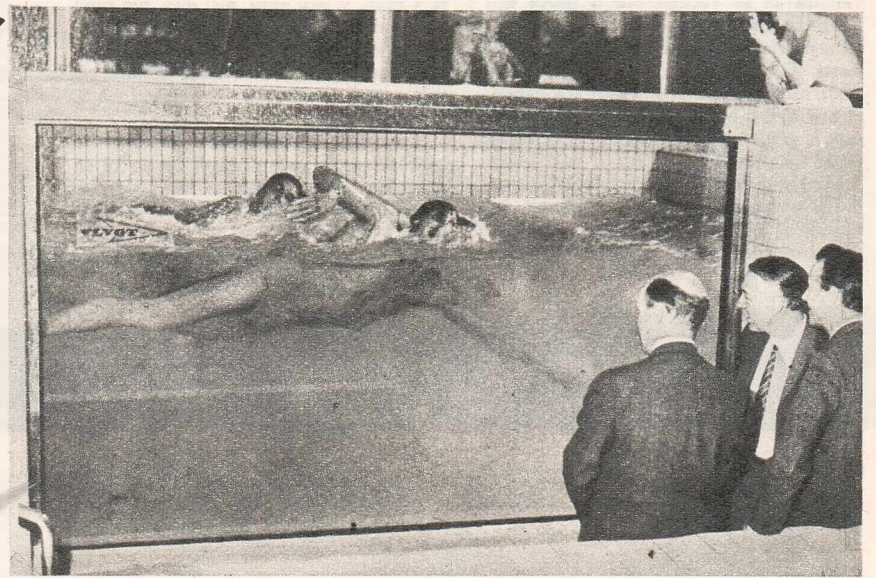
Unul dintre delfini, Flapp, se dovedește a avea reale aptitudini pentru săritura în înălțime!

Iată colosul de câteva sute de kilograme, antrenîndu-se.

apa trece, înotătorii rămîn

La Școala superioară de atletism și gimnastică din Stockholm, în metodică de antrenare și perfecționare a înotului de performanță s-a introdus acest bazin-acvariu lung de 7 metri și lat de 3, prin care un șuvoi de apă curge încetînă cu o viteză echivalentă cu viteza de înaintare a unui bun înotător, adică 100 de metri în 50 de secunde. Fără să înainteze, înotătorul face, în contra curentului, mișcările care-i sînt corectate de antrenorii care stau pe marginea acvarului.

un taur cu inițiativă

La Madrid, în timpul desfășurării unei coride, spectatoarii din tribună au avut plăcerea să primească vizita unuia dintre combatanți, care — după cum vedeți și dvs. — nu era nici matadorul, nici măcar toreadorul!

Nu se poate spune că oaspetele a fost primit cu zimbete. Dar parcă un taur are idee ce înseamnă bunele maniere?

O PRIMĂVAR

După o bătălie pentru apă anul trecut, iată în primăvara aceasta o luptă împotriva ei, împotriva excesului de umiditate. Natura a ținut să ne arate imediat, un an după altul, ambele fețe ale medaliai.

Să fi vrut oare natura să ne încerce, să verifice forța noastră, gradul nostru de pregătire, de pricipere, capacitate de efort și dăruire a acelor milioane de oameni care asigură pîinea unei întregi țări? Dacă asta a vrut, atunci putem spune că i s-a răspuns și i se răspunde cum trebuie. Astfel s-a declanșat una dintre cele mai mari ofensive pe care le-a cunoscut agricultura noastră socialistă.

La sfîrșitul foarte tîrziu al acestei ierni, pe mari suprafețe arabile, peisajul era dezolat. Oglinzi de ape care amenințau să inoace semănăturile, terenuri jilave pe care campania agricolă era inoperantă. Același arsenal de mijloace tehnice care anul trecut redase pămîntului apă după care tînjea, a servit în această primăvară la îndepărtarea surplusului de apă rezultat din marile căderi de zăpadă și din ploii. Au sărit oamenii, s-au făcut șanțuri de scurgere, pompele au început să duduie și luciul apelor a început să se retragă. Cu prețul unor eforturi imense, dar și cu prețul unor întîrzieri.

Am străbătut cîmpia Burnasului, Ilfovul și Teleormanul pentru a vedea cum arată cîmpia acum. Săptămîna trecută, în sudul țării ploaia mărunt și oamenii erau cu ochii pe cer. Erau gata să sară la primele raze de soare. Zilele și chiar orele se consumau la cote extrem de ridicate. Într-o săptămîină relativ bună se reușise prin eforturi să se înălmînteze aproape complet culturile din prima epocă. Cu tractoare acolo unde pămîntul permitea, cu atelele existente în tarlalele cu umiditate mai mare, cu eforturi mai mari decît de obicei se reușise să se recupereze o parte din timp. La Daia și Remuș, în Ilfov, la Drăgănești Vlașca, la Țigănești, la I.A.S.-Vitănești, C.A.P.-Măgura, Plosca în Teleorman, nu numai condițiile ușor favorabile, ci mai ales o bună organizare au contribuit la grăbirea lucrărilor. În altele, acolo unde întîrzierile erau mari, sub cauze obiective se ascundeau destule deficiențe de organizare și destulă comoditate. La Otteni și Brățeșani, Gălățesti și Schela se aștepta vreme bună, fără să se folo-

sească cum trebuie întregul efectiv de animale de tracțiune și fără să se depisteze cu toată seriozitatea tarlalele pe care s-ar fi putut lucra.

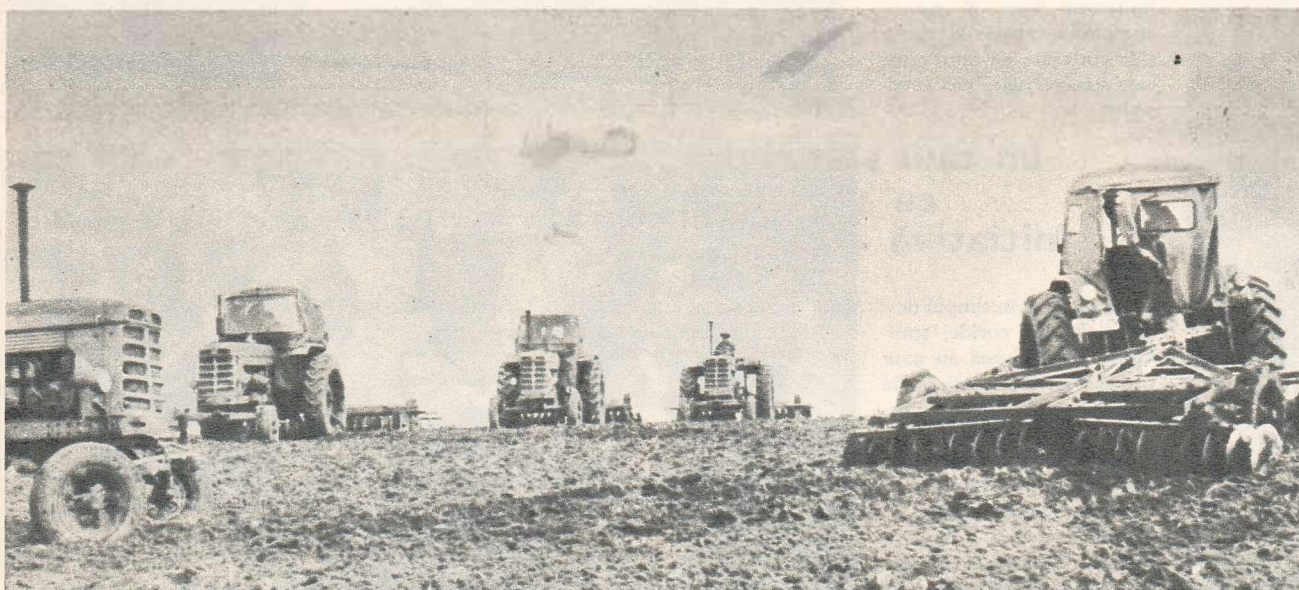
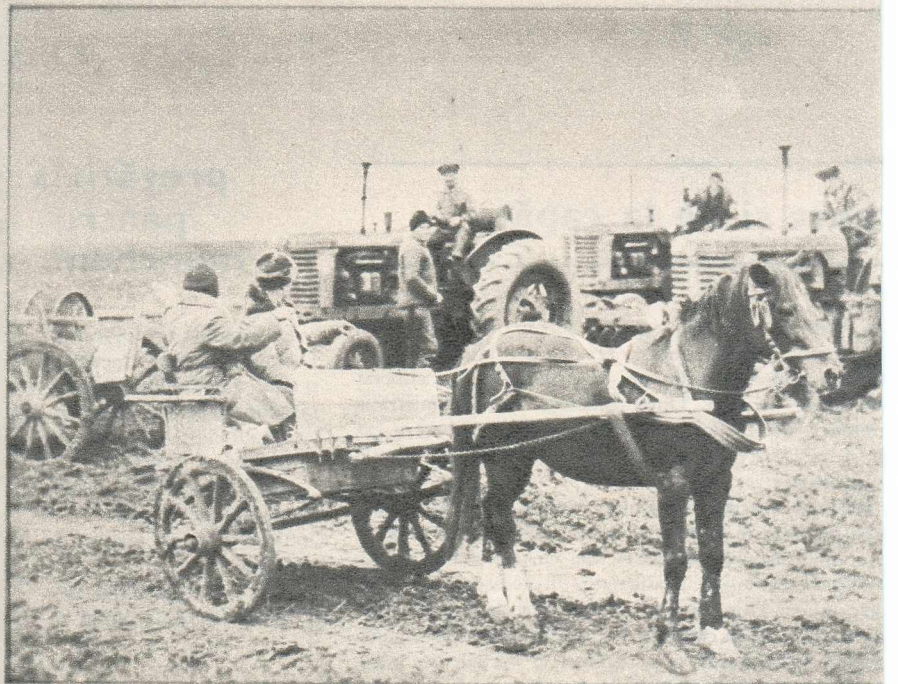
Din toamnă au rămas nearate mari suprafețe datorită slabei organizări. Prin forța împrejurărilor aceste ogoare sînt destinate porumbului. Iată în această criză de timp o operație în plus peste care nu se poate trece. Cele mai mari suprafețe de arat erau săptămîna trecută la I.M.A.-Odobescu (4715 ha), Roșiori (3559 ha), Conțaști (3070 ha). Lucrările acestea care pot fi efectuate în 5-6 zile vor trebui executate noaptea. Constatăm însă că în unele întreprinderi pentru mecanizarea agriculturii lipsesc batarile și faruri la multe tractoare. Să sperăm că, pînă în clipa cînd aceste rînduri vor vedea lumina tiparului, neglijanțele vor fi fost lichidate.

În plină primăvară, cînd pretutindeni campania agricolă face pași repezi în desfășurarea ei, la I.A.S.-Piatra oamenii sînt foarte îngrijorați de soarta planului de însămînțări. În fosta baltă Sehaia, 2350 ha mai erau încă acoperite de un strat gros de apă. 286 ha rapiță, 94 ha grâu, 53 ha de orz și 1917 ha ogoare n-au văzut încă lumina soarelui. Cum s-a ajuns aici?

Bineînțeles că la aceasta a concurat și iarna neobișnuită a acestui an, cantitățile de apă excesive, aduse de Călmățui. Dar dacă ar fi fost doar atît... Pentru evacuarea apei, D.I.F.O.T. a conceput un sistem de stații de pompare, sistem care a fost încredințat spre construcție T.C.I.F. Fiecare dintre cele două stații stabile, plus una provizorie, este prevăzută cu cîte trei electropompe de mare capacitate, capabile să înlăture orice exces de apă în timpul cel mai scurt. Dar atunci cînd am fost noi, la una dintre stații funcționau doar două pompe, iar la a doua, și mai grav, nici una, din lipsă de energie electrică. Așa cum se lucrează acum, putem în cel mai bun caz să menținem apele la cota actuală — spune ing. Chinto M., directorul I.A.S. Piatra.

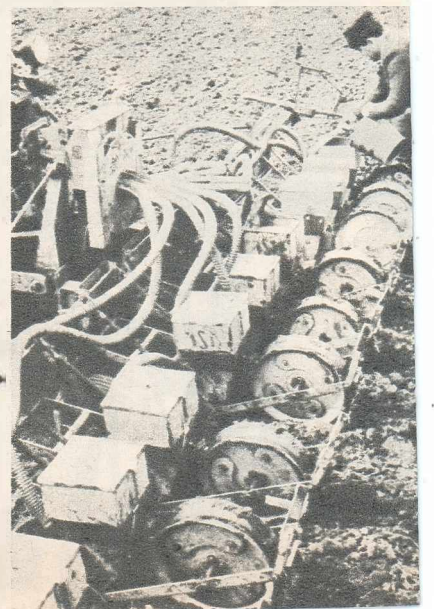
Situația e inadmisibilă. Ceea ce se întîmplă acolo face notă discordantă cu imensele eforturi care s-au făcut și se fac pretutindeni pentru recuperarea timpului pierdut.

Traian PROȘAN

Seșițele selecționate sînt implantate în pămînt cu mijloace tehnice moderne, care asigură calitatea și scurtarea timpului de însămînțare.

În această săptămîină hotărîtoare tractoarele au brăzdat fără întrerupere ogoarele, pregătindu-le pentru recolta acestui an.

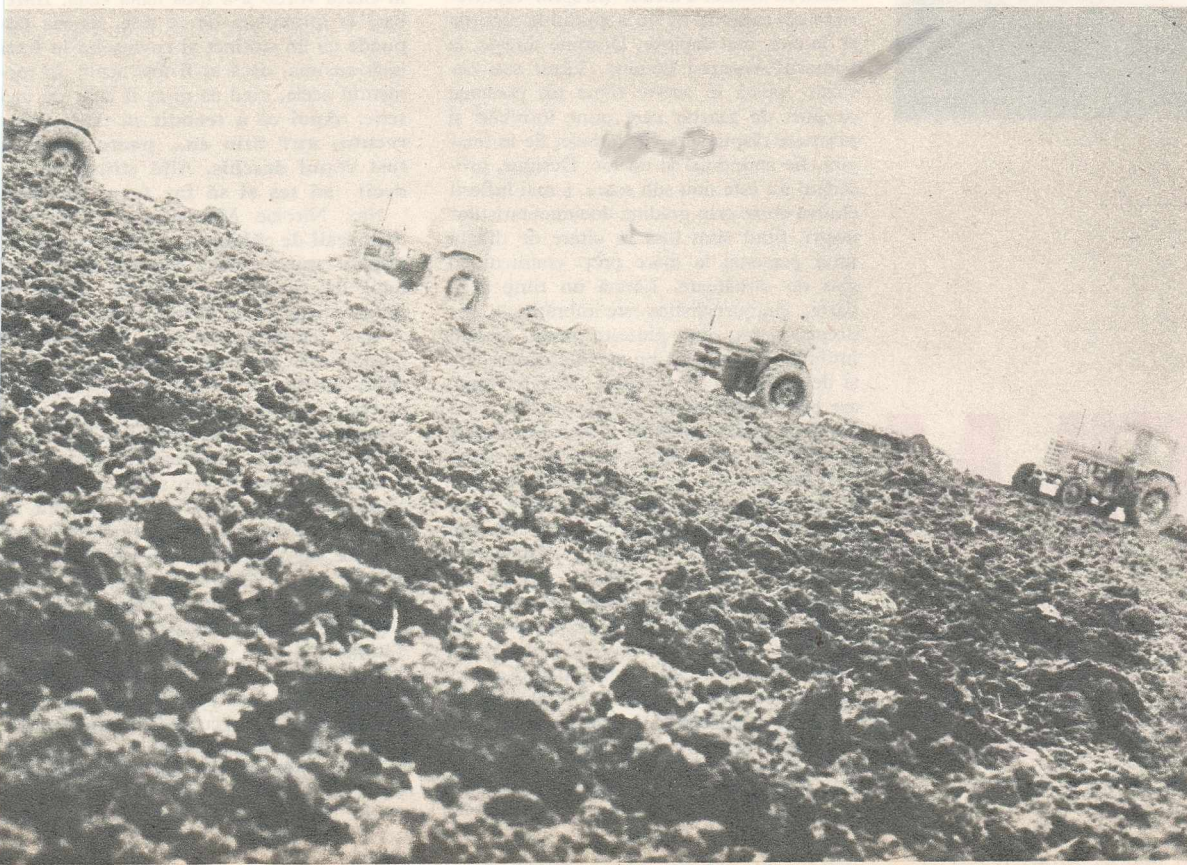
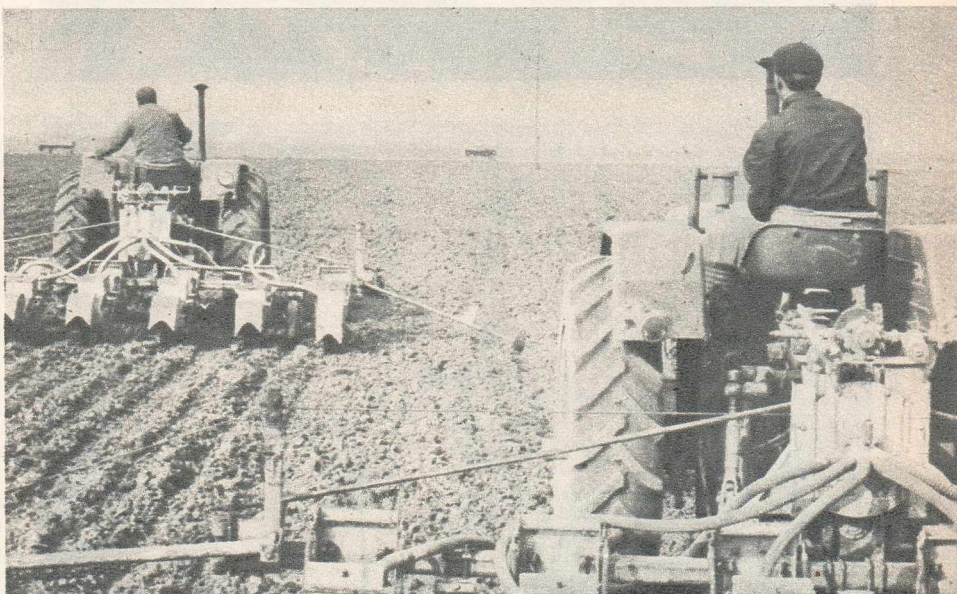

NEOBISNUITĂ

Inginera Balaban Georgeta și brigadierul Bălășescu Marin de la C.A.P.-Măgura depistau în ziua aceea tarlalele mai zvintate pe care să poată intra tractoarele. Timpul nu așteaptă.

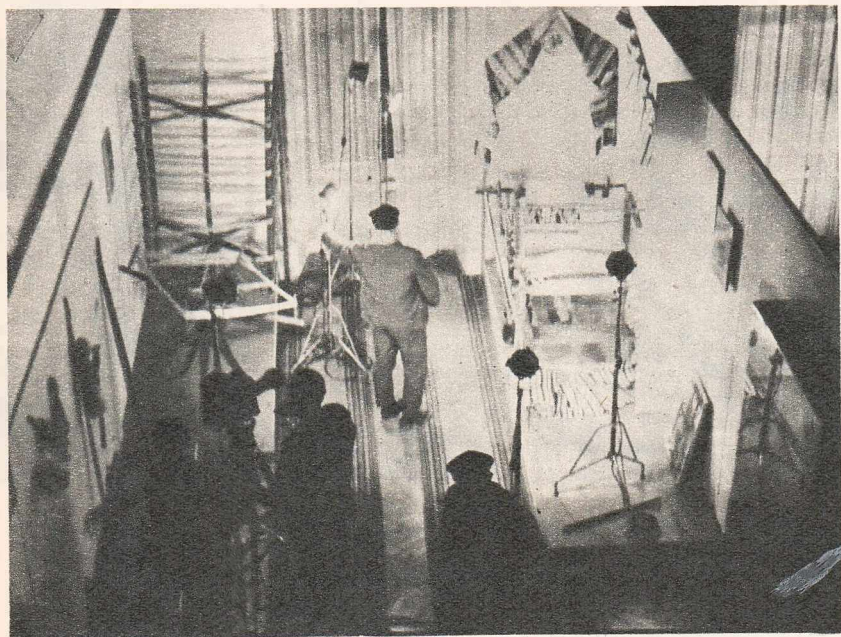
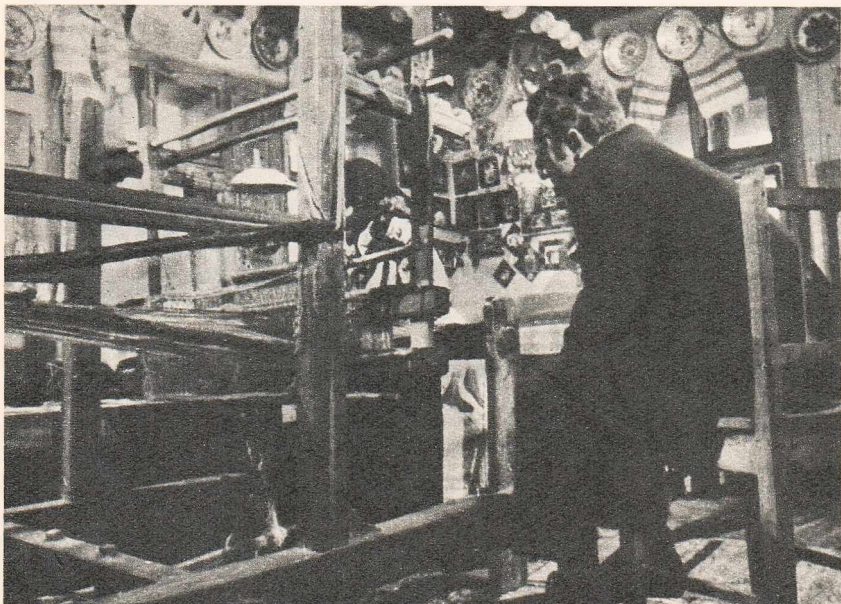
La I.A.S.-Piatra, aproape de fosta baltă Suhaia, 2.350 ha se aflau sub apă provenită din zăpezi și adusă de Călmățui. Iar la stațiile de pompare construite anume pentru a trimite aceste ape în Dunăre, jumătate din numărul electropompelor erau betege sau tînjeau după energie electrică.

Pretutindeni se fac eforturi pentru recuperarea timpului pierdut. Fiecare oră de lumină e folosită. Ca și aici, la C.A.P. Daia, Ilfov.

► Din toamnă au rămas în multe părți însemnate suprafețe nearate. Prin forța împrejurărilor ele sînt destinate acum culturii porumbului. Aceasta obligă pe cei în cauză la eforturi și mai mari.

◀ Încleștare între pămînt și tractoare. Ofensivă de primăvară la C.A.P.-Bujoreni, Teleorman.

Filmind «Muzeul».

FILM ȘI ZIARISTICĂ

de Magda MIHĂILESCU

Vorbim tot mai rar, și mai mult pe șoptite, despre documentarul nostru. Semănăm cu unii părinți care-și amintesc de copii numai în ziua în care trebuie să le trimită pensia alimentară. Ziarele îl consemnează în grabă, ca să fie, revista de specialitate nu-i mai închină cronici, noi nu ne mai obosem să trimitem cititorii la «un documentar care nu trebuie pierdut», deși sintem gata să jurăm că, în felul nostru, jurnalistic, tot îl mai iubim. Cu câțiva ani în urmă circularul în aer niște cuvinte ametoitoare: «Școala documentarului românesc»; astăzi unii spun pe șleau că avem de-a face cu un declin. S-a exagerat atunci, o știm bine, poate că nici acum lucrurile nu sînt chiar negre ca smoala, dar nu încapem îndoială că pe aripile scurtmetrajului au căzut de undeva găleți cu plumb, și nu știu cită mină de ajutor poate da scrisul nostru acolo unde se pare că trebuie surmontate chestiuni de ordin intern.

În nici un caz n-aș lăsa să-mi treacă niciodată prin cap ideea unei eventuale «comodități a realizatorilor». Cine-i cunoaște cit de cit pe colegii de la «Sahia» știe că nu le stă în fire traiul tihnit. Nu mi-i pot închipui pe Boiangiu ori pe Mesaros, pe Jean Petrovici ori pe Calotescu, pe Florica Holban sau pe Dona Barta, ca și pe toți ceilalți «alergători de cursă scurtă», căutînd niște perne mai moi. Ne putem convinge de asta văzînd și ultimul program de documentare intrat pe ecranele Capitalei, filme care încearcă să se elibereze de strînsura metaforitei, a excesului de lirism, de pe urma căreia ne-am ales cu poeme solemne și poezii dragălașe. Chiar dacă lupta cu această boală veche și încăpățînată nu se duce pe propriul ei teren ci oarecum pe ocolite, tot e mai bine și așa. Cel puțin se croiește drum autenticității. Nu ne mai rămîne decît să avem tăria să-l ducem pînă la capăt. Cred că nu întîmplător Muzeul lui Gabriel Barta, *Gaudemus* al lui Eugen Popiță ori *Impresiile de călătorie* semnate de Nicolae Mărgineanu încearcă toate o modalitate gazetărească de așezare a ideilor (nu spun «reportericească» ca să nu ne ducă gîndul la reportaj și de aici, mai departe, Doamne ferește, la faimosul «reportaj literar»). Văzît sau nevăzut, există în aceste filme un personaj pe post de gazetar care pune întrebări și primește răspunsuri, fie verbale, fie în imagini, fie amîndouă la un loc. Desigur, procedeul nu este nou sub soare, a mai înflorit cîndva chiar prin grădina documentariștilor noștri, fiind lăsat însă în uitare de dragul unui personaj la mare preț: crainicul cu glas de sărbătoare. Lăsată un timp la o parte, cînjurnalistica este îmbrățișată, ce-i drept, acum, dar plutește peste această întîlnire de dragoste un aer de neîncredere și de multe ori de stingăcie. Eugen Popiță are buna inspirație de a vedea ce fac, cum arată, ce gîndesc veteranii și actualii membri ai celei mai vechi asociații sportive studențești din țară, cea de la Cluj. Cineaștul răscolește nu numai materialele de arhivă, emoționante în sine, ci se apropie de cei care au fost cîndva gloria asociației, astăzi respectabili intelectuali ardeleni, dar în loc să exploateze la maximum această nostalgie omenească a vîrstnicului după sportivul falnic de altădată, se trece în grabă peste destine și chipuri, de dragul unei înscenări estradistice: doi cîntăreți de muzică ușoară (studenți) «comentează» cîteva păcate ale unor tineri sportivi. Metoda este cunoscută din emisiunile de radio, sport și muzică: solistul fredonează «De ce m-ați dus de lingă voi, de ce m-ați dus de-acasă...»; se înțelege despre cine este vorba în propozițiune despre un fotbalist plecat la București.

Teama de eventuala monotonie a interviurilor l-a făcut pe autor să atace cu timiditate discuții de genul celei purtate cu un *half* dreapta, admirabilă ca moment de cinema (începe așa: «Erați un jucător dur «Jucam cu capul» — răspunde interlocutorul), sau al alteia, cu tînărul Horia Demir despre fratele acestuia. Mare trebuie să fost neîncrederea lui Eugen Popiță în puterea dialogului om-autor, în vigoarea faptului viu, dacă a simțit nevoia să înceapă și să termine un film plin de oameni ca mai de care mai interesanți, cu imagini unor grațioase dansatoare în maiou negru și ele sportive, dar nu-i păcat de prezența celui fost *half* dreapta?

Gabriel Barta, autorul *Muzeului* (în preună cu operatorul Gheorghe Herschdörffer), are meritul de a fi descoperit nu numai un material folcloric inedit, ci, mai ales un excelent material uman. Cineaștul aduce în față oameni pe care i-am ascultat ore în șir, într-atît le sînt de frumoase vorbe și de înțelepte gîndurile. Cîteva biografii conturate succint, din numai două-trei răspunsuri, sînt inserate în structura filmului cu un deosebit simț al echilibrului. Din păcate, Gabriel Barta și-a lăsat o mare parte din soarta filmului pe seama celor două personaje — cercetătorii de la muzeu veniți să achiziționeze — cărora le-a încredințat rolul de gazetari. Onorabilele persoane, care desigur că în viața de toate zilele nu se ocupă cu «aranjatul întrebărilor», n-au nici o vină; e firesc să ignore nu numai talentul de a chestiona, dar chiar și îndemnul, să-i spunem jurnalistic, obținută din experiență. E o lege potrivit căreia o întrebare nu trebuie să pară ruda cea mai săracă a răspunsului, după cum alta cere oricărui gazetar să prevină cit de cit un răspuns. Cei doi cercetători pun întrebări scîrtoare și în avalanșă, precum copiii curioși: «De sumanul ăsta? Din ce-i făcut? Și cum zice la țesătura asta?» Replica bătrînei înterogate este admirabilă: «Cum să fie? Ca din bătrîn». Nu mai vorbesc de țesătura care în cîteva vorbe și-a spus toată viața. Întrebată la întîmplare de ce țese, femeia răspunde cu un instinct al cuvîntului în frază încît eu, una, dacă aș fi fost acolo în momentul acela, cred că m-aș fi lăsat de meserie: «Apoi că a trebuit să trăiesc oarecum, nu? Știu eu... poate că mi-a fost capul deschis. Altă știință n-am decît să țes și să fac focul în casă».

Nici Nicolae Mărgineanu în ale sale *Impresii de călătorie* nu a fost pe deplin inspirat atunci cînd a acceptat să împartă rolul de comentator al unor notații de drum inteligente și pitoresc-acceptabile, cu o voce feminină investită cu funcție de *raisonneusă*. Prezența ei amintește de niște triste emisiuni de cultură muzicală lăsate pe umerii a doi parteneri: bărbatul, deștept și nevasta, naivă. În filmul de față, comentatorul pomenește, bunăoară, de castelul de la Elsinore; tovarășa lui sare: «N-ați văzut nici o fantomă?» Sau, în alt loc, într-un episod cu beatnici, despre care autorul ne-a spus tot, *raisonneusa* de care vorbeam pune punctul pe i: «Cum s-ar spune, ei neagă societatea dar parazitează lamentabil».

Atenție, colegi cineasți, la împărțirea rolurilor!

E păcat ca, după ce am găsit unul din drumurile care duc spre autenticitate, să-l presărăm noi singuri cu tot felul de obstacole. Cu atît mai mult cu cit, de o bucată bună de timp, așteptăm din partea documentarului nostru reîntoarcerea pe un teren de pe care cîndva a cules laude: acela al vieții care refuză intervenția formulelor de laborator.

ROLURI NOI

▲
Yves Montand,
baron scăpătai
în comedia
lui Philippe de Brocca
«Dracul tras de coadă».

Giovanna Ralli, actriță italiană
cu care nu ne-am mai întâlnit de mult
(turnează rar în ultima vreme),
este partenera lui Franco Nero
într-un film de acțiune a cărui regie
o semnează Sergio Corbucci.

▲
Un film care ne plimbă
prin «Lumea modei» de ieri,
de azi și de mâine, terminat recent
în studiourile americane «20-th Century Fox».
În rolul principal: Genevieve Gilles.

seriale, seriale...

Mă pregăteam să scriu o cronică polemică. Să subliniez că nu asupra teleconducerilor trebuie să cadă blamul pentru felul în care au fost alese seriile de sâmbătă seara: televiziunea nu s-a ținut de cuvânt și nu i-a invitat să participe la o viziune anticipată, în vederea unei selecții cât mai judicioase; nici un teleconducător nu și-ar fi semnat certificatul de autodescalificare profesională votând pentru Bonanza sau pentru Căpitanul Kloss.

O nouă promisiune a lui Tudor Vornicu mi-a moderat însă vehemența. Am înțeles că ne aflăm într-o perioadă de trecere, că în curând ne vom întâlni cu simpaticele Comisar Maigret (la urma urmei era greu de crezut că scriitorul Georges Simenon, cu care editurile noastre par a avea relații perfecte de colaborare, se va constitui într-un obstacol de netrecut pentru televiziunea noastră) și că rubrica romanului foileton va fi ocupată probabil de o ecranizare după William Faulkner.

Tot e bine când lucrurile se sfârșesc în bine și în definitiv nu strică nici câteva seri de sâmbătă liberă. Să recunoaștem că am fost răsfățați. După Forsythe Saga, după Răzbunătorii, va fi destul de greu să se găsească între sutele de seriale produse în întreaga lume altele la fel de izbutite, deși nu cred că seceta e chiar atât de cumplită cum ni s-a spus.

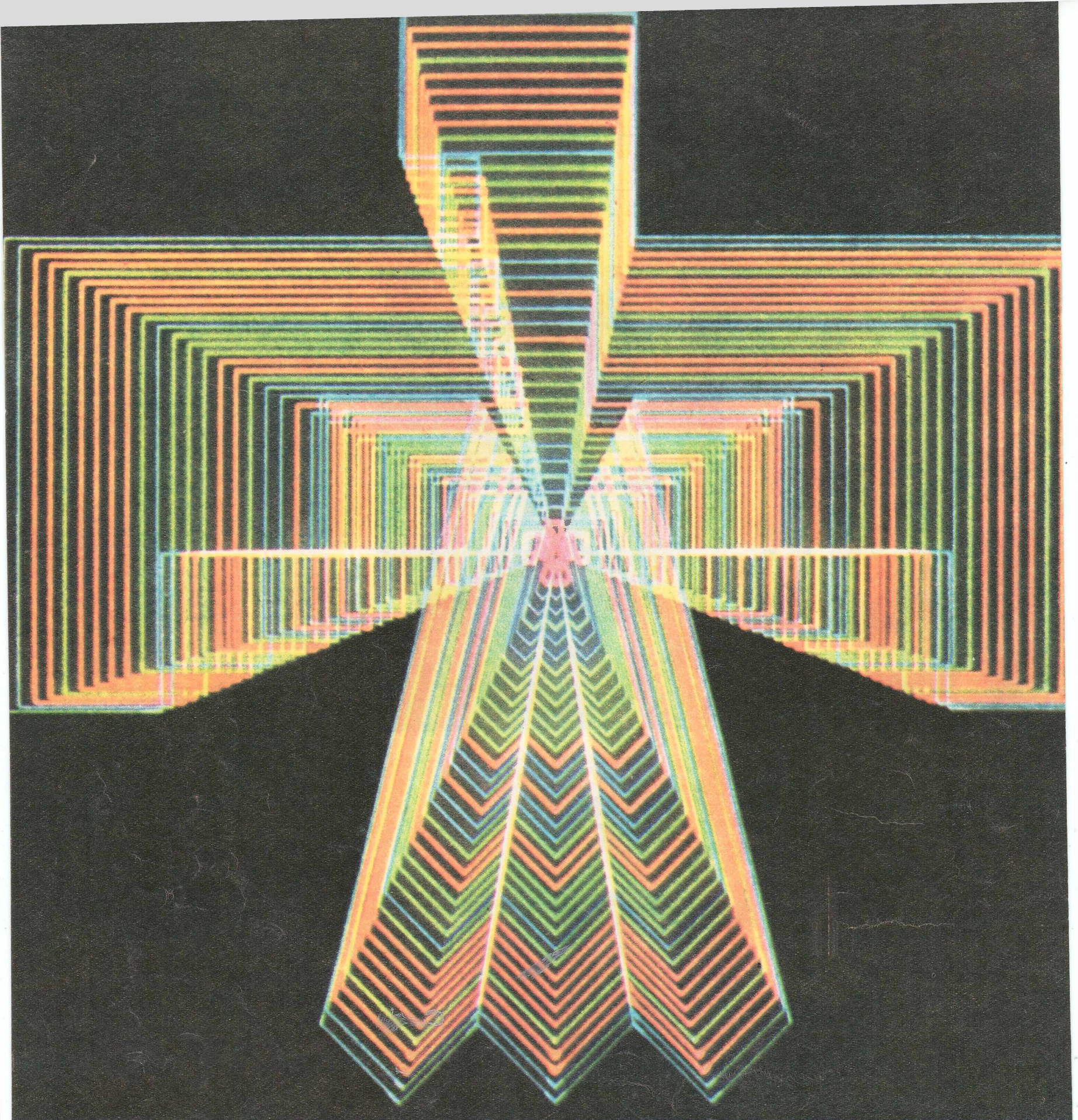
Și din ceea ce e neizbutit, schematic, pueril, se poate însă învăța câte ceva și anume, ce nu trebuie făcut, mai ales dacă, așa cum ni s-a promis, se pregătesc și niște seriale românești. Căpitanul Kloss e atât de greu de suportat de către un adult cu nivel cultural mediu pentru că realizatorii lui au recurs la șabloane pe care publicul de astăzi nu le mai înghite.

Bonanza este prototipul succesului ieftin. Dacă — așa cum încearcă să ne explice unii — criteriul suprem al valorii artistice a unui film rezidă în numărul celor care îl vizionează, Bonanza este cel mai bun film (nu numai de televiziune) produs vreodată în lume. Ani în șir, colegii americani ai tovarășului Pavel Cimpeanu s-au văzut puși în situația de a menține Bonanza în fruntea listei celor mai populare emisiuni de televiziune. E un semnal de alarmă nu pentru Oficiul de anchete și sondaje, care a început să desfășoare, după cum ne-am putut da seama din foarte interesanta expunere a directorului său, o activitate remarcabilă, ci pentru televiziune. Rezultatele sondajelor nu trebuie absolutizate. Nu e vorba de Bonanza. Din fericire, telespectatorii români — și eu cad aici în păcatul generalizării — dovedesc un spirit critic mai matur decât telespectatorii americani de acum circa un deceniu, și nu gustă Bonanza. Mă gândesc însă la alte cazuri în care s-ar putea uita că, în materie de artă, media aritmetică a opiniilor reprezintă nu un factor obiectiv de apreciere a valorilor, ci unul tinzând să tragă în jos, să excludă punctele de vîrf.

Formula serialului Bonanza conține asemenea doze de didacticism plat, simplism psihologic, violență de dragul violenței, încît în Statele Unite a ajuns să fie considerată prototipul maculaturii telegenice. Urmind exemplul emisiunii «Căsuța poștală 111», în cadrul căreia ni se povestesc diverse amintiri cu tîlc, voi relata în încheiere despre o convorbire pe care am avut-o vara trecută cu doi reprezentanți ai vieții culturale americane. Domnul Roger Stevens, președintele Fundației naționale pentru arte și al Consiliului național al artelor din Statele Unite, îmi explicase ce influență dezastruoasă a avut și continuă să aibă televiziunea asupra gustului publicului american. M-a întrebat apoi cum este televiziunea noastră. Încercam să-mi amintesc toate lucrurile bune care se pot spune despre ea, cînd dramaturgul Stanley Young, director executiv al Academiei de teatru și al Teatrului național american m-a întrerupt cu o singură propoziție de trei cuvinte:

— Au cumpărat Bonanza.

Privirea ironică a domnului Stevens m-a făcut să înțeleg că e inutil să continui.

Înșiși specialiștii de la «Sandia Corporation» din New Mexico, S.U.A., au fost surprinși de această imagine a unei mitice păsări din folclorul indiano-american — «pasărea tunetului» — elaborată de un calculator electronic al corporației la «sugestia» programatorului David Caskey.

mașini inteligente?

de prof. univ. Edmond NICOLAU

— Aș dori să știu mai multe despre educația dv., în special despre viața de familie.

— Tatăl și mama mea nu au dus-o prea bine împreună.

— Spuneți-mi altceva ce considerați important despre tatăl dv.

— Era dificil de trăit cu el pentru că era dominator.

— Semănați cu el?

— Nu, nu semăn.

— Cu toate acestea, într-un anumit mod trebuie să aveți trăsături comune cu tatăl dv...

— Îi plăcea să pescuiască; mie la fel.

— L-ați admirat atunci când ați fost tânăr?

— Nu cred.

— De ce nu?

— Pentru că era o persoană prea slabă.

...Oricât ar părea de greu de crezut, acesta este un dialog între un om și un calculator electronic. Omul a pus întrebările, mașina a furnizat răspunsurile...

În articolul de față redăm câteva din ultimele realizări ale ciberneticii care oglindesc dimensiunile actuale ale problemei: sîndesc care mașinile?

Dialogul om-mașină nu este astăzi o gură de stil, ci o realitate: omul reușește să dialogheze cu mașina și, dacă ar fi să-i plăcăm așa-numitul test al lui Turing, rezultatul ar fi, desigur, surprinzător. Turing a fost un om de știință intrat în istoria matematicii pentru faptul că a propus un model teoretic al unui calculator automat («mașina Turing»), înainte ca mașinile electronice de calcul să fi existat; el a rămas celebru pentru încercarea de a tranșa experimental o mult disputată problemă: gînesc oare mașinile?

Metoda propusă de Turing era relativ simplă. Un om trebuia să comunice telegrafic sau telefonic cu «ceva» pe care nu-l vedea. Dacă în acest dialog el nu putea să deosebească pe om de o mașină, atunci aceasta din urmă era socotită echivalentă cu un om din punctul de vedere al gîndirii, cel puțin așa cum se manifestă ea într-o discuție.

Astăzi asistăm la astfel de dialoguri, dar parcă testul lui Turing și-a pierdut valoarea teoretică. De ce? Greu de spus. Probabil pentru simplul motiv că ele sînt încă destul de rudimentare, axate pe anumite tematici simple. După ce știm că am discutat cu o mașină, descoperim în dialog manifestarea unor automatisme relativ simple.

Totuși ar fi greșit să credem că mașinile cibernetice pot să vadă doar astfel de aptitudini rudimentare.

Astăzi construirea unor automate cu chip de om și care să efectueze activități umane nu mai constituie o problemă tehnică. Cu toate acestea, pentru mulți dintre noi psihicul uman își păstrează încă un nimb straniu, rămîne ceva ce nu poate fi «construit». Chiar genialul Edgar Allan Poe, în eseul în care analizează un automat de jucat șah, al lui Maeltzel, de la începutul secolului trecut, se axează pe ideea centrală că o mașină nu poate juca șah — deci în automat trebuia să fie pitit un om. Teză pe atunci justă (în automat era ascuns un om!) dar falsă azi, cînd există mașini care joacă șah — și încă bine.

Poate că atunci cînd vrem să discutăm despre mașinile cibernetice care simulează activitatea psihicului uman este indicat ca pe de o parte să trecem în revistă activitățile psihice, iar pe de altă parte câteva din performanțele mașinilor care simulează aceste activități.

CALCULATOARELE «CITESC» MAI REPEDE CA OMUL

La limita inferioară a activităților psihice se situează recunoașterea de forme. Omul, ca și animalele de altfel, poate deosebi o linie dreaptă de un triunghi, indiferent de dimensiunile și culoarea respectivă. Noi recunoaștem litera B, indiferent de grosimea trăsăturii, de culoare, dimensiune etc.

Aceste performanțe pot fi regăsite astăzi și la mașinile care citesc sau recunosc sunete. La Institutul politehnic din București s-au creat în ultimii ani mașini care recunosc vocale pronunțate și litere scrise. Mașinile au chiar performanțe net superioare cantitativ celor umane: ele citesc zeci de mii de litere pe secundă! Să analizăm mai îndeaproape această problemă.

O lectură cu voce tare, la viteză normală, înseamnă o mie de litere pe minut. La o persoană antrenată, această viteză poate crește maximum de zece ori, în timp ce unele mașini ajung pînă la circa 20 000 de litere pe secundă și chiar sute de mii de litere pe secundă, în cazul cînd literele sînt scrise convenabil, adică înregistrate pe bandă magnetică.

Această problemă a automatelor care citesc nu s-a născut numai din nevoia de a imita activitatea umană, ci din necesități practice. Atunci cînd calculatorul lucrează cu viteze de peste zece milioane de operații pe secundă, este firesc să fim obligați să-l alimentăm într-un ritm susținut. Dar dacă ne gîndim că alimentarea se face, de obicei, cu bandă sau cu cartelă perforată și că un operator uman nu poate perfora mai mult de câteva caractere pe secundă, înțelegem că această viteză este foarte mică. Agilitatea omului e limitată de rapiditatea cu care poate mișca degetele. În schimb, astăzi există dispozitive electronice capabile, cum am

spus, de a parcurge 20 000 caractere pe secundă.

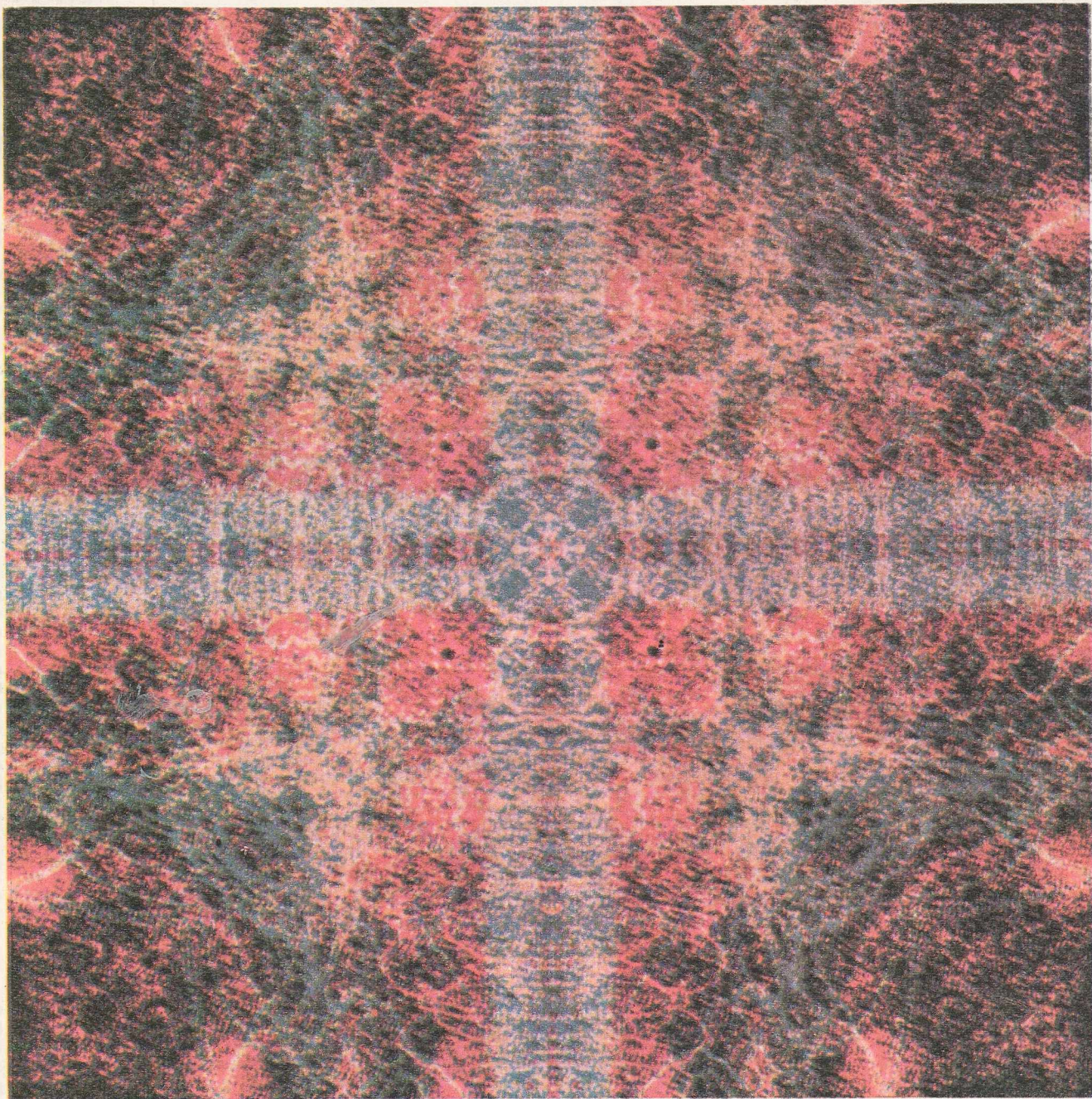
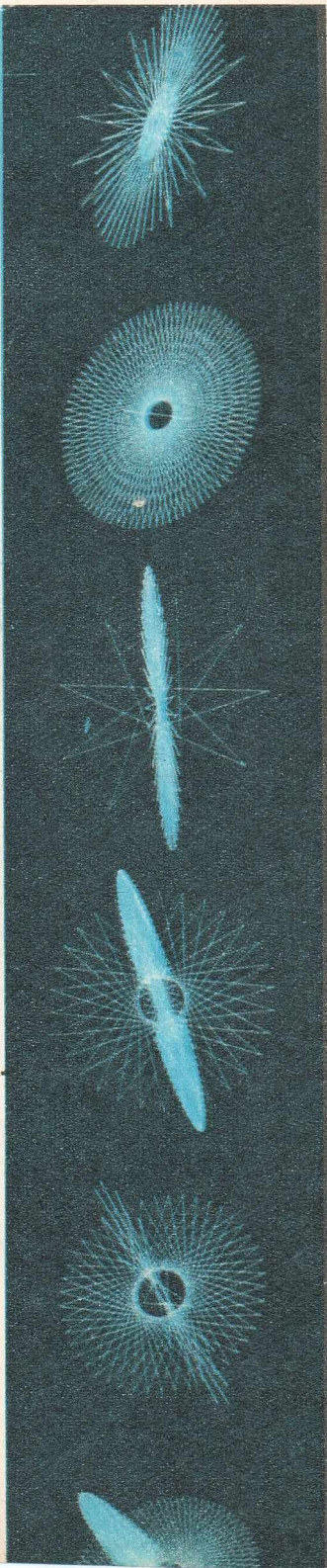
Metodele utilizate pentru citirea automată a documentelor sînt variate. În unele cazuri se utilizează o cerneală specială cu proprietăți magnetice — procedeu utilizat în special la documentele bancare — iar citirea se face cu ajutorul unor capete de lectură întru totul asemănătoare celor utilizate la magnetofon.

În alte cazuri se utilizează numai procedee optice, în care literele de dimensiuni standardizate se proiectează pe o rețea de fotodiode, care transformă liniile în impulsuri electrice. După zonele iluminate, respectiv opace, o serie de circuite stabilesc care literă a fost proiectată în acel moment. Un astfel de dispozitiv a fost realizat și de către un colectiv al Institutului politehnic-București, sub conducerea dr. ing. Mariana Beliş.

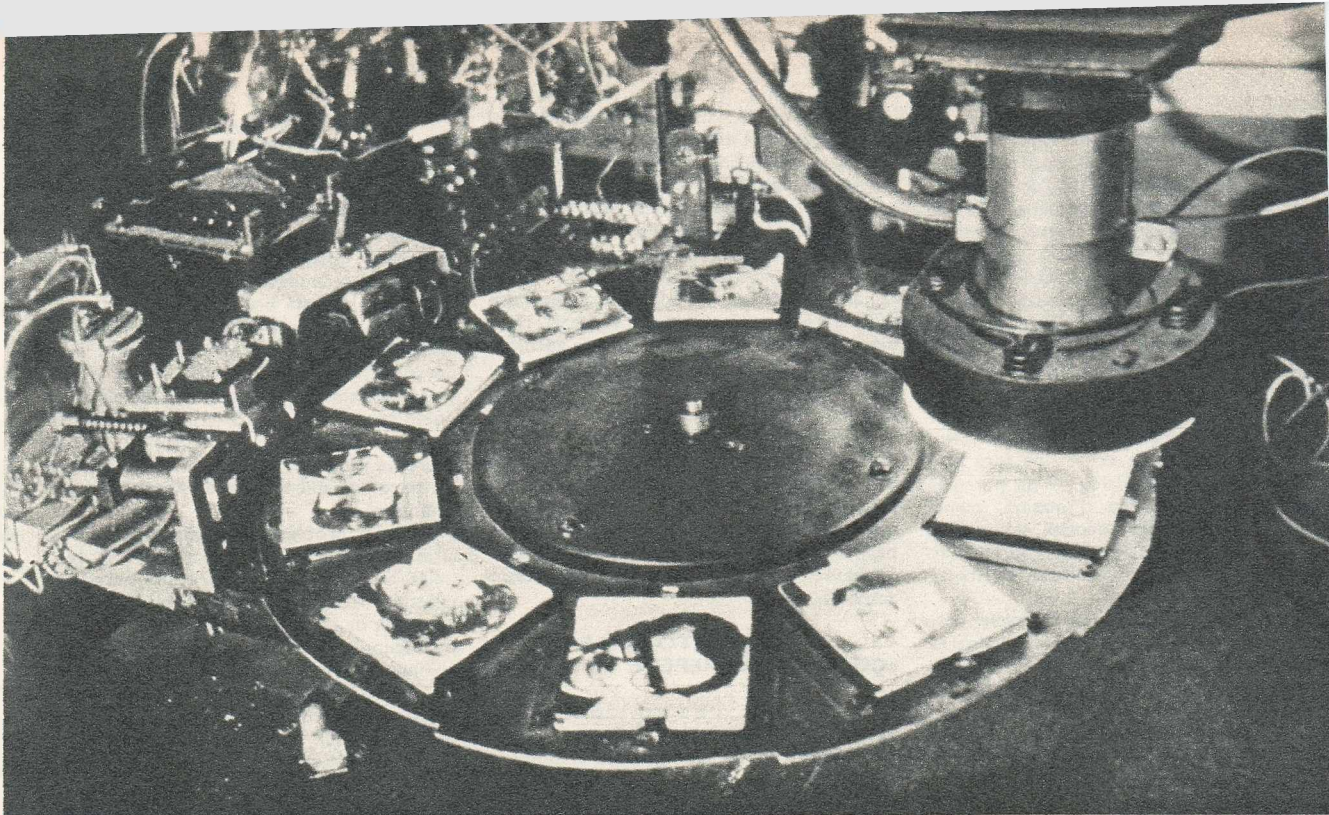
PROIECTANȚI ȘI DESENATORI ISCUSIȚI

Dacă automatele de citit sînt de dată relativ recentă, în schimb automatele capabile de a vorbi sau de a scrie sînt cu mult mai vechi. Astfel, încă de la începutul secolului al XIX-lea existau mașini capabile

(Continuare în pag. 18)

▲ Aceste motive decorative de o stranie frumusețe au fost «create» de calculatoare electronice. Firește, calculatoarele au lucrat după un anumit program, dar aceasta nu exclude o participare «activă» din partea lor. Unul dintre programatori, fizicianul John Mott-Smith din Cambridge, declară: «Deși eu alcătuiesc programul, este greu de prevăzut ce voi vedea. Observînd ecranul calculatorului electronic, o anumită simbioză apare între mine și mașină».

Zece portrete parțial acoperite (fotografia de jos), pot fi recunoscute de către UCLM II, calculatorul electronic «care învață», după ce în prealabil el a fost pregătit să recunoască fețele respective neacoperite (fotografia din dreapta).

Tocmai pentru a înțelege manifestările vieții și pentru a-i dirija evoluția, omul studiază virușii și sintetizează viața — deocamdată în formele cele mai rudimentare. Mergând pe o linie diferită, ciberneticianul urmărește formele cele mai intime și totodată mai profunde, de mișcare a gândirii.

Traducerea automată, cu ajutorul calculatoarelor, nu mai constituie azi o realizare spectaculoasă: e vorba doar de aplicarea unor algoritmi cunoscuți din gramatică. Din contra, mașina care joacă șah ne apare cu mult mai interesantă. Iar mașina capabilă să ne învingă sistematic la jocul NIM o socotim și mai surprinzătoare. De ce oare? Aci contează, în primul rând, factorul psihologic. Cu traducerea sintem familiarizați din școală, îi cunoaștem resorturile; la șah, deși regulile sînt mai puțin numeroase ca la traducerea dintr-o limbă în alta, ne lipsește, în general, experiența. Iar la NIM, ea ne lipsește aproape total.

În fond lucrurile stau altfel: toate activitățile intelectuale se fac pe bază de algoritmi, adică de reguli bine definite. Uneori aceste reguli sînt cunoscute, alteori nu.

În anii care au premers cel de-al doilea război mondial, în multe țări ale lumii a cunoscut o mare vogă jocul «15»: într-o cutie pătrată se introduceau 15 piese pătrate, avînd fiecare latura de 1 cm. O căsuță rămînea liberă. Pătratele purtau pe ele numerele de la 1 la 15, iar problema consta în aranjarea lor în ordine în cutie, deplasînd piesele numai în spațiul disponibil, fără a le scîda din cutie. Jocul a cunoscut o popularitate uriașă; se spune că fermierii se opreau pe cîmp de la lucru spre a rezolva problema de «15»... Aceasta, pînă în ziua cînd s-a remarcat un fapt surprinzător pentru nespecialiști: jocul admite un algoritm care permite să stabilim, în fiecare situație dată, dacă putem sau nu ajunge la o soluție. Cu aceasta interesul pentru joc a scăzut la zero.

Dar aceasta e o regulă generală. Mașina joacă și cîștigă pentru că i s-a dat algoritmul respectiv. E drept că uneori acesta e atît de complex încît omul nu l-ar putea aplica în timpul dat de regulile jocului.

SINTEZA INTELIGENȚEI

Dar cum stabilește creierul algoritmi cu care operează? Problema prezintă un dublu interes: pe de o parte, astfel vom înțelege mai profund modul de lucru al creierului, pe de altă parte, cunoscînd procedeele respective, adică algoritmi de generare a algoritmilor, îi vom putea transfera calculatoarelor care, beneficiînd de marea lor viteză, vor genera ele însele algoritmi cu mult mai repede ca omul.

Pentru aceasta e necesar să surprindem geneza gândirii. Plecînd de aci, vom putea să ne ridicăm pe treptele superioare ale ei. În acest sens s-au creat roboți specializați, cum ar fi SRI — automatul de la Stanford Research Institute. Este un mic vehicul, prevăzut cu motoare și o cameră de luat

(Urmare din pag. 17)

să emită sunete, realizate cu mijloace pur mecanice. De asemenea existau mașini care, pe baza unui program, puteau scrie texte.

Astăzi aceste mașini ne apar deosebit de simple. Calculatoarele electronice pot nu numai să scrie în diferite stiluri, dar pot să și deseneze. De exemplu, dacă i se cere calculatorului să proiecteze un pod sau o casă, proiectantul are posibilitatea ca pe ecranul unui aparat gen televizor să vadă cum va arăta în perspectivă soluția dată de calculator. Mai mult chiar, calculatorul rotește imaginea, care apare în perspectivă, astfel ca proiectantul să o poată examina din diferite unghiuri!

Și în domeniul artistic există încercări interesante. Desene abstracte sau semi-abstracte, gen Paul Klee (pictor germano-elvețian), pot fi produse cu un program capabil de a fi pus în acțiune de un calculator prevăzut cu dispozitiv de înregistrare grafică.

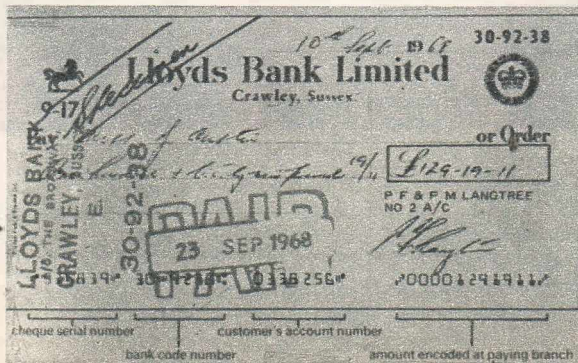
ALGORITMI

Puterea spiritului uman e nemărginită. În cele câteva milioane de ani de existență, el a trecut de la rudimentarele unelte de os, de lemn sau de piatră la mașini tot mai complexe, dintre care cele mai perfecționate sînt mașinile cibernetice.

Cifrele sînt recunoscute de calculatorul UCLM II chiar și în cadrul murdar obișnuit. Ele sînt citite corect, în ciuda petelor de cerneală.

Pe acest cec s-a folosit o cerneală specială cu proprietăți magnetice, adaptată «preferințelor» calculatoarelor electronice.

Mașini inteligente?

vederi — aceasta din urmă fiind «ochiul» care robotul explorează mediul în care se află, spre a se putea deplasa în micul birou creat de experimenterii. Bineînțeles, camera de luat vederi e conectată cu un calculator electronic — «creierul» acestui robot. «Ochiul» transformă imaginea în semnale electrice pe care «creierul» le interpretează.

În momentul de față SRI se poate orienta epușându-se, la comandă, dintr-un punct în camera în altul, ocolind obstacolele, legând drumul cel mai scurt.

O serie de alte experiențe în curs vizează și ceva mai ambițios: modelarea personalității umane. În funcție de «dispoziția» în care se află robotul, el reacționează în mod diferit — uneori cu teamă, alteori cu veselie sau cu indiferență. Astfel de modele ale personalității umane au fost dezvoltate de exemplu la Institutul de cibernetică din Kiev și la Universitatea Stanford din California.

Bineînțeles că e vorba tot de anumite algoritmi, care simulează comportarea omului. Ansamblul de programe elaborate în acest scop la Universitatea Stanford se numește ALDOUS, în amintirea romancierului englez Aldous Huxley, care în unele opere omene ale sale prezintă personaje afectate de anumite tulburări ale personalității.

Adăugând la lista noastră mașinile care «învață» din propria lor experiență, ajungem la concluzia că într-adevăr, grație ciberneticii, omenirea a trecut un prag. Prin rațiune, omul a reușit să creeze mașini de un tip special, care nu numai că simulează comportarea ființei umane, dar în același timp îi amplifică memoria și viteza de efectuare a raționamentelor. Iar cu aceste minunate unelte ale gândirii omul va reuși să creeze alte mașini, din ce în ce mai perfecționate, care vor amplifica tot mai mult înțelegerea și dominarea de către el a mecanismelor naturii.

▲ În cadrul catedrei de radiocomunicații de la Institutul politehnic din București s-au elaborat în ultimii ani o serie de lucrări științifice și teze de doctorat privind problemele de autoadaptare și instruire, problemele generale ale teoriei sistemelor și problema recunoașterii formelor. În această ultimă direcție, studiile efectuate au dus la realizarea unui aparat capabil de a recunoaște cele 24 de litere ale alfabetului latin și cele 10 cifre arabe, scrise sub formă standard, de tipar. În fotografie, realizatorii aparatului: dr. ing. Mariana Beliş, șef de lucrări la Institutul politehnic din București, și studenții Șerban Petrescu, Ion Predonescu, Tiberiu Popescu, Adrian Cogan, Dan Ciocan și Virgil Sărăchie.

CALCULATOARE LA LUCRU

La căpățiul bolnavului de inimă

În unele spitale funcționează în prezent calculatoare speciale programate pentru supravegherea postoperatorie a bolnavilor care au suferit operații pe inimă. Sistemul cuprinde traductori care leagă pe bolnav de calculator. Aceștia transmit informații privitoare la temperatură, tensiunea intra-arterială și intra-cardiacă, deranjul toracic și semnalele electrocardiografice. Calculatorul analizează aceste semnale, le «traduce» și apoi transmite informațiile semnificative la postul de observație de la patul bolnavului. Aceste informații cuprind: ritmul bătăilor inimii, tensiunea sistolică, temperatura corpului, temperatura la nivelul pielii și volumul sîngelui injectat. La comanda medicului, sistemul poate acționa în mod automat o pompă pentru a adăuga sînge în fluxul sanguin al bolnavului.

Un „secund“ neobișnuit

Vase de cercetări oceanografice pot fi echipate cu calculatoare care le conduc pe mare în puncte geodezice precise, necesare pentru anumite studii științifice.

Instalația electronică recepționează semnale radiofonice de la un satelit plasat pe orbită și, cu ajutorul calculatorului montat pe vas, măsoară deplasarea Doppler pentru a înregistra momentul exact cînd satelitul este cel mai aproape de vas. Această informație, împreună cu orbita satelitului, în prealabil cunoscută și programată în calculator, îi va permite navigatorului electronic să fixeze poziția vasului respectiv cu o precizie de 1/10 milă! Astfel se poate înregistra adîncimea în mai multe sute de «stațiuni» de pe mare.

Asemenea vase au și misiunea de a preleva probe din fundul oceanului în anumite puncte dinainte stabilite, și din acest motiv precizia localizării, grație calculatorului electronic, este de foarte mare preț.

Sfaturi agricole...

În marile exploatari agricole sistemele automate se pot dovedi extrem de eficiente. În prezent specialiștii au elaborat programe pentru calculatoare electronice care dau «sfaturi» agricole în schimbul unei taxe fixe plătite de beneficiar pentru fiecare hectar de teren.

În calculator se introduc date privitoare la: suprafața terenului agricol, tipuri de sol, fertilitate, genuri de culturi, forțe de muncă, capital, utilaje și alți factori caracteristici. Calculatorul face apoi «recomandări» privitoare la culturile cele mai eficiente, arătînd recolta probabilă și beneficiile realizabile pentru fiecare cultură în parte.

S-au conceput de asemenea calculatoare programate special pentru combaterea buruienilor din griu.

spectacol pe glob

În această primăvară The Royal Ballet a reluat la Covent Garden «Giselle» într-o interpretare strălucită. O mare parte din spectacole s-au jucat cu casa închisă, fiind rezervate în exclusivitate asociației «Prietenii operei Covent Garden».

În fotografie, o scenă din actul al II-lea cu Merle Parc și Anthony Dowell.

Teatrul Eduard VII prezintă piesa dramaturgului Frank Marcus «Asasinarea lui Lister George», în adaptarea lui Jean Cau. Spectacolul, o comedie destul de facilă, este considerat ca fiind la ora actuală cel mai plăcut divertisment al stagiunii pariziene. Alături de regia alegră și fără prea multe subtilități a lui Jacques Marillier, contribuie la succesul piesei patru artiști de talent: Anne Carrère, Katerina Renn, Evelyn Ker și Colette Lecourt.

Compozitorul Isan Jun, unul dintre cei 16 intelectuali răpiți din R.F.G. în 1966 de poliția secretă sud-coreeană, a scris în timpul detenției sale o nouă operă intitulată «Văduva Fluturului». Noua lucrare, o operă burlescă inspirată după o veche legendă orientală, a fost de curînd reprezentată în premieră pe scena Operei din Nürnberg. Criticii de specialitate consideră această premieră un eveniment muzical-teatral de prim rang.

Ultimul spectacol la Scala din Milano al operei lui Gaetano Donizetti «Maria de Rohan» a avut loc în anul 1851. După ce a fost calificată ca mediocră de un cunoscut cronicar al timpului, lucrarea a fost scoasă de pe afiș. Anul acesta, în cadrul unei vaste acțiuni de revalorificare a marilor compoziții «Maria de Rohan» operă plină de muzicalitate și profunzime a fost reluată pe scena Scalei. Libretul e într-adevăr mediocr dar pentru iubitorii muzicii aceasta nu înseamnă prea mult.

BANDA REYNOLDS

FINISH

ULTIMUL ACT AL
AVENTURII FANTASTICE:
„JAFUL SECOLULUI“

Omul cel mai sănătos și echilibrat din lume nu ar fi rezistat emoțiilor în lanț pe care trebuiau să le suporte soția Reynolds în refugiu lor atât de neliniștit și din ce în ce mai nesigur din Croydon. Bruce era acum de nerecunoscut. Avea ochii injectați, fața crispată, nervii încordați la culme. Nebărbierit de câteva luni și cu plețele lăsate să crească în voie, părea cu cel puțin 20 de ani mai bătrîn. Ceea ce de fapt și urmărea, de cînd Scotland Yardul comunicase presei semnalmentele «creierului».

După vizita nocturnă a celor doi polițiști și dispariția servietei cu bijuterii, rămînerea mai departe în această casă ar fi însemnat o nebunie; din clipă în clipă puteau să apară Butler și copiii lui. Privirile bănuitoare cu care vecinii o înconjurau pe Frances ori de cîte ori aceasta ieșea în oraș după provizii nu erau nici ele de bun augur.

Bruce n-a mai stat pe gînduri. Cum s-a lăsat întinericul și-a umplut buzunarele cu cîteva teancuri de bancnote și a ieșit să-și avertizeze complicii să pregătească mutarea.

ÎN BÎRLOGUL DIN ALBERT MEWS, ÎNAINTE DE TRAVERSARE

N-au trecut nici două ore de la plecarea lui Bruce, cînd o mașină stopă în fața casei. Frances simți că se pierde. Nu-și închipuise că totul se putea năruî atât de repede. Poate că printre cei care urcă acum scările se află însuși temutul inspector-șef Thomas Butler de la Scotland Yard. Cîteva bătăi în ușă. Frances tresare. Este consemnul, parola știută. Respiră ușurată și se repede la ușă. Doi necunoscuți se strecoară ca niște umbre în casă. Vin din partea șefului care o așteaptă pe Frances. Nu este timp de pierdut; mutarea trebuie să dureze doar 40 de minute. Băieții strîng totul cu o dexteritate uluitoare. Cîteva minute mai tîrziu, limuzina gonest pe străzile pustii ale Londrei. Pe bancheta din spate o femeie, surescitată de tensiunea nervoasă, ține strîns în brațe un cufăr cu bancnote. Abia a doua zi Frances va realiza imensitatea pericolului prin care a trecut, atunci cînd va afla din ziar că la cinci minute de la plecarea ei din «casa cu ghinion», cum obișnuia s-o numească, poliția a efectuat o descindere «pentru prinderea unuia dintre conducătorii bandeii de la Cheddington».

De astă dată, noua ascunzătoare a soților Reynolds este o casă cu arhitectură cam extravagantă, situată central, în Albert Mews. Noaptea mutării va rămîne memorabilă și pentru faptul că, după multă vreme, «creierul» a reușit să ia contact cu cîteva dintre membrii bandeii și să refacă împreună cu ei întregul plan de acțiune compromis sub multe aspecte, datorită în primul rînd faptului că Scotland Yardul a ajuns la ferma din Latherslade înainte ca aceasta să fi fost incendiată, așa cum se stabilise inițial.

Prelungirea peste limită a «timpului de scufundare» a fost fatală pentru cîteva dintre principalii membri ai bandeii, punînd în pericol situația și așa precară a celorlalți. Butler putea să jubileze: nouă arestări în mai puțin de un an însemna o performanță într-o afacere atât de complicată ca aceasta. Dar partida nu era încă jucată. Reynolds își pregătea meticolos revanșa, care nu avea să întîrzie. Deocamdată, în primul plan al preocupărilor lui era grăbirea «ieșirii din Anglia». Concomitent, dădea instrucțiuni

- 3) Ca acvanaut
- 4) Ca scriitor (Clement Keith Miller)
- 5) Ca agent de asigurări (T. Overton)

Frances Reynolds: travestiul nu alungă frica.

Cele aproape 2 000 de zile de palpitantă urmărire polițistă pentru prinderea bandeii de gangsteri care a prădat trenul poștal Glasgow Londra au fost cele mai fierbinți și mai dramatice pe care le-a trăit Scotland Yardul de la începuturile lui pînă astăzi.

Descoperirea și arestarea bandiților care în noaptea de 8 august 1964 au deschis o breșă de peste două milioane și jumătate de lire sterline în trezoreria britanică devenise nu numai o operațiune polițistă de mare anvergură dar și o chestiune de prestigiu pentru însuși Regatul Unit: pentru vestiții săi criminaliști.

Acum, cînd ultima pagină a voluminosului dosar al jafului-mamut fost scrisă, faimosul «Muzeu negru» al Scotland Yardului se îmbogățește cu noi și interesante exponate: piesele de arhivă ale loviturii de la Cheddington. Alături de Jack Spintecătorul și de alte celebrități al jafului și crimei, apare imaginea lui Bruce Reynolds, «creierul» bandeii de gangsteri care a zguduit Anglia provocîndu-i vreme de cinci ani în somnie, neliniște și teamă.

Înainte secvenței finale a aventurii lor unice în istoria criminalisticii «bandiții secolului» au plătit ei înșiși, cu prețul unui chinuitor și prelungi coșmar, saltul fatal în abisul de aur.

de Dic. BABOIAN

pentru asigurarea unei legături permanente cu cei arestați și pregătirea citorva evadări.

La Albert Mews, bossul bandeii este în permanentă legătură cu oamenii săi. Ca un adevărat șef de stat-major primește informații regulate în legătură cu «mersul operațiunilor». Reynolds, inversînd parca rolurile, îl urmărește asemenea unui aparat de radar pe inspectorul șef Butler. Omul Scotland Yardului, care a aflat între timp că șeful bandeii n-a părăsit încă Anglia, pune în joc totul, mizînd pe captura cea mare «cel mult în cîteva săptămîni». O luptă surdă și necrutătoare între doi ași redutabili. Un joc periculos, pe viață și pe moarte.

DOMNUL MISTERIOS CARE PUTEA SĂ FIE... REYNOLDS

Frances își schimba într-una peruca, ochelarii, rujul, umbrela și mănușile. Reynolds era atât de schimbat, încît nu putea să fie recunoscut nici măcar de prieteni. Totuși nu risca niciodată un drum prin oraș înainte de lăsarea întinericului. Butler intuise acest amănunt foarte important, cu atât mai mult cu cît, în cîteva rînduri, fusese informat, pe diferite căi, că o doamnă semănînd cu soția banditului a fost văzută făcînd cumpărături din magazinele mari, de lux. Într-una din zile, Frances va încerca un șoc puternic atunci cînd casierita unui asemenea magazin îi va reține șase bancnote de cîte 5 lire sterline, introducîndu-le într-un tub pneumatic. «Vă rog să așteptați o clipă — i se adresează casiera — avem dispoziție să dăm la verificat toate bancnotele de 5 lire; știți, povestea cu jefuirea trenului poștal...» În clipele acelea Frances ar fi vrut pur și simplu să lase totul și să fugă. Viața ei atîrna de răspunsul de la capătul tubului. Deodată bancnotele făcute sul se reintorc la casă, însoțite de un bilețel: «valabil».

Cînd ajunge acasă, Frances se repede la sticla de «Courvoisier». Este singurul mijloc de a-și recăpăta echilibrul și așa destul de labil.

Lunile care urmează sînt presărate de alte emoții și mari, și mici.

Romanul polițist ce se desfășoară sub ochii opiniei publice infierbîntă imaginațiile, din loc în loc la întîmplări și incidente care descori nu fac decît să încurcă și mai mult lucrurile și să-i deruteze pe urmăritori.

Un episod semnificativ se petrece într-o noapte la hotel King Richard. La recepție se prezintă un domn distins și elegant, purtînd ochelari de baga și pălărie tare. Cere să i se pună la dispoziție «camera princiară» pentru o întîlnire discretă cu o doamnă din lumea bună. Îi dă și numele: Miss Molly Persson, regina frumuseții din Anglia de mijloc. Vizitatorul nocturn mai are o rugăminte: dorește ca pînă la venirea doamnei în vizon, camera să fie aranjată cu cîteva coșuri mari de flori. În clipa cînd oferă pentru acest serviciu 4 bancnote de cîte 5 lire sterline cei de la recepție fac ochii mari. Secretara își amintește de fotografia din ziar. Găsește că domnul galant seamănă leit cu fugarul Reynolds. Nu stă mult pe gînduri: telefonează la Scotland Yard. Și o dată cu coșurile de flori sosesc cîteva agenți. Situația este cît se poate de delicată. Într-un hotel cu tradiție, ca acesta, în care încă de pe timpul lui Cromwell și pînă azi nimeni nu a fost arestat, Scotland-Yardul trebuie să captureze pe șeful bandeii care a prădat trenul poștal. După o oră

de investigații discrete, agenții sînt însă eficași: nu este vorba de Reynolds; nu corespund semnalmentele. Omul nu are nici înălțimea, nici vîrsta, nici trăsăturile lui Reynolds. Recepții cere scuze și «incidentul» este declarat închis.

Spre ziuă, domnul distins părăsește hotelul fiind salutat ca o personalitate de seamă. Abi după cîteva ani, în timpul procesului de la Aylesbury, Tommy Butler va afla cu stupefactie că în noaptea aceea, la King Richard agenții săi îl scăpaseră din mîini pe capul nr. 1 al bandeii, care în nici un caz nu era Reynolds ci banditul-coafor Douglas Gordon Goody — mina dreaptă a lui Bruce.

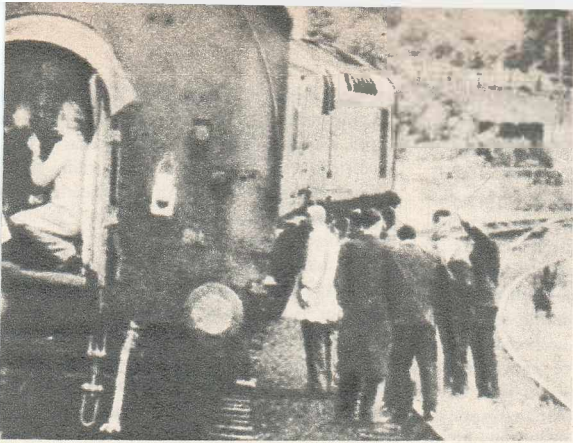
PREȚUL PIERDERII IDENTITĂȚII

«Nimic nu este mai îngrozitor decît să-ți pierzi identitatea» — obișnuia să spună Bruce, ori de cîte ori încerca să refacă în gînd drumul parcurs de la lovitura din Cheddington pînă la temnița fără grații pe care el însuși a ales-o, în așteptarea pașaportului fals care să-i deschidă «porțile lumii». Trista celebritate pe care a cîștigat-o datorită furtului ingenios era pentru Reynolds un obstacol cu totul neprevăzut în calea realizării planului său de acțiune. Figura lui era atât de cunoscută în Anglia încît orice amănare a plecării putea să-l expună arestării. Undeva, aproape, oamenii lui Butler lucrau metodic, cîștigînd teren, pas cu pas. Pentru orice eventualitate, copilul lui Bruce era păzit cu strîngăcie ca să nu fie răpit de propriul său tată. Butler pierduse urma lui Frances, dar știa bine că la un moment dat mama va încerca să-l vadă pe Nick. Pînda continuă, obsedantă, mîcina deopotrivă nervii, dincoace și dincolo de zidul nevăzut ce despărțea pe fugari de urmăritori.

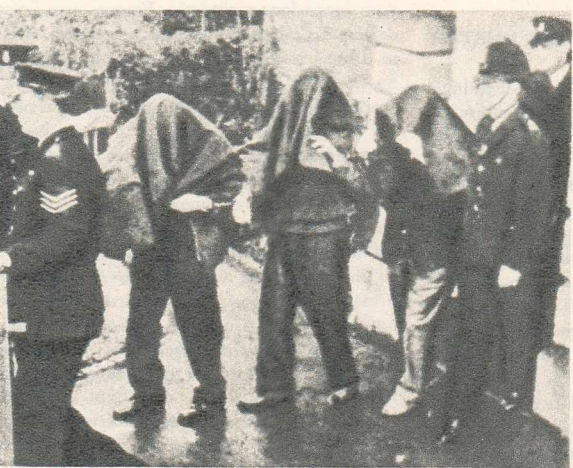
Procesul primilor căzuți în mîinile Scotland Yardului începe la 20 ianuarie 1964. Capul bandeii asistă neputincios, în fața televizorului, la judecarea și condamnarea propriilor săi complici. Sentințele sînt aspre: Courdey 20 de ani, Boal 24, Wilson 30, Wisbey 31. O zi neagră pentru banda Reynolds. 9 din cei 15 bandiți se află dincolo de grații. Cine va fi al 10-lea? Bruce se cutremură la gîndul că ar putea să fie prins de Butler tocmai acum cînd se află la un pas de «evadare».

Cîteva sticle de băuturi tari, golite succesiv pînă tîrziu noaptea, îl plonjează în plin coșmar. Frances își aude soful gemînd ca o fiară rănită: «Pașaportul, pașaportul! Unde e pașaportul blestemat?» 2 000 de lire sterline a plătit anticipat gangsterul pentru acest act fals, care întîrziează să-i parvină. Între timp, la rezidența din Albert Mews sosește un mesaj cu vești bune. Pregătirile pentru zbor sînt pe terminate. A fost angajat un pilot versat în transporturi de contrabandă peste Canalul Mînceii. Au și fost făcute cîteva zboruri de încercare cu un avion particular de două locuri — care îl va transporta pe boss la Ostende, de unde acesta va putea să-și continue călătoria mai departe peste Ocean.

Pilotul cere bani grei: 5 000-6 000 de lire sterline. Mijlocitorii vor primi și ei sume importante. Reynolds nu se tocmeste; miza este prea mare; este însăși viața. O seamă de împrejurări, între care și întîrzierea peste măsura a pașaportului, îl condamnă pe Bruce la cîteva luni de așteptare nevrozantă. În acest timp nu face altceva decît să steargă, cu ajutorul bi-

◀ Reconstituirea atacului asupra trenului poștal Glasgow-Londra.

3 dintre cei 15.

Winterfold House
150 de agenți îl caută
pe evadatul Biggs.
Și se ciocnesc
de un membru al familiei Hohenzollern.

ieților aflați în libertate, chiar și cea mai mică urmă în calea temutului Butler.

REVANȘA LUI BRUCE: O ILUSTRATĂ DIN MEXICO-CITY

Junie 1964. După sentințele tribunalului din Aylesbury, scandalul în jurul jafului de la Cheddington s-a mai potolit. Săptămîni în șir ziarele nu mai pomenește de această afacere. Scotland Yardul observă de asemenea o discreție absolută în legătură cu mersul cercetărilor. Este — se pare — momentul cel mai prielnic pentru expedierea «creierului» la loc sigur, deși riscurile operațiunii continuă să fie dintre cele mai mari.

Pe aeroportul din Gatwick, formalitățile vamale pentru pasagerii unui avion particular sînt de obicei mai simple. Cu atît mai mult cu cît, de astă dată, unicul pasager al aparatului gata de decolare este scriitorul Keith Clement Miller, un gentleman cu aer distrat, care pleacă într-o călătorie de studii în cîteva țări europene.

La Ostende, Mr. Miller este întâmpinat de un vechi prieten sosit aici special de la Londra. Scriitorul se instalează într-un Jaguar confortabil care îl așteaptă în fața aeroportului. La Bruxelles îi este rezervată din timp o cameră la un hotel central. Totul decurge conform planului; nici un incident.

Unul dintre pasagerii «Boeing»-ului care pleacă a doua zi în cursă regulată spre Montreal nu este altul decît același respectabil Mr. Miller alias Reynolds. Cînd la Londra omul de legătură comunică sosirea primei telegrame de la Mexico-City, Frances izbucnește într-un plîns nervos, cu hohote. Înseamnă că a reușit, înseamnă că greul a trecut. Totuși... Va putea oare să plece și ea împreună cu micul Nick, în aceleași condiții ca Bruce? E drept, poate conta pe ajutorul de nădejde din rețeaua bandei. Au și bani destui ca să reziste încă mult timp; Bruce i-a lăsat 10 000 de lire sterline și, la nevoie, poate recurge la stocul intangibil îngropat într-un garaj londonez.

La plecare, avea asupra sa 30 000 de lire sterline. Un om de încredere fusese însărcinat să efectueze ulterior transferuri perlate de sume nu prea mari la cîteva bănci elvețiene, prin intermediul căroră Miller urma să primească regulat banii de care avea nevoie în Mexic. Nici în planul inițial și nici în cel reconsiderat după prelungirea neașteptată a agitației în jurul «furtului secolului» nu se prevăzuse scoaterea din Anglia a întregii prăzi. Bandiții sperau

să poată valorifica «pe loc» și din plin capitalul uriaș pe care au pus mîna, chiar dacă pentru aceasta trebuiau să aștepte cîteva ani.

Angajat cu toate forțele în cursa pentru capturarea jefuitoarelor trenului poștal, Scotland Yardul avea în primul rînd misiunea de a zădărnici cu orice preț fuga din țară a celor peste două milioane și jumătate lire sterline. Tîmp de cinci ani, în cercurile oficiale britanice și în birourile poliției secrete au existat mari indoieli în privința intențiilor bandei de gangsteri. Nimeni nu era în măsură să afle vreun indiciu, măcar despre unde se află ascuns depozitul sau depozitele de bancnote furate. Cele nouă capturi senzaționale efectuate spectaculos de Butler i-au conferit acestuia un adaos substanțial de popularitate, dar nici o cheie pentru dezlegarea misterului banilor.

O carte poștală ilustrată din Mexico-City, primită de Frances, era nu numai simbolul revanșei promise de Reynolds urmăritorului său, dar și semnalul mult așteptat pentru pregătirea celei de-a doua traversări a Oceanului.

DOAMNA REYNOLDS ÎN VIZITĂ LA... SCOTLAND YARD

De necrezut, dar adevărat. Episodul ar putea face parte dintr-un roman polițist de cea mai bună calitate. În orice caz el se înscrie ca una din paginile senzaționale ale «furtului secolului». Acum, cînd Bruce era departe, Frances își putea permite luxul unei întâlniri directe cu detectivul care jurase să nu iasă la pensie pînă nu va captura banda Reynolds. Juriștii lui Bruce au asigurat-o că Butler nu va avea nici un interes s-o aresteze. Dimpotrivă, el va căuta să o țină sub observație tot timpul pentru a descoperi ascunzătoarea soțului ei. Și astfel doamna Reynolds a cerut o audiență la inspectorul șef. Întîlnirea stranie a avut loc chiar în sediul Scotland Yardului, iar Butler s-a comportat ca un amfizion deosebit de amabil, ca și cum femeia care se prezentase de bunăvoie nu ar fi fost soția «banditului nr. 1», urmărită și ea de poliția engleză.

Era vorba în primul rînd de soarta lui Nick. Și-apoi, ea — biata femeie — nu avea de unde să știe încotro a plecat, unde a dispărut soțul ei. Butler nu schitează nici măcar un zîmbet în fața naivității arborate cu ostentație de Frances. Dimpotrivă, bătrînul vulpoi al Scotland Yardului îi acceptă jocul. Un joc de-a șoarecele și pisica. Doamna Reynolds ar dori să-și vadă copilul și, dacă i se permite, să plece împreună

cu acesta într-o călătorie de odihnă la Cannes sau într-o altă stațiune din sudul Europei. Ciudat, Mr. Butler nu are nimic împotriva. O ajută chiar pe mama îngrijorată să telefoneze pe loc pentru a afla vești în legătură cu Nick și să stabilească data plecării la Cannes.

Frances nu știe ce să creadă, cum să se comporte. Deși nu sesizează exact intențiile interlocutorului său suspect de binevoitor, își dă seama totuși că, de fapt, Butler îi întinde o cursă. E rîndul ei să accepte jocul adveșgarului. Ceea ce urmează, călătoria spre sud pare de asemeni un episod palpitant dintr-un film polițist. Frances și Nick sînt urmăriți — după cum era de presupus — de agenții Scotland Yardului. Aceștia la rîndul lor sînt însă filaiți de o escortă nevăzută, formată din oamenii de încredere ai capului bandei.

Butler nu va reuși să împiedice reîntîlnirea soților Reynolds în Mexic. Va pierde încă o dată și încă o dată, pentru a cîștiga însă ultima bătălie. Pînă atunci un lucru este evident pentru Scotland Yard: Reynolds și cîteva dintre principalii membri ai bandei de gangsteri trebuie să fie căutați dincolo de hotarele Angliei. Materialul corespunzător — dosare cu indicii, fotografii, semnamente, adrese, caracterizări, biografii, caziere — sînt puse la dispoziția Inspectorului și citorva poliții naționale.

Înainte de a se despărți de doamna Reynolds, inspectorul Butler o prevenise cu un zîmbet ironic abia reținut: «Să știți că în șase luni soțul dv. va fi în mîinile noastre». I-au trebuit patru ani pentru captura supremă.

UNDE SE SFÎRȘEȘTE PARADISUL ȘI ÎNCEPE INFERNUL

În noaptea de Anul nou a acestui an, doi ziaristi ascultau și înregistrau într-unul din apartamentele hotelului Carlton din Londra destăinuirile soției lui Reynolds. Unul dintre ei era același Peter Wichman, care a reușit să acumuleze între timp un amplu material documentar despre marel «hold-up» din Cheddington.

Datele, faptele și fotografiile pe care le prezintă acum ziaristul german poartă pecetea vizibilă a autenticității. Informațiile comunicate de inșișii autorii furtului, ca și confesiunea femeii care vreme de peste cinci ani a fost în centrul acțiunii, au valoare de document și dezvăluie — se poate spune — o parte a adevărului despre afacerea atacului trenului poștal Glasgow-Londra.

Frances povestește cu lux de amănunte cum au trăit soții fugari sub soarele Mexicului, cum și-au petrecut cei mai neliniștiți ani ai vieții lor sub semnul unui huzur ca-n basme, asigurat de bancnotele furate dar dominat permanent de teamă.

Aveau tot ce le trebuia. Un apartament luxos într-un cartier aristocratic, un «Thunderbird» de comandă, bani și relații în înalta societate. Scriitorul Clement Keith Miller era solicitat peste tot ca o personalitate onorabilă și ca un om agreabil în societate. Invitații, reuniuni, diverse party-uri pentru cei aleși. Pînă și ambasada Marii Britanii din Mexic se considera onorată să aibă printre invitați pe Mr. Miller. Situația a căpătat o turnură de-a dreptul grotescă în ziua cînd «banditul nr. 1» al Angliei a primit invitația de a lua parte la recepția oferită de ambasadorul britanic cu prilejul vizitei în Mexic a prințului Philip al Angliei, soțul reginei Elisabeta: «Ambasadorul Regatului Unit al Marii Britanii... invită pe Mr. Miller la recepția...»

Prudent, Bruce a renunțat la această plăcere; n-a participat la recepție. În schimb, împreună cu Frances, a ieșit în stradă, s-a amestecat în mulțime, pentru a asista la trecerea cortegiului princiar.

«Trăiam ca într-un paradis — povestește Frances — dar nimic nu ne oferea liniștea deplină. Permanent eram stăpîniți de gîndul că sîntem urmăriți de oamenii lui Butler. Vinătoarea nu încetase de bună seamă și ne puteam aștepta oricînd la o lovitură pusă la cale, de la distanță, de Scotland Yard. Știam foarte bine că trezoreria Angliei nu va renunța niciodată la ideea recuperării sumei furate, care era așa de mare încît nu putea fi cheltuită nici într-o viață de om». Miami-Beach, Acapulco, Copacabana, Las Vegas, marile hoteluri, baruri, cazinouri, insulele de paradis, plajele de aur, tot acest «dolce vita» desfrînat nu era, pentru gangsterul travestit într-un scriitor... cu parale, decît o pauză între două fărîdelegi, un mijloc de a omorî vremea pînă la stingerea urmăririi. Ideea că într-o zi se va putea reîntoarce în Anglia pentru a exploata comoara ascunsă îi stimula pofta de noi aventuri.

«Mexicul nu era totuși o salvare pentru noi» — mărturisește soția banditului. Cu atît mai mult cu cît, potrivit legilor acestei țări, obținerea cetățeniei înseamnă cinci ani de așteptare și o serie de condiții foarte greu de îndeplinit. În viața «la nivel înalt» costa enorm, chiar și pentru un Reynolds. Cele 30 000 de lire sterline cu

BANDA REYNOLDS - FINISH

▲ Cîteva clipe înainte de evadarea lui Biggs. Autocamionul roșu lângă zidul închisorii Wandsworth.

Epilog în cătușe: Reynolds în drum spre închisoare.

▲ Inspectorul Butler și-a făcut datoria: poate să iasă la pensie.

care traversase Mr. Miller oceanul s-au topit văzînd cu ochii. Au început să apară primele griji bănești, care veneau să se adauge la cele destul de apăsătoare legate de tema de urmăritori. Poate că totul s-ar fi sfîrșit aici, dacă între timp n-ar fi picat, ca din cer, sumele expediate de «băieții de acasă» prin intermediul băncilor elvețiene.

În toamna lui 1965 aterizează la Mexico-City unul din complicii principali ai lui Reynolds, gangsterul Ronald Edwards zis Buster, împreună cu soția și fiica. Fost boxer și, de circumstanță, peruchier, el avea la activul său multe «hold-up»-uri dar nici o condamnare. În lumea interlopă era cunoscut ca un «artist» în meseria de gangster. Întîlnirea celor doi «mari» este stropită din belșug cu șampanie la hotelul Hilton, unde trăsesse familia noului sosit. Curînd își face apariția și evadatul Charlie Wilson. Toți sînt travestiți, toți poartă nume false. Nimeni nu bănuie că la Mexico-City s-a format un mic club al unor gangsteri periculoși. Urmează beții crunte, nopți în șir pierdute la mesele de joc, petreceri și călătorii costisitoare. Bandiții și familiile lor au senzația că lumea le aparține. Nu mai știu cum să-și cheltuiască banii, cum să-și învingă plictisul și frica de ziua de mîine.

EVADAREA LUI BIGGS...

Se aflau cu toții la Acapulco cînd le-a parvenit comunicarea telefonică: «Timplarul a plecat din atelier». Formidabil, Biggs nu s-a dezmințit. După două zile, presa publică reportaje în legătură cu senzaționala evadare din închisoarea

dîntre cele mai mari razii în cartierele lumii interlope. În același timp, brigăzile speciale ale Scotland Yardului operează intens în zonele în care evadatul ar fi putut să fie ascuns. 150 de agenți, un detașament de marină și cîteva elicoptere au ca obiectiv o casă nelocuită, un adevărat castel: Winterfold House, în comitatul Surrey din sudul Angliei. Printre directorii firmei căreia îi aparține clădirea se află și un membru al familiei Hohenzollern. Cercetările se extind — fără succes — la domiciliul aceluiași vîlstar regal la Upton House. Ceea ce provoacă un adevărat scandal public. Undeva în casa unui vechi amic al lui Reynolds, evadatul așteaptă să se potolească zarva ca să poată trece dîncolo, în colonia bandiților refugiați în Mexic.

...ȘI CAPITULAREA LUI BUSTER

Trei ani au trecut de la lovitura din Cheddington. Un an de cînd familia Edwards fusese înrîmpinată cu flori pe aeroportul din Mexico-City. Zilele și săptămînile se scurgeau încet, apăsător. Nici alcoolul și nici drogurile nu reușeau să alunge teama, starea de continuă încordare care îi stăpînea pe proaspeții «imigrados» nerecunoscuți în Mexic. Semnele depresiei se înmulțesc pe măsură ce scad perspectivele reușitei. Umbra lui Butler îi urmărește pe bandiți. Dar ceea ce îi îngrozește pur și simplu este perspectiva imediată de a rămîne... săraci. Banii din Elveția vin tot mai rar, iar geamantanele cu bancnote se dezumflau de a bîncea. Cit vor mai putea trăi cu banii care le-au mai rămas? Cit vor mai trebui să infrunte cumplita așteptare? Încep primele certuri de familie, primele ciocniri între complici. Veștile din țară sînt proaste. Butler ciștigă.

Ronald Edwards, grăsunul jovial de altă dată, este acum de nerecunoscut. Nervii nu-l mai țin, iar banii sînt pe terminate. Presimte că în curînd totul se va sfîrși. Soția sa, June, nu-l cruță, fiind ea însăși cuprinsă de disperare.

Buster îi comunică într-o zi lui Bruce hotărîrea lor de a se reîntoarce în Anglia. Șeful izbucnește în rîs crezînd că Buster glumește. Atunci însă cînd acesta își vinde «Mercedesul» și cumpără biletele de avion pentru Londra, «creierul» își dă seama că omul său cel mai apropiat a ajuns la capătul puterilor sale.

Se despărțea la 19 septembrie 1966, pe același aeroport din Mexico-City. Peste cîteva zile, Reynolds află din ziare că Edwards a fost arestat. De îndată ce a ajuns la Londra, Ronald Edwards a chemat Scotland Yardul la telefon și a comunicat laconic:

— Sînt Buster, din bandă. Mă puteți găsi la adresa...

Între timp, Charlie Wilson îl părăsise și el pe Reynolds. Își mutase adăpostul în Canada, unde trăia sub numele de Ronald Alloway. Soția și fiica erau alături de el și se bucurau toți de statutul destul de avantajos al emigranților englezi. Numai că Scotland Yardul își întinsese și aici tentaculele. În colaborare cu Interpolul și cu poliția canadiană, Butler izbutește să-l aresteze din nou pe Wilson chiar în ferma de la Rigaud, unde acesta își avea ascunzătoarea. Încă un episod dramatic și de prost augur pentru restul gangsterilor aflați încă în libertate.

ÎNTOARCEREA BANDITULUI RISIPITOR — POVESTE FĂRĂ HAPPY-END

La mii de kilometri distanță de sediul Scotland Yardului, camuflat sub mantia respectabilității conferite de un pașaport fals, «creierul» simțea pericolul în imediata lui apropiere. Nu mai încapă îndoială: într-o zi copiii lui Butler îl vor descoperi și aici. Arestartarea lui Charlie în Canada era pentru soții Reynolds primul semn de alarmă, de cînd se refugiaseră în Mexic. Trebuia luată o hotărîre pînă nu va fi prea tîrziu. Căci, la urma urmei, cine putea garanta că Buster n-a «cîripit» la interogatoriu? Dacă i-a divulgat lui Butler unde se afla ascuns «creierul»? Dar dacă Wilson a încercat să-și cumpere o sentință mai blîndă, vinzîndu-și șeful? Iată atîtea întrebări care îi chinuiau pe soții Reynolds, care între timp începuseră să trăiască din datorii, în așteptarea banilor din Elveția care întîrziu să sosească. Mr. Miller mai putea să reziste un timp ca om de suprafață, cunoscut ca mare bogataș. Dar pînă cînd?

Nervii lui Bruce erau mai rezistenți decît cei ai lui Buster. Nici nu-i trecea prin gînd să se

predea. Cîteva luni nu a făcut altceva decît se gîndească la un plan pentru ieșirea din impas. Cereea într-una informații exacte de băieții din țară. Voia să știe în ce stadiu se află investigațiile lui Butler, în ce direcție se învîrtește săgeata cercetărilor Scotland Yardului. Răspunsurile sînt acelea pe care le aștepta: centrul de greutate al operațiunilor de urmărire s-a mutat în afara Angliei, mai ales după printrerea lui Edwards și Wilson.

«Creierul» analizează, calculează, decide. «Plăcăm în Anglia. Acum este momentul cel mai prielnic. Tocmai atunci cînd Butler se așteaptă mai puțin, noi vom putea acționa chiar sub nasul lui. Trebuie să ajungem neîntîrziat la depozitele de bancnote. Dacă n-o facem acum, n-o vom putea face niciodată». Frances este, firește, de acord. Ca întotdeauna, are o încredere oarbă în dibăcia și ingeniozitatea soțului ei, pe care nu degeaba, toată Anglia îl recunoaște drept «banditul nr. 1». Bruce era miop, a purtat ochelari încă de cînd era copil, dar Frances avusese nu o dată prilejul să constate că bărbatul său «știe să vadă departe». Și de astă dată, planul lui Reynolds părea ingenios, de perspectivă. Adversarul său, vestitul «hăitaș» Butler, nu era mai puțin dotat cu intuiție, inteligență și cu mare doză de viclenie. Dovada faptul că urmărindu-și vînatul, el i-a mirosit urma încă din clipa cînd Bruce s-a reîntors în Anglia. Observînd o maximă discreție și lansînd prin presă cîteva «informații tari» despre cercetările în Canada și Australia, detectivul a încercat inițial să-i liniștească pe soții Reynolds, știînd că oricum prada nu mai putea să-i scape. Scotland Yardul nu cunoștea încă noua adresă a «creierului». Dar lațul se strîngea în jurul celor doi fugari. Totul era o chestiune de timp. După cinci ani și trei luni, nu mai contau cîteva zile sau cîteva săptămîni.

După ce s-au instalat comod într-un apartament elegant și destul de izolat din mica localitate Torquay (Comitatul Devon) de pe litoral, Bruce și Frances au început să-și refacă legăturile directe cu prietenii, cunoscuții, dar în primul rînd cu complicii șefului bandei.

Totul s-a desfășurat fără greș, conform planului elaborat în Mexic de Bruce. Pînă în ziua de 5 noiembrie 1968, în dimineața cînd patru Jaquar-uri au frînat în fața casei doamnei Raymond și 12 agenți din brigada volantă a Scotland Yardului s-au năpustit în camera în care dormeau doamna și domnul Miller.

Pentru prima oară, după cinci ani de înfruntare invizibilă, cei doi adversari se aflau față în față. Butler n-a trebuit să rostească somația clasică: «Miinile sus!» și nici să amenințe cu arma. Omul în pijama îl privea năucit, cu privirea pierdută, dezabuzată: părea un biet borfaș care a fost prins asupra faptului și aștepta resemnat să i se pună cătușele. Pe Reynolds îl aștepta însă celula blindată din care știa bine că nu va mai ieși, poate, pînă la sfîrșitul vieții. Mai avea însă o șansă pe care în clipa aceea nu o bănuia încă: putea să încerce un ultim joc, chiar și dîncolo de gratii.

Poate să obțină o sentință mai ușoară promițînd să divulge cîteva ascunzători, de unde trezoreria putea să-și recupereze o parte din cei 120 de saci cu bancnote furate.

Fostul anticar londonez convertit la gangsterism, fostul ofițer eliminat din armată pentru grave abateri, Bruce Reynolds, a pierdut, la limită, în fața experimentatului său urmăritor Thomas Butler. Scotland Yardul s-a dovedit mai puternic decît banda Reynolds, însă o afacere de proporții unice, în care totuși nici pînă la ora aceasta nu se cunosc toate dedesubturile.

Documentele valoroase acumulate de Peter Wichman, care ne-au înlesnit atîtea dezvăluiri revelatoare, vor fi poate completate într-o zi de publicarea unor file de arhivă provenind direct de la sursă: Scotland Yard.

*

Cinci minute a durat la tribunalul din Aylesbury primul interogatoriu de identificare a gangsterului Reynolds. Mandatul de arestare a fost confirmat. Sentința: 25 de ani, condiționată de recuperarea, măcar în parte, a sumei furate. Pentru că, la ora arestării lui Bruce, din cele peste două milioane și jumătate de lire sterline nu fuseseră recuperate decît vreo 400.000. «Jaful secolului» continuă să rămîna deci nu numai o culme a gangsterismului dar și un mister încă nedezlegat cu totul.

Banditul nr. 1 a fost capturat — jubilează legitim Scotland Yardul. Dar dacă totuși Reynolds nu a fost acela?

M. ȘI HAZUL DE NECAZ

Una din cele mai geniale expresii pe care le-a născocit vreodată mintea omânului este «a face haz de necaz». Mai mult decât o expresie, este o tare de spirit. Prietenul meu M., mare de mult cunoaște aceste lucruri, le teoretizează spunându-mi că numai însușirea lor este în măsură, de fapt, să-ți dea adevăratul certificat de maturitate. Un om sensibil, care pune pe toate la inimă, riscă să pară întreaga viață un puști, batjocorit de toți, neluat în seamă de nimeni. Un om nervos, explodind la vederea fiecărei nedreptăți, urlând la atingerea fiecărui birocrat, nu e nici el matur, pentru că, în loc să dreagă prin asta ceva, face să se simtă și mai puternic tiranul, și mai îndreptățit imbecilul.

Sînt oameni, îmi spune M., care se nasc bătrîni, după cum sînt oameni sortiți o viață întreagă să rămînă tot atît de tineri cum s-au născut. Aceștia din urmă păstrează tinerețea pe care nu mai conțin s-o laude gurile caritabile și, bineînțeles, literatură corespunzătoare. Tinerețe de care eternii maturi se folosesc pentru a părea mereu El cei mai deștepți, pentru a-și adjuca în fiecare ocazie prioritatea. În felul acesta tinerețea sufletească rămîne un pietroi moral care ție îți răpește un grad de libertate iar celuilalt îi servește drept proiectil.

Unii părinți — continuă demonstrația persuasivă a prietenului meu — nu fac, tot timpul, decât să-și educe copiii în spiritul ghearei. Ei le îmbibă țesuturile fragede cu povești preparate după rețeta unghiilor și a copițelor, socotind — nu fără rațiune — că aceste ustensile cornoase, pe care încręgăturile subumane le folosesc de atîta vreme și cu atîta eficiență, ar putea face puțină armonie și în obștea omenească. A nu da gheare copiilor înseamnă, după ei, a-ți lăsa copiii neterminați.

— Împărtășești această concepție? Sper că nu. Atunci de ce nu-mi dai mie dreptate? — conchide M. Eu nu propovăduiesc raptul animalic, ci hazul profund omenesc. Leacul meu este pur defensiv și nu vizează decât conservarea mea, nu și distrugerea celuilalt (posibilitate de altfel utopică). Este scutul pe care mi l-au lăsat moștenire strămoșii după ce vor fi dat și ei cu capul de pragurile de sus. Cînd voi avea copii, li-l voi transmite și lor.

— Dacă nu este o altă soluție, voi fi nevoit să reflectez la vorbele tale.

ION OMESCU:

DRAMELE PUTERII

Cele trei piese ale lui Ion Omescu, reunite într-un recent volum de *Teatru (Veac de iarnă; Vlad Anonimul; Săgetătorul)* nu sînt propriu-zis istorice, chiar dacă aduc pe scenă și unele personaje care au existat în realitate, ci numai niște pretexte, după cum zice însuși autorul, pentru o meditație asupra istoriei. Eroul preferat al lui Ion Omescu este un antierou, dar nu în sensul pe care teatrul modern îl dă acestui cuvînt. Scena nu mai e aici un postament masiv pe care se depun statuar marile figuri războinice ale împotrivrării armate, ci un confesional unde domnii obscuri, *anonimii*, se explică, explică înțelesul profund al actelor lor. Prin compromisuri inevitabile, necesare în acel moment istoric, ei au încercat să scoată țara «din iarnă», să păstreze vie întreagă «rădăcina»: «Nu sînt Domn — spune voievodul din piesa *Veac de iarnă*, cea mai bună din acest triptic dramatic. Mircea și Mihai au fost. Eu niciodată n-am ajuns să fiu. Sînt numai vierul care acoperă via. O scoate din iarnă; o ferește de frig. Asta sînt (umil). Atît. Cîtă vreme mai dăinuie înghețul? Un an, o sută, sau mai mulți? Nimeni nu știe. Dar noi să veghem rădăcina. Ca-n ziua cînd viforul va istovi, neamul acesta bîntuit să-și împlinească rodul. Alte mîini decît ale noastre îl vor culege și alte guri îi vor gusta dulceața. Noi... sîntem vierii care-ngroapă via. O trecem prin iarnă. Li săpăm rădăcina». În piesele lui Ion Omescu domnitorii își joacă «dramele puterii» lor. Și ei ar vrea să ridice barda și poate că n-ar lupta mai rău decît vitejii lor strămoși. Dar «vreamea cere viclenie». Un personaj sintetizează gîndurile tuturor: «Fii șarpe ca să poți fi leu». Ei sînt eroii tactului, ai inteligenței politice, ai diplomației abile. Ca și Richard al III-lea, dar în alt sens, fiecare dintre ei ar putea striga: Machiavel e ucenicul meu! Dramaturgia lui Ion Omescu reprezintă o încercare de reabilitare a eroismului respectaculos, subteran, anonim, dar nu mai puțin rodnic.

Ambiția lui Ion Omescu e de a face teatru shakespearian. Transformarea bruscă și completă, ca o tîmăduire miraculoasă, a lui Petru Cercel dintr-un simplu aventurier într-o conștiință înaltă seamănă cu aceea a lui Henri V, iar Pugiella («Puțina vlagă ce-mi rămîne vreau s-o păstrez pentru plăceri»), cu Falstaff. Pasiuni cumplite, riuri de sînge, un anumit mod de a întoarce replica («Cercel: Cînd voi ajunge rege, am să te numesc nebunul curții, Pugiella: Pugiella: lar eu îți făgăduiesc, dacă ajung nebun, să te numesc rege.»), toate acestea mărturisesc centrarea pieselor pe direcția unui anumit model. Dacă însă caroseria dramei e shakespeariană, motorul ei, cu ardere internă, am spune, e dostoevskian. Catalizatorii pieselor, protagoniștii principali: Ana (din *Veac de iarnă*), Cercel (din *Vlad Anonimul*), Hincu (din *Săgetătorul*) sînt cu toții niște dublați, buni și răi, măreți și josnici. Pistoanele sufletului pun aici în mișcare mașinăria dramaturgică. Resortul pieselor e psihologic.

Ion Omescu ne surprinde de două ori: mai întîi prin calitățile sale, apoi prin defecte. Primele: puterea de replică, importanța la un dramaturg, caracterul poetic al expresiei, verva satirică, îl ridică la o înălțime uneori entuziasmantă, deasupra mediei comune. Defectele îl prăbușesc dedesubt. Ion Omescu reprezintă un caz ciudat, derutant prin distanța neobișnuit de mare dintre însușiri și defecte. De la un anumit nivel de înzestrare greșelile elementare nu mai sînt posibile. Ion Omescu le comite totuși. De-a lungul lecturii el năpârlește de cîteva ori, își leapădă pieile strălucitoare, devine de nerecunoscut. Solemnitatea fadă, teatrismul teatrului său, nepriceperea de a lega firul acțiunii în noduri conflictuale strîmbe, dar mai ales clișeele în care autorul cade adeseori ne pun pînă la urmă pe gînduri. Scriitorul consumă mult spirit pentru a ajunge parcă dinadins la plătitudine. Ion Omescu produce la început o impresie puternică, apoi urmează decepțiile. Iar cînd Domnul din *Veac de iarnă* notifică fiului său că și «sub zdrențe» pot să bată inimi nobile, cititorul abdică.

Un uzurpator care îi este în toate privințele inferior amenință dinlăuntru pozițiile unui scriitor dotat. Ion Omescu trebuie să-și întărească garda...

DOUĂZECI

Am pus receptorul în furcă și am înțeles că *cineva* sau *ceva* mă cheamă la izvoarele vocației mele, clipă în care am și plonjat în vîrsta-rege, cum îmi numesc adolescența, tinerețea dintîi. Ce se întimplase? O voce ostenită, străină timpanelor mele, mă invita confuz la Satu Mare să mă întîlnesc cu imaginea mea de acum douăzeci de ani; veți ghici că-i vorba de ospățul de aducere aminte prin care foștii absolvenți de liceu obișnuiesc să omagieze (sau să deplîngă), din zece în zece ani, timpul care trece. «Ce-ai făcut în cei douăzeci de ani?!», m-au mușcat imediat două fiare ridicate direct dinlăuntru; una lătra bălos și patetic, alta miriia glacial. «În cei douăzeci de ani am gîndit și am scris», le răspund repede, bivalent, cu senzații amestecate, adică sînt în același timp și cuptor aprins și mort de emoție. Ce vor spune cele două fiare care se uită la mine cu ochi imobili, de undeva din afund, de la izvoarele vocației mele, în care privesc ca într-o fîntînă? Amintirile vorbesc neîntrebate și iață-mă acolo unde abia la finele lui mai trebuia să ajung.

Fiarele vocației fuseseră întărite la Satu Mare, în univers liceal; ceea ce se cheamă debut s-a produs, bizar, nu în spațiul vreunei reviste, la un cenaclu sau sub aripă de maestru. Primul act literar (dacă poate interesa un asemenea lucru) s-a produs la o teză de geografie, într-a cincea, scriind despre eschimoși; m-am împlăntat cu atîta foame și necunoscută pînă atunci aviditate în mediul acelor oameni adăpostii în blănuri și în iglu-uri, încît mă declinasem ca elev, boeam întru nord, mă confesam pe zeci de pagini cu fantezie ardentă și voluptăți mari. Sunase de ieșire, de intrare apoi, iar profesoara mea de atunci, o domnișoară blond-șatenă (pe care o tubeam în secret), avu simțul umorului, mă asistă cu dalbă îngăduință, trecîndu-mi cu vedere smuceala, lăsîndu-mă să păcătuiesc literar. Fiarele au prins poftă de verb, au început să mustăcească, să se lingă pe bot. Cărți necrise începură a roi și un licean (tăcut dar apt de aventură și blestemății) își făcu lumea lui, în care se închise, deveni inexpugnabil. Cui să-i mulțumesc sau pe cine să blestem? Nu-mi dau bine seama. Îl găsesc în forul meu interior pe Gabriel Georgescu, profesorul meu de românește, distins cărturar clasicist, fin literat și reputat tîlmăcitor de valori străine; îl găsesc nu pentru că m-a îndrumat, el n-a făcut așa ceva, îl găsesc grație discreției sale superioare de a nu ne îndruma, de a ne urmări din umbră pendulările între certitudine și incertitudine, vorbind cu o elocință sobră și spirit selectiv, foarte personal, aproape dur, despre valori și nonvalori. Deci, sugera domnia-sa, cine are urechi de auzit, să audă. Profesorul Teleagă, cel de latineste, ne-a exasperat cu scandările, dar ne-a silit să înțelegem rigorile marilor latini, să pricepem că arta înseamnă structură. Profesorul Paziuc, rutean mucalit, plin de imaginație, ne învăța ecuații și algebră superioară; fluxul cifrelor nu ocupa însă mai mult de o treime din spațiul orei de matematică, pentru că profesorul se ținea de splendide șotii, improviză narațiuni polițiste, cu aventură și răsturnări formidabile, împănînd întîmplările în chip șiret cu pilde utile educației noastre. De la acel fermecător bătrîn am învățat noi, să zicem așa, o matematică a vieții, a comportamentului social, o matematică a sentimentelor, a psihologilor, a profesiunilor; ne-a silit să rezolvăm (socialmente vorbind) ecuații cu foarte multe necunoscute. De la Chirilă, profesor al culturii fizice, am de luat nu atît sănătate, robustețe și forță în mușchi, cît sănătate de spirit, neostoită aspirație spre echilibru (inelele, trapezul, bara erau insignifiante exerciții spartane, niște porți pentru cele dintîi).

Cine nu-i tulburat avînd rara șansă a se întîlni cu vîrstele sale anterioare? Via curiozitate cu care mă duc la Satu Mare nu se referă la persoane sau «aparitii» după mari sincope de timp (cu puțină fantezie acestea pot fi intuite), nu se referă la masca mea sau a colegilor mei, oameni aflați în crucea vieții, unii bolnavi de ulcer, alții de sobrietate și ștaif, unii încă proaspeți, cu spirit viu, hrăniți de o inexplicabilă combustie tînără, alții acriți, răi, îngenuncheați sau dormitînd în biologia lor, loviți de o iremediabilă cretinizare; nu, nu mă interesează peisajul acesta diversificat, splendid și monstruos în același timp, nu mă interesează această culoare locală guralivă și plină de ostentație. Ce mă interesează atunci? Să-mi regăsesc adolescența tatuată de război și mizerie multă, adolescența lovită de timp și aruncată în stradă, rămasă ireparabil în nordul cel mai de nord, la Satu Mare. Ori mă înșel?

lerte-mi-se plonjeu în vîrsta-rege, care m-a stăpînit o clipă. De altfel, nici n-am vorbit cu tine, cititorule, am vorbit cu mine însumi, cel de acum douăzeci de ani și, eventual, cu dascălii de azi care trudesesc la descoperirea vocației noilor valuri de tinerețe. *Cineva* sau *ceva* mă cheamă la izvoarele vocației. Ce să iau cu mine?

varietăți

Catastrofa era încă departe. Masculul — observați egreta și «mustața» — își preia rîndul la cioclit.

DRAMA DIN PIN

Ați văzut vreodată păsări zburînd cu un ou în cioc? Niciodată? Vă credem; nici nouă nu ni s-a întîmplat să vedem așa ceva. Și totuși, se întîmplă... Fenomenul — dacă poate fi numit așa — e însă o raritate ornitologică, la fel ca imaginile pe care vi le prezentăm și care au o poveste a lor.

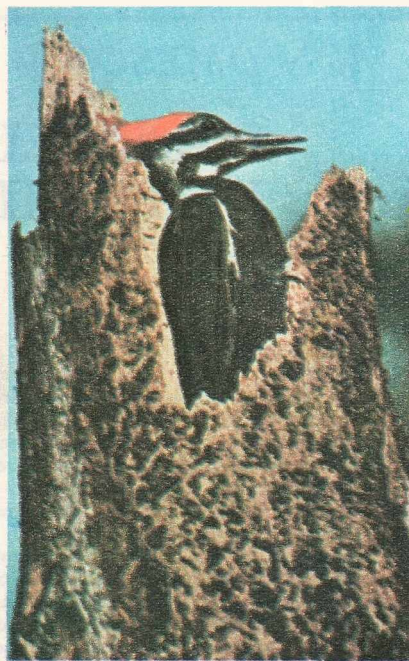
...De vreo zece zile ornitologul Frederick Kent Truslow petrecea ore întregi în Parcul național Everglade din Florida, urmărind cu aparatul fotografic în mînă traiul unei perechi de ciocnitori cu egretă, specie frumoasă și destul de rară, pentru a justifica interesul d-sale. Le observa deci venirile și plecările, le văzuse scobindu-și cuibul în trunchiul unui pin uscat și subțiratic și cronometra timpul pe care și-l petrecea fiecare dintre ele ciocnind ouăle. În ziua cu pricina, ornitologul își notase în caiet: «După-amiază liniștită. La ora 14,20 masculul este întocuit, la cioclit ouălor, de femelă, 16 minute mai tîrziu, relatează Frederick Kent Truslow, aud în liniștea pădurii un scrișnet urmat de bufnetul surd al unui trunchi care se prăbușește. Pinul care găzduia locuința celor două ciocnitori se frînsese în două chiar la nivelul cuibului» (după cum avea să se constate, de vină fuseseră ciocnitorile care, din exces de zel, subreziseră trunchiul).

În plină catastrofă, teribil de agitată, pasărea-femelă a început să zboare de la bucata de trunchi rămasă în picioare la cea prăbușită. După cîteva minute, lămurindu-se probabil ce are de făcut, s-a strecurat în fostul ei cuib, rămas acum fără acoperiș, și, spre stupefarea ornitologului — care în cinzeci de ani de cînd studia păsările nu mai văzuse niciodată așa ceva — a reapărut cu un ou în cioc, după care și-a luat zborul. A revenit în scurt timp pentru a

repetă aceeași operație pentru al doilea și apoi pentru al treilea ou. Totul, de la prăbușirea trunchiului și pînă la transportarea ultimului ou, nu durase decît 16 minute.

Dr. Frederick Kent Truslow afirmă că în ultimii 130 de ani literatura de specialitate nu consemnează decît două cazuri asemănătoare și că, neconfirmate, au fost socotite incredibile și date uitării. D-sa este cel dintîi care a avut șansa de a surprinde pe peliculă păsări aflate în această postură, iar fotografiile pe care le publicăm în această pagină sînt cele dintîi care consemnează acest neobișnuit gest păsăresc.

Trunchiul șubred s-a frînt din vina lor. Ciocănitoarea-mamă însă n-o știe și nici nu poate înțelege cum de i-a rămas cuibul fără acoperiș.

▲ Există totuși o soluție?...

Sprijinind oul pe piept, ciocănitoarea l-a întors într-o poziție mai comodă.

▲ Operația s-a repetat întocmai pentru al doilea și al treilea ou.

▲ Și iată ciocănitoarea reapărînd, spre stupefarea ornitologului căruia nu-i venea să-și creadă ochilor, cu un ou în cioc.

CASA DE DISCURI ELECTRECORD

PREZINTA ULTIMELE NOUȚĂȚI

ZENO VANCEA
TRIPTIC SIMFONIC
THEODOR ROGALSKI
DOUA SCITE SIMFONICE
MIHAIL JORA
SUITA DIN BALETUL LA PIATA
ORCHESTRA SIMFONICA A CINEMATOGRAFIEI
DIRIJORI:
JULIUS KARR-BERTOLI, CONSTANTIN BUGEANU

G. VERDI
TRAVIATA

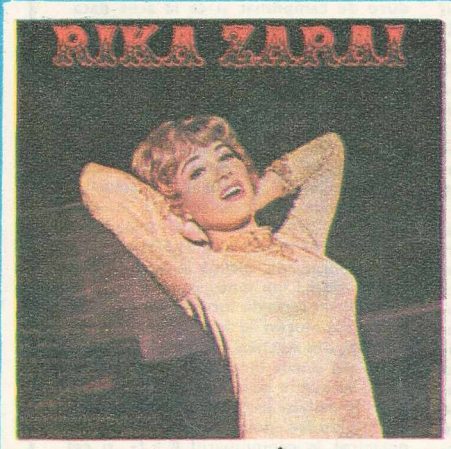
VIRGINIA ZEANI
ION BUZEA
NICOLAE HERLEA

ELECTRECORD

DENISE
CONSTANTINESCU

VIOLETE
INTRA FETE
ZI BURZI
RAMURI
MIRASIA
FIR DE FUM

GINTICE TIGANESTI

Muzica
LAURENTIU PROFETA

GIORGIO
CON L'AIUTO DEL TIO AMORE
LA LOTTA DELL'AMORE
AMO TE, SOLO TE

SPARU

MARCEL MIHALOVICI
CVARTET DE COARDE NR. 1
TREI STANTE PE VERSURI DE
MARIANA DUMITRESCU

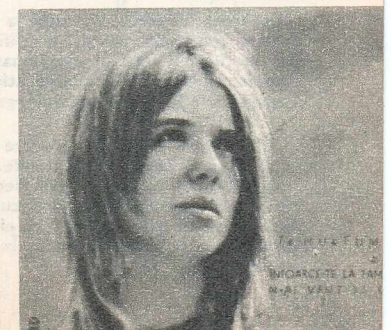

MARGARETA PISLA
STEFAN BANIC

MELODI DE
EDMOND DEOD

RODDY Mc NEIL

de Emanuel VALERIU

cronică paralelă

Despre același subiect se poate gândi în mai multe moduri. Credem că până și sfera, chintesență a perfecțiunii geometrice, apare cu înfățișări diverse în funcție de unghiul din care este privită. De ce să surprindă atunci că un meci de fotbal este abordat în feluri particulare? Recenta întâlnire de la Atena ne-a sugerat cele două cronici pe care vi le propunem azi (ca experiment) spre susținerea afirmației deja făcute. Deci să citim.

Reintrarea echipei noastre de fotbal în competiția preliminară a campionatului mondial de fotbal s-a produs ieri (N.R.—16.IV.a.c.) la Atena, sub excelente auspicii. Evoluind pe stadionul adversarilor, jucătorii români au reușit un rezultat de egalitate care îi onorează, în compania unui partener avantajat de public și de teren. Obținând un punct în deplasare, ei își mențin, astfel, intacte șansele de calificare, iar revanșa de la București (16.XI. a.c.) va avea darul să consfințească superioritatea tehnică a echipei noastre în fața calităților fizice deținute de fotbalistii greci. Până la acea dată, selecționerii români vor avea, la rîndul lor, posibilitatea de a șlefui imperfecțiunile care s-au mai manifestat la Atena, până la dispariția lor, astfel ca «11»-le tricolor să dea deplină satisfacție publicului său preferat. Meciuiri de campionat vor constitui rodajul cel mai eficient posibil, permițând selecționaților intrarea în formă maximă, echilibrarea compartimentelor.

Apelul la experimentul Ion Ionescu, renăscut întocmai legendarei păsări Phoenix din propria sa cenușă, s-a dovedit o idee de profundă inspirație. Prezența acestui «veteran» în mijlocul unor coechipieri tineri, plini de fantezie, a însemnat ceea ce înseamnă dirijorul pentru o orchestră. Acomodarea sa s-a realizat instantaneu, ca o dragoște de la prima vedere, fapt care nu ne poate mira pentru că, era firesc să se întâmple astfel, intrucât calitatea fotbalului nostru nu este departe de cea a soccerului vest-german, în ciuda unor rezultate oarecum diferite (în fond nu i-am învins la București!). Principiile omogenizării și ale pregătirilor în comun au fost confirmate în mod strălucit și cu acest prilej. Tactică echipa noastră și-a respectat întru totul sarcinile primite, lăsându-se condusă (în două rînduri chiar) pentru a reface apoi, foarte rapid, diferențele, în scopul demoralizării adversarilor; cedînd (aparent) inițiativa sportivilor greci, ai noștri au urmărit să-i obosească, să le cîntărească posibilitățile și apoi să-i descumpănască prin replica promptă. Dumitrache a respectat indicațiile primite, de a marca ori de cite ori va fi necesar (fără exagerări inutile).

Așteptăm cu încredere evoluțiile următoare ale fotbalistilor noștri, a căror viză pentru Mexic a fost parafată ieri (N.R. — miercuri 16.IV.a.c.) la Atena. Înainte, spre cununa de lauri a campionatului lumii!

La Atena, naționala de fotbal a țării noastre și-a reluat tentativa calificării sale în turneul final al campionatului mondial ediția 1970, întîlnind atletica formație a țării-gazdă. Scorul egal cu

P.S. Sint însă și citeva aspecte concrete care se impun tratate într-un singur fel (deși nu prezintă perfecțiunile sferei...): România se află pe locul 3 în grupa compusă din 4 echipe; Elveția deține șefia și un punct avans în urma înfrîngerii Portugaliei (acasă la ea!); jocul cu elvețienii va fi în deplasare; nici grecii și nici peninsularii liberiți nu sint încă eliminați din cursa calificării; fiind vorba despre fotbal, orice se poate întîmpla. În ambele sensuri, după cum am și demonstrat, credem...

de Teodor MAZILU

ÎN
PER-
SPECTIVĂ

S. este ceea ce se numește un băiat cu perspectivă. Toată lumea îl numește așa și toată lumea s-a obișnuit cu această idee. De ce are S. perspective, în ce constă aceste perspective, bineînțeles nimeni nu știe. Nimeni nu știe și de fapt nici nu vrea să știe. E suficient că S. e un băiat bun, ce-i aia un băiat bun iarăși nu-i prea clar nimănui, și că acest băiat bun are mari perspective. În ce domeniu, nu se știe.

De aceea el trăiește cu ce are. Adică cu perspectiva. Adică cu nimic. El nu trăiește decît la viitor. Prezentul nu are și nici nu-l interesează să aibă. Cum să te intereseze prezentul cînd ai în fața ta perspective atît de luminoase?

S. este greu de cap dar e convins că în viitor va fi foarte inteligent. Cu gîndul la inteligența lui viitoare se resemnează ușor cu ideea că în momentul de față este cam greu de cap. S. este incult dar e convins că în cîțiva ani va ajunge un erudit, și din această pricină analfabetismul lui actual nu-l îngrijorează. S. n-are nici o meserie dar e convins că peste cîțiva ani va ajunge un strălucit om de știință, ceea ce-l face să suporte cu voce bună mizeria lui profesională prezentă. Dar chiar și în domeniul etic el se bazează tot pe perspectivă. Mînte de ingheață apele, dar e convins că în viitorii cinci ani va spune numai adevărul. În momentul de față e un taler cu două fețe, dar are convingerea că în viitorii 3—4 ani, dacă nu mai devreme chiar, va reuși să urască duplicitatea. În momentul de față e stăpînul unei inimi reci și meschine, dar e convins că viitorul îi va rezerva printre alte surprize plăcute și o inimă plină de duioșie și sensibilitate.

Așa că pe S. îl așteaptă un viitor de aur. E drept că nu se prea grăbește să ajungă la acele zile minunate. E prea satisfăcut de prostia lui prezentă ca să ducă dorul inteligenței viitoare. E destul de satisfăcut de ticăloșia lui actuală ca să fie măcinat de dorul viitoarei lui purități. Dar îi face plăcere să se gîndească la acele minunate perspective care-l pîndesc. În felul acesta prostia prezentă i se pare mai ușor de suportat. Dar în numele acestor perspective i se iartă toate păcatele.

— E într-adevăr superficial în momentul de față. Dar peste cîtva vreme va fi un individ foarte profund... E destul de ticălos dar peste cîțiva ani o să fie un caracter atît de integru încît n-o să-l mai recunoaștem. Pînă una-alta băiatul nostru e foarte mulțumit de prezentul lui meschin și nu dorește să ajungă la acel viitor strălucit.

de H. DONA

N-am auzit încă despre niscaiva rezultate spectaculoase în domeniul unei științe foarte proaspete, numite către un cercetător american «meteoropsihologie» și ca știință se ocupă, după cum îi arată și numele, de influența factorilor meteorologici asupra stărilor și comportamentelor psihice. Pentru cei interesați de asemenea problemă am putea comunica și noi o observație: o dată cu terminarea iernii, care ne-a blagoslovit atîtea luni, și cu apariția tîrzie dar atît de salutară a primăverii, se remarcă o necreștere a spiritului critic și a inițiativei cititorilor ca ne fac cinstea să ne scrie. S-au înmulțit astfel propunerile privind îmbunătățirea conținutului și a formei revistelor noastre. Să ne ocupăm astăzi de citeva.

Cititoarea Florica Sorescu din comuna Orbeasca, județul Teleorman, se arată nemulțumită de faptul că unele coperți ale noastre au un titlu, să-i zicem, «simbolic» («Zăbet», «Portret de sportivă», «Să nu umbli singur prăznicul» etc.) și ne cere, foarte categoric dar nu prea gramatical, să arătăm totdeauna «cine e persoana respectivă». Sintem de acord că uneori «legende» date de noi coperților nu sint cele mai inspirate, dar nici legitimarea obligatorie a tuturor personajelor dintr-o fotografie în sine se pare o regulă ce nu poate fi călcată. Ca și pictura compoziția fotografică admite folosirea chipurilor numai pentru valoarea lor simbolică, pentru materializarea unei semnificații mai generale și nu, neapărat, pentru identificarea concretă a modelelor. Pentru a se convinge, tovară Sorescu nu are decît să parcurgă săliile muzeelor de artă și a saloanelor fotografice sau să folosească citeva volume de reproducere. E drept că, așa cum remarcă cititoarea noastră, în «Paris-Match» (de unde se vede că mari reviste pariziană e citită și la Orbeasca!) fotografiile de coperte sint de obicei foarte concrete, dar aceasta e întîmplătoare pentru că în ultimii doi-trei ani «Paris-Match» folosește un anumit tip de coperte, axate pe evenimente. Alte reviste (și «Paris-Match» uneori) dau aproape totdeauna coperte cu caracter simbolic sau ornamental fără identificarea personajelor. Noi, după cum vedeți folosim și o cale și alta, după necesități.

Nu putem fi de acord nici cu o altă observație a cititoarei noastre teleormănene, care pornind de la premisa «Flacăra rămîne totuși o revistă a oamenilor tineri», consideră că anumite rubrici de o factură publicistică mai pretențioasă nu și-ar avea locul în revistă, ci ar trebui să apară în «Lumea», «Contemporanul», «România literară». În primul rînd, «Flacăra» nu se adresează numai tineretului în al doilea rînd, nu e adevărat că tineretul ar fi mai puțin pretențios și ar avea un nivel cultural mai redus (nu folosim cuvîntul «dimpotrivă», ca să nu ne aprindem paie în cap). În al treilea rînd, aceste rubrici au fost și sint apreciate de imensa majoritate a cititorilor și lor li se datorește într-o măsură, creșterea prestigiului și tirajului revistelor noastre.

Anumite îndoieli avem și în ce privește propunerea cititorului Al. Ivanciuc din Rădăuți, care ne cere să publicăm în fiecare număr o rubrică de anecdote. Ce fel de anecdote Există, în primul rînd, așa-zisele anecdote literare, de un efect umoristic deseori aproximativ și pe care de zeci și zeci de ani orice almanah care se respectă (inclusiv «Almanahul Flacăra») se consideră obligat (de ce?) să le publice (le știți și dumneavoastră: anecdotele cu Voltaire și Friedrich al Prusiei, cu Balzac și creditorii, cu Bernard Shaw și o artistă cu inteligență beoțiană etc., etc.). Apariția lor o dată pe an ni se pare într-un totul îndestulătoare. Cî despre «bancurile» contemporane (la acestea pare că sînt referă, mai cu seamă, corespondentul nostru) o bună parte din hazul lor constă în oralitate; o dată scrise, riscă să se vestejească (numai un farmacist neamț a avut idee: de a aduna în două tomuri masive toate «witz»-urile care au circulat pe vremea lui). Neîfînd consemnate în scris, bancurile mai au și alt avantaj: pot fi repetate de multe ori de aceleași persoane (se știe doar că, din fericire, cei fără ținare de mînte în materie de anecdote sint foarte numeroși). Să căutăm deci alte mijloace pentru a întîreți buna dispoziție a cititorilor noștri.

Cititorul Constantin Bursuc din comuna Zănești, județul Neamț, ne cere să publicăm mai multe fotografii de actori și cîntăreți români. Și pînă acum am publicat numeroase asemenea fotografii; o vom face și în viitor, sperăm că în condiții și mai bune. Dar unde a văzut dumneasa că la rubrica «Film» se «dă numai Lelouch și gata»? Numai în cursul acestui an am publicat în rubrica sus-amintită aproape optzeci de fotografii ne-louchiene. Poate ne confundă cu altă revistă. Și să-i mai dezvăluim un secret: sintem în redacție cîțiva care nici nu-l apreciază cine știe ce pe Lelouch.

Pe cititorul nostru Pavel Diaconu din Hunedoara îl asigurăm că n-am uitat de «Fălcieni», oraș atît de drag inimii dumisale. S-a scris nu demult în revistă despre Fălcieni în cadrul reportajului consacrat județului Suceava (reportaj despre care am amintit și vom mai scrie.

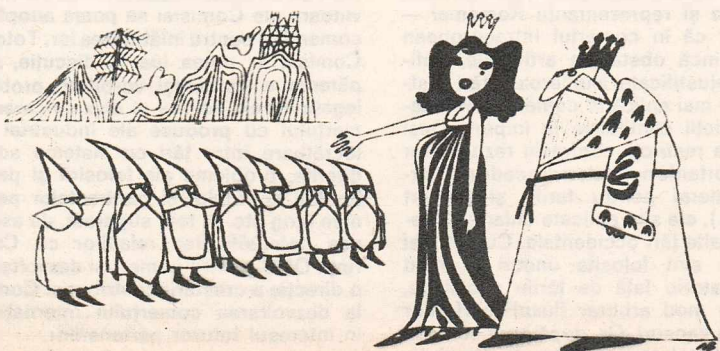
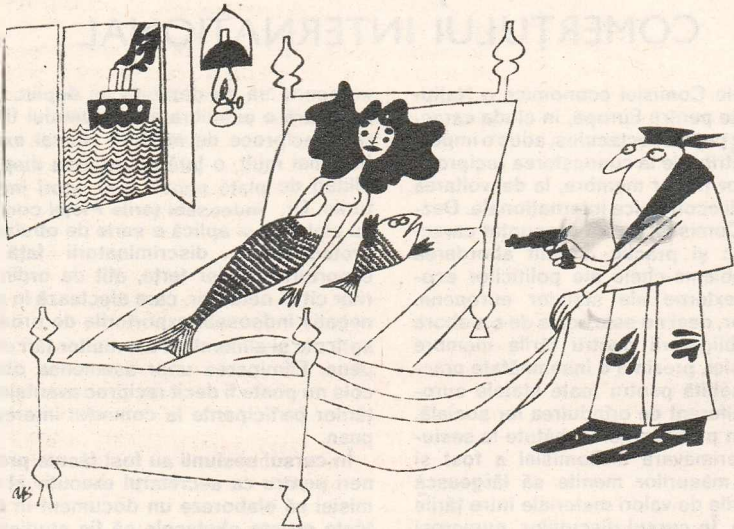
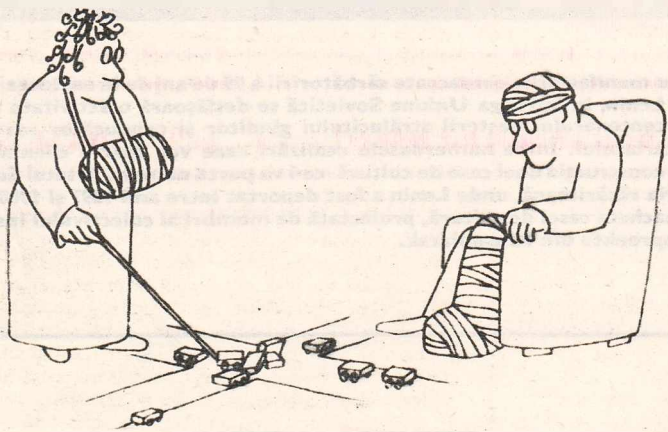
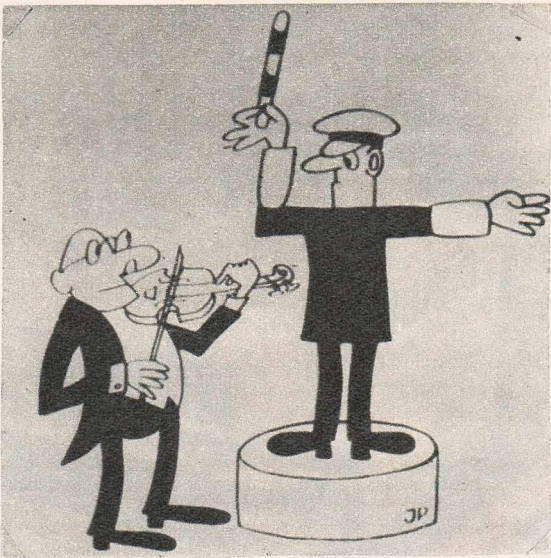
Încheiere, îl rugăm pe fotograf P.Gh. Penescu din București, care își oferă colaborarea, să facă o vizită la redacție, la serviciul nostru foto.

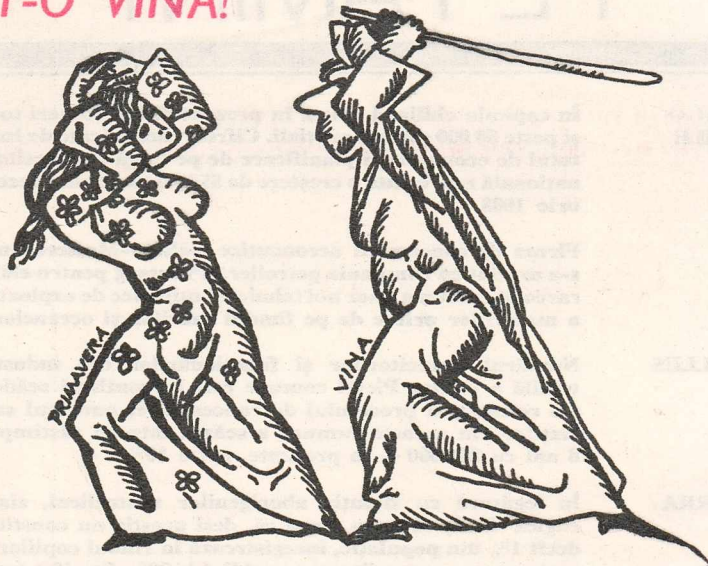
varietăți

UMOR

„PRAGOPRES“

PRIMĂVARA, BAT-O VINA!

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

ORIZONTAL: 1) SEMNE SIGURE² DE DEZGHET — Mai puțin decît nimic! 2) PE UN PICIOR DE PLAI, PE-O GURĂ DE RAI... — E o țesătură rară (pl.). 3) Vine primăvara — Cîrlionțat. 4) E SEMN DE ÎNMULTIRE — PRIMĂVERI. 5) Notă — APARE ÎNVEȘMÎNTĂȚA TOATĂ ÎN ALB CU BRĂȚELE ÎNCĂRCATE DE FLORI (pl.) — Ene! 6) CÎND SE DUCE LUNA LA CULCARE, AȚIPEȘTE ATÎRNAT DE FELINARE... — Cască! 7) Da de unde! — Localitate în Portugalia — Unde-s doi, el după ei! 8) REVERSUL TRANDAFIRULUI (pl.) — Ani și ani de zile — Arac (reg.). 9) Însă — CÎNTECUL PRIMĂVERII. 10) PROMISIUNI SUB CLAR DE LUNĂ — ADUNĂ PERECHI-PERECHI. 11) PLIN DE MIREȘME — Stradă în București. 12) CERU-I CA OGLINDA... — SE SFÎRȘEȘTE O DATĂ CU PRIMĂVARA...

VERTICAL: 1) SOSESC DIN ȚĂRI STRĂINE (sing.) — Peșteră în Pirinei.

2) LUNA MARILOR IUBIRI — TOPORAȘI (sing.). 3) Mulți înainte — Cui mare. 4) Suprafețe — O ÎNȚILNIRE LA IARBĂ VERDE — Un frumos și faimos Don Juan. 5) VINE, VINE PRIMĂVARA (pl.) — Pictor român. 6) Ate! — SE SPUNE CĂ FERESTE OBRAZUL FETELOR DE DOGOAREA SOARELUI — Ceea ce se cuvine. 7) Arbitru de fotbal băcăuan — PELIN DE MAI. 8) Lăcomie poetică — Unde-i somnul mai dulce. 9) PATRIA VEȘNICELOR PRIMĂVERI (pl.) — SFÎRȘIT DE PRIMĂVARĂ — Oraș în Finlanda. 10) CREȘTE PRIMĂVARA (pl.) — PRIMĂVARA, ÎN STRAIE ALBE — Posesiv. 11) PRIMĂVERILE TINEREȚII — Poftim la masă — Bile! 12) Iris — ÎNTINEREȘTE NATURA...

N. RAICIU

Cuvinte rare: CEM, IAS, ENO.

Dezlegarea jocului «PUI», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) MLADIȚA — ODOR. 2) IEDUT — SOMOTEI. 3) ELAN — PIUIT — NE. 4) LI — ANIN — ZAPIS. 5) UTI — ATIPITI — I. 6) SEMĂNA — L — IAT. 9) I — ALINTAT — TIR. 8) CAST — IAC — PANA. 9) AL — IB — PICI — EC. 10) PITACI — ASARA. 11) MANA — ERETI — EN. 12) ACE — IR — MICUTE. 13) CALIN — MARICEL.

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

SANTIAGO DE CHILE

În capitala chiliană există în prezent 66 000 șomeri totali și peste 50 000 șomeri parțiali. Cifrele comunicate de Institutul de economie și planificare de pe lângă Universitatea națională reprezintă o creștere de 55% față de luna decembrie 1968.

BONN

Firma de construcții aeronautice Bölkow-Messerschmitt s-a asociat cu compania petrolieră Preussag pentru elaborarea în comun a unor noi tehnici și mijloace de exploatare a materiilor prime de pe fundul mărilor și oceanelor.

BRUXELLES

Numărul muncitorilor și funcționarilor din industria textilă a țărilor Pieței comune este în continuă scădere. Ca rezultat al procesului de concentrare, numărul salariștilor din această ramură a scăzut într-un răstimp de 8 ani cu 200 000 — în procente, peste 10%.

CANBERRA

În legătură cu situația aborigenilor australieni, ziarul englez «Daily Mirror» arată că, deși aceștia nu constituie decât 1% din populație, înregistrează în rândul copiilor de peste un an o mortalitate ce se ridică la 28% din cifra totală a mortalității infantile în Australia.

SOFIA

Agenția B.T.A. relevă faptul că R.P. Bulgaria întreține relații comerciale cu aproape toate țările vest-europene, în special cu R.F. a Germaniei, Italia, Austria, Franța, Elveția, Anglia, Belgia, Olanda, Suedia. Valoarea schimburilor cu Italia — 118 000 000 dolari; cu R.F. a Germaniei — 117 000 000; cu Austria — 61 000 000.

MADRID

Prof. dr. A. Lombart, director al Institutului spaniol al cancerului, a declarat în cadrul unei întâlniri internaționale a experților oncologi că în lume mor în fiecare oră de cancer 240 oameni și sînt înregistrate alte 360 cazuri noi.

WASHINGTON

Numărul soldaților și ofițerilor americani aflați în detenție a crescut, față de 1964, de două ori, ridicîndu-se în prezent la 19 500. Aceasta înseamnă, potrivit unor date furnizate de Pentagon, că din 140 militari americani activi, unul se află la închisoare. Creșterea cea mai mare a numărului condamnaților s-a înregistrat în perioada escaladării războiului din Vietnam.

JOHANNESBURG

Studentii albi din Johannesburg se alătură protestului împotriva discriminării rasiale în universitățile din Republica Sud-Africană, organizînd demonstrații pentru a cere abrogarea măsurilor discriminatorii care îi vizează pe tinerii de culoare.

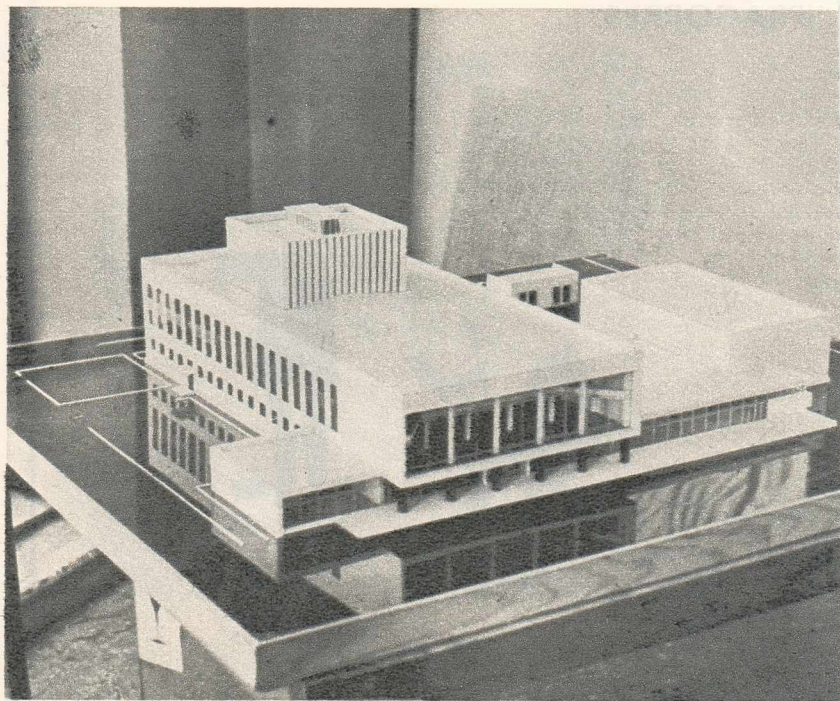
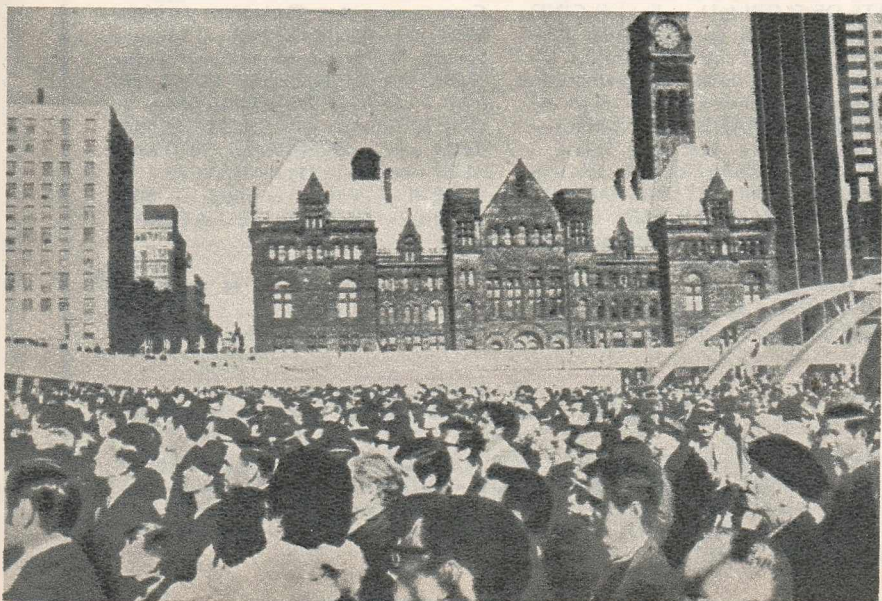
DUȘANBE

În nordul R.S.S. Tadjice ia ființă o mare zonă industrială care va cuprinde întreprinderi de prelucrare a materiilor prime descoperite în ultimii ani în această regiune, precum și o hidrocentrală. În prezent se lucrează la construirea unei uzine de aluminiu și a unor fabrici de îngrășăminte chimice.

KIGALI

Ruanda este a cincea țară care a cerut să fie primită în Asociația de cooperare economică a Africii de Vest. Celelalte patru sînt Burundi, Etiopia, Somalia, Zambia

Toronto. Amploarea campaniei pentru retragerea Canadei din N.A.T.O. se vădește și în largă participare la demonstrațiile împotriva pactului nord-atlantic, pentru pace.

Paralel cu manifestările consacrate sărbătoririi a 99 de ani de la nașterea lui Vladimir Ilici Lenin, în întreaga Uniune Sovietică se desfășoară o activitate febrilă vederea centenarului nașterii strălucitului gânditor și conducător revoluționar al proletariatului. Între numeroasele realizări care vor marca evenimentul înscrie și construcția unei case de cultură ce-i va purta numele, în satul Șușensko din Siberia răsăriteană, unde Lenin a fost deportat între anii 1897 și 1900. În fotografie: macheta casei de cultură, proiectată de membri ai colectivului Institutul «Grajdaproekt» din Krasnoiarsk.

SPRIJIN ACTIV COMERȚULUI INTERNAȚIONAL

Lucrările Comisiei economice a Națiunilor Unite pentru Europa, în ciuda caracterului lor puțin spectaculos, aduc o importantă contribuție la cunoașterea reciprocă a pozițiilor țărilor membre, la dezvoltarea cooperării economice internaționale. Dezbaterile Comisiei, cu un pronunțat caracter tehnic și practic, permit abordarea unor probleme-cheie ale politicilor economice externe ale statelor europene. Scopul lor, deși nu este acela de a elabora soluții obligatorii pentru țările membre ale Comisiei, prezintă o însemnătate practică deosebită pentru toate statele europene, indiferent de orînduirea lor socială.

Una din problemele dezbătute la sesiunea de primăvară a Comisiei a fost și aceea a măsurilor menite să lărgască schimburile de valori materiale între țările europene. În cursul discuțiilor, numeroși vorbitori — între care și-au spus punctul de vedere și reprezentanții României — au arătat că în comerțul intraeuropean persistă încă obstacole artificiale, nefirești și nejustificate. Numeroase țări vest-europene mai aplică în comerțul lor exterior restricții cantitative la import. Deși asemenea restricții contravin rezultatelor unor importante negocieri din cadrul Acordului general pentru tarife și comerț (G.A.T.T.), ele sînt aplicate chiar și în relațiile cu alte țări occidentale. Cu atît mai mult, ele sînt folosite uneori în mod discriminatoriu față de țările socialiste, frînînd în mod arbitrar fluxul mărfurilor în ambele sensuri. Or, după cum sublinia reprezentantul țării noastre la Comisie, pentru ca schimburile externe dintre țările

europene să se dezvolte pe deplin, este necesară o echilibrare a volumului fluxurilor reciproce de mărfuri. Numai exportînd mai mult, o țară poate avea disponibilități de plată pentru a-și sporii importurile. Or, îndeosebi țările Pieței comune au elaborat și aplică o serie de obstacoli protecționiste, discriminatorii față de exporturile țărilor terțe, atît de ordin tarifar cît și netarifar, care afectează în mod negativ îndeosebi exporturile de produse agricole și alimentare ale multor țări europene. Eliminarea unor asemenea obstacole nu poate fi decît reciproc avantajoasă țărilor participante la comerțul intereuropean.

În cursul sesiunii au fost făcute propuneri pentru ca secretarul executiv al Comisiei să elaboreze un document în care toate aceste obstacole să fie studiate în mod amănunțit, în așa fel încît reuniunile viitoare ale Comisiei să poată adopta recomandări pentru înlăturarea lor. Totodată Comisia ar putea lua în discuție, după părerea a numeroși vorbitori, probleme legate de extinderea și diversificarea comerțului cu produse ale industriei prelucrătoare între țări cu sisteme sociale diferite, probleme ale folosirii și perfecționării acordului și contractelor pe termen lung etc. A fost sugerată, de asemenea, intensificarea relațiilor cu Conferința ONU pentru comerț și dezvoltare ca o direcție a creșterii contribuției Comisiei la dezvoltarea comerțului internațional, în interesul tuturor partenerilor.

Dr. M.S. STĂNESCU

Referendumul din Franța

de Silviu BRUCAN

Franța se află în fața unui nou referendum. De data aceasta este vorba de un referendum de un tip deosebit, deoarece chestiunea propriu-zisă enunțată în buletinul de vot — reforma regiunilor și renovarea Senatului — a devenit secundară, iar chestiunea politică predominantă asupra căreia este chemat de fapt să se pronunțe alegătorul francez a devenit reinnoirea mandatului celei de-a 5-a republici.

Paradoxul unei probleme noi rezidă în aceea că nu poate fi tălmăcită decât prin istorie. Sub acest raport, trebuie amintit că evenimentele din mai 1968 au pus la ordinea zilei necesitatea unor reforme profunde pe diferite planuri. Dintre acestea, reformele preconizate acum în privința regiunilor și a Senatului păreau inițial mai puțin arzătoare și disputate. Ele nu ating «centrele vitale» nici ale structurii politice, nici ale structurii economice pe care mișcările sociale de anul trecut le-au pus în discuție și de aceea majoritatea observatorilor socoteau că triumful gaullist în alegerile din vara lui 1968 permitea efectuarea lor fără nici o consultare electorală. În ceea ce privește regiunile, în număr de 21, reforma preconizează ca ele să dispună de un buget propriu de investiții, iar prefectii însărcinați cu executarea lor să supună proiectele de buget consiliilor regionale, care capătă un caracter deliberativ. Senatul urmează să-și schimbe compoziția și rolul: pe lângă senatorii aleși ca și pînă acum (în număr de 173) va cuprinde senatori din partea organismelor social-profesionale (146), plus patru reprezentanți ai francezilor din străinătate; în loc să voteze legile, Senatul își va da numai avizul asupra lor, iar în caz de vacanță a președinției Republicii, nu președintele Senatului va asigura interimatul, ci primul ministru. Specialiștii în științe politice au remarcat că dacă reforma regiunilor marchează o descentralizare pe plan financiar, renovarea Senatului înseamnă o centralizare și mai accentuată pe plan politic; în plus, economiștii partidelor politice de stînga au demonstrat că reforma regională va impune contribuabilului noi sarcini fiscale. Sub aspect structural, reforma aduce ca element nou participarea reprezentanților organismelor social-profesionale în consiliile regionale și în Senat, dar nici consiliile regionale, nici Senatul nu sînt organe de decizie politică. Dezvăluind acest substrat, Waldeck Rochet arată că, în numele «participării», reformele «urmăresc să asocieze sindicatele la o acțiune nefastă pentru salariați». De aceea, unul dintre motivele principale pentru care majoritatea partidelor din opoziție s-au hotărît să adopte

o poziție negativă față de reforme îl constituie însuși modul cum este formulată întrebarea la care trebuie să răspundă prin da sau nu alegătorul francez: «Aprobați proiectul de lege supus poporului francez de către președintele Republicii cu privire la crearea de regiuni și la renovarea Senatului?»

După interviul acordat la televiziune de șeful statului francez, în care președintele De Gaulle a stăruit asupra caracterului «esențial» al reformelor și a anunțat că, în cazul unui rezultat negativ al referendumului, va renunța la mandatul prezidențial, volul de la 27 aprilie și-a schimbat natura. De fapt, așa cum scrie directorul lui «Le Monde», întrebarea sună acum altfel: «Doriți ca Charles de Gaulle să continue să exercite, la președinția Republicii, mandatul pe care i l-ați dat și reinnoit pentru șapte ani?»

În mod evident, aceasta a situat reformele preconizate pe un plan secundar, iar campania electorală a dobîndit o alură politică ascuțită. Formația gaullistă U.D.R. și-a antrenat toate forțele, inclusiv miniștrii, și-a folosit la maximum toate mijloacele de care dispune pentru a obține un vot aprobator masiv. Partidele din opoziție și în primul rînd comunistii și socialiștii, dar și partidele de centru, au chemat pe alegători să voteze nu. Se socotește semnificativ că Giscard d'Estaing, lider republican independent, care în trecut s-a delimitat într-un mod subtil de formația majoritară, s-a pronunțat acum pentru un nu categoric. Sindicatele, care, inițial, nu se socoteau implicate direct în cele două reforme, s-au angajat și ele în luptă, deoarece politica oficială de semiblocare a salariilor, în pofida creșterii prețurilor, care a anulat în mod sensibil cuceririle din mai ale salariaților, nu oferă o perspectivă prea încurajatoare în privința orientării de bază a reformelor structurale viitoare.

Experții în materie electorală sînt totuși mai precauți cu oricînd. Sondajele de opinie franceze, care în alegerile și referendumurile din ultimii ani au făcut pronosticuri extrem de precise, se găsesc de astă dată în dificultate. Vinovate, desigur, sînt mașinile electronice, a căror logică operațională se împacă greu cu subtilitatea politică a unei consultări în care cetățeanul este chemat să se pronunțe într-o problemă care depășește cu mult pe cea formulată în buletinul de vot.

Într-adevăr, referendumul de mine din Franța înseamnă mult mai mult ca importanță și consecințe ale votului decât reforma regiunilor și renovarea Senatului.

LONDRA

IMPLICAȚIILE GREVEI DE LA „FORD“

Corespondentă specială de la Gordon SCHAFER

Prin ieșirea sa violentă împotriva sindicatelor tocmai în momentul negocierilor pentru o reglementare a grevei de la uzina Ford (proprietate americană) din Anglia, primul ministru Harold Wilson a lîncit și mai mult prăpastia dintre sindicate și guvern. O ironie a soartei face ca, timp ce domnul Wilson ataca fără menajamente sindicatele, James Callaghan — calitatea sa de trezorier al partidului burist — să ceară conducătorilor sindicatelor o contribuție mai mare la fondurile partidului. Mai mult ca sigur că dl. Wilson a lăsat influențat de campania împotriva revelor, declanșată de presă și televiziune, și a socotit că, alăturîndu-se acesteia, și va apropia milioane de alegători din afară partidului. Ceea ce este însă inexplicabil pentru un politician considerat a fi un tactician abil e faptul că s-a lansat în tacuri la adresa lui Jack Jones și Hugh Scanlon, conducătorii celor mai mari sindicate din țară. Cît privește luarea de atitudine a premierului Wilson în legătură cu situația de la Ford, el s-a aliniat în fapt poziției conducătorilor acestei companii, care au amenințat pe liderii sindicatelor cu transferul operațiilor de la Dagenham la alte sucursale Ford din Europa occidentală. Uzinele Ford din Anglia s-au aflat dintotdeauna sub controlul S.U.A., Jeși inițial Anglia a avut și ea o serie de acțiuni în această companie. Aici, muncitorii au salarii mai scăzute decît cei din industria britanică de automobile. De altfel, atunci cînd guvernul laburist de după război a naționalizat industria oțelului, secția de oțelărie a companiei Ford a fost

exclusă de la această măsură și lăsată în mâinile companiei americane. În acest context se înscrie reacția atît de puternică a sindicatelor engleze față de compania Ford, care a cerut pedepse împotriva muncitorilor ce declară grevă, încercînd chiar să statueze aceasta printr-o acțiune judecătorească. Pînă la urmă, solidaritatea muncitorilor de la Ford a forțat compania să-și retragă acțiunea în justiție în ce privește sancționarea greviștilor și să înceapă negocieri pentru a aduce salariile de la Ford la nivelul celor din industria de mașini britanică.

Disputa de la Ford este doar un episod, care a atras o dată în plus atenția asupra creșterii dominației S.U.A. în industria britanică. În noile domenii tehnologice, ca electronica și mașinile de calcul, participarea S.U.A. este de pe acum de peste 50 la sută. Profesorul John Dunning, într-o ediție recentă, revăzută, a lucrării sale «Investițiile americane în industria prelucrătoare engleză», care atrage atenția asupra penetrației crescînde a monopolurilor americane, arată că, dacă această stare de lucruri continuă, companiile americane vor ajunge să controleze în 1980 20—25% din industria engleză. Lordul Robens, președintele industriei carbonifere (naționalizată), a avertizat la rîndul-i că gazul metan din Marea Nordului — noua sursă de materie primă a Angliei — este în mare parte stăpînit de străini (mai ales americani) și că 70 la sută din profituri merg peste graniță. Iată atîtea elemente care își pun pecetea asupra raporturilor sociale în Anglia.

REPLICA „FAR-WEST“-ULUI

În «Sfidarea americană», carte care a produs mare vîlvă acum vreo doi ani în Occident, cunoscutul publicist francez Jean-Jacques Servan-Schreiber exprima ideea că țările vest-europene au devenit un veritabil Far-West pentru businessmenii americani — investițiile lor în această zonă crescînd de peste trei ori de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial,

în scopul cuceririi piețelor vest-europene. Exporturile de capital au ajuns însă să greveze negativ propria balanță de plăți a S.U.A. Dar Statele Unite au încercat să rezolve situația tot pe seama partenerilor vest-europeni. Introducînd măsuri restrictive pentru a frîna ieșirile de capitaluri din S.U.A., fosta administrație Johnson a obligat filialele firmelor americane

din Europa occidentală să-și contracteze creditele necesare finanțării activității lor chiar de pe piața de capitaluri vest-europeană. Noua administrație nu s-a declarat mulțumită de aceste măsuri, care prilejuiau acuzații de protecționism la adresa S.U.A., dînd naștere unor acțiuni similare de partea cealaltă a Atlanticului. În asemenea condiții cum s-ar fi putut realiza proiectele noii administrații de creștere, în viitorii cinci ani, a exporturilor americane la 50 miliarde dolari, de la 34 miliarde în prezent — pentru a reveni la surplusurile comerciale ale anilor trecuți? Iată de ce Administrația Nixon «a schimbat» tactica. Desigur și sub presiunea tendințelor inflaționiste din S.U.A., recent președintele Nixon a anunțat slăbirea restricțiilor creditului și ieșirilor de capitaluri din țară, urmărind astfel să înlă-

ture acuzațiile de protecționism aduse. Dar, la numai două zile după aceea, în S.U.A. s-a anunțat ridicarea taxei de scont (dobînda bancară) la un nivel necunoscut de 40 de ani. Este știut că o ridicare a taxei de scont echivalează cu o restringere a ieșirilor din țară ale capitalurilor și cu o încercare de atragere a acestora din străinătate. Și iată-i pe americani, din nou, acuzați de vest-europeni ca fiind promotorii tendințelor protecționiste. Evident, doar ca promotori, intrucît replica nu a întîrziat. Șapte țări vest-europene, speriate de consecințele ridicării taxei de scont, au adoptat, la numai cîteva zile, măsuri similare, precum și altele suplimentare, menite să împiedice ieșirile de capital din țările lor. Față de

(Continuare în pag. 30)

Această imagine transmisă de agenția Keystone, după unul din bombardamentele aviației federale nigeriene, oglindește elocvent inverșunata luptă pentru cucerirea ultimului mare oras deținut de forțele biazreze — Umuahia.

ARHIVĂ - FOTO

CONFRUNTAREA FINALĂ

Sînt prezenți treisprezece generali, reprezentanți ai statelor majore ale armatelor sovietice, americane, engleze, franceze și germane. Locul de întîlnire — școala industrială din Reims (Franța). În mijlocul unei săli, o masă mare cu 15 scaune împrejur. Pe masă — o mapă simplă cu patru file și două stilouri de aur, pe care generalul Eisenhower le avea pregătite de aproape un an. Se semnează actul de capitulare a Germaniei. La masă stau față în față: Walter Bedell Smith, șeful de stat-major al forțelor militare aliate și omologul său din forțele armate germane, generalul-colonel Gustav Jodl (în fotografie, în mijloc, în picioare). Documentul menționează: «Noi, subsemnații, acționînd în numele comandamentului suprem al forțelor armate germane, predăm, prin aceasta, necondiționat, comandamentul suprem al forțelor expediționare aliate, și, în același timp, înaltului comandament al forțelor armate sovietice, toate forțele terestre, navale și aeriene care se găsesc la această dată sub control german...» Data documentului: 7 mai 1945. La 9 mai, ora zero și un minut, aliații ordonă încetarea luptelor pe toate fronturile. În aceeași zi, potrivit unei înțelegeri între comandamentele aliate, documentul semnat la Reims este ratificat la postul de comandă al comandamentului sovietic din Berlin.

Ion MUNTEANU

(urmare din pag. 29)

această situație, chiar un raport al unor economiști americani arată că «este imperios necesar a se pune capăt tendințelor protecționiste care se dezvoltă atît în S.U.A. cît și în Europa occidentală». Cum însă, cînd mult preconizatele reduceri tarifare, care urmau să stea la baza eliminării tendințelor protecționiste, sînt nu numai înlocuite, după cum se vede, cu alte modalități, dar nici nu par, ele însele, a avea, în acest context, prea multe perspective de a fi efectuate în continuare. Dimpotrivă, un alt studiu întocmit în S.U.A. arată chiar că ar fi posibil un adevărat război comercial cu partenerii de pe «bătrînul continent». În orice caz, o nouă rundă de negocieri — de care se vorbește mult în ultimul timp, o așa-numită «rundă Nixon» (apropro de trecuta «rundă Kennedy») și pentru care ministrul comerțului al S.U.A., M. Stans, a întreprins un turneu în Europa — nu pare a avea perspective imediate de demarare.

Ilie ȘERBĂNESCU

M.I.C.

Inițialele revin din ce în ce mai frecvent în dezbaterile politice americane: kongresmenii și miniștrii le menționează în discursurile lor, comentatori și oameni politici publică articole, la televiziune se fac anchete. Despre ce este vorba?

M.I.C. sînt inițialele a ceea ce în Statele Unite se numește «Military-Industrial Complex» și se folosesc pentru a indica alianța dintre militari, producători de armament și politicieni, pe platforma militarizării economiei, a creșterii cheltuielilor militare, a cursei înarmărilor și asigurării continuării climatului necesar acestora — tensiunea internațională și practicile politicii de forță. Dar dacă inițialele, ca și termenii compleți folosiți pentru descrierea fenomenului, apar din ce în ce mai des în viața publică americană, faptul se datorește nu vreunor victorii ale complexului, întăririi sale, ci, dimpotrivă, ofensivei unor forțe considerabile care se coalizează împotriva rolului său și consecințelor nefaste ale activității sale actuale. Săptămînalul republican «Time» leagă dezbaterile de «creșterea neîncrederii publice și a criticilor» la adresa M.I.C. «Washington Post», cotidian democrat, găsea rădăcinile acestei atitudini a publicului în «afacerea interminabilă a războiului din Vietnam și în confruntarea legată de infaptuirea sistemului antirachetă. Dincolo de aceasta există sentimentul neplăcut că prioritățile noastre sînt aiurea, că factorul militar a căpătat proporții prea mari, consumînd mult din resursele noastre». În fața valului criticilor, o comisie a Congresului urmează să ancheteze situația creată. Dacă s-a ajuns aici, în condițiile în care, după cum dezvăluie «Time», Pentagonul cheltuiește anual din fonduri secrete 4 milioane dolari «pentru legături cu Congresul», adică pentru prelucrarea favorabilă a legislatorilor, ne putem da seama că M.I.C. a înregistrat o primă înfrîngere politică. Pentru eficiență însă lucrurile nu se pot opri aici. Este interesant că lovitura a fost inițiată din inșiși rîndurile militarilor, mai precis de către doi generali. Unul este generalul Eisenhower, care a lansat noțiunea de M.I.C. în cuvîntarea de rămas bun din 1961, cînd și-a încheiat cariera prezidențială, spunînd: «În reuniunile guvernamentale trebuie să ne ferim de dobîndirea, de către complexul militar industrial, a unei influențe necorespunzătoare». Celălalt, fostul comandant al infanteriei marine, generalul David Shoup, a scris în 1969 un studiu în revista «Atlantic Monthly»

(și această lucrare a redeschis dezbaterile actuală tocmai datorită momentului apariției) în care a atacat «înflorirea militarismului» și a cerut să se ia măsuri. «Washington Post» prevestește «o luptă

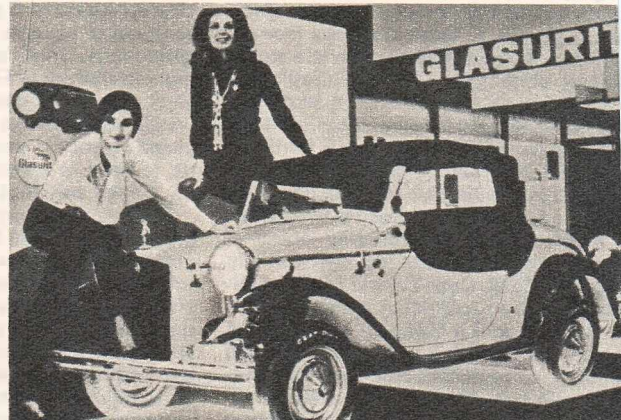
acerbă care va dura multe luni de acincolo», luptă din care complexul militar industrial nu va putea scăpa neajm.

Nicolae LUI

Cu prilejul împlinirii a opt decenii de viață, marele artist Charlie Chaplin a făcut obiectul a nenumărate manifestări de simpatie, de la mesaje primite din part unor personalități din lumea artei și culturii pînă la buchetele de flori dăruite dragoste de cei mai tineri locuitori din Corsier sur Vevey (Elveția), unde și-a sărbătorit aniversarea.

Automobile noi în haină veche — iată ultima modă lansată de marile firme constructoare în căutarea unor forme originale de a-și face reclamă și a ieși victorioase în apriga concurență. Firma «Fiat», de pildă, a relansat trei tipuri: «Siata Spring») cu motor de 850 cmc), «Erina» (în fotografie) și «Gamine» (motor de 500 cmc).

CRONICA DE TREI SECADE

CODUL LITERAR

Îi spui unui om că e inteligent ca să nu-i spui că n-are talent. Îi spui că are talent ca să nu-i spui că e prost. Îi spui că e subtil ca să nu-i spui că e lipsit de profunzime. Îi spui că e profund ca să nu-i spui că e incult. Îi spui că e incult ca să nu-i spui că e plin de forță vitală. Și îi spui că e vital ca să nu-i spui că e cam tilhar. Și îi spui că e cam tilhar ca să nu-i recunoști că e inteligent. Asta e prima linie a codului. O a doua linie e așa: știi că are talent dar îi spui doar că e inteligent; știi că e inteligent dar îi spui doar că e subtil; fiindcă a fi subtil și se pare că e prea mult, îi spui doar că e ingenios; nici ingeniozitatea nu și se pare de ajuns de compromițătoare — și îi spui că e prea cult. Fiind prea cult, se va înțelege că e rupt de viață și lipsit de vitalitate. Dar dacă nu se va înțelege? Aduagi la cultură și faptul că e ingenios. Fiind ingenios, se va înțelege că nu e

profund. Lipsit de profunzime, va fi lesne să se priceapă că nu e subtil. Fără subtilitate, e clar că inteligența... Iar fără inteligență, de unde să mai fie și talent? Așa se întretaie zilnic codurile prin care critica literară comunică cu scriitorii, scriitorii cu fotbalistii, fotbalistii cu antrenorii, antrenorii cu ziaristii, ziaristii cu diplomații, diplomații cu alți diplomați, ambasadorii cu guvernele, guvernele cu marșienii, marșienii cu pămîntenii... Încet-încet, toți devenim specialități în codificare și decodificare; încet-încet toți intrăm în acea rețea uriașă pusă în slujba acelei mari puteri numite de moraliști anacronici, pe timpuri, în copilăria spionajului — lprocizia, parcă așa...

UN SCRITOR

Știam că se pot pierde bani, copii, căței. Știam că se pot pierde buletine de identitate, idei, chei. Știam că se pot pierde ore, amintiri, timp. Într-un film se pierdea o navă. Se mai pot pierde trenuri, avioane și sateliți în spațiu. Și nu mai e de mult un secret cum se poate pierde o viață. Dar un scriitor, nu-mi imaginez cum se poate pierde. Firește că formula de ferpar literar: «prin moartea prozatorului X... literatura... încearcă o mare pierdere» — nu

mi-e necunoscută și o apreciez cum se cuvine. Ca pe o metaforă. La propriu — moartea unui scriitor nu înseamnă o pierdere, ci altceva. Dar cu moartea acestui Berick Traven Torsvan, în Mexic, lucrurile sînt mult mai complicate. Lui nu i se poate redacta nici un ferpar literar, nimeni nu e sigur că prin moartea lui s-a înregistrat vreo pierdere pentru vreo literatură a lumii. Fiindcă nimeni nu știe dacă acest mort e chiar scriitorul celebru Bruno Traven, autorul celebrului «Vas al morților», al altor 15 romane și al «Comorii din Sierra Madre», după care John Houston al făcut celebrul film cu Bogart. Fiindcă nimeni nu l-a cunoscut pe Traven, ca să spună acum: «acesta e Traven». Există un domn Groves care se prezenta drept «agent literar și consilier al d-lui Traven»... Dar nimeni nu știe unde e Crocs... Încît scriitorul Traven e literalmente pierdut. Va rămîne opera — pot replica frumos esteticienii, cu liniștea lor morfologică. Le-aș răspunde cu celebra expresie a lui Svejk cînd vroia să intre în vorbă cu pasagerii din compartiment. Dar mă abțin. Prefer să pierd un satelit în spațiu decît să rătăcesc un scriitor printre morții anonimi ai lumii.

Radu COSAȘU

Trăiască 1 MAI-

Ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc

Ludovic Spiess în «Don Carlos».

tabile, și el acordă interpretului vocal latitudinea de a-și desfășura vocea. Dar cită rigoare, cită stringență în tot ceea ce urmărea marele artist!... Idealul său, în colaborare cu interpreții, este de a-i... dezinhiba, mai întâi, pe aceștia.

— Dar «Othello»? Care este concepția sa interpretativă asupra acestui rol?

— De-a lungul repetițiilor am avut prilejul să discut cu marele artist concepția sa despre «Othello», viziunea pe care o are despre operă și despre rolul pro-

tagonistului — total diferită, de altfel, de ce făceam eu.

Repetițiile cu Karajan au fost pentru mine — și cred pentru oricine — extrem de instructive. Mai întâi urmărește amplasarea cea mai bună a interpretului, în favoarea evidențierii vocii acestuia. Încredințând corepetitorului muzica, maestrul trece în scenă, unde arată fiecărui cântăreț, măsură cu măsură, ce are de făcut. În general, cântărețul este, ca să spun așa, foarte «lucrat». Axează totul pe o extraordinară interiorizare, pe o cit mai intensă trăire lăuntrică; Karajan nu vrea gesturi mari, mari desfășurări scenice. Detalii în ceea ce privește jocurile de lumină și umbră nu sînt urmărite cu o mai mică atenție. Karajan cere ca tu, interpret, să-ți vezi umbra. Chipul în care un personaj se mișcă, merge în scenă, reprezintă în arta regizorală a lui Karajan un obiectiv dintre cele mai importante. Am rămas uluit cum la un moment dat nu a ezitat să lase muzica pentru a se... descălța și a-mi arăta în scenă cum trebuie să merg în rolul lui Othello, tatonînd, așa cum fac maurii, deget cu deget, terenul... Sînt impresii de neuitat.

— Dar din punct de vedere muzical?

— Sub bagheta lui Karajan nici un cântăreț nu va fi vreodată acoperit de orchestră. Orice pianissimo se aude clar, distinct. Este cîntul nuanțat la extrema limită pe care Karajan îl urmărește cu consecvență.

Dar despre arta lui Karajan, despre acest fascinant modelator al sunetelor, s-ar putea vorbi mult, foarte mult...

J.V. PANDELESCU

— Ce condiții sînt create pentru dezvoltarea și modernizarea activității antierozionale?

— Industria noastră constructoare de mașini ne-a pus la dispoziție — de pildă — tractoare grele cum sînt cele de tipul S 1 300 și S 650, înzestrate cu echipament adecvat specificului lucrărilor noastre. Pentru ansamblul de măsuri antierozio-

nale în perioada 1971-1975 s-au prevăzut investiții totale în valoare de peste 5 miliarde lei, fapt care demonstrează din plin grija partidului și statului nostru ca pămîntul — această bogăție de neînlocuit a poporului nostru — să fie păstrat la un nivel înalt de fertilitate.

Gheorghe STOICOVICI

Siderurgia gălățeană poate fi privită din fel de fel de unghiuri. Cel al ineditului estetic vi-l prilejuiește fotografia de mai sus. Cel al ineditului economic, o scurtă informație: construcțiile furnalului nr. 2

cu o capacitate de 1 700 mc, ale centralei electrotermice, cit și ale viitoarei secții de lingouri de oțel se află într-un stadiu de serios avans. Două unghiuri de vedere, dar ambele aducătoare de satisfacții.

interview în luna mai

În prezent, în întreaga țară se desfășoară o amplă acțiune de combatere a eroziunii solului. Amănunte ne-au fost furnizate de tov. ing. Gheorghe Mihai, directorul Direcției de combatere a eroziunii solului din Consiliul Superior al Agriculturii.

— Exploatarea nerațională a pămîntului și lipsa de grijă manifestată în trecut pentru lucrările de prevenire și combatere a eroziunii au dus la intensificarea procesului de degradare a terenurilor agricole. Studiile făcute de specialiștii Consiliului Superior al Agriculturii au arătat că pe aproximativ 50% din suprafața agricolă a țării, mai exact pe 7 340 000 ha, era necesar să se intervină cu măsuri de combatere a eroziunii și punerea în valoare a terenurilor aflate în diferite stadii de degradare.

— Ce s-a întreprins pentru îmbunătățirea situației?

— Pînă în prezent s-au și executat lucrări de stăvilire și combatere a eroziunii pe aproape 3 000 000 ha. Lucrările în curs cuprind mari bazine hidrografice sau zone naturale (în suprafață de 3 000—5 000 ha fiecare) cum sînt Sîncraul Al-mașului — jud. Sălaj, Albița-Fălcui și Valea Seacă — jud. Vaslui, Valea Chineja — jud. Galați, Valea Puțului și Valea Greceanca — jud. Buzău etc. În anul 1969 sînt prevăzute asemenea lucrări pe circa 200 000 ha, iar pînă în 1970 vor fi executate lucrări de combatere a eroziunii pe o suprafață totală de 411 000 ha.

— Sînt prevăzute și alte lucrări de perspectivă?

— În perioada 1971-1975 lucrările antierozionale vor cuprinde o suprafață de 1 500 000 ha, acțiune care va necesita o mare mobilizare de forțe și mijloace. Este vorba de o acțiune de lungă durată la care participă, în afară de cei 500 specialiști din țară, aparatul de cercetare sau din învățămîntul superior, zeci de mii de oameni din cooperativele agricole de producție, întreprinderi agricole de stat și întreprinderi de mecanizarea agriculturii.

— Cum se materializează sprijinul statului la realizarea acțiunilor de combatere a eroziunii solului?

— În primul rînd toate documentațiile tehnice se elaborează și se pun gratuit la dispoziția cooperativelor agricole de producție. De asemenea, asistența tehnică pentru efectuarea lucrărilor. Tot gratuit sau la prețuri foarte mici se pune la dispoziția unităților agricole material săditor pentru împădurirea terenurilor puternic erodate. Prețuri reduse sînt fixate de asemenea pentru lucrările întreprinse cu sprijinul întreprinderilor de mecanizare a agriculturii. Țin să subliniez că în anul care vine se vor cheltui din fondurile statului peste 50 000 000 lei pentru lucrări în zone cu focare mari de eroziune, în afara investițiilor mari, care se vor face pentru producerea materialului săditor, dotarea cu mașini și utilaje, asigurarea documentațiilor tehnice.

REPORTAJ DE SAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

Dimineață de mai.

Prezentarea artistică:
Vlad MUSATESCU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60:10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Științei».

prima operă românească la b.b.c.

Apropiata transmitere integrală la postul de radio B.B.C. a unei opere lirice purtând semnătura lui Pascal Bentoiu marchează un nou succes pentru autorul care a mai avut și altă dată prilejul să aducă un spor de prestigiu internațional școlii componistice românești.

Lucrarea asupra căreia și-a fixat alegerea dr. Brian Trowell, șeful secției de operă a B.B.C.-ului, este opera bufă «Amorul doctor», inspirată compozitorului român de celebra comedie omonimă a lui Molière. Muzicianul englez a văzut-o în interpretarea colectivului Operei din București la premiera oferită în cadrul celei de-a IV-a ediții a Festivalului internațional «George Enescu». Nu i-a fost greu să sesizeze, pe lângă virtuțile ei scenice, calitățile specifice care-i pot asigura o reușită prezentare radiofonică. Rămânea de înlăturat o singură dificultate: limba. A fost pusă la punct o excelentă versiune în engleză a libretului, care aparține și el compozitorului. Interpretarea a fost încercată unui grup de apreciați cîntăreți, printre care figurează: Madge Stevens, Patricia Clark, John Holmes și Duncan Robertson, companiași de orchestra B.B.C. din Cardiff.

Invitat să asiste la înregistrarea operei

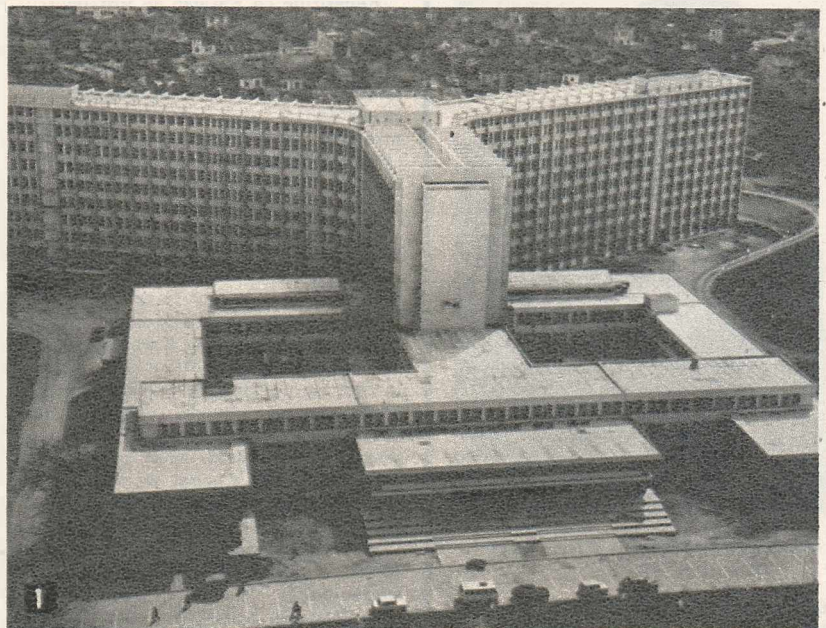
sale în studiourile britanice, Pascal Bentoiu a avut satisfacția de a constata că atât orchestra, sub bagheta dirijorului John Carewe, cât și interpreții au intuit și realizat la un nivel optim intențiile autorului. La 3 iulie a.c., B.B.C.-ul va transmite în cadrul programului III, care este postul național de muzică al Angliei, opera lui Pascal Bentoiu «Amorul doctor», în cea dintîi versiune radiofonică. O prezentare scenică peste hotare a aceleiași opere a avut loc de curînd în Iugoslavia, cu prilejul turneului întreprins de Opera maghiară din Cluj, care, după Opera română din București, are înscrisă în repertoriul său lucrarea lui Pascal Bentoiu.

Programarea «Amorului doctor» de către B.B.C. a trezit interes și în Italia, posturile R.A.I. manifestînd intenția de a relua ulterior înregistrarea făcută la Londra. De altminteri, pentru radioteleviziunea italiană Pascal Bentoiu nu este o cunoștință nouă. Anul trecut, la cea de-a XX-a ediție jubiliară a concursului muzical instituit de R.A.I., «Premiul Italia» a fost acordat aceluiași compozitor pentru originala sa operă radiofonică «Sacrificiul Ifigeniei».

S. MIHAIL

oraș industrial și centru turistic renumit pentru stațiunile balneoclimaterice înșirate de-a lungul litoralului ca un șirag

de perle irizate de soarele Sudului, Constanța își conturează tot mai precis fizionomia ei modernă.

instantanee constănțene

Tomisul, vechea metropolă de la Pontul Euxin, își serbează cu justificată mîndrie prefacerile iscate, zi de zi, din febra marilor construcții. Printre acestea se profilează ansamblul arhitectonic al noului spital (foto 1), ca un gigantic albatros cu aripile destăcute gata să-și ia zborul către tăriile cerului. Prin ambianța atrăgă-

toare a interiorului, ca și pentru fondul ei de cărși, biblioteca municipiului (foto 2) constituie pentru cititori o oază de liniște și cultură. Dincolo de fruntariile uscatului, constructori harnici pătrund adînc în apele Mării Negre (foto 3) și imblinzindu-le asprimea le impune destinul creator al omului. Port la mare,

pieton — pe sub „podul minciunilor“

Poate unii dintre cititorii acestor rînduri vor găsi că în Sibiu sînt de străbătut străzi cu mult mai ispititoare decît cea care trece pe sub «Podul minciunilor» (denumirea nu are nici o semnificație, provenind, se pare, dintr-o greșeală veche de traducere). Noi am ales-o nu fără argumente: întîi fiindcă strada aceasta face legătura principală între Orașul de Sus și Orașul de Jos, păstrîndu-și, prin osteneala contemporanilor, ritmurile de poezie densă, stăruitoare, peste secole. Și-apoi ar mai fi un motiv: paradoxul cuprins în nume, căruia istoria de azi i-a schimbat sensul...

1) Capătul — de sus — al străzii începe, de fapt, cu «Turnul Statului», clădit între secolele XIV și XVI și refăcut de mai multe ori de-a lungul anilor...

2) ...Și spre a se păstra aidoma ca în vremea... patricienilor, în primăvara asta clădirea străveche s-a retras față de trotuar cu aproximativ zece metri. Orice trecător va fi oprit aci de firma

INVESTIȚII ȘI INVESTIGAȚII

Tov. GRĂDINĂRU NICOLAE, director la Uzinele de superfosfați și acid sulfuric-Năvodari, anticipă prin fir telefonic întrebarea noastră:

— Doriți relații cu privire la noua instalație de producere a acidului sulfuric?
— Da!

— Așa cum s-a stabilit, instalația, având o capacitate de 200 000 t/an, va intra în funcțiune în trimestrul IV a.c. Până atunci însă, ne perfecționăm «sistemul» de investigații pretins de incorectitudinea contractanților noștri: Grivița roșie, Vulcan, U.M.T.-Timișoara. Iată un soi de investiții de care ne-am lipsi cu plăcere.

OSTRA COMUNICĂ

— În ce stadiu se află construirea noii instalații de preparare a baritei?

— Conform planului — declară tov. Ungureanu Vasile, director la Ostra — lucrarea era prevăzută pentru luna noiembrie a.c., dar prin accelerarea ritmului de muncă ea va intra în producție încă în luna iunie. Pentru ca străduințele noastre să capete concretizare, așteptăm nerăbdători livrarea de către I.I.S.-Electronica-București a unui redresor de 80 kV și 400 m.A.

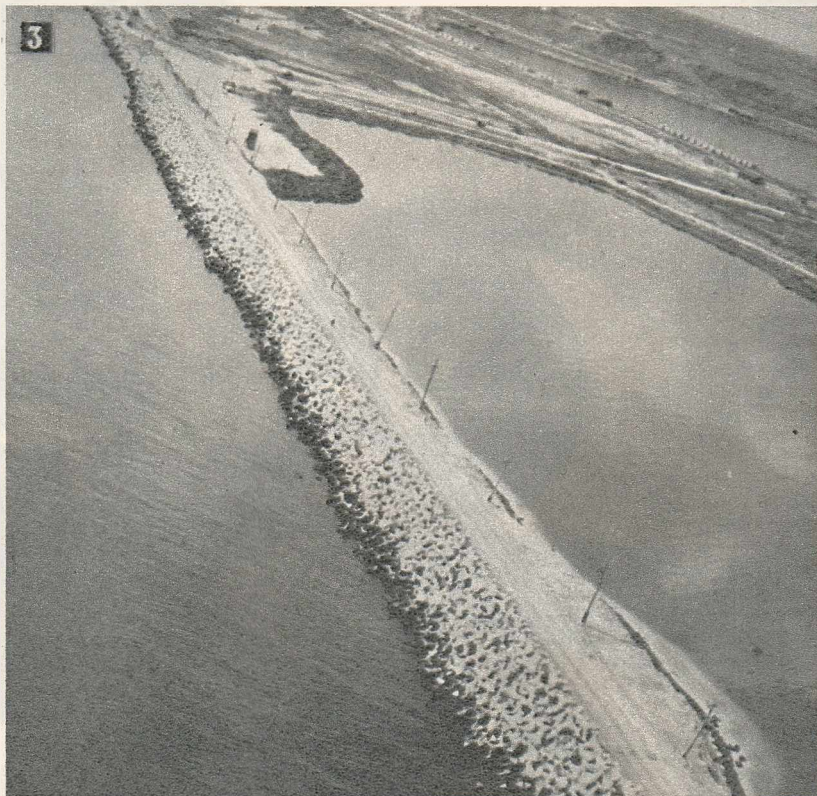
PRIMĂVARĂ FIERBINTE

— Într-adevăr — ne spune prin telefon

tovarășul Georgescu P. de la I.A.S.-Horodod — lucrătorii fermei noastre au luat, parcă, foc...

— Vă referiți la campania de însămînțări?

— Exact! Toți oamenii noștri, precum și mașinile agricole, au ieșit la cîmp, reușind performanța de a termina însămînțările la ovăz, orz etc. pe întreaga suprafață planificată. Aceeași poftă de muncă a însoțit și acțiunea de plantare a cartofilor, acțiune pe care o finalizăm miine-poimîne.

lor lor exterioare — adică de la cămașă încolo. După cum ați observat, probabil, dacă se petrece undeva o aglomerație de persoane masculine, fie în fierberea verii sau în viscolirile iernii, lumina se întunecă, peisajul se mohorăște, nuanțele atât de felurite pe care le-a hărăzit natura planetei se sting, topindu-se într-o monocromie dezolantă. Intrați într-un magazin de confecții, plimbați-vă privirile peste nămolul de costume și sacouri: veți întâlni griul foarte închis, cafeniul murdar, bătînd în cenușiu, verziul lutos, negrul pornit spre plumburiu, negrul în toate gamele. În raioanele pe care vînzătorii obișnuiesc a le denumi între ei, în argoul lor, «odăjdii», «mortăciuni», «la cirpeasca», «țoala țepăună», cromatică amintită este oarecum agrementată de carouri aiuristice pe cafeniu închis sau dungi cenușii deschise pe cenușiu închis, după un model binecunoscut lumii penitenciarelor, sau de faimoasele puchișele albe pe material sur, care fac efectul unei ninsori rare pe o ruină străveche. Cît privește sectorul de paltoane, acesta pare pregătit exclusiv pentru ceremonii funebre. As menționa că aici fantezia creatorilor a făcut un pas înainte, în sensul că există stoffe al căror colorit nici nu poate fi definit, deoarece este rezultatul combinării probabile a negrului spălăcit cu cafeniul de sfeclă putredă și cu bleumarinul prăfos, într-o compoziție pe care neimblinzitul haz popular o numește «culoarea vîntului turbat» și care n-are echivalent în nici unul din dicționarele lumii. Veți concede, probabil, că îmbrăcarea întregii populații masculine în tonalități atât de pustiitoare poate avea la un moment dat și o înfrîurire asupra caracterelor, inclinîndu-le spre un fel posac ori ursuz de a fi.

Apăruseră cîndva niște haine roșii, verzi, portocalii, de buret. Au fost cumpărate numaidecît, cu disperare; au dispărut. Unde sînt albastrul azuriu, griul luminos în pătrățele, cărămizii vesel, stoffele de culoarea cerului, pajiștilor și

apelor noastre? Trebuie să vă mărturisesc că, umblînd prin străinătăți, am admirat cu încîntare standul românesc al industriei de confecții la cîteva tîrguri internaționale, bătîndu-mă chiar gîndul că am putea importa din propriile noastre expoziții externe cuceritoarele modele, desene și culori de veșminte bărbătești...

Mărturisesc, de asemenea, tovarășe ministru, că, stînd uneori de vorbă pe această chestiune cu factori de răspundere din industria ușoară și comerțul de stat pendinte, am fost atît de fascinat de ceea ce purtau pe ei — fundamental deosebit de ceea ce purtăm pe noi — încît nici nu mai țin minte cu ce argumente decisive m-au convins că problema e deocamdată irezolvabilă. Dar oare așa să fie?

În nădejdea că nu-mi veți lua în nume de rău modul în care vă fac acest deranj de bărbat rău costumat, vă încredințez de respectul meu și vă mulțumesc pentru bunăvoința cu care nu mă îndoiesc că veți citi cele de față, iscălite de

Valentin SILVESTRU

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru Concursul pronosport nr. 18, etapa din 4 mai 1969

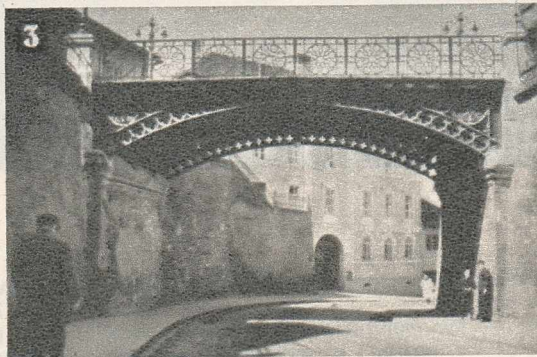
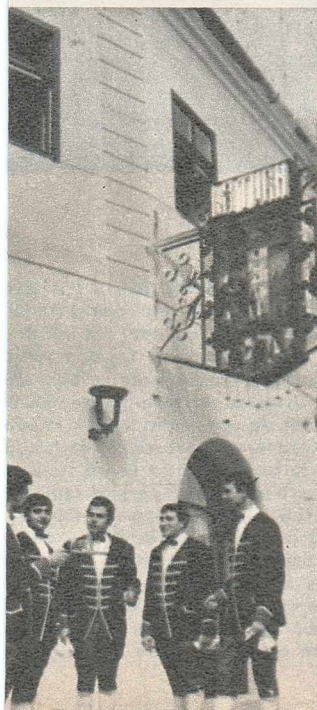
I. F.C. Argeș-Rapid	2
II. Politehnica-U.T.A.	X
III. Vagonul-A.S.A. Tg. Mureș	1
IV. Farul-«U» Craiova	1
V. Petrolul-Dinamo Bacău	1
VI. Crișul-Steaua	X
VII. Juventus-Inter	X
VIII. Palermo-Roma	1
IX. Verona-Atalanta	1
X. Bologna-Torino	X
XI. Fiorentina-Pisa	1
XII. Napoli-Cagliari	2
XIII. Sampdoria-Lanerossi	1

scrisoare deschisă

tovarășului ministru-adjunct al industriei ușoare, ing. Ion POPESCU

Mult stimat tovarășe ministru, asigurîndu-vă de întreaga mea considerațiune pentru binecunoscutele, remarcabile realizări ale cîmpului industrial de care răspundeți, pentru izbînzile obținute în reformarea a nenumărate vechituri de

concepție și producție a mărfurilor, vă rog să-mi îngăduiți a vă inoportuna cu o singură chestiune rămasă în suspensie și pentru care am cheltuit prea multă cerneală la nivelurile subalterne ca să nu merite în sfîrșit a vi-o semnala și dumneavoastră, personal. Este vorba de culorile în care apar bărbații români în viața de toate zilele, datorită veșminte-

colorată, în chip de felinar, «La turn»; este un restaurant de epocă, sută la sută. Priviți-i numai pe «valeți», care-și așteaptă, la ușă, oaspeții.

3) O dată trecut pe sub arcada podului pătrunzi de-a binelea în Orașul de Jos — fosta împărăție a meșteșugarilor de tot felul.

4) Deasupra acestei bolți, ivită în drum ca o capcană, se află «Casa cojocărilor și blănarilor», susținută, zilele acestea, de schele. Aici s-au dat în 1763 primele spectacole de teatru din Sibiu. Curînd, după renovare, ea va deveni o casă a artelor, o expoziție permanentă, adică, a artiștilor plastici sibieni.

5) Înainte de a atinge malul Cibinului, strada trebuie să se oprească vrînd-nevrînd în poarta uzinelor «Independența», care tace la unison cu clădirile adormite sub pleoapa obloanelor. Da, pînă la ora schimbului, cînd liniștea se sparge în țîndări. Sînt ceasuri cînd nu poți să nu-ți amintești că acest «Oraș de Jos» dă tonul faimei de azi a Sibiului.

Text de Viorica CIORBAGIU
Fotografii de Elena GHERA

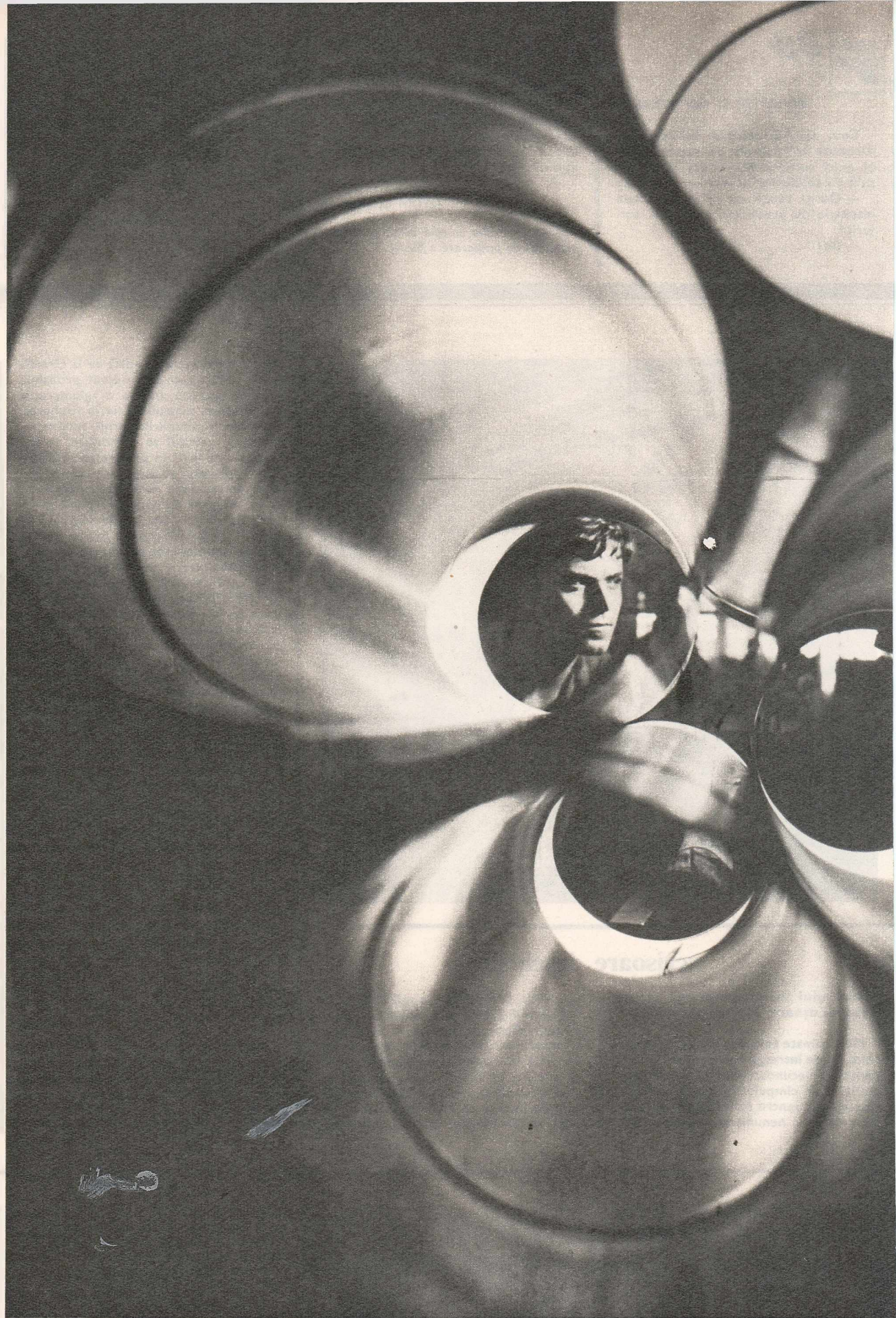

Încheierea primului pătrar al anului 1969 se recomandă în toate compartimentele vieții economice prin succese de prestigiu. Vastul program de lucru al anului în curs, concretizat prin destoinicia, spiritul de abnegație și gândirea creatoare a colectivelor de oameni ai muncii, relevă încă de pe acum importante și consistente realizări în domeniul creșterii producției și productivității muncii, scăderii prețului de cost, livrării ritmice a producției destinate exportului. Valoroase rezultate au fost dobândite, deopotrivă, și mulțumită preocupărilor permanente pentru sporirea volumului economiilor și acumulărilor socialiste.

Sporirea sensibilă a eficienței economice rămîne și de data aceasta legată indisolubil de permanenta preocupare pentru organizarea științifică a producției și muncii; soluțiile preconizate prin gândirea laborioasă a specialistului au determinat în continuare lărgirea domeniilor de investigație, împropătarea tematicii de cercetare dinamizînd întreaga activitate a sectoarelor vieții economice.

Fertilizarea activității productive prin aplicarea unor măsuri și metode moderne rămîne o permanență, un imperativ al contemporaneității. Rațiunea oricărei investiții este de a produce cu maximum de randament. Un fapt evident pe care îl exemplifică rezultatele pozitive și despre necesitatea și oportunitatea căruia vorbesc deopotrivă curențele și unele rămîneri în urmă existente în anumite întreprinderi.

Despre întrecerea socialistă organizată în întîmpinarea celor două mari evenimente ale anului — sărbătoarea celor 25 de ani de la eliberarea patriei și Congresul al X-lea al P.C.R. — vă vorbesc și rîndurile care urmează. Reporterii noștri au desfășurat în acest scop un scurt tur de orizont asupra activității cîtorva întreprinderi bucureștene.

Cînd organizarea științifică a producției și muncii este un obiectiv permanent, pasibil de perfecționări neîncetate, rezultatele nu se lasă mult așteptate. Este și cazul mării uzine bucureștene «Semănătoarea», care a încheiat primul trimestru al anului cu principalii indicatori de plan nu numai realizați, ci și depășiți. Aici căutările creatoare sînt la ordinea zilei, un colectiv numeros de ingineri specialiști și tehnicieni depunînd eforturi susținute în vederea rezolvării cît mai eficiente a multiplelor probleme ce se ivesc în cadrul unei întreprinderi de asemenea anvergură.

O convorbire cu inginerul Emilian Dobrovolschi, șeful serviciului organizarea pro-

ducției și a muncii, este edificatoare în acest sens.

— Din multitudinea de probleme (unele de loc ușoare...) cu care sîntem continuu confrunțați, în sensul că trebuie să le găsim rezolvarea cît mai rapid și eficient cu putință, m-aș opri la cîteva mai importante, după părerea mea, ne-a spus dînsul. Așa de pildă, ca urmare a măririi continue a capacităților uzinei și a reorganizării pe baze mai raționale a unor sectoare de producție, productivitatea muncii înregistrează o creștere de 4%, plus de loc neglijabil la scara întregii întreprinderi. În trimestrul care s-a încheiat au început lucrări importante în vederea organizării sect. II, prelucrări mecanice, acțiune ce se află în curs și a cărei

finalitate este prevăzută pentru trimestrul care a început. Iar prin recalcularea timpilor unor procese de producție am reușit să reducem cu 32 numărul transportorilor oameni care au și fost deja redistribuiți altor sectoare. Urmarea acestei inițiative: 800 O lei economii. Aș mai aminti pe linia îmbunătățirii permanente a procesului de producție intrarea în funcțiune a benzii transportoare pentru vopsirea reperelor semănătorilor S.P.C.6. Datorită acestei instalații realizează o creștere apreciabilă a calității vopsirii, precum și o sporire a gradului de securitate a respectivei operații. Pînă la curînd vopsirea diferitelor componente a agregatelor se executa prin scufundare metodă ce comporta multe inconveniente

◀ Finisarea sitelor de la trioul combinelor necesită o atenție micronică...

UN EFORT CE SE CERE CONTINUAT

de Liviu TIMBUS și Mihai HETCO
Fotografii de S. STEINER

— Fără-ndoială că preocuparea constantă și de durată în vederea perfecționării metodelor de producție s-a concretizat în planuri, mai bine-zis, în studii de perspectivă.

— Evident. Dintr-o multitudine de studii (fără exagerare, sint zeci...) voi căuta să menționez pe cele mai importante, a căror eficiență, probată deja sau scontată, le recomandă, de fapt, de la sine. În trimestrul care s-a încheiat s-au definitivat proiectele privind organizarea montajului în flux la semănătorile S.P.C.6, s-a organizat fabricația motocositoarei M.P. în incinta vechii hale a sculăriei (printr-o redistribuire mai judicioasă a unor instalații), s-a pus la punct tipizarea cuțitelor și înlocuirea lor rapidă în procesul de producție din sectorul IV

sculărie. În fine, în acest sector s-a generalizat mecanizarea manipulării tablelor groase.

— O preocupare permanentă a întregii noastre industrii prelucrătoare este legată de economisirea de metal. Documente de partid și de stat au relevat cu pregnanță importanța îmbunătățirii unor tehnologii de fabricație, chiar a reproiectării, când este cazul, a unor mașini. Calcule indică cu elocvență importanța unor asemenea economisiri.

— Prin procedee tehnologice îmbunătățite, specialiștii noștri au reușit să economisească în cadrul procesului de fabricație a semănătorii S.P.C.6 (la ambele repere) 800 kg metal, numai în primul trimestru. Tot în acest interval de timp s-au economisit la fabricarea combinei C 3 peste 300 kg de metal. Pe întreaga uzină s-a realizat o economie de metal de 87 t, cu 27 t mai mult decât prevăzusem inițial.

Am părăsit uzina bucureșteană impresionat de eficacitatea acestui permanent dialog om-mașină, de investigațiile neobosite ce-și propun (și reușesc!) să realizeze cote tot mai înalte în domeniul eficienței economice. Un proces a cărui amploare este sintetizat de o cifră mai elocventă decât orice comentariu: 913 000 lei economii suplimentare pe trimestrul care s-a încheiat.

*

Am revenit la «Flora», trei luni după publicarea unui reportaj despre angajamentele și planurile de perspectivă ale acestei întreprinderi. Ne permitem să vă reamintim că la acea dată comitetul de direcție prezentase un laborios program de viitor, privind transformarea structurală a fabricii

(Continuare în pag. 8)

◀ O nouă realizare pe linia perfecționării procesului de producție: banda de vopsit a diferitelor componente ale semănătorii S.P.C. 6.

prin construcții, amenajări, reorganizarea fluxului tehnologic și mecanizarea principalelor operații.

Confruntarea angajamentelor scriptice cu realizările concrete, dobândite în acest răstimp, ne-a produs o plăcută surpriză. Demne de reținut sînt organizarea, prin credite de mică mecanizare, a fluxului tehnologic și realizarea unui transportor de produse finite. O contribuție prețioasă în acest sens revine mașinii de uscat și spălat recipiente, utilaj proiectat de către inginerul șef Constantin Cristea și executat în atelierele întreprinderii. Noua mașină înlocuiește munca manuală, prestată pînă de curînd de 30 de muncitori, iar economiile globale calculate pentru un an de zile se cifrează la aproximativ 450 000 lei. Prin intrarea în producție a unui alt agregat — realizat tot în incinta fabricii — se vor obține economii de circa 300 000 lei.

Un alt deziderat înscris în planul de perspectivă prinde și el contururi vizibile. Este vorba de comasarea întreprinderii (secțiile dispersate obligă fabrica să cheltuiască bani grei cu transporturile). Se lucrează intens la instalarea unor benzi rulante pentru transportul ambalajelor. Se preconizează de asemenea montarea a două benzi transportoare, prima pentru alimentarea tuturor mașinilor de sortat și tăiat vîrfuri, cea de-a doua avînd menirea de a sorta automat fasolea. Economii antecalulate: 2 milioane lei.

O muncă rodnică, eficientă, cu rezultate clare. Hărnicia, destoinicia și aplicarea unor metode și măsuri moderne de lucru se oglindesc și în cifrele de plan ale ultimului trimestru: planul valoric a fost realizat în proporție de 100,3 la sută, iar productivitatea muncii în proporție de 103,3 la sută.

Construcții, amenajări, reorganizarea fluxului tehnologic și mecanizarea principalelor operații.

Construcții, amenajări, reorganizarea fluxului tehnologic și mecanizarea principalelor operații.

Construcții, amenajări, reorganizarea fluxului tehnologic și mecanizarea principalelor operații.

Construcții, amenajări, reorganizarea fluxului tehnologic și mecanizarea principalelor operații.

Construcții, amenajări, reorganizarea fluxului tehnologic și mecanizarea principalelor operații.

Construcții, amenajări, reorganizarea fluxului tehnologic și mecanizarea principalelor operații.

Combine de recoltat cereale, produs de prestigiu al uzinelor «Semănătoarea».

ivesc fără încetare. Să nu se creadă că această preocupare este tributară momentului, adică este condiționată de un eveniment sau altul, legat de procesul de producție. Am căutat și căutăm să îmbinăm studiile de perspectivă cu permanenta preocupare de perfecționare.

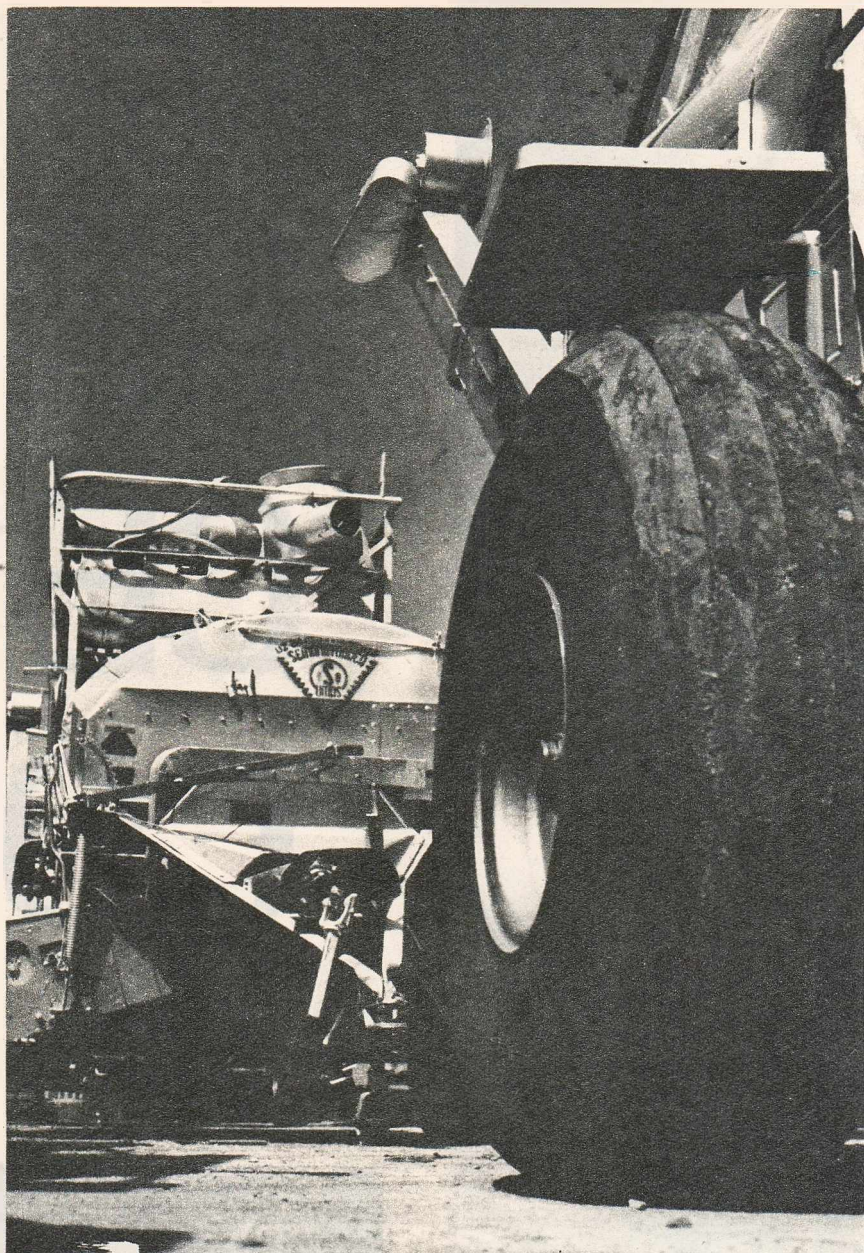
Astfel, un studiu amplu, elaborat în uzina noastră, privind fluxul informațional are ca scop eliminarea paralelismelor dintre funcții, servicii și secții. Stabilirea pentru toți salariații a unor funcții și sarcini precise a produs o revitalizare a întregii structuri a întreprinderii. Acestea ar fi preocupările noastre legate de o mai bună distribuire a sarcinilor și atribuțiilor. Cît privește studiile «pur tehnice», a căror punere în aplicare a dat rezultatele scontate, menționez manipularea și transportul pieselor în forjă cu ajutorul containerelor și electrostivuitoarelor. S-a realizat, de asemenea, evacuarea mecanizată a așchiilor metalice din ateliere, procedeu inițiat încă anul trecut dar care s-a extins mai ales în primele luni ale acestui an. Ne preocupăm în continuare neabătut de importanta problemă a distribuiri cît mai raționale a spațiului de producție. Recalcularea sa, urmată de o reamplasare mai judicioasă a mașinilor, a dus la rezultate dintre cele mai încurajatoare. Mărirea capacităților atelierului debitare-cazangerie cu 25% (prin reamplasare de utilaje, descongestionarea unor suprafețe de producție care nu erau folosite etc.) a fost urmarea unui studiu aprofundat al inginerilor noștri.

«Vulcan» a fost și rămîne un mare consumator de metal. Îl modelează, aidoma zeului harnic de la care a împrumutat numele, în peste 50 de produse, culminînd cu cazane de aburi de mari capacități. Este deci firesc ca atenția tuturor specialiștilor de aici să fie permanent îndreptată spre o întrebuintare cît mai rațională a metalului. În primele trei luni ale anului s-a realizat o economie de 220 t prin reproiectarea sau îmbunătățirea planurilor de croire a unor produse, prin reorganizarea depozitelor și folosirea deșeurilor recuperabile, în fine, printr-o îmbunătățire a tehnologiei de fabricație și reducere a rebuturilor.

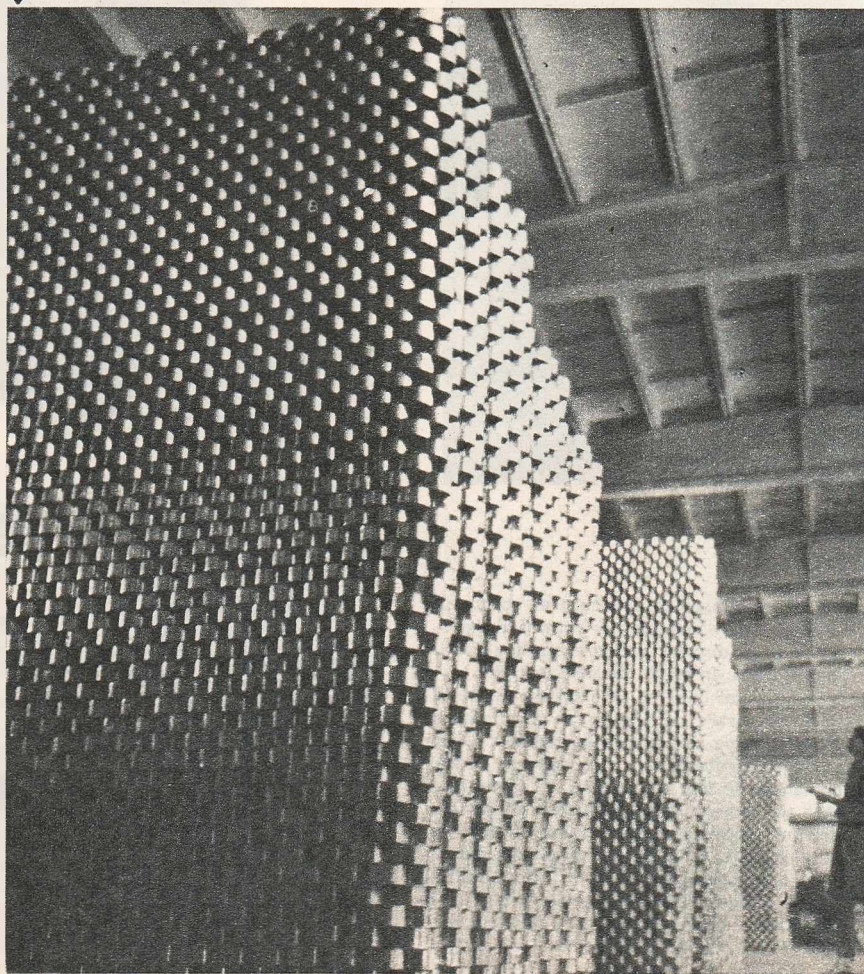
Țin să subliniez, ca un succes de prestigiu al inginerilor noștri proiectanți, faptul că cea mai importantă economisire de metal a fost obținută prin reproiectarea filtrelor pentru centralele electrice.

...De unde se vede că atunci cînd gîndirea creatoare se îngemănează cu acțiunea, cînd dragostea față de locul de producție se completează cu preocuparea de perpetuu perfecționare a acestuia, rezultatele nu pot să întîrzie. Ele confirmă (sau, după caz, infirmă) vocația de bun gospodar. O vocație pe care uzina «Vulcan», credincioasă prin nume și tradiție efortului laborios, caută s-o desăvîrșească continuu.

Investigația noastră prin cîteva mari unități industriale bucureștene a evidențiat preocupări susținute în vederea continuei perfecționări a producției și muncii sau, după caz, carențe în producție nu mai puțin regretabile. Am constatat, prezenți în miezul unei activități efervescente, că acolo unde exista de mult timp o continuă acțiune de organizare, un permanent spirit de auto-depășire, rezultatele sînt satisfăcătoare. Evident, într-o economie dinamică cum este cea a noastră, cu sarcinile sporite ce-i revin, cu adaptarea și receptivitatea sa recunoscută față de tot ce înseamnă progres pe plan mondial, acțiunea de organizare științifică a producției și muncii nu poate fi concepută decît ca un proces continuu, mereu îmbogățit, mereu determinat să declanșeze idei novatoare. Cifrele de plan, rezultatele primului păttrar de an, vorbesc destul de elocvent despre un efort ce se cere continuat și intensificat fără încetare.

Munți de conserve, «recoltă» bogată la «Flora».

Ultima toaletă: vopsirea...

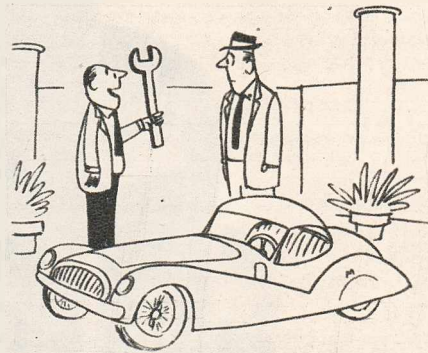

varietăți

UMOR DE PESTE HOTARE

— Mă prinde, nu mă prinde, mă prinde...

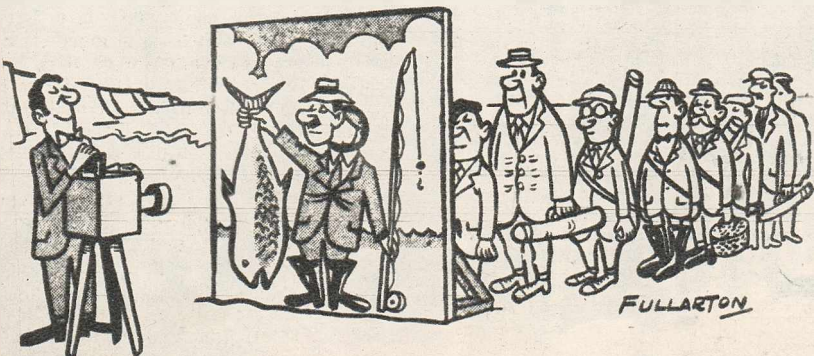
— Și asta-i pentru cei ce vor îndrăzni să facă bancuri pe contul mașinii...

— Alo! Nu e voie să aduceți consumația de acasă...

— Tu ești iubitule? Și cum a fost primul tău arbitraj?...

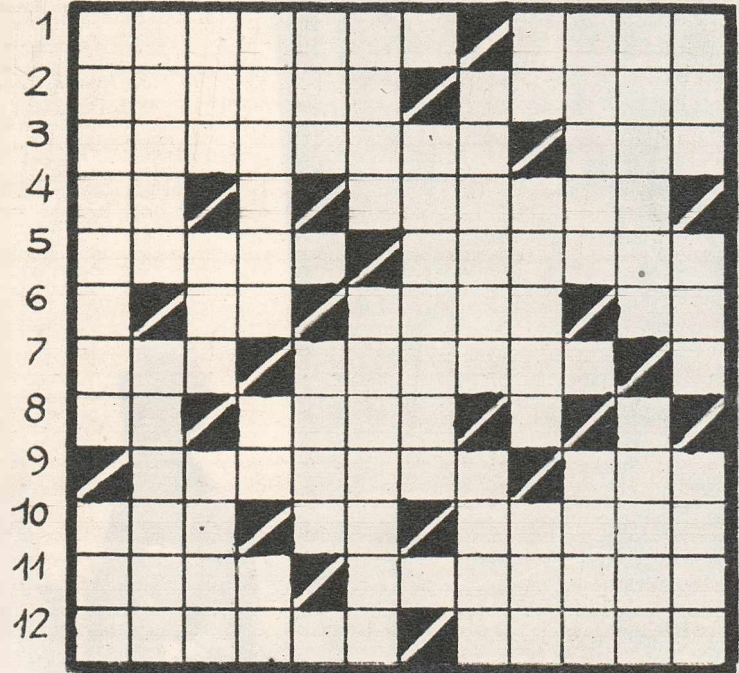

— Zimbiți, vă rog!

LOCATIVĂ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

ORIZONTAL: 1) Miine un nou bloc — Locuința. 2) Pe lângă casa gospodarului — Scheletul construcțiilor moderne. 3) Galerie acoperită, care face legătura între două clădiri la nivelul aceluiași etaje — În acest fel. 4) Intră în casă! — Atribuții scenice. 5) Partea superioară a camerei — Fragment de apartament. 6) Acut! — La tablouri — Elena Popescu. 7) Distanțat — Schimbare de domiciliu. 8) Apartament (abr.) — O căsuță drăguță. 9) Ar dori locuințe proprietate personală — Posedă. 10) Ceas — Exclamație — Extins. 11) Anotimp — A construi (fig.). 12) Numai ochi și urechi — Treburile gospodăriei.

VERTICAL: 1) Prima operație la construirea unei case — Ornament

în arhitectură. 2) Adverb la domiciliu — Mașină. 3) Martor la întemeierea unui cămin — Pudra casei — Pe malul ei strălucesc siluetele noilor blocuri ale litoralului. 4) «Marcat» — Auxiliar al viitorului — Perioadă de timp. 5) În sfârșit, șantier! — Pisică. 6) Văzduh — Storuri la ferestre. 7) La casa lui. 8) La ușă — Preot mahomedan. 9) Întrebare — Leagă brațele de trunchi — Pronume. 10) Astfel de... — Arbore ce crește pe marginea apelor. 11) Revenirea acasă dintr-o călătorie — Sursă de curent. 12) Nume feminin — La robinet — Nivel locativ.

Marcel RANTZER

Dicționar: OVA, IMAM.

Dezlegarea jocului «PRIMĂVARA, BAT-O VINA!», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) IMPACARE — ZER. 2) MIORITA — SITE. 3) PELIN — INELAT. 4) ORI — TINERETI. 5) RE — MIRESE — EN. 6) T — BEC — AA — M — A. 7) AS — CEM — TREI. 8) TEPI — EV — ARAC. 9) CI — ARIE — I — R. 10) JURAMINTE — BI. 11) AROMAT — ANTIM. 12) SENIN — SCOALA.

E primăvară. O primăvară pe care epoca frământată pe care o trăim a investit-o cu un conținut și sensuri noi. Un anotimp care de mulți ani nu mai înseamnă în țările capitaliste numai reanimarea spectaculoasă și policromă a naturii, ci și un moment de recrudescență a frământărilor sociale și politice.

1969 — primăvară de luptă pe meridianele lumii

Tokyo. Oamenii muncii protestează împotriva construirii unui nou aeroport militar american la Narita, în apropierea capitalei japoneze.

Primăvară. Un an de la asasinarea pastorului Martin Luther King. În marile orașe americane, marșuri de protest împotriva discriminării rasiale, pentru drepturile cetățenești ale negrilor. Câteva zile mai târziu, cortegiile de manifestații umplu din nou străzile și piețele orașelor. Peste 200 000 persoane la mitingul din Central Park și pe străzile New Yorkului, 20 000 manifestații la San Francisco. Alte zeci de mii la Chicago și Philadelphia. Coloane purtând lozinci care cer încetarea imediată a războiului din Vietnam, abandonarea proiectului «Safeguard», abolirea practicilor rasiste, pancarte având înscrisă cifra 33 000 — numărul oficial recunoscut al americanilor morți în Vietnam — paralyzează traficul în 40 de orașe americane. Valul de demonstrații — scriu ziarele — a cuprins Statele Unite de la un cap la altul, de la New York la Chicago și de la Los Angeles la San Francisco.

În Japonia, tradiționala ofensivă de primăvară a muncitorimii prilejuiește mari demonstrații la care iau parte milioane de oameni din sute de localități. Revendicările economice — lupta împotriva creșterii prețurilor și impozitelor, pentru majorarea salariilor — se împletesc cu arzătoarele deziderate politice ale poporului japonez — abolirea tratatului de securitate japoano-american, desființarea bazelor militare americane de pe teritoriul țării, retrocedarea Okinawei.

Tradiționale marșuri de primăvară și în Anglia. O coloană de manifestații pleacă din nord, din Scoția, și o alta din Țara Galilor, îndreptându-se spre Londra. Punctul final: impunătorul miting din Trafalgar Square. La Aldermaston, la baza aeriană americană de la Ruislip, în zecile de orașe pe care le străbat, demonstrații se opresc, organizează mitinguri în care cer ca Marea Britanie să iasă din N.A.T.O., cer lichidarea bazelor militare străine de pe teritoriul țării, încetarea agresiunii americane din Vietnam. Alte marșuri în Republica Federală a Germaniei. La Stuttgart, Essen, Frankfurt pe Main, Köln, Bremerhaven, München, Hamburg, Hanovra etc., manifestații organizate în cadrul campaniei pentru democrație și progres cer întrunirea unei conferințe în problema securității europene, recunoașterea Republicii Democratice Germane, încetarea războiului din Vietnam, dezarmare; se protestează vehement împotriva neonazismului.

În Franța, în plină campanie în vederea referendumului, 10 000 000 de oameni ai muncii participă la greva națională organizată după eșecul tratatelor dintre reprezentanții principalelor centrale sindicale și patronat. Italia cunoaște manifestațiile și grevele de protest împotriva reprimării polițienești a demonstrațiilor de la Battipaglia. Oamenii muncii de la orașe și sate cer îmbunătățirea condițiilor de viață. Studențimea protestează împotriva stărilor de lucruri anacronice din învățământul superior, militează pentru restructurarea acestuia și se alătură demonstrațiilor pentru ieșirea Italiei din N.A.T.O. Mari manifestații împotriva N.A.T.O. și pentru retragerea trupelor străine de pe teritoriile țărilor lor au loc în Turcia, Spania, Belgia, Olanda, Norvegia, Canada ș.a. Sînt doar câteva dintre nenumăratele acțiuni de luptă care, în primăvara târzie a acestui an, au reaprins pe diferite meridianele lumii speranțe într-o viață mai bună, liberă și îndestulată, ferită de umbra apăsătoare a perspectivelor de război, a zăngănitului de arme.

Paris. Moment al grevei naționale. ▲

Essen. Puternice marșuri de primăvară și în R.F. a Germaniei. ▼

Ottawa. În Canada, ca și în multe alte țări membre ale N.A.T.O., opinia publică cere cu insistență retragerea din Pactul nord-atlantic. ▼

...și în fața ambasa-
dei americane, mani-
festație a locuitorilor
capitalei filipineze im-
potriva războiului dus
de S.U.A. în Vietnam.

▲
Manila. În fața amba-
sadei americane, mani-
festație a locuitorilor
capitalei filipineze im-
potriva războiului dus
de S.U.A. în Vietnam.

◀ New York. Încetarea
imediată a războiului
din Vietnam, elibera-
rea militarilor arestați
pentru a fi refuzați să
lupte în acest război —
iată lozinci sub care
s-au desfășurat marșu-
rile de primăvară din
Statele Unite.

Din cei peste o sută de oameni cu inimi grefate în spitalele de pe diferite meridiane supraviețuiesc numai 39. Rezultatele sînt considerate încă prea puțin încurajatoare pentru ca ritmul actual al transplanturilor cardiace să se mențină fără noi cercetări. Riscurile sînt, deocamdată, prea mari. Ele pot fi prevenite numai printr-o asiduă activitate a specialiștilor capabili să înfrîngă nenumăratele piedici care stau în calea recuperării oamenilor «cu inimă nouă». Dar cei 39 de oameni care se află printre noi reprezintă SPERANȚA. Ei sînt mărturia vie a posibilităților ca omul să trăiască cu inima altuia în piept și, într-un viitor poate nu prea îndepărtat, chiar cu o inimă artificială... Imaginația și ingeniozitatea științifică nu cunosc opreliști cînd este vorba de a salva vieți omenești.

Dacă acum, potrivit părerii celor mai eminenți specialiști, tehnica operatorie a transplantului de inimă este suficient de bine pusă la punct ca să existe șanse raționale de succes, în schimb perioada critică postoperatorie apare ca un labirint în care cele mai cumplite primejdii pîndesc la tot pasul. În această lumină, experiența celui mai «vechi» supraviețuitor cu «inimă tînără» este și mai pasionantă. Cum a izbutit Philip Blaiberg să treacă prin încercările grele care pe alții i-au zdrobit?

Într-o carte recent apărută, din care spicuim cîteva file pentru cititorii noștri, dr. Blaiberg povestește nu numai despre balansarea între viață și moarte, dar și despre lupta îndrîjită dusă zi și noapte de echipa de medici de la spitalul Groote Schuur pentru salvarea lui. Este o mărturie încurajatoare pentru posibilitatea de supraviețuire. Firul cărții, care conține o autobiografie a autorului, descrie pe larg o perioadă deosebit de dramatică: după ce Phil se refăcuse complet și fusese chiar pe terenul de sport ca să dea lovitură de deschidere a unui meci de rugby, el a trebuit să fie internat din nou în spital. Situația era atît de critică încît nimeni nu putea să prevadă dacă totul n-a fost decît o tentativă eroică, disperată, dar, în ultimă instanță, zadarnică.

În acele zile de cumpănă, ziaristul Benjamin Bennett, care a colaborat intens cu autorul la redactarea cărții, și-a asumat misiunea de a scrie epilogul.

Astăzi, la aproape un an și jumătate de la prima transplantare cardiacă reușită (2 ianuarie 1968), încercarea prin care a trecut Blaiberg apare ca o piatră de hotar în istoria medicinei și a științei, în general. Dar să-i dăm cuvîntul celui ce a înfruntat marea aventură.

Într-o duminică după-amiază, în 1955, urcam împreună cu fiul meu Muntele Capul Leului și, deodată, am simțit o durere ascuțită în piept. Am crezut că este o indigestie, dar senzația era atît de sîrjenitoare încît am fost nevoit să renunț la excursie și să mă înapoiez. Cîrînd durerea a dispărut.

Am chemat pe medicul familiei, dr. Wilfred Kohn. El m-a examinat cu atenție și deși n-a găsit nimic suspect mi-a prescris trinitrină — recomandată în cazurile de angină pectorală. Mi-a spus că e bine să țin tabletele la mine tot timpul. Dacă am o altă criză atunci iau o tabletă și să-l chem de urgență.

Într-o seară, exact peste două săptămîni, am fost împreună cu soția mea, Eileen, și cu cîteva prieteni să luăm masa în oraș. Am petrecut o seară agreabilă și ne-am înapoiat acasă la miezul nopții. M-am culcat și răsfoiam o revistă, cînd, deodată, m-a apucat o durere puternică în piept și în brațe și am început să vomit. Fața mi s-a acoperit cu broboane de sudoare. Avînd cunoștințe medicale, mi-am dat seama că sînt simptome ale unei crize coronariene.

«Eileen, am șoptit cu răsuflarea întretăiată, am o criză de inimă. Cheamă repede medicul».

El a venit împreună cu un specialist, care mi-a făcut o electrocardiogramă. Amîndoi au fost de acord că mi-am pus singur diagnosticul exact. Am avut, într-adevăr, un atac de tromboză coronariană, dar ei au căutat să mă liniștească spunîndu-mi că nu e nimic grav, chiar și atunci cînd criza s-a repetat peste cîteva ore.

Lui Eileen însă i-au spus adevărul. Fără ca eu să știu, i-au comunicat că a fost o criză coronariană posterioară foarte puternică și că ea trebuie să se aștepte la «cel mai grav lucru» care poate interveni în orice moment. Pentru binele meu însă nu trebuie să dea o atenție exagerată celor întîmplate.

Timp de o lună și jumătate cît am rămas la pat, apoi în convalescență, Eileen era cu zîmbetul pe buze, dar cu teama în suflet, nemărturisind nimănui nimic. După aceea mi-am reluat activitatea, la început numai cîteva ore pe zi, iar mai tîrziu, în mod normal.

Iluzia sau impresia creată că viața nu-mi era amenințată, mi-a redat încrederea; ajunssem la convingerea că boala mea de inimă era atipică; deoarece n-am mai avut dureri anginoase sau de piept și n-am fost nevoit să iau vreodată tabletele prescrise.

Mama mea a murit în somn, în urma unei crize de inimă, la 60 de ani, dar tatăl meu a trăit pînă la vîrsta frumoașă de 73 de ani și, în general, în familia lui longevitatea era o regulă. Ținînd seama că înainte nu mai fusese niciodată bolnav, nu aveam nici un motiv să cred că am moștenit boala de la mama mea sau că fratele meu mai mic, Sammy, care a murit ulterior, în 1966, ar fi fost și el bolnav de inimă.

*

Reflectînd la starea mea de odinioară mă frămîntă o veche dilemă: «Trebuie oare ca medicul să spună pacientului adevărul?»

Cred că în general nu este bine să i se spună bolnavului adevărul despre starea lui, în special dacă este gravă, pentru că aflarea adevărului ar putea să-i provoace nevroză, ceea ce împreună cu teama inerentă i-ar agrava boala. Dacă însă nu știe nimic, starea lui și însănătoșirea depind numai de rezistența naturală a organismului, neafectat de temeri inutile și de nevroze. Faptul că bolnavul nu știe nimic, poate, pe termen lung, să-i fie de folos.

În situația mea, cred că medicii au procedat cu tact. Cu toate că Eileen a trăit săptămîni de-a rîndul încordată și sub presiune — și îmi dau perfect seama că a suferit — mie mi s-a dat posibilitatea să duc o viață normală în următorii 12 ani. Și, treptat, și ea a ajuns la convingerea că m-am restabilit și nu are motive de îngrijorare.

...Eram convinși că, în pofida faptului că mama a murit de

inimă, eu eram unul dintre fericiții care au primit «un avertisment» care nu s-a repetat și deci nu a fost un simptom grav.

Dar în ianuarie 1967 situația s-a schimbat. Am început să mă simt obosit, extenuat. Munca devenea o povară. Pe zi ce trecea aveam nevoie de mai multă odihnă. În timpul pauzei de prînz, mă odihneam pe scaunul dentar din cabinet, dar după-amiază trebuia să depun eforturi deosebite ca să-mi continui activitatea.

Cu toate acestea, nu bănuiam că starea aceasta ar putea fi pusă pe seama inimii bolnave. Trecuse doar atîta timp de la criză. Și nu mi se spusese oare că fusese un atac ușor? Tabletele au rămas neatînse. Puneam starea mea pe seama surmenajului sau, poate, pe seama vîrstei. Îmbătrîneam. La 58 de ani nu mai aveam vigoarea de odinioară.

Dimineața îmi venea din ce în ce mai greu să mă dau jos din pat. Mă tiram, literalmente, pînă în baie ca să mă bărbieresc și să mă spăl, avînd senzația stupidă că aș fi fost drogat. Obişnuim să plec la Capetown (unde aveam cabinetul dentar) cu trenul. De acasă, de la Rondebosh, obișnuim să merg la gară pe jos, cam vreo zece minute, iar la înapoiere — pe seară — străbăteam din nou același drum. Dar chiar și distanța asta devenise insuportabil de mare pentru mine. Am început să plec la gară zilnic cu automobilul.

În fiecare dimineață aveam accese de tuse din pricina acumulării de secreție bronhică în plămîni. În pofida faptului că mă simțeam rău, speram, mai bine spus încercam să mă autoconving, că era ceva trecător. O vacanță ar fi poate binevenită. Mi-am luat concediu o săptămîină și am plecat cu automobilul la Great Brak River, la aproximativ 200 de mile de Capetown, și am tras la un motel. Dar am fost obligat să petrec cea mai mare parte din timp în pat. Plimbările cu automobilul deveneau un adevărat coșmar. Cînd mă gîndesc acum la ce a urmat, mă mir că nu am avut o nouă criză coronariană la volan.

La înapoiere, calvarul zilnic a reînceput. Am fost nevoit să renunț la o parte din obligațiile față de pacienți. Nu mai eram în stare să petrec week-end-ul pe plajă, să înot și să stau la soare. Aveam nevoie de cele două zile ale sfîrșitului de săptămîină ca să mă odihnesc și să acumulez forțe noi pentru săptămîna următoare. Am decis să-l consult pe profesorul Schrire, dar el era plecat într-un turneu de conferințe în Statele Unite. N-am încotro, am s-o duc așa, mi-am zis, pînă se întoarce.

Duminică 5 martie 1967 rămîne pentru mine o zi de neuitat. M-am odihnit aproape toată ziua și seara m-am dus, împreună cu Eileen, la nunta fiicei unui prieten. Am petrecut acolo excelent. Mă simțeam bine și am dansat pentru prima oară de cînd ne-a murit băiatul, în urmă cu șase ani.

Către miezul nopții am plecat să conduc cîteva prieteni din Pretoria la hotelul St. James, unde au tras; un drum de aproximativ 40 mile dus și întors. Ne-am culcat tîrziu. Nu mă simțeam de loc obosit și credeam că săptămîina următoare nu voi mai avea atîtea necazuri și nu voi mai fi atît de chinuit.

Cînd m-am trezit am avut accesul obișnuit de tuse, dar de astă dată cu mult mai puternic. Mă căzneau să-mi trag respirația și eram pe punctul să leșin.

«Eileen, am strigat. Nu mai pot. Sint sfîrșit».

În cîteva minute medicul a venit. Mi-a făcut o injecție și m-a internat de urgență la spitalul Groote Schuur...

Profesorul Schrire s-a înapoiat cîrînd după aceea și, după ce m-a consultat, a pus diagnosticul că înainte de a fi internat am avut o criză de tromboză coronariană sau chiar o serie de asemenea crize.

*

La ieșirea din spital mă simțeam ceva mai bine. Trebuia să mă odihnesc și să urmez un tratament. Profesorul Schrire era însă rezervat. El m-a asigurat că dacă respect odihna recomandată, inima poate să-și recapete puterea, dar totul depinde de rezistența ei. Dacă mă odihnesc un an de zile fără să fac nimic,

«Minunea» s-a înfăptuit.

voi fi în stare — după părerea lui — să lucrez «puțin» ulterioară. Mă simțeam refăcut. La urma urmelor putea să fie și mai rău. În lunile următoare m-am întremat atît de bine încît credeam în momentele de optimism, că voi face o surpriză medicilor mă voi însănătoși complet.

Dar profesorul Schrire i-a comunicat lui Eileen că starea mea este gravă și ea a fost avertizată din nou să se aștepte la cel mai rău lucru. «Lăsați-l pe soțul dv. să facă orice vrea — i-a spus profesorul — lăsați-l să conducă automobilul, să mîncească să bea tot ce poftiște. Mă tem că zilele lui sînt numărate».

Ea trebuia din nou să trăiască cu secretul ei sumbru. N-o dată nu mi-am dat seama, cînd se întorcea în fiecare seară la lucru, că zîmbetul ei și cuvintele de încurajare pe care m-adresa, discuțiile despre traiul cotidian, făceau parte dintr-o atitudine impusă cu o fermitate de oțel ca să nu se frîngă să-mi dezvăluie adevărul.

*

La un moment dat m-am gîndit să-mi iau o muncă mai ușoară dacă nu voi fi în stare să mă întorc la cabinetul meu dentar, înrăutățirea stării mele m-a silit să exclud pînă și această perspectivă. Din septembrie 1967 am rămas mai mult tîntuit în pat. Pe atunci ne-am mutat în apartamentul nostru de la Highview, un cartier situat la cîteva mile de Rondebosh. Pe zi ce trece pierdeam din greutate. Respiram anevoie și accesele mele de tuse mă istoveau din ce în ce mai tare. Profesorul Schrire m-a prescris doze mai mari de expectorante ca să-mi curețe căile respiratorii mereu mai mare de lichid din plămîni.

Așa am dus-o pînă la 3 decembrie, ziua în care a început să se schimbat cursul altor vieți și a marcat o pagină nouă în istoria medicinei. Era ziua în care lumea a aflat că profesorul Christian N. Barnard, în vîrstă de 45 ani, conducătorul unei echipe special selecționate și pregătite, a transplantat inima unei victime dintr-un accident de automobil, Denise Darvall, în pieptul lui Louis Washkansky, un bolnav ca și mine.

Mă simțeam foarte rău și mă apucase disperarea, dar cînd auzit nouitatea la prînz, la radio, am chemat-o pe Eileen. Ea venit în grabă în dormitor și m-a găsit într-o stare de extremă surescîtare.

«Ai auzit știrile?», am întrebat-o.

«Nu, ce știri?», a spus ea.

«Unui om i s-a grefat o inimă nouă. Chiar aici la Capetown, spitalul Groote Schuur. Numele lui este Louis Washkansky. Nu e oare straniu?» În primul moment am avut impresia că nu și-a dat seama de implicațiile pe care le poate avea această operație pentru mine.

S-o lăsăm să povestească versiunea ei asupra acelei zile. «Observația lui Phil mi s-a părut interesantă, dar nu puteam înțelege exact ce s-a petrecut. Cu toate că știam că este grav bolnav, nu-mi trecea prin minte că i s-ar putea da o nouă inimă și el nu s-a referit, desigur, direct la această posibilitate. Dar părea preocupat și și-a exprimat speranța că Louis Washkansky va supraviețui. Nu mai conțenea să vorbească despre asta».

Către ora patru îi era așa de rău încît m-a cuprins teama. Pînă atunci nu-i telefonasem niciodată profesorului Schrire dar am ajuns la convingerea că acum era absolut necesar să chem. A răspuns soția lui și, imediat ce a luat receptorul, întrebare ce s-a întîmplat. I-am spus că lui Phil îi este foarte rău. M-a întrebat dacă n-am primit o comunicare din partea lui, precum că familia noastră este încunostințată că lui Phil i se propune să i se efectueze o transplantare cardiacă. Mai tîrziu a reieșit că medicul nostru ne-a chemat de cîteva ori la telefon, dar n-am răspuns nimeni.

Profesorul Schrire mi-a confirmat din nou că Phil este următorul pe listă. Am rămas înmărmurită. Tot ce am izbutit să spun a fost «este ceva uluitor» sau cam așa ceva. Mi-am amintit apoi de propunerea pe care i-au făcut-o cu trei luni înainte despre care eu am aflat, bineînțeles, de la Phil. În afară de

PRIVINDU-MI INIMA

de dr. PHILIP BLAIBERG

inimă «nouă» nimic nu-i poate fi de folos și nu-l poate salva.

În momentul acela aveam impresia că este vorba doar de o glumă cam excentrică a profesorului Schrire și am îndrăznit chiar să-i spun ce cred. El mi-a răspuns că nu glumește, ci vorbește foarte serios.

Erau câțiva musafiri atunci la noi și le-am împărtășit conținutul convorbirii. Tremuram de emoție și nu eram în stare să mă controlez. S-a ivit deodată, în mod miraculos, o șansă pentru salvarea lui Phil. Mă obișnuisem ca în fiecare dimineață, când mă trezeam, să mă întreb cât timp va mai fi alături de mine. Voi fi oare chemată de la birou ca să mi se comunice că... Acum apăruse o rază de speranță.

Nu știam însă cum să-i comunic vestea lui Phil. El se simțea atât de rău încât nu putea să stea de vorbă cu musafirii. De fapt, avea una din zilele cele mai rele, cu excepția momentelor de surescitație și de bucurie pentru reușita operației lui Louis Washkansky.

Pe la ora șase, el mi-a spus că este foarte deprimat și nu o mai duce mult. Își amintea cu amărăciune că discutase cu medicii ce va face după ce se restabilește. Acum își dădea seama că ei l-au considerat, probabil, un prost, dacă putea să se preocupe de așa ceva, cînd, de fapt, era pe moarte.

Am considerat că este momentul să-i spun că există o perspectivă care părea să depășească posibilitățile cunoscute pînă acum.

«Phil, ce-ai spune dacă ți s-ar da o nouă inimă, ca lui Louis Washkansky?»

A ridicat mîinile. «Aș fi nebun de fericire, a exclamat el. Cu cît mai repede, cu atît mai bine». El mi-a cerut să-i promit că, indiferent de rezultatul transplantării la care a fost supus Washkansky, îl voi sprijini pînă la capăt. «Desigur că voi fi alături de tine», i-am răspuns. Și iată-ne acum, doi oameni, căsătoriți de peste 30 de ani, cu o fiică mare, izbușind în ris și strigînd ca niște copii.

...Acum, pentru prima oară, îmi dădeam seama că mă stingeam la fel ca și Louis Washkansky. Încercam s-o pregătesc pe Eileen pentru sfîrșitul inevitabil, neștiind că ea aflase de mult adevărul și că a arborat o mască surzătoare ca să-și ascundă durerea. Totuși, în ciuda cuvintelor mele dure și ironice la adresa unei consolări inutile, ea a continuat să se prefacă.

«Phil, mi-a spus, nu vorbi prostii. Ai să te faci bine, dar va fi, probabil, nevoie să mai treacă puțin timp».

Cuvintele ei mă enervau. Consideram că nu era momentul pentru iluzii, pentru așa-numite «discuții de încurajare» sau false speranțe. Oricît de sumbre erau perspectivele, trebuia să le facem față ca oameni realiști, ca un bărbat și o femeie cu picioarele pe pămînt. Ca să-mi fie pe plac, mi-a promis că va chema notarul ca să adauge un codicil la testamentul meu, care să prevadă acordarea unei imputerniciri exprese, așa cum i-am cerut, pentru ca ea să aibă dreptul să rezolve treburile mele cum va crede de cuviință.

Căutam să reflectez la toate cu calm și cît mai rațional cu putință. Nu este cazul să mă amăgesc, visînd cu ochii deschiși, ci să înfrunt realitățile. În pofida promisiunii și perspectivei unei transplantări, care m-ar putea salva, eram conștient că erau prea multe obstacole de depășit. Urma să fie găsit un donator corespunzător. Printr-o coincidență uimitoare și o tragedie sîșietoare, în ceasul al 11-lea s-a găsit un donator pentru Louis Washkansky. Se va întimpla oare la fel și în cazul meu? Și dacă se va ivi un donator, se vor potrivi oare grupele de sînge și va exista o compatibilitate a celulelor țesuturilor?

Acestea sînt obstacolele care ar putea fi, și probabil vor fi, de netrecut, deoarece le port în mine de cînd am venit pe pămînt. Mi-am zis că din cauza fatalității nu voi supraviețui.

*

Nu prea eram la curent cu ceea ce se petrecea în jurul meu și că eram în centrul atenției unei publicități deșănțate în legătură cu pregătirile pentru o transplantare, în cazul cînd s-ar găsi

la timp un donator corespunzător. În timp ce se puneau la punct planuri ca să mi se salveze viața, eu mă gîndeam numai la moarte, care mi se părea preferabilă felului de viață la care eram osîndit acum.

Tot ce-mi doream era să mă eliberez, indiferent sub ce formă. Eram la capătul rezistenței. Din cînd în cînd mi se puneau masca de oxigen ca să pot respira. Dar nu-mi era de prea mare folos. Nici injecțiile care mi se făceau pentru ușurarea respirației nu erau mai bune. Pe măsură ce tratamentul se dovedea din ce în ce mai ineficient mă sufocam ca un pește scos din apă. Orice efort fizic, orice mișcare devenea de nesuportat. Facultățile mele mintale scădeau în urma circulației defectuoase a sîngelui în creier, datorată și ea inimii bolnave.

Ah, mă gîndeam, de s-ar sfîrși o dată totul! Dacă asta presupune moartea, aș accepta-o bucurosi. Dacă, pe de altă parte, operația promisă va fi încununată de succes, cu atît mai bine, dar acum nu mai pot rezista multă vreme.

*

A doua zi după ce am fost internat în pavilionul de intervenții chirurgicale mă simțeam îngrozitor de rău, zăceam în pat cu ochii închiși, cînd deodată am simțit prezența cuiva la capătul patului. Am deschis ochii și am văzut un bărbat înalt și bine. Era înalt, tînăr și arăta bine. Avea mîini frumoase, mîini de chirurg înăscut.

«Nu mă cunoașteți?», m-a întrebant.

«Nu, am răspuns eu plictisit, nu vă cunosc».

«Sînt profesorul Chris Barnard», a spus el.

«Îmi pare rău, domnule profesor, dar nu v-am recunoscut. Nu v-am văzut niciodată pînă acum personal și aveți o înfățișare diferită de cea din fotografiile apărute în presă».

Mi s-a adresat deschis: «Doctore Blaiberg, ce părere aveți de perspectiva unei operații de transplantare cardiacă? Știți, probabil, nu-i așa, că sînt pregătit să vă operez pe dv., al doilea?»

«Cu cît mai repede, cu atît mai bine, am răspuns pe loc, și vă promit colaborarea mea integrală, tot timpul».

*

Într-o seară, cumnatul meu, Abe Abel, a venit la mine. Auzise că m-am hotărît să mă supun operației și a vrut să mai discute încă o dată cu mine.

«Phil, momentul operației se apropie, mi-a spus. Dacă simți că nu poți s-o suporti, nu ezita. Mai ai timp să te retragi. În definitiv viața ta e în joc».

«Abe, i-am răspuns, m-am gîndit bine și nu poate fi vorba să mă răzgîndesc sau să mă retrag».

«Bine, am vrut numai să-ți atrag atenția, ca să mă conving că știi exact ce te așteaptă».

«Niciodată n-am fost mai hotărît ca acum. Nu există altă ieșire decît un transplant. Orice se întimplă nu poate fi mai rău decît cum trăiesc acum».

Deoarece îmi mergea din zi în zi mai rău, am fost mutat din salonul nr. 1, unde erau alți 20 de pacienți, într-o cameră cu trei paturi, pentru cei grav bolnavi de inimă, unde era mai mult liniște și te puteai odihni mai bine. N-am rămas multă vreme acolo și am fost transportat în sectorul 2 al spitalului, unde mi s-a dat o cameră singur în clinica de cardiologie. Două surori m-au bărbierit pe tot corpul, pregătindu-mă pentru operația care, după cite mi-am dat seama, era acum iminentă.

Echipa de cardiologi era în stare de alarmă pentru eventualitatea că s-ar ivi un donator corespunzător. Profesorul Barnard și-a dat seama că timpul este un factor foarte important pentru existența unei șanse de supraviețuire.

(Va urma)

În românește de Z. FLOREA

Am început să primim la redacție scrisori care se referă la marea sărbătoare din acest an a poporului nostru, a 25-a aniversare a eliberării de sub jugul fascist. Cele mai multe se referă la proiectele și realizările diferitelor colective de muncă în cinstea sărbătorii. Altele, cum este cea sosită de la cititorul nostru Ioan Săbău din Timișoara, evocă momente din timpul zilelor glorioase de acum un sfert de veac. Astfel, tov. I. Săbău, care s-a recunoscut într-o fotografie apărută în «Flacăra» din 23 August 1957, ne amintește clipele de entuziasm ale intrării în Capitală a diviziei «Tudor Vladimirescu», divizie în care d-sa deținea comanda companiei de aruncătoare din Regimentul I infanterie, și ne citează numele citorva viteji tovarăși de arme, vizibili pe fotografia publicată de noi. Profităm de ocazie pentru a ruga pe cititorii noștri care posedă eventual fotografii din perioada insurecției armate și a luptelor desfășurate de armata noastră pe frontul antifascist să ni le comunice și nouă, pentru a putea fi folosite la întocmirea reportajelor și documentarelor evocînd acele zile.

Citorul N. Condrea din Alba Iulia ne întreabă ce trebuie să facem pentru ca viitoarele Jocuri Olimpice să aibă loc la București. Răspuns: nimic. Viitoarele jocuri (din 1972) vor avea loc, așa cum s-a stabilit, la München (R.F.G.). Cele din 1976 se vor ține, probabil, într-un oraș extracupean. Rămîn cele din 1980, 1984 ș.a.m.d. Ca să ni se acorde nouă organizarea trebuie, desigur, îndeplinite multe condiții. În primul rînd e necesară o și mai puternică afirmare a sportului nostru pe arena internațională. În al doilea rînd avem nevoie de fonduri considerabile și greu amortizabile (pentru construirea de stadioane, piscine, fel de fel de instalații sportive, sat olimpic și o vastă infrastructură turistică rutieră). După cum vedeți, e un drum lung, greu și costisitor și, mai ales, o întrebare care se poate amîna. Dar să sperăm că într-o zi vom ajunge și la asta.

Fiindcă tot vorbim despre sport, să amintim și scrisoarea cititoarei M. Nistor din Capitală care se arată profund nemulțumită de faptul că programele de duminică ale televiziunii sînt copleșite de emisiuni sportive. Spune dumnea: «Nu toți telespectatorii sînt dispuși să vadă fotbal cite 3-4 ore și nici să plătească aparatul, plus abonamentul, fără să poată, în special duminică, să se bucure de un program distractiv, plăcut, divers». Putem să fim, în mare măsură, de acord cu cititoarea noastră, dar trebuie să recunoaștem cinstit că ne aflăm în minoritate; majoritatea telespectatorilor, după cite se pare, doresc să vizioneze cît mai mult fotbal. Așa că trebuie să ne străduim normelor democratice, așteptînd ca programul II să se întindă de-a lungul întregii zile de duminică, ceea ce ar crea o alternativă pentru emisiunile sportive.

Citorul Nelu Tache din București ne ia drept arbitru într-o dispută cu un prieten, cu privire la filmul «Tăunub». Avem bucuria să-l anunțăm că dumnea are dreptate: a existat un singur film «Tăunub», și acesta a fost o producție sovietică. De altfel, în afara granițelor Uniunii Sovietice (țară în care se bucură de o popularitate considerabilă), romanul «Tăunub», al scriitoarei americane Ethel Voinitch, este sau necunoscut, sau foarte puțin apreciat. Nici cele mai amănunțite istorii ale literaturii americane nu pomenesc nici romanul, nici pe autoare.

Un cititor din Constanța, Anghel Voica, ne trimite nu mai puțin de 14 întrebări în legătură cu cîntărețul d-sale preferat, Cliff Richard. Întrebările, una mai năstrușnică decît alta, ne-au amintit de vechile formulare de la serviciul personal (ca să-i zicem așa): unde se află în prezent părinții, cum se numesc copiii și soția, adresa precisă de acasă și de la club (care club?) etc., etc. Sîntem nevoiți să ridicăm brațele. Habar n-avem și nici măcar nu nutrim dorința de a ne documenta în aceste abisuri ale cliff-richardologiei. De ce nu se adresează tov. Voica televiziunii (căsuța poștală 111), care l-a invitat pe Cliff Richard și deci, probabil, știe mai multe despre el decît noi.

Citorului care semnează doar M.V. din Botoșani îi răspundem că nu putem da consultații medicale prin poștă. Credem că mai indicată ar fi consultarea unui specialist otorinolaringolog din Botoșani sau din Iași, eventual.

În legătură cu aceste ultime două scrisori, vrem să amintim cititorilor noștri că, deși foarte flatați de increderea pe care ne-o arată, nu sîntem totuși posesorii unei științe universale și că, în consecință, nu ne vom simți jigniți dacă în anumite chestiuni foarte concrete se vor adresa specialiștilor din domeniul respectiv.

„Prea târziu, eroule“

În exclusivitate
pentru revista „Flacăra“

Din insulele Filipine ne-a parvenit în aceste zile un bogat material, cules de pe platourile pe care le-a instalat aici, de mai bine de două luni, domnul Robert Aldrich, cunoscutul cineast american, autorul filmelor «Ce s-a întâmplat cu Baby Jane?», «Zborul păsării Phoenix», «Vera Cruz» (amintim și altele, mai importante poate, care n-au ajuns încă pe ecranele noastre: «Cuțitul cel mare», «Ultimul apus de soare», «Sst, sst, dulce Charlotte», «Cei 12 soldați murdari» etc.).

Aflăm acum că un proiect mai vechi, de prin 1958, al lui Robert Aldrich a pornit serios să se înfăptuiască: este vorba de un film de război intitulat *Prea târziu, eroule*. De fapt, autorul ține să se știe că în ciuda amplelor desfășurări de forțe de care se slujește filmul, ciocnirile armate rămân în fundal — impresionant, se înțelege — merit să sporească acuitatea dezbaterii etice pe care o propune cineastul: «Timpul a adăugat alte dimensiuni celui de-al doilea război mondial — spune Aldrich. Acum, după douăzeci și ceva de ani, trebuie să mai înlăturăm formulele stereotipe despre «băieții buni» și «băieții răi», despre infailibilul, victoriosul *noi* și stupidul *ei*. Eroii mei nu sînt nicidecum niște bărbați coboriți din legende; Caine (n.n. — autorul folosește numele actorilor, nu al eroilor din film) este un londonez prea cinic ca să fie din cale afară de patriot, Robertson — un locotenent prea șmecher ca să-și riște gîtul. Aș vrea ca *Prea târziu, eroule* să fie o poveste despre posibilitatea omului de a se schimba, sub povara unei responsabilități. Acțiunea este plasată pe coastele Pacificului, la un an de la Pearl Harbour. După cum ni se relatează, cineastul este preocupat de reconstituirea cu rigurozitate a atmosferei, conștient fiind că «autenticitatea este greu de obținut acum, după trecerea atîtor ani». Drept care a mobilizat un detașament întreg de specialiști, dintre care amintim: Takoshi Ohashi, «mentorul lui Aldrich în problemele japoneze», cum este numit, Percy Herbert și Michael Persons, foști combatanți ai forțelor aliate. Interpreții rolurilor principale, englezul Michael Caine și americanul Cliff Robertson, — proaspătul câștigător al unui Oscar pe 1968 — împărtășesc ideile regizorului privitoare la coloratura afectivă a personajelor: «Într-o epocă cum este cea a noastră, — mărturisește Caine — cu imaginile Vietnamului tot timpul în față, este o cinste pentru un actor să joace într-un film antirăzboinic. Chiar dacă pentru asta trebuie să se înfunde pînă la barbă în mlaștini, să îndure arșița, umiditatea și, pe deasupra, răcnetul maimuțelor. Dar, în sfîrșit, să nu mă pîng, la urma urmei nimeni nu m-a forțat să mă fac actor».

Lui Cliff Robertson i se pare că datorită lor, a interpreților, este aceea de a sublinia teama dezumanizantă, frica de omul din preajma ta: «Oare pe mine cine o să mă omoare și cum să evit?» este fraza care-l urmărește ca o umbră pe eroul său.

Pentru celelalte roluri au fost solicitați Henry Fonda (pe generic el apare în calitate de *guest star*, «vedetă oaspete» cum ar veni), Harry Andrews, Ronald Fraser, Ian Bannen.

Interioarele se vor turna în studiourile lui Aldrich de la Hollywood. Imaginea aparține lui Joseph Biroc, iar dialogurile lui Robert Sherman, coautor al scenariului împreună cu Aldrich și Lukas Heller.

▲ Cliff Robertson cochetează cu aparatul de filmat.

Cliff Robertson și Michael Caine, eroi «nici prea buni, nici prea răi» ▼

Filme despre care se vorbește: **JOANNA**

Cine este Joanna ? Să-l ascultăm pe autorul filmului, pe londonezul Michael Sarne, fost cântăreț de muzică pop, fost actor, fotograf, ziarist și critic de film: «...este o fată tânără și frumoasă, o ființă ciudată, făcută din capricii și fantezie. Gîndurile ei nerostite, dorințele, visele de toată ziua, candoarea cu care fuge de asprimea vieții constituie o lume pe care numai aparatul de filmat o poate aduce în plină lumină».

Interpreta rolului titular, actrița sud-africană Geneviève Waite, a fost aleasă dintre 350 de candidate. Filmul a fost turnat în cea mai mare parte în exterioare, echipa deplasîndu-se în 85 de localități din împrejurimile Londrei.

Foto 20-th Century Fox

de Teodor MAZILU

de Pop SIMION

de G. DIMISIANU

CEAI DE MUȘEȚEL

N-are rost să-l denumim X sau Y când putem să-i spunem atât de sugestiv «Ceai de mușețel». E un nume care i se potrivește de minune. E într-adevăr un ceai de mușețel, din cap până-n picioare.

De cite ori îl rogi cite ceva — să zicem să-ți împrumute o carte — el se face că nu aude și te întreabă în schimb plin de duioșie:

— Nu vreți cumva un ceai de mușețel?

Tu, bineînțeles, spui că nu. Nu vrei un ceai de mușețel, n-ai nevoie de așa ceva, în schimb, îl rogi să-ți împrumute cartea de care ai atât amarnică nevoie. El nu e însă atent la rugămintea ta, în schimb e foarte atent la generozitatea lui monotonă, flască și ipocrită.

— Nu vreți să luați cumva un ceai de mușețel?

Tu îi spui de pildă că soția se simte rău, că ai avea nevoie de un medicament pe care el ar putea să-l obțină, dar el te întreabă pentru a nu știu cîta oară, cu aceeași duioșie metalică și implacabilă:

— Nu vreți cumva un ceai de mușețel?

Orice s-ar întâmpla, nu poți să scapi de generozitatea lui înțecdă, de satanicul lui ceai de mușețel. El are o singură formă de manifestare a generozității și n-ar renunța la ea pentru nimic în lume.

O dată i-am explicat limpede că n-am nevoie de ceaiul lui de mușețel. S-a uitat la mine ca un dușman de moarte.

— Cum se poate să nu bei un ceai de mușețel? Ceaiul de mușețel e foarte sănătos.

Am recunoscut că e foarte sănătos, am recunoscut că se găsește foarte greu, dar i-am explicat că nu pot pentru nimic în lume să beau un ceai de mușețel.

La auzul acestor cuvinte se făcu roșu de minie, gata parcă de crimă.

— Dacă nu bei ceai de mușețel, înseamnă că nu mă respecti.

I-am explicat că-l respect dar că nu pot să beau ceai de mușețel. N-a vrut să creadă. Era convins că oamenii care refuză ceaiul de mușețel nu pot fi ațți de sentimente înalte.

M-a silit aproape să beau ceai de mușețel. Mă privea plin de fericire, ca un călău care reușise să-și umilească victima.

— Sînt foarte fericit că ai băut un ceai de mușețel...

PRIN EUROPA PE BICICLETĂ

Un dascăl din secuime dezvoltă în școlarii lui gustul expedițiilor de anvergură, făcînd maraton pe bicicletă; rulează constant în tururi ale județelor și, anual, se aventurează în Europa pe itinerare care deschid apetit și stîrnesc senzație. E un original, veți zice, un spirit aventurier. Nimic mai greșit decît să taxăm în acest fel superficial fapta institutului nostru.

Mica nebunie s-a iscat, firesc, pe un teren propice; Micfalău, comună cu circa două mii de locuitori, are peste o mie de biciclete. Se poate spune că, de cum părăsesc țîța măicuțelor lor, pruncii de aici suie pe bicicletă. Dascălul nostru, a cărui specialitate este educația fizică, nu face decît să speculeze această stare favorabilă, s-o întoarcă în sprijinul profesiei, să facă din ea o supapă a vocației lui și, desigur, un puternic instrument de educație. La început a fost vorba de acel gust de ducă și hoinăreală pe care îl dezvoltă naturile fabuloase, cum este aceea din arcul carpatin, unde rid colinele și se iscă acorduri de orgă în virtejurile de conifere; într-un asemenea spațiu excursiile sînt alfa și omega copilăriei. Micii excursioniști pe bicicletă au devenit repede prizonierii propriei lor curiozități; se oferea prilejul ca știința de naturale și geografie să poată fi pipăită pe viu, evenimentele de istorie a patriei puteau fi localizate în spațiu, monumentele de civilizație și cultură românească puteau fi lesne vizionate la fața locului. Flora și fauna, bălăile voievodale, vetrele de civilizație dacică, rîurile și depresiunile țării, munții și destinul orașelor devin din riguroase discipline școlare niște instituții de tip rousseauist, care se frecventează într-o liber consimțită comuniune cu natura; așa încep evadările pe trasee extinse. Din cele 39 de județe, 33 sînt de pe acum teritorii familiare ambițioșilor călători, au intrat de *visu* în memoria lor fecundă, au dat relief, culoare, cunoștințelor lor școlare și extrașcolare. Mersul pe bicicletă devine astfel, din sport, excursie și divertisment, școală a rezistenței și curajului, formă de câștigare a sănătății de trup și de spirit totodată, o instituție de cultivare de naturi armonioase.

Sportul velociped din Micfalău începe să aibă stil și metodă. Setea de aventură ia expresia unor expediții în care sportul, pedagogia, educarea moral-patriotică, divertismentul, efortul și odihna, studiul nemijlocit, inițiativa și curajul, reflexele, risul, modul bărbătesc de a fi, escaladarea dificultăților sînt componentele unui program rațional. Cu această zestre atacă școlarii din secuime traseele europene. Se constituie în pîlcuri de cîte doisprezece-cincisprezece cicliști și, după o severă pregătire prealabilă, își extind încontinuu teritoriile evaziunilor lor cu bicicleta; în 1967 străbat Bulgaria, în 1968 abordează Iugoslavia și, parțial, Italia, au loc ultimele pregătiri pentru itinerarul anului de față, Ungaria-Cehoslovacia-Austria-Iugoslavia (traseu nou); anulul 1970 și-a înscris în program ferm Uniunea Sovietică-Turcia-Bulgaria, cel din 1971, Grecia, pînă la Olimp și, în sfîrșit, R.F.G., München, orașul Olimpiadei, punct cu care expediționarii vor încheia un ciclu de zece ani al sportului cu pedale.

Cîteva cifre: la expediția de anul trecut au luat parte opt școlari, care au parcurs un traseu de peste 3 000 de kilometri, deci au acoperit un total de peste 25 000 kilometri șosea, ceea ce însumează cam o jumătate de milion de rotări de pedală și imprimarea a peste 2 000 000 de «ștampile» cu întreaga circumferință a anvelopelor cu zimți. În 25 de zile, expediționarii au consumat 100 kilograme zahăr, 300 kilograme pîine, 360 litri ceai, 17 kilograme salam de Sibiu, cam tot atîta ciocolată, 15 kilograme lămîi, au inhalat 625 000 metri cubi de aer din natura celor două țări adriatice și au adus cu ei (și în ei) nu știu cît soare și ce rezerve de bună dispoziție. Se înșală rău acela care își face o imagine idilic-paradiziacă despre această întreprindere; risul și voia bună, acumulările de sănătate și valori culturale se câștigă cu prețul unei munci dure, pe parcursul căreia se cheltuiesc energii greu estimabile, în climat de disciplină și rigoare morală care ne aduc aminte de vechii spartani. Spre a reuși, «aventurierii» fac alergări, box, cățărări, handbal, exerciții de perspicacitate, fotbal, studiu istorico-geografic, examene de circulație internațională, marșuri pe orice vreme, învață expresii uzuale străine, dorm în aer liber, deprind ocupații și profesii pe care fiecare le îndeplinește succesiv și ireproșabil în caravană (bucătar, poștaş, sanitar, mecanic, contabil, al cu jurnalul de zi, al cu ilustratele ș.a.m.d.). Cantonamentele de selecție au loc în afara comunei, în munți, la casa pădurarului, unde candidații sînt supuși la probe de sănătate, forță, disciplină, curaj, cultură personală. Creierul și inima acestor acțiuni exemplare este un om scund, de 41 ani vîrstă, dascăl de gimnastică, pe nume Fejer Acațiu. Inițiativa lui ar trebui extinsă, cu variantele pe care ni le oferă sistemul învățămîntului public, organizațiile de tineret, asociațiile sportive, presa.

Sîntem, dacă mă gîndesc bine, în fața unui modern club de educație spartană.

Dan Laurențiu CĂLĂTORIA DE SEARĂ

Dan Laurențiu, autorul plachetelor *Poziția astrilor* și *Călătoria de seară*, este un poet din promoția celor mai noi sosiți, un nume pe care ni l-a impus atenției marea ecloziune de talente a ultimilor doi ani. El cultivă un lirism dificil, dacă nu criptic, reclamînd eforturi de acomodare cu specificul unui limbaj care, mai mult decît să înlesnească acțiunea de comunicare a unui conținut sufletesc, țîntește parcă mai degrabă să frîneze transmiterea, învaluiе mesajul poetic într-o atmosferă de taină. Mă grăbesc să arăt că dificultățile de receptare și relativa obscurizare a expresiei nu sînt, la Dan Laurențiu, efectul unui simplu insurecționism formal ci răspund unei dimensiuni care ține de natura substanțială a liricii poetului. El ne dă un lirism de esențe în spațiul căruia emoția primordială este trecută prin numeroase filtre și refrigerări pînă ce ajunge în starea de cristale sau, cum spune chiar poetul, la acel «imperceptibil extaz», formulă care definește foarte propriu actul de abandonare lucidă. S-a vorbit despre Ion Barbu în legătură cu lirica lui Dan Laurențiu, și într-adevăr, puncte de apropiere există; nu în sfera imagisticii sau a registrului de motive dar într-o comuniune de atitudine, în chemarea pe care și poetul nostru o simte de a-și crea un limbaj de convenție prin intermediul căruia să officieze un fel de ceremonie simbolică, o desfășurare lentă de gesturi care dă senzația că participă la efectuarea unui ritual. Ca în această *Rugăciune*: «Cine ridică mina/ În aceste fîntîni crepusculare/ Nu are mamă/ Și nici iubită așteptînd/ Cine bate un cui în lemn/ Și mișcă piatra în zori/ Va trece odată cu apele/ Acelei zile oarbe/ Cel care nu vede/ Umbra în gura peșterii/ Cel care n-aude vorbele/ Aruncate prin copaci/ Mai poate spera/ Să fie piatra/ Care mutată din timp în timp/ Rămîne aceeași sfidare umilă». Alte afinități literare sînt de altfel în contactul cu lirica lui Macedonski, a cărui *Noapte de decembrie* pare să-i fi inspirat lui Dan Laurențiu frumoasa poemă *La Nisa*, piesă memorabilă. Simbolică migrare a emirului către Meca, «Cetea de vise», primește o replică din unghiul unei reprezentări a motivului în planul pur interior, o aventură a spiritului șocat de mirajele malefice ale faimelor civilizației moderne: «Și faruri negre și stupefiantă/ femei de contrabandă-n cauciucuri aur/ apus și aur și mărgăritare/ la Nisa, la Nisa eu sînt delirul/ și albele aripi în ceruri argintul/ umerii mei slăbiți de alcool/ whisky amar o voi ceruri căzute/ și spaima ghețării vin urșii albi/.../ la Nisa, la Nisa eu sînt nadirul/ la Nisa, la Nisa eu sînt delirul/ poduri de aur hohot de ris și lumini întuneric/ voi părăsi acest oraș ingrat în amurg/ .../ aleargă n-o să ajungi niciodată/ lumina farul cu stupefiantă/ și stele taxiul, șoferul rîzînd/ și n-o să-mi închizi acest ochi pentru noapte/ și nici sărutul o nici sărutul vag alcool și viteza/ uitarea blînd întunericul și iată azurul/ eu sînt azurul urlă pasărea/ neagră departe la Nisa plînsul pustiului». Incantatorie prin muzicalitatea înșelătoare, lirica lui Dan Laurențiu năzuiește spre zone profunde, e o «călătorie de seară» în noi înșine, o scoborîre în abisul interior.

de Felicia ANTIP

UMOR

ZOO MASTROIANNI

OMUL SFINTEȘTE LOCUL

Societățile de televiziune — ca și gazetele de altfel — evită cu o teamă superstițioasă, bazată pe experiență, pină și titlurile rubricilor compromise de propria lor mediocritate, de indiferența cu care au fost primite de public sau pur și simplu de uzura morală. Se aruncă totul la coș și se înlocuiește cu altceva, care trebuie să pară cât mai diferit, cât mai inedit, să nu amintească prin nimic de vechitura eliminată. Cu atât mai remarcabilă este performanța conferențiarului universitar Sorin Stati care, asumându-și misiunea ingrată de a insufla o viață nouă unei emisiuni foarte slabe, a izbutit din plin. «Mult e dulce și frumoasă...» a devenit, sub aceeași etichetă ca și predecesoarea ei care oscila între pedanterie și un ilustrativism vulgarizator, o emisiune alertă, de ținută, cu o audiență largă. Am așteptat un număr destul de mare de săptămâni înainte de a scrie despre ea pentru că mă temeam că realizatorul și-ar putea pierde entuziasmul inițial sau și-ar putea epuiza resursele imaginației. Nu s-a întâmplat așa. Dimpotrivă. Pe parcurs, emisiunea s-a debarasat de unele discuții sterile din cauza caracterului lor prea general («Ce este limbajul poetic?») accentul cade tot mai marcat pe sublinierea frumuseților limbii române așa cum a fost cultivată de marii noștri scriitori și pe problemele de limbă care se pun cu adevărat chiar și unui om cultivat. Sorin Stati are ceea ce s-ar putea numi o viziune telegenică, folosește cu mult succes mijloace și genuri specifice, între care aș reține mai ales reportajul anchetă «pe viu».

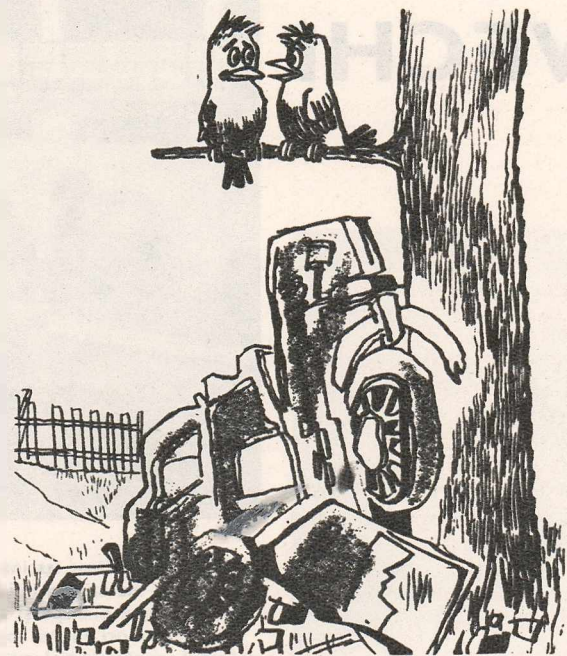
Poate că greșesc, dar am impresia că e pentru prima dată când televiziunea descoperă, în afara zidurilor ei, un om care imbină cunoașterea perfectă a unui domeniu de specialitate cu aptitudinea de a vorbi despre el în limbajul televiziunii și chiar cu — și asta e destul de important — o prezență agreabilă.

Mi-e foarte greu să înțeleg de ce nu se caută soluții similare (sau, eventual, de altă natură) pentru domenii de un interes cel puțin egal. Ciclul «Sapte arte», prezent cel puțin programatic în schema anunțată nu demult prin intermediul revistei «Presa noastră», a dispărut, dacă nu mă înșel, din varianta mai nouă, expusă la «Căsuța poștală TV 111». (N-am reușit să descifrez decât o emisiune săptămînală de «arte frumoase».) În orice caz însă, dintre cele șapte arte, a șaptea lipsea. Să fie oare cu neputință să se asigure o cronică cinematografică săptămînală? Cinematografia este cea mai populară dintre arte și totodată cea în care criteriul comercial a dăunat cel mai mult educării gustului artistic. Aș deschide aici o paranteză pentru a arăta că nu sînt de acord cu felul în care regizorul Ion Barna a definit caracterul «comercial» al unor filme. Ceea ce criticii de artă de pe toate meridianele condamnă pe bună dreptate este nu faptul că filmele sînt făcute cu intenția de a atrage publicul, ci apelul la instincte elementare, cultivarea violenței în sine, a erotismului în sine, încercarea de a momi acest public prin efecte ieftine, dezonorante în primul rînd pentru realizatori.

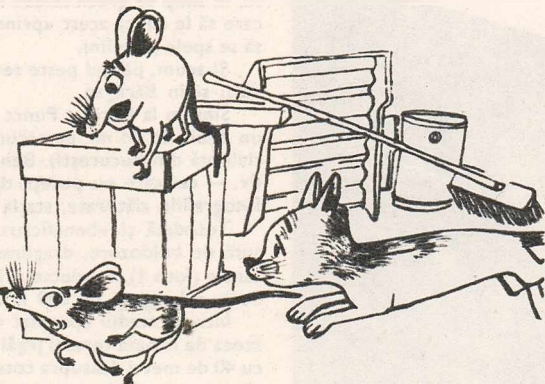
Reiau vechea propunere privind reintroducerea cronicii cinematografice — care la televiziune poate fi ilustrată cu fragmente de film.

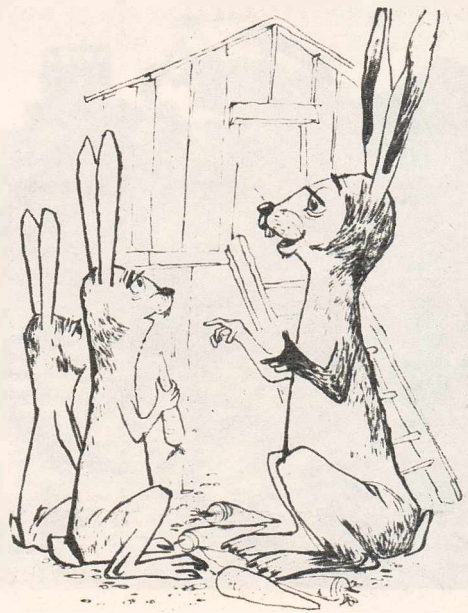
— De azi dimineață nu pot să mă îndrept din șale.
— Vezi, dragă, să nu fi stat la umezeală.

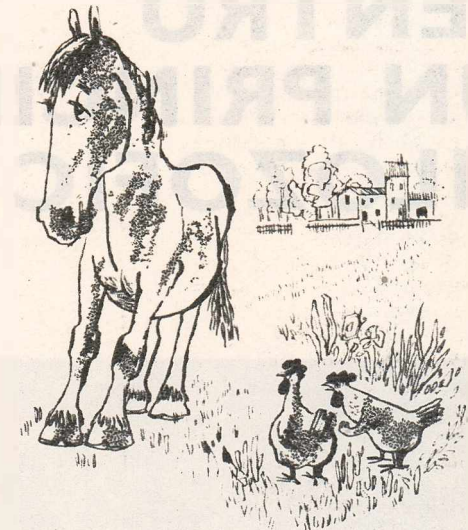
— Mă-nțelegi soro? Oamenii ar trebui să-și facă automobilele din lemn; rezistă mai bine decît metalul.

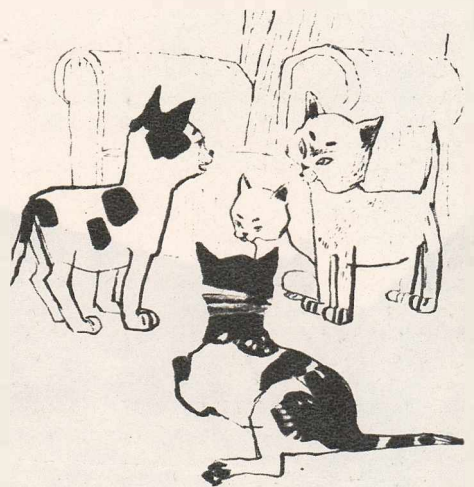
— Lasă pisica în pace — ți-am zis!

— Cea mai bună dovadă științifică că morcovul face bine la ochi este că nici unul din noi nu poartă ochelari.

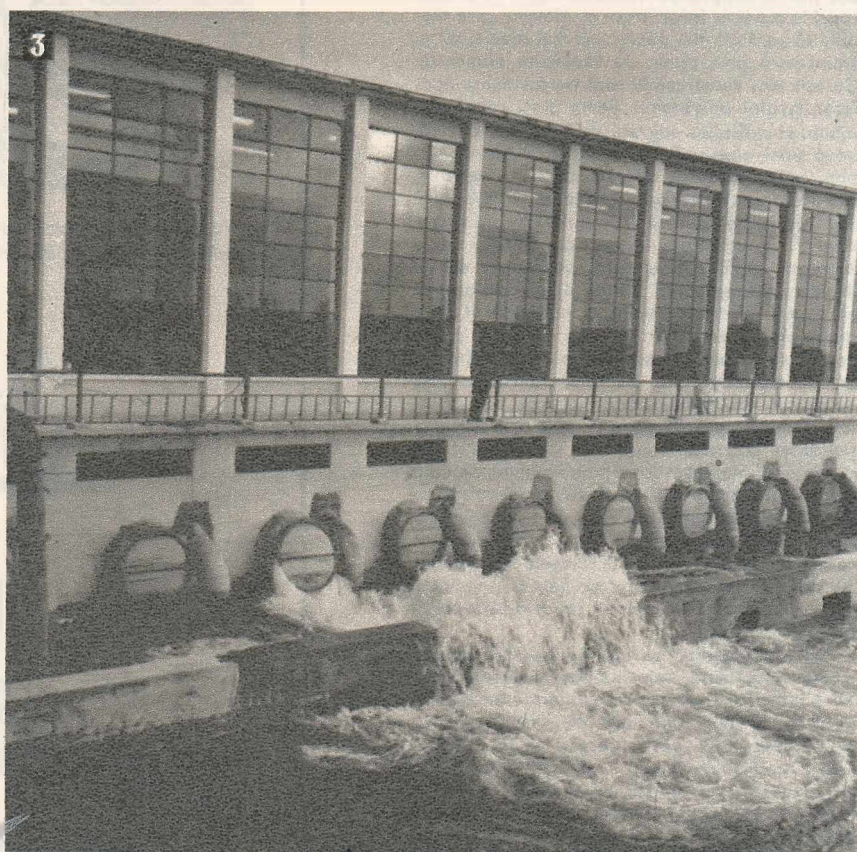
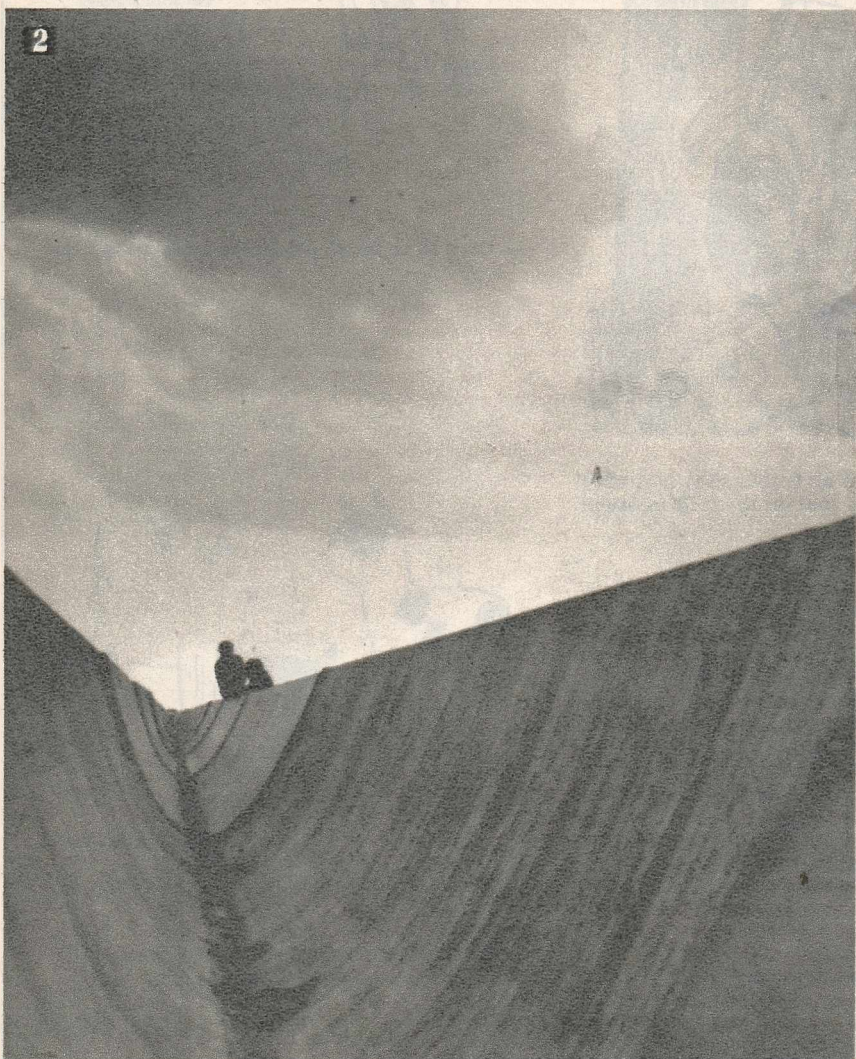
— Cum să te fac să pricepi: s-a născut la Pisa.

— Care dintre voi știe cum face o pisică engleză cînd vrea să zică miau?

POMPE MODERNE PENTRU UN PRINCIPIU FILOZOFIC VECHI

Heraclit s-a lăsat fascinat de foc, Anaximene, de aer, Tales însă a mizat totul pe apă: Apa e o materie în infinită mișcare, principiul din care provin și se întorc lucrurile; totul izvorăște din apă și se transformă în ea.

Adevărate ori nu, mă rog, astea sînt părerile lui. Și oricum trebuie să înțelegem că materialismul spontan inițial avea nevoie de un principiu material unic în jurul căruia să-și dezvolte gândurile, meditațiile.

Eu, unul, mă mulțumesc cu convingerea banală, de muritor de rînd, că pentru bobul de grâu apa e la fel de necesară ca și pentru sturioni, de exemplu, ori ca aerul pentru noi, oamenii.

Tot așa gîndeau, se pare, și romanii — strămoși ai noștri în proporție de 50% — pentru că, în timp ce grecii făceau filozofie, ei s-au dovedit mai practici, construind niște apeeducte care să le aducă acest «principiu unic», de la orice distanță, exact acolo unde aveau ei chef să se spele pe mîini.

Și-acum, pășind peste secole, dar tot cu apa «de mină», să poposim puțin în cîmpia Dunării și în Bărăgan.

Sîntem la Borcea. Punct modern de captare a apei de Dunăre. O stație de pompare cu un debit de 24 mc pe secundă. Pompe ultramoderne de producție autohtonă (Uzina specializată din București). Beneficiar? 150 000 ha teren agricol. În clipa cînd publicăm pentru dv. — cei care nu puteți, dintr-un motiv sau altul, trage o fugă pînă pe malul Dunării — fotografiile alăturate, stația se află în probe generale de recepție.

Totodată și «beneficiarul» — cîmpia, adică — se pregătește să primească Apa. Cu o sută de buldozere, dragline, tractoare cu screpere și alte utilaje se sapă și se instalează canale (foto 1), conducte și jgheaburi (foto 2), care vor însuma nici mai mult, nici mai puțin decît o lungime de 600 km.

Într-un stadiu apropiat de «darea în folosință» se află și o altă stație de pompare — aceea de la baza terasei Jigălia (foto 3). Aici apa va fi, pe drept cuvînt, «la înălțime». Ridicată cu 40 de metri deasupra cotei ei obișnuite va fi apoi expediată printr-un canal de 40 km spre alte cinci stații de pompare, care o vor împărți, gospodărește și cu forță, într-o amplă rețea de canale.

Pe scurt, am vrut să vă comunicăm operativ și cu fotografii că pămîntul nostru dispune de inimi și vene noi pentru sîngele lui.

N. IONESCU

„Mult zgomot pentru nimic?“ Nu!

Printre nenumăratele atribute care caracterizează, mai mult sau mai puțin exact, civilizația contemporană — și care eventual pot suscita și discuții în contradictoriu — unul va fi fără îndoială acceptat de toți, sociologi sau simpli muritori. Civilizația noastră este — sau în orice caz devine din ce în ce mai mult — o «civilizație a zgomotului».

Este un fapt sesizat cu pregnanță și în aceste versuri glumețe ale poetului american Morris Bishop, care surprind însă pe viu o realitate destul de tristă:

Obiectele nu vibrau așa pe când eram copil...

Dar acum totul scirfău, dădăie, pocnește.

Urechile-mi vijăie de un zăuzet neînecat,

Perforatoarele îmi sună-n cap, nișurile parcă mă străpung pe mine.

Rrrrr... Întreaga lume-i numai zgomot; iată lumea noastră: rrrrr...

Versurile șchioapătă (iertăși traducerea) dar ele obsedează. În adevăr, zgomotul a ajuns un pericol public. Plină într-un asemenea grad încît Organizația Națiunilor Unite — care, orice s-ar spune, numai de probleme nerezolvate nu duce lipsă — a hotărît să cuprindă și această chestiune în sfera preocupărilor ei. La ultima sesiune, Adunarea Generală a acestui înalt for internațional a adoptat o rezoluție — printre ai cărei coautori se numără și țara noastră — atrăgînd atenția asupra pericolului pe care le implică deprecierea continuă și accelerată a mediului în care omul își desfășoară existența. Documentul, intitulat «Omul și mediul său înconjurător», citează la loc de frunte printre sursele de îngrijorare — alături de poluarea atmosferei și deteriorarea solului — intensificarea surselor de zgomot.

Rezoluția recomandă inițierea unor acțiuni eficace pentru combaterea acestor fenomene periculoase și convocarea în acest scop a unei conferințe internaționale sub auspiciile O.N.U. Și faptul că rezoluția a fost adoptată în unanimitate de Adunarea Generală, fapt nu tocmai des întîlnit în analele organizației mondiale, este de bun augur: consensul unanim asupra pericolului va ușura luarea de măsuri. Firește, pînă la o acțiune de anvergură pe plan internațional, fiecare stat în parte combate, cum poate mai bine, «zgomotul său».

De fapt, despre ce e vorba mai concret? Despre zgomotele și vibrațiile industriale, care prezintă și importante implicații economice. Despre zgomotul în orașe și în locuințe, precum și despre cel produs de mijloacele de transport moderne. Această enumerare incompletă ne introduce de fapt în însăși ordinea de zi a celei de-a III-a Conferințe naționale de combatere a zgomotului și vibrațiilor care se va deschide la 21 mai la București sub egida Academiei Republicii Socialiste România și a Ministerului Muncii.

Este de remarcant că spre deosebire de conferințele precedente, cea la care ne referim va aborda, pentru prima oară, o serie de probleme noi ridicate de practică, cum ar fi vibrațiile cauzate de mijloacele de transport și de avioanele moderne, și va acorda mai mare atenție ca în trecut implicațiilor economice ale zgomotului. Căci zgomotul nu e numai neplăcut, el costă și bani. Cum? Să nu anticipăm lucrările conferinței.

Trebuie relevat și un alt «plus» al conferinței: o largă participare internațională. Circa 70 de specialiști din țări europene și de pe alte continente vor prezenta comunicări, confruntîndu-și concluziile și recomandările cu cele ale delegațiilor din țara noastră. Vor fi prezenți în sală peste două sute de specialiști români din domeniile cele mai variate: fizicieni și ingineri, tehnicieni din producție, constructori, medici, psihologi, arhitecți etc., care prin natura muncii lor sînt chemați să analizeze și să combată efectele nocive ale zgomotului și vibrațiilor. Numărul ridicat de participanți străini situează, din acest punct de vedere, conferința de la București la nivelul celor mai mari congrese internaționale pe această temă (cele de la Paris, Baden-Baden și Londra), atestînd importanța acordată acestei probleme pe plan mondial și prestigiul de care se bucură lucrările oamenilor de știință români.

În acest context, am rugat pe ing. Mircea Grumăzescu, acustician cunoscut, autor al multor lucrări de specialitate și membru în comitetul de organizare a acestei manifestări științifice, să ne vorbească despre «zgomotul în civilizația modernă». Nu este vorba de un articol obișnuit căci de data aceasta acusticianul ne va vorbi mai mult prin intermediul... fotografiilor. Aceasta tocmai pentru a folosi un «limbaj» mai concis, dar poate mai pregnant. Căci cu zgomotul nu e de glumit.

Este adevărat că cu secole în urmă faimosul La Fontaine susținea în una dintre fablele sale că «acei care nu fac zgomot căgunează cel mai mare rău». S-ar părea că este vorba de echivalentul vorbei noastre românești: «Cîinele care latră nu mușcă». Dar banul La Fontaine cugeta în alte timpuri, poate mai potolite ca cele de azi.

Acei care fac zgomot — și trecînd de la oameni la lucruri — mai toate sursele de zgomot provocă prejudicii uneori incalculabile. Desigur, nu se pune problema să sacrificăm tehnica modernă pe altarul liniștii patriarhale, și nimeni n-ar dori să renunțăm la ultrazgomotoasele laminoare sau la avioane supersonice și să ne mulțumim doar cu susurul cristalin al izvoarelor.

Zgomotul înseamnă, dacă vrei, și viață, civilizație, progres. Dar cum să-l menținem în limite suportabile?

Iată o problemă de prim rang căreia, după cum vă veți convinge și din foto-documentarul alăturat, nu i se aplică de fel dictonul «Mult zgomot pentru nimic».

ZGOMOTUL A DEVENIT UNA DINTRE MARILE PROBLEME ALE CIVILIZAȚIEI MODERNE

de ing. Mircea GRUMĂZESCU, șef de sector la Centrul de mecanică a solidelor al Academiei

Sunetele au însoțit în toate timpurile viața omului. Dar niciodată în decursul istoriei ele n-au fost mai omniprezente, mai insistente, mai agresive — termenul nu este exagerat — ca în prezent. Omul modern este literalmente asaltat în orice loc și în permanență de unde sonore.

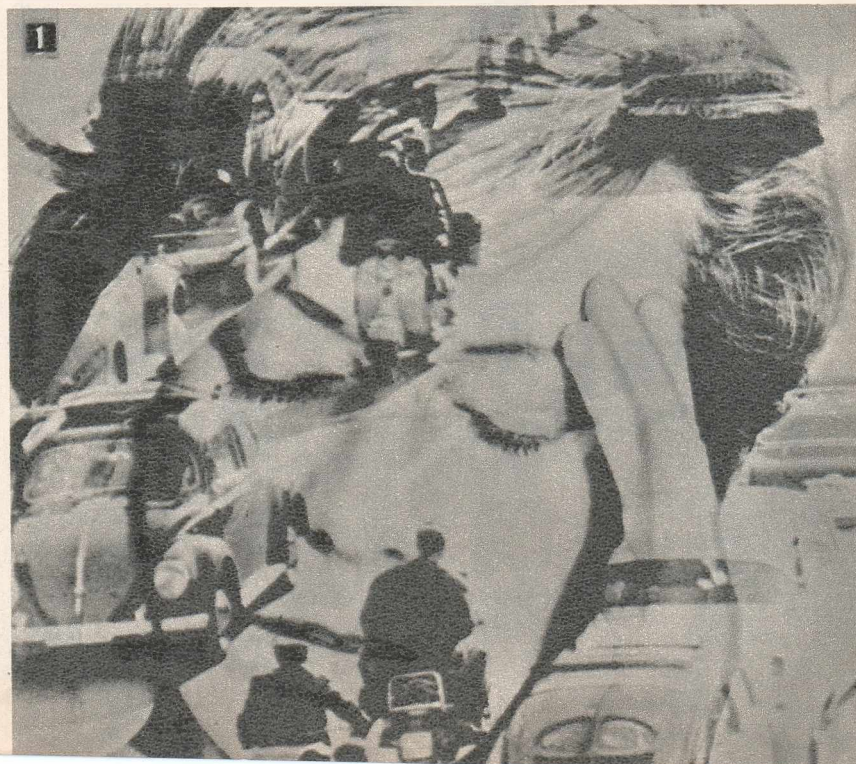
Nimeni nu contestă că sunetele sînt necesare vieții. Ele ajută oamenilor să-și contureze mai bine imaginile despre lumea ambiantă, să comunice între ei. Dar dacă depășesc o anumită limită bine stabilită și dacă prin modul cum acționează produc

senzații neplăcute, ele se transformă în sunete nedorite, dăunătoare, adică în zgomote. Or, în universul sonor care ne înconjură azi, tocmai acestea din urmă predomină. De aceea, zgomotul a devenit una dintre problemele deschise ale civilizației moderne, iar lupta care se duce împotriva lui pe plan mondial reprezintă reacția normală și necesară de apărare a omului împotriva unui factor nociv, care-i macină sănătatea, care-l împiedică să se odihnească și care stînjenește desfășurarea normală a lucrului.

FOTO 1

Cufundat în marea de zgomote din jurul său, corpul omului este puternic afectat. Dacă zgomotele foarte intense produc surditate, cele mai puțin intense, prin acțiunea pe care o exercită asupra sistemului nervos, devin cauza a numeroase afecțiuni: boli de nervi, de inimă, de ficat, ulcere, hipertensiune arterială etc.

În sectorul industrial, mașini tot mai puternice, funcționînd cu viteze tot mai mari, emit zgomote de intensități apreciabile. În plus, concentrarea mașinilor în imense hale de lucru face ca nivelul zgomotului să crească în mod considerabil și, în unele cazuri, să devină dăunător sănătății și activității de producție. Statisticile indică, în unele cazuri, o scădere a productivității muncii cu circa 40%!

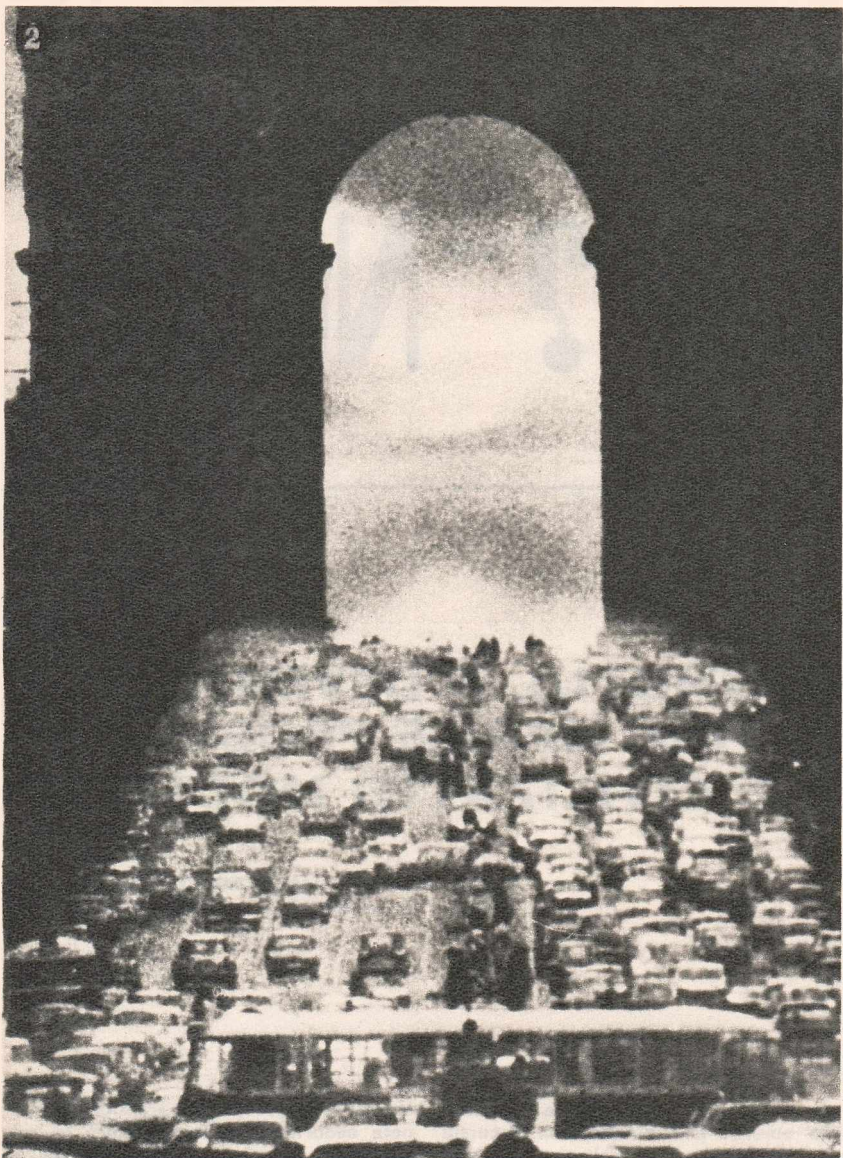

FOTO 2

Pe străzile orașelor, creșterea numărului mijloacelor de transport dă naștere vacarmului caracteristic marilor centre populate, care nu încetează nici o clipă, ci doar își micșorează întrucâtva intensitatea în orele târzii din noapte.

FOTO 3

În marile blocuri, în care conviețuiesc numeroase familii și în care funcționează ascensoare, instalații complexe de încălzire centrală și de pompare a apei și sînt folosite pe scară largă aparate de radio, magnetofone etc., numărul surselor de zgomot a sporit simțitor și, implicit, perturbațiile auditive.

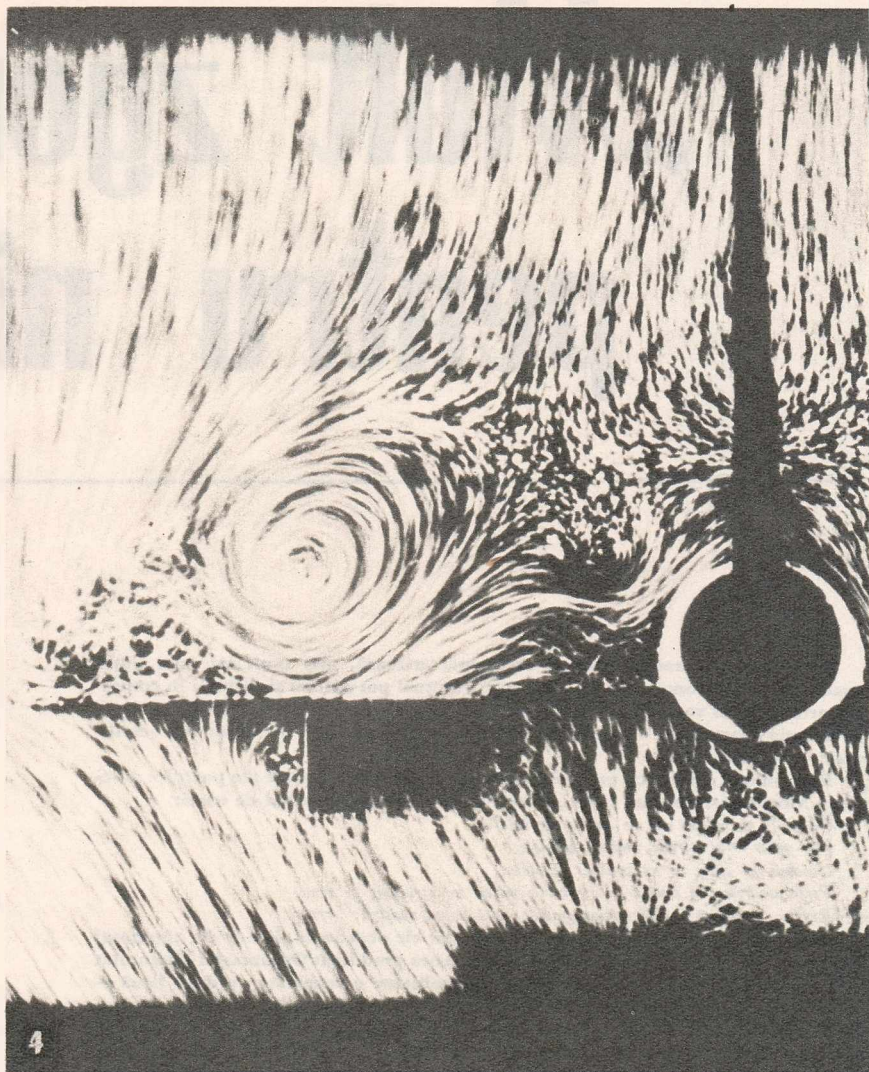

FOTO 4

Traficul aerian cunoaște actualmente o dezvoltare prodigioasă, și o dată cu înmulțirea avioanelor au sporit capacitatea, puterea și viteza lor. Aceasta are și o consecință nedorită: ridicarea nivelului zgomotului în preajma aeroporturilor, iar în cazul avioanelor supersonice, turbioanele de aer din jurul aparatului (în fotografie) și bangul sonic (un «covor» de zgomot excesiv, ce acoperă o vastă întindere de teren, de-a lungul traseului de zbor) produc nu numai deranjamente și îmbolnăviri, dar chiar fisurări de ziduri și distrugeri de clădiri!

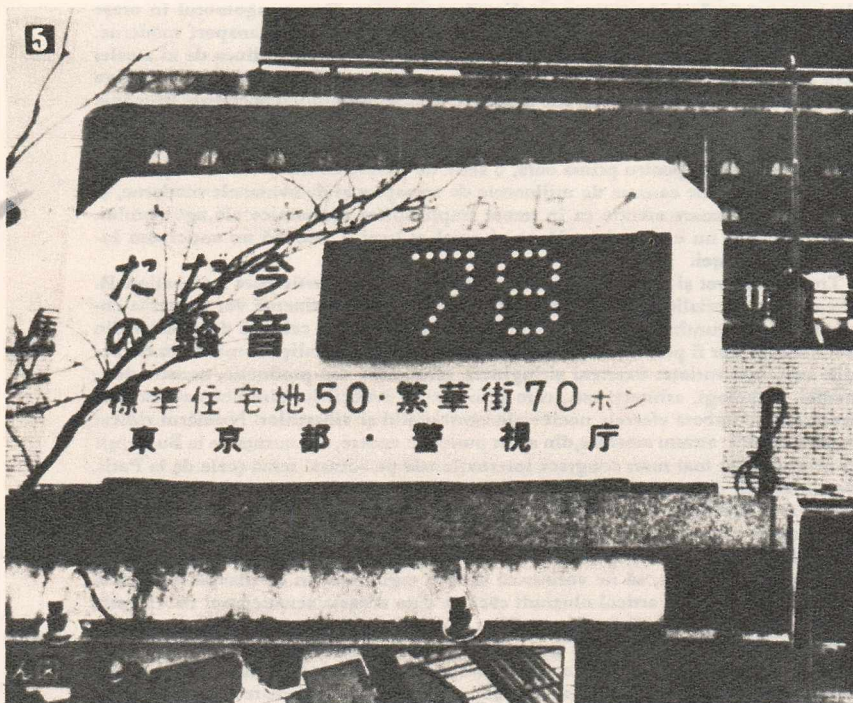

FOTO 5

Măsurarea cu exactitate a nivelului zgomotului, analiza lui și urmărirea variației intensității sale în timp constituie elementele de bază ale oricărei acțiuni de luptă împotriva zgomotului. Instalații adecvate, plasate în diferite puncte în cuprinsul unui oraș (în fotografie: Tokyo), furnizează datele necesare specialiștilor care se ocupă cu asigurarea liniștii cetățenilor.

Orice zgomot inutil trebuie eliminat, nivelul oricărui zgomot trebuie redus pînă la o limită de la care nu mai exercită o acțiune nocivă asupra omului! Acestea sînt

în mare premisele luptei împotriva zgomotului. Să urmărim cîteva aspecte în imaginile ce urmează.

CAMIL

Era dintre oamenii care nu fac, care nu pot să facă mai mult decât propriul lor exemplu. La pomenirea numelui lor, formula «dac-ar fi fost» sună fals și zadarnic, exact pe dos decât în cazul unor oameni ai faptei pe care asemenea cuvinte, și numai ele, îi mai trăsc puțin înainte, legați de coada memoriei lumii.

Era dintre acei pentru amintirea cărora viața sau moartea reprezintă unul și același lucru: trăiesc în contul posterității, mai degrabă prin puterea utopiei lor înflăcărâte decât prin puterea ființei omenești; pierind, făptura lor istorică ni se restituie înzecit, căci toate sensurile neclarificate ale bunelor intenții au rămas sleite, slăbind și coarda — vibrând pînă acum invizibil — a visului lor.

Acești oameni au soarta ideilor, care devin distincte numai atunci cînd realizarea sau nerealizarea proprie le pune într-o ciudată stare de fosforescență. Oameni-idee, ca și în cazul ideilor existența lor firavă stîrnește întreaga adversitate a mediului. Între ei și mediu există fricțiunea veșnică a gingașului și puternicului. Ei au venit puțin prea devreme sau mult prea târziu pentru ca existența lor fără dimensiuni să mai poată intra în conjuncție cu binecîndita momentanitate a lumii.

Firavi — pentru că sînt puțini și pentru că-și simt această singurătate — nu există uragan și nu există zefir care să nu se izbească de platoșa transparentă a ființei lor, neluată în seamă de legile atît de drastice, vai, care au calculat nașterea implacabilă a clipei.

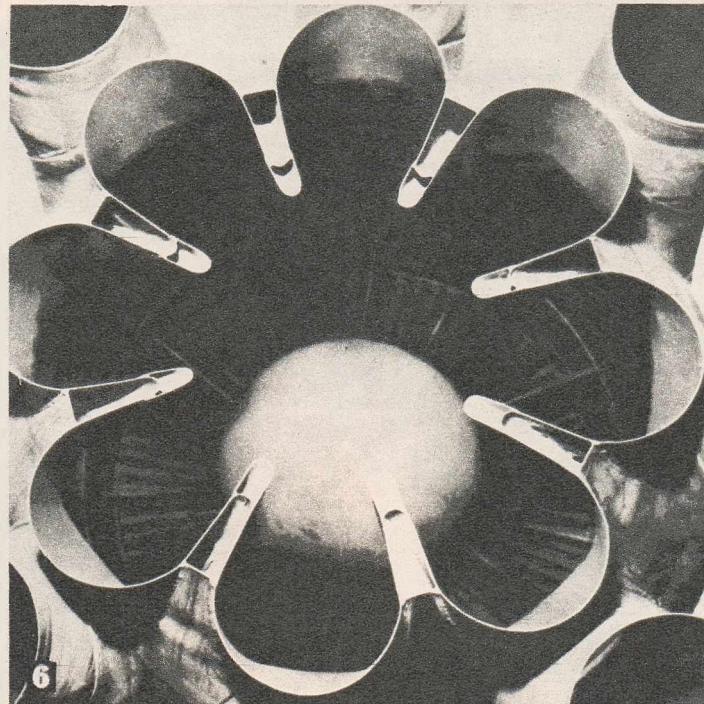
Sensibilitatea lor era prea atroce pentru ca matematicile lumii s-o fi putut prevedea.

Intransigența lor era prea dură în raport cu alchimia atît de savant dozată a planetei.

Curajul lor era prea inflexibil față de meteorologia capricioasă a universului.

Cum ar putea fi celebrată apariția sau dispariția unui asemenea om decât amintindu-ne mereu că el nu reprezenta un exemplar al biologiei, ci un fenomen pe care istoria ni-l scoate din neprevăzutele ei adîncuri pentru a-și prefigura următoarele dimensiuni?

Neavînd vîrstă, gîndul spre el se desprinde de calendar, nu are dreptul să fie ocazional. Șaptezecisicinci de ani sau șaptezecisicinci de săptămîni sînt totuna: portretul este atît de tragic neîncăpător încît marginile lui se autodesființează, rupînd, nemaivizibil, liniile de orizont.

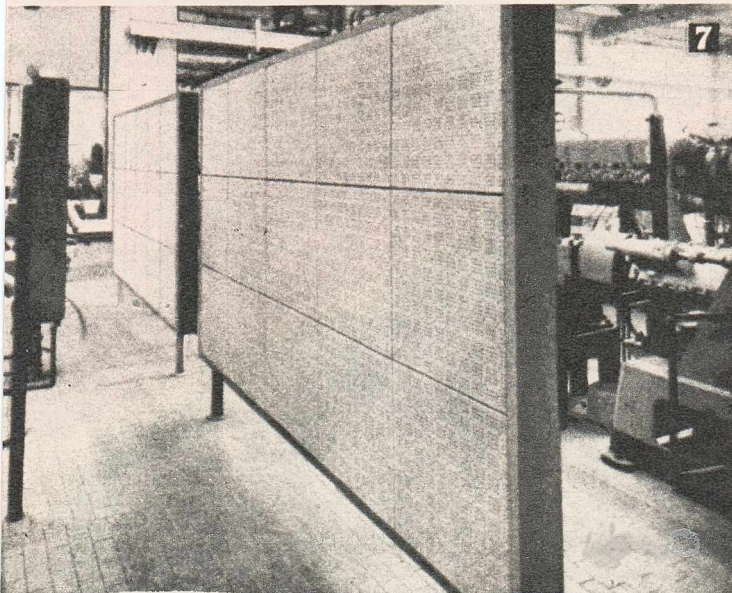

FOTO 6
În acțiunea de combatere a zgomotului, măsura cea mai eficientă constă în reducerea nivelului zgomotului la sursă. Crearea de mașini silențioase și aplicarea unor procese tehnologice neproducătoare de zgomot reprezintă o soluționare radicală a problemei. Mergînd pe această cale, tehnicienii au reușit să construiască războaie de țesut fără zgomot, să pună în funcțiune ciocane pneumatice «tăcute», să înlocuiască nituirea cu sudura — operație mai puțin producătoare de zgomot. Adaptarea la motoarele avioanelor a unor atenuatoare de zgomot adecvate (în fotografie) a redus mult nivelul zgomotului emis.

FOTO 7
Atunci cînd crearea unor mașini mai silențioase reprezintă o imposibilitate, în etapa actuală a dezvoltării tehnicii protejarea omului se poate face barînd drumul undelor sonore. Acest lucru se poate îndeplini fie prin «îmbrăcarea» într-o carcasă a mașinii zgomotoase, în totalitatea ei sau numai parțial, fie prin interpunerea ei sau sonoră și muncitori a unor ecrane acustice (în fotografie), paravane special tratate pentru a le mări eficacitatea.

Pe tavanul imenselor hale industriale se aplică structuri fonoabsorbante, din mici conuri de compoziție specială. Zgomotul orașului a devenit în ultimele decenii o realitate de care trebuie să țină tot mai mult seama urbanistica modernă. Amplasarea clădirilor de locuit în zone depărtate de întreprinderile industriale și la distanțe cît mai mari de arterele cu circulație intensă, crearea de spații verzi între clădiri, scoaterea din cuprinsul blocurilor de locuit a centralelor de încălzire și de pompare a apei, ca și a unităților comerciale sau meșteșugărești, reprezintă doar cîteva dintre măsurile de combatere a zgomotului adoptate și la construcția noilor cartiere rezidențiale din București și din alte orașe ale țării.

În țara noastră, sub imboldul dat de Comisia de acustică a Academiei, a fost creat climatul favorabil pentru o luptă eficientă împotriva zgomotului, concretizată atît prin cercetări științifice care și-au găsit aplicarea în practică, cît și prin măsuri luate pe cale administrativă. Insonorizarea unor bancuri de încercat motoare la uzina «Tractorul» din Brașov sau la uzinele «23 August» din Capitală, reducerea zgomotului la unele mașini fabricate în țară, cum ar fi de pildă mașinile de rindeluit sau la motoarele electrice, construirea de audioprotectori, reprezintă doar cîteva realizări din acest domeniu. Elaborarea unor standarde de stat care limitează nivelul zgomotului în industrie, în locuințe, pe calea ferată, la mașini electrice, interzicerea folosirii avertizorilor sonore în raza orașelor, reglementarea circulației autovehiculelor grele și a motocicletelor pe unele artere principale ale orașelor, tendința de înlocuire a tramvaielor — mijloc de locomotivă zgomotos — cu autobuze și troleibuze, iată tot atîtea măsuri menite a asigura liniștea cetățenilor și a-i feri — în măsura posibilului — de această plagă a civilizației moderne: ZGOMOTUL.

FOTO 8
Pe lîngă aspectele sale științifice și tehnice, lupta contra zgomotului implică și crearea unui curent de opinie publică. În unele țări cetățenii au recurs chiar la manifestații de stradă, cerînd autorităților să intervină pe cale legislativă în această problemă!

FLACĂRA-ALBUM

Marea vedetă a anului 1968, BARBARA STREISAND, cântăreață, actriță și dansatoare, de curând distinsă cu un Oscar pentru rolul din «O fată nostimă»

Foto Columbia Pictures

milcov

2

Prin suprapunere sau alăturare, cele cinci corpuri modulate, componente ale bibliotecii, se pot asambla ușor în multe și estetice combinații, după dorințe sau necesități.

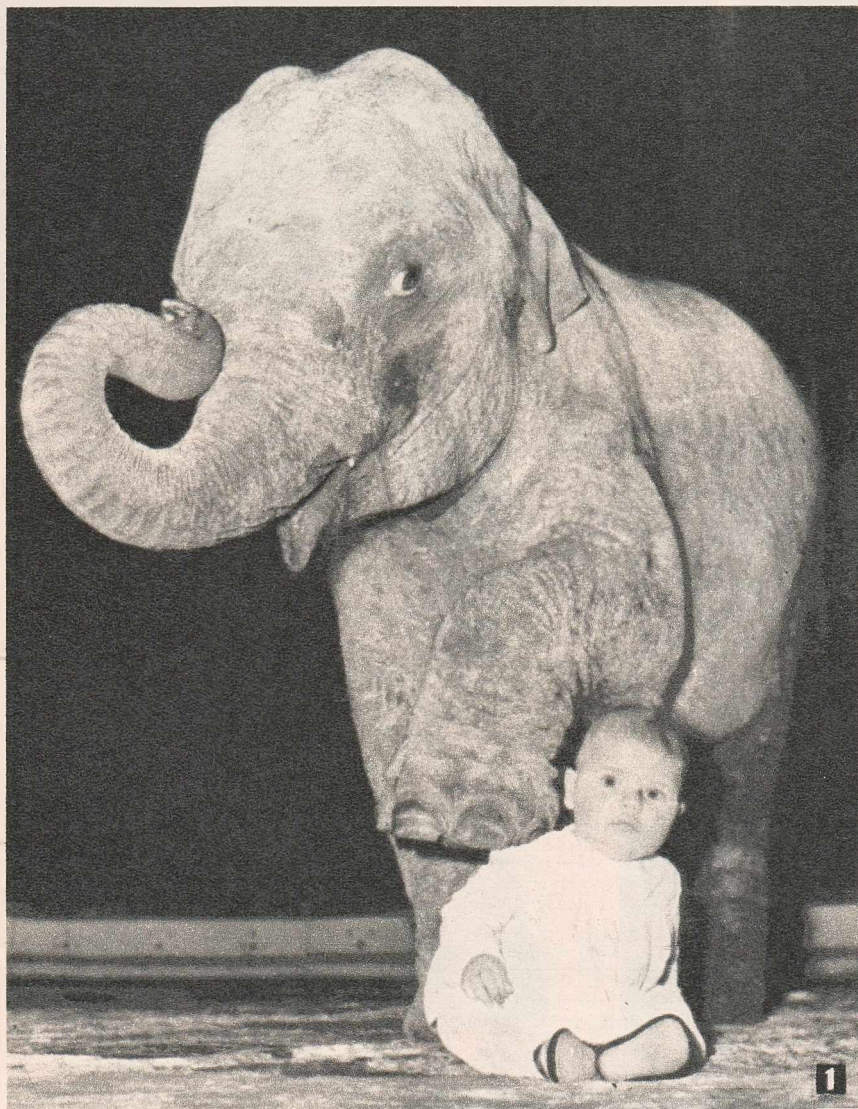
Produs realizat de întreprinderile **MINISTERULUI ECONOMIEI FORESTIERE**, de vânzare în toate magazinele de specialitate.

Preț de vânzare:
Corp A — lei 422

Corp B — lei 466
Corp C — lei 527

Corp D — lei 501
Corp E — lei 447

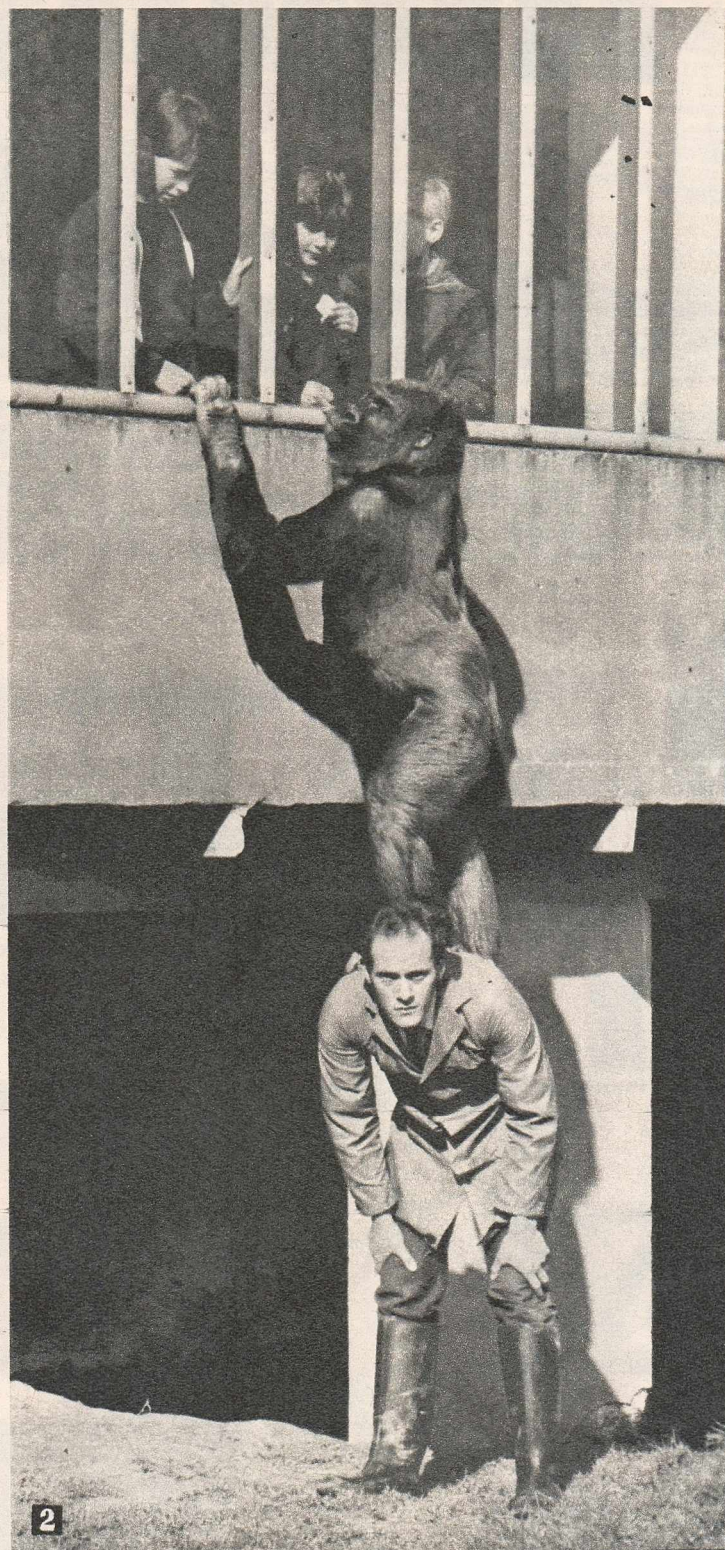
NOI, OAMENII, ȘI ELE, ANIMALELE

Prietenia dintre om și necuvântătoare a fost înfățișată, nu o dată, sub aspecte din cele mai neobișnuite. Iată spre ilustrare trei momente fotografice cărora numai insolitul nu le lipsește.

1) Deși n-are decât doi anișori, micuței Kitti Roberts i se prevestește o glorioasă carieră de dresoare de elefanți. Iar fotografia noastră nu face decât să infirm pe cei ce ar pretinde că o asemenea precizie ar fi cam riscantă. Iată-o pe Kitti, care prefigurează un «număr» de senzație, lăsându-se ocrotită de laba lui Maureen, puilul de elefant, în vîrstă de 8 ani, care, după cum se pare, a intuit exact dorințele lui Kitti.

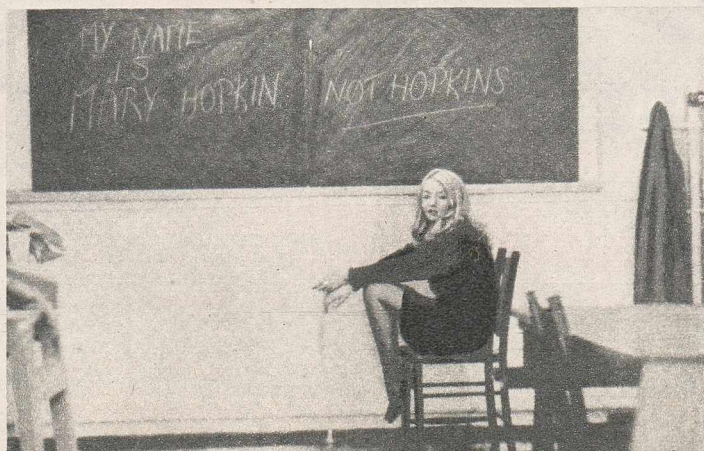
2) Lui Gogal, gorila în vîrstă de 7 ani de la Chester Zoo, îi sînt în general simpatici vizitatorii, iar copiii, în mod special. Metoda prin care se poate apropia mai mult de tinerii lui prieteni a descoperit-o el, Gogal. A apelat la paznicul Michael Colbourne, i-a «explicat» ce vrea, iar acesta i-a făcut pe plac — așa cum se vede în fotografie.

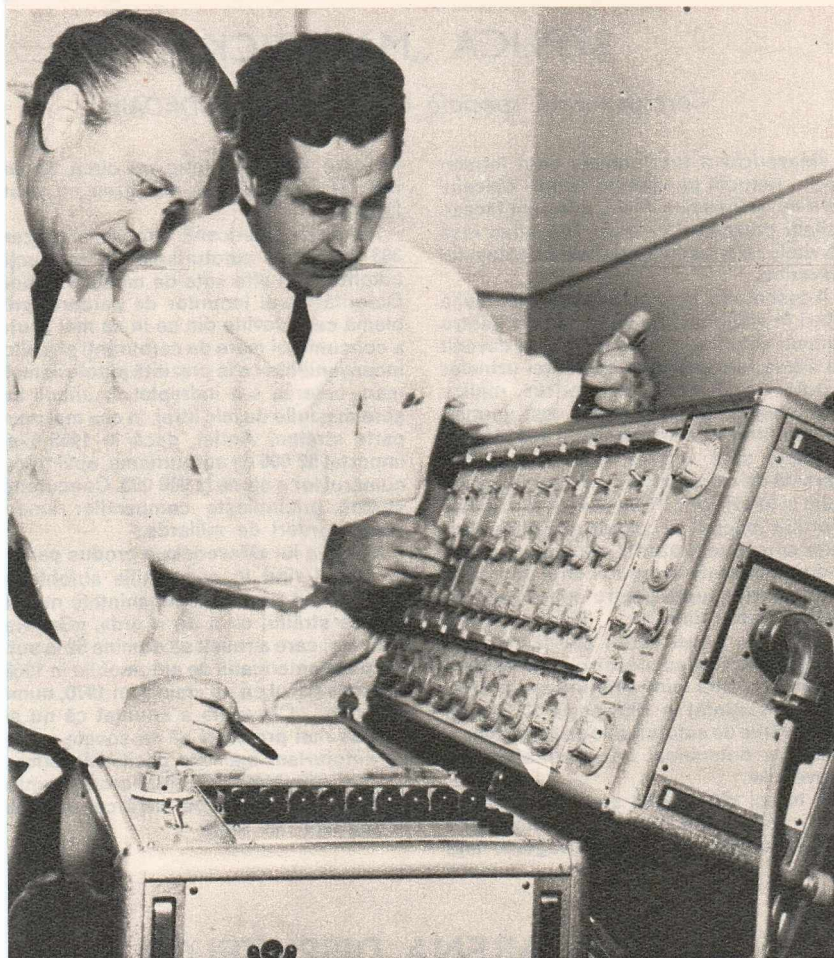
3) Ellen Baker, fiica unui fermier britanic din Oxfordshire, este bună amicică cu Brickley și poate fi văzută adesea în compania lui nu numai cînd e vorba de distracție ci și atunci cînd e de făcut o treabă. Fiindcă Ellen refuză să facă vreun drum — cînd e trimisă de tatăl ei — cu mașina sau calul, preferînd spinarea comodă a lui Brickley.

FĂRĂ S

Mary Hopkin, cîntăreața suavă care a lansat șlagărul «Timpul florilor» (în original «Those Were the Days»), ține să se știe, o dată pentru todeauna, că nu o cheamă Hopkins, cu s, cum cred unii. Drept care și-a făcut această fotografie de reclamă pe care se poate citi: «Mă numesc Mary Hopkin, nu Hopkins».

La aparatul poligraf pentru înregistrarea somnului, conf. inv. dr. Liviu Popoviciu (stînga) și dr. B. Așgian.

GEMENII ȘI MEDICAMENTELE

Nu este vorba de o glumă ci de o experiență neobișnuită care s-a desfășurat nu demult la Stockholm. Nu mai puțin de 60 de perechi de gemeni în vîrstă de 40-50 de ani au fost atrași, pe bază de voluntariat, în această acțiune. Fiecărei «perechi» i s-a administrat o serie de medicamente în doze variabile: unuia dintre frați trei tablete, celuilalt — opt. Scopul cercetărilor este de a se stabili toleranța diferitelor substanțe.

Faptul că același medicament este administrat, în doze diferite, unor organisme foarte asemănătoare (jumătate din gemeni sînt «identici», adică proveniți dintr-un singur ovul) permite tragerea unor concluzii prețioase. La experiență au participat specialiști suedezi și englezi (în fotografie).

„FOTOGRAFIEREA“ SOMNULUI

Pentru prima oară în țara noastră, în incinta Clinicii de neurologie din Tirgu-Mureș condusă de conf. univ. dr. Liviu Popoviciu, decanul Facultății de medicină generală a Institutului de medicină generală, a fost înființat un laborator special de electroencefalografie unde, cu ajutorul unui aparat poligraf, se fac înregistrări concomitente ale curentilor electrice cerebrali, musculari și oculari, în timpul somnului pacienților.

Pacientul este amplasat într-o cameră obscură, izolată fonic, iar somnul său este înregistrat timp îndelungat (8, 12 și uneori chiar 24 ore), graficele de veghe și de somn fiind apoi minuțios studiate de specialiști. Astfel, se constată dacă diversele structuri ale creierului care declanșează starea de veghe și diferite tipuri de stări de somn funcționează normal sau nu. Tot pe aceeași cale se pot detecta afecțiuni cerebrale care pe electroencefalogramele-standard, de zi, nu provoacă nici o modificare.

Dr. Popoviciu și colaboratorii au întreprins interesante cercetări privind somnul la nou-născuți (demonstrînd gradul, întinderea și prognosticul unor leziuni cerebrale în diverse anomalii de travaliu), somnul la epileptici sau la bolnavii care prezintă unele tulburări care nu erau sigur epileptice la un simplu examen clinic (somnambulismul etc.).

O importanță deosebită prezintă studiul somnului în bolile vasculare. În acest domeniu s-au obținut date foarte interesante, inedite, în literatura de specialitate. Au fost surprinse unele modificări ale curentilor cerebrali, utile pentru precizarea diagnosticului de localizare a suferinței vasculare în creier și, mai ales, pentru prognosticul și tratamentul acestora.

Ștefan IZSÁK

ELECTRICITATE... FĂRĂ CLIEŢI

În Australia se discută despre posibilitatea de a se construi o centrală electrică folosind energia mareelor. Ea ar urma să fie amplasată în provincia Australia de vest, pe coasta Kimberley. Un studiu preliminar efectuat la cererea Ministerului dezvoltării industriale a Australiei de vest de către doi ingineri francezi a ajuns la concluzia că proiectul este pe deplin realizabil.

Un raport apreciază că potențialul energetic al mareelor de pe coasta de nord-vest a Australiei ar reprezenta de 50 de ori volumul energiei electrice existente actualmente în Australia!

În ceea ce privește uzina maremotrice despre care se discută în prezent, ea ar oferi cel mai mare potențial energetic din această zonă.

Problemele de construcție, cu toate că nu sînt insurmontabile, sînt totuși dificile, avînd în vedere că uzina ar trebui amplasată în plină mare. Totuși, în mod paradoxal, principala dificultate nu rezidă în condițiile tehnice, ci în lipsa actuală de capacitate pentru Australia de a absorbi, în viitorul apropiat, imensa cantitate de energie pe care o astfel de uzină ar furniza-...

VACCIN ÎMPOTRIVA... CĂDERII DINȚILOR?

Noi metode în vederea prevenirii căderii dinților pornesc de la ipoteza că procesul de formare a cariilor și cel de cădere a dinților se datoresc unei infecții ce se poate transmite de la o persoană la alta. Cercetătorii Institutului național de cercetări dentare din S.U.A. consideră că apariția cariilor este efectul unei interacțiuni chimice a unor streptococi în prezența dextranului provenit din hidrații de carbon ingerați.

În perspectivă se preconizează realizarea unui vaccin sub formă de comprimate care să conțină o substanță ce descompune dextranul. Se apreciază că un astfel de vaccin va putea fi utilizat pe scară largă la copiii care se vor naște după 1970.

CITIRE ELECTRICĂ

Transmiterea informației vizuale prin acțiune directă asupra centrului nervos al văzului va deveni oare posibilă? Așa par să demonstreze experiențele lui Brindley și Lewin (Anglia), care au utilizat un dispozitiv de stimulare a scoarței cerebrale optice, fixat pe craniul unei femei care a orbit recent. Se conturează astfel posibilitatea ca excitații electrice să «proiecteze» litere pe cortexul vizual, cu o frecvență care să permită unui orb să «citească» cu viteza unui om normal.

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

- PARIS** Un studiu al Organizației pentru Cooperare Economică și Dezvoltare avînd drept obiect situația industriei electronice relevă o sensibilă rămînere în urmă a țărilor europene, S.U.A. și Japonia acoperind 2/3 din producția globală a țărilor membre ale organizației.
- LONDRA** După ce și-a creat sucursale în S.U.A., Franța, Australia, Republica Sud-Africană, celebra casă de licitații londoneză Sotheby inaugurează o filială în Italia, la Florența. Debutul: vînzarea obiectelor de artă din așa-numita vilă Demidof, palat construit în secolul XVI de Francesco de Medicis.
- NEW MEXICO** O nouă lovitură pentru fermierii mexicani, specializați în cultura pătlăgelelor roșii: a doua reducere în acest an a importurilor S.U.A. la acest produs. Rezultatul primei reduceri: 15 000 oameni rămași fără lucru în statele Sonora și Sinal, o pierdere în valoare de 50 000 000 dolari.
- MOSCOVA** Anul acesta organizația «Inturist» dispune de 600 000 locuri în plus în hoteluri. Numărul turiștilor care vizitează U.R.S.S. este în medie de 1 700 000 pe an, itinerarele cuprind 100 orașe.
- HALLE** Orașul Halle posedă o bibliotecă de literatură orientală considerată unică. Fondată în 1845, biblioteca are un patrimoniu de 50 000 volume. De mare valoare este colecția de 350 manuscrise în limbile arabă, persană, turcă etc., exemplare unice ajunse pînă în zilele noastre.
- HAGA** 14 000 militari au dezertat în ultimul an din armata portugheză și au trecut clandestin granițele țării. Știria a fost publicată de presa olandeză pe baza declarației unor foști soldați portughezi aflați în prezent la Haga.
- MADRID** În capitala Spaniei există o clinică specială pentru îngrijirea toreadorilor răniți. Ea a adăpostit în ultimul sezon de coride 209 toreadori.

Printre principalele prevederi ale actualului plan de perspectivă al R.D. Germane se înscrie creșterea producției chimice în 1970 de 1,5 ori față de 1965, sporirea producției cu 50% în industria construcțiilor de mașini și de echipament necesar automatizării proceselor tehnologice, mărirea producției electrotehnice și electronice de 1,7 ori etc. În fotografie: unul dintre importante obiective industriale ale R.D.G. — Combinatul siderurgic Brandenburg.

NEW YORK

REPLICA „MAVERICK“

Correspondență specială de la C. ALEXANDROAIE

«Maverick» a fost numele unui fermier texan, renumit pe vremuri pentru obiceiul de a nu-și însemna vitele, așa cum făceau ceilalți crescători de vite. Toți știau însă că vitele fără însemn erau ale bogătașului Maverick.

Acest nume, care cu trecerea timpului a intrat în dicționare ca un calificativ pentru oameni voluntari, independenți, a devenit de cîteva luni simbolul speranței uzinelor «Ford». La 17 aprilie, «Maverick», replica americană a autoturismului vest-german de mic litraj «Volkswagen», a fost lansat pe piață spre vînzare, apariția sa fiind marcată de o explozie de reclame în presă, radio și televiziune. Noul născut al uzinelor «Ford» a început să colinde străzile americane spre a se prezenta publicului, anunțînd prin aceasta începutul unui nou capitol în intensa luptă pentru supremație pe piața autoturismelor. Henry Ford, președintele firmei care-i poartă numele, declara recent că succesul micului «Volkswagen» și al altor mini-autoturisme străine, care au acaparat în 1968 peste 10 la sută din vînzările de autoturisme pe piața americană, l-a determinat să contraatace cu «Maverick».

Și totuși «Maverick» se vinde pe piața americană cu 200 dolari mai scump decît principalul său rival «Volkswagen», față

de care este mai lung cu circa 30 cm mai lat cu 15 cm și mai greu cu pesi 250 kg.

Pe piața americană circulă în prezer 383 tipuri de autoturisme de producție autohtonă și alte sute de modele străine. Datorită lipsei locurilor de parcare, prblemă care devine din ce în ce mai acută a consumului mare de carburanți și a altor inconveniente ce le prezintă autoturismele mari, cererea s-a îndreptat în ultimii ani spre mașinile de mic litraj, în cea mai mare parte străine. Astfel, dacă în 1955 s-a importat 52 000 de autoturisme, anul trecut numărul lor a ajuns la 986 000. Concurența străină pricinuieste companiilor americane pierderi de miliarde.

Apariția lui «Maverick» a produs panică în primul rînd în companiile autohtone care își văd profiturile amenințate nu numai de străini, ci și de «Ford». «General Motors», care a reușit să domine 52 la sută din piața americană de automobile în 1966 va apărea și el cu un «mini», în 1970, numi «Hornet». «Chrysler» a anunțat că nu și va lăsa mai prejos și că va scoate un tip de autoturism mai mic decît «Maverick». Ca la o adevărată licitație, Ford a anunțat că în 1971 va lansa pe piață cel mai mic autoturism din lume.

ULSTER: ARENA DISPUTELOR

De o parte — partida protestantă — guvernamentală — unionistă, de alta — cea catolică — opozantă — naționalistă. Prima ignorează Vaticanul sau, prin reprezentanții ei mai extremiști, ca reverendul Paisley, — «un tel de Savonarola calvinist», cum l-a numit cineva — își mobilizează adeptii și își șochează adversarii strigînd «Moarte papei!». Își spune «unionistă» nu pentru că ar milita în favoarea ūnirii cu Republica Irlanda ci pentru că dorește menținerea Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord. Toate acestea se petrec în partea de nord a insulei Irlanda, în Ulster, provincie engleză începînd din 1921, a cînd cealaltă parte a insulei a devenit dominion iar mai tîrziu și-a dobîndit deplina independență politică. Istoria modernă și contemporană a Ulsterului perpetuează confruntarea dintre catolici și protestanți încă din secolul al XVII-lea, aceasta evoluînd în ultimii ani mai ales pe plan politic și social decît în sfera religioasă.

Iată cum rezumă un corespondent de presă aflat la fața locului substratul crizei: «Situația economică a țării lasă mult de dorit. Depresiunile sînt frecvente, șomajul este cronic și ministrul de finanțe n-ar putea să-și dregă bugetul dacă n-ar primi, fie el anul bun sau rău, o subvenție regulată, de aproximativ 100 milioane lire sterline, din partea guvernului britanic. Această nesiguranță economică facilitează discriminări în domeniul social». De pildă, partidul naționalist observă că populația catolică are procentul cel mai ridicat de șomeri din Ulster, că ea nu se bucură de aceleași drepturi politice ca protestanții, că datorită inechității sistemului electoral la putere se află, de jumătate de secol, doar partidul unionist. Liderii extremiști ai protestanților refuză să accep-

te însă orice măsură care ar duce la modificarea actualiei stări de lucruri. «Catolicii — spun ei — al căror procent de natalitate este de circa 30 la mie, ar putea cere într-o bună zi, atunci cînd situația le-ar permite, retragerea Ulsterului din componența Regatului Unit și alipirea la Republica Irlanda, populată în majoritate de catolici».

Cînd se vorbește despre localitatea Londonderry, ca o arenă a disputelor deja consacrată în ultimii ani, se spune de obicei că «aici tulburările nu se sting decît pentru a se pregăti viitoarele lupte». Și într-adevăr, dacă principalele agitații interne izbucnite la sfîrșitul anului trecut (care l-au determinat pe primul ministru să dizolve înainte de termen parlamentul și să organizeze alegeri anticipate) au avut ca focar important Londonderry, tot aici s-au declanșat, și în perioada imediat postelectorală, cele mai ascutite ciocniri dintre cele două tabere. Pentru că alegerile, desfășurate la sfîrșitul lui februarie

Recentele manifestații și incidente de la Londonderry, Belfast (în fotografie) etc. s-au soldat cu 200 răniți și numeroase arestări.

Spre cooperare europeană

de Silviu BRUCAN

Pe întreg cuprinsul planetei noastre, sărbătoarea și demonstrațiile de 1 Mai reaffirmă cu vigoare ideea nobilă că socialismul reprezintă speranța izbăvirii omenirii de războaie.

Într-o lume în care imperialismul se străduiește din toate puterile să impună în continuare legitățile internaționale bazate pe folosirea forței, cu întregul lor cortegiu de vrăjmășie și rivalitate, de aspirare și dominație, de presiuni și amestec în treburile interne ale țărilor mai mici și mai slabe, sarcina istorică firească a țărilor socialiste este de a limita efectul acestor legități, a frâna și zădărnici folosirea forței, contrapunându-i metoda rezolvării litigiilor prin negocieri și a cooperării dintre state pe baza respectării suveranității, egalității și dreptului sacru al popoarelor de a-și hotărî singure soarta. Tocmai faptului că Apelul statelor participante la Tratatul de la Varșovia este redactat în acest spirit, că el repune în drepturi metoda specifică și proprie socialismului în viața internațională, i se datoresc ecoul și eficacitatea lui. Doar noua orînduire socială nu s-a născut pe lume pentru a prelua metode și practici vechi, condamnate de istorie, care au adus alătea nenorociri popoarelor și le-au silit să trăiască mereu sub amenințarea războaielor, ci pentru a afirma și pe plan internațional concepții și metode noi, menite a izgoni de pe fața pământului blestemul opresiunii și flagelul războiului!

A trecut un timp relativ scurt de la lansarea Apelului de la Budapesta către toate statele europene și efectul pe care l-a avut asupra climatului internațional, reacțiile favorabile pe care le-a trezit în cele mai diferite cercuri, acțiunile pe care le-a inspirat unor guverne europene vin să confirme nu numai justetea orientării sale, ci și caracterul realist al obiectivului urmărit.

Primul și cel mai semnificativ test l-a constituit însăși sesiunea de la Washington a Consiliului pactului nord-atlantic, unde cei care se pregătiseră să pună accentul pe elementele negative, contrare cooperării și destinderii, petrecute în Europa, au fost nevoiți să se acomodeze situației — relatate de agențiile de presă occidentale — în care, Apelul de la Budapesta s-a situat în centrul schimbului de vederi. Desigur, reacțiile miniștrilor de externe au fost nuanțate dar, cu excepția reprezentantului Portugaliei, toți cei prezenți au fost de acord că destinderea în Europa trebuie să aibă prioritate. Comunicatul final formulează chiar un răs-

puns indirect față de Apel, atunci când exprimă sarcina pe care și-o propun miniștrii de externe «să caute împreună cu Uniunea Sovietică și celelalte țări din Europa răsăriteană care probleme concrete se pretează cel mai bine la negocieri rodnice și o reglementare rapidă». Nici nu se putea aștepta mai mult de la Consiliul N.A.T.O.!

O serie de guverne europene — Italia, Iugoslavia, Suedia, Finlanda, Olanda — s-au și pronunțat în favoarea unei conferințe pentru securitatea europeană, formulând fiecare propuneri și modalități în vederea pregătirii ei. La aceasta se adaugă ecoul deosebit pe care Apelul l-a găsit în opinia publică și în rindurile unor reprezentanți marcanți ai vieții politice, culturale și artistice din țările europene.

Ministrul de externe francez Michel Debré a precizat: «Nu credem că trebuie luate în considerare convorbiri de la bloc la bloc», după cum și alți lideri europeni s-au pronunțat pentru o primă etapă de tratative bilaterale dintre statele din Vest și Est. România socialistă, care a acționat în mod consecvent și până acum în direcția indicată de Apel, desfășoară o activitate energetică și neobosită pentru pregătirea treplată și minuțioasă a unei conferințe a statelor europene. Inițiativele politice și acțiunile diplomatice ale guvernului român au un răsunset internațional cu atât mai mare cu cât ele sînt în perfectă concordanță cu întreaga noastră activitate pe arena internațională.

Într-adevăr, numai un acord deplin între vorbe și fapte poate crea climatul de încredere, înțelegere și colaborare indispensabil pregătirii cu succes a conferinței europene. După părerea țării noastre, aceasta reclamă în mod imperios ca toate statele europene, mari și mici, să se abțină de la orice demonstrații și acte de forță, de la orice acțiuni de natură să determine un regres în viața internațională europeană. Ceea ce se cere factorilor de răspundere în actuala conjunctură este concentrarea eforturilor în direcția unei politici constructive, înfăptuirea de pași concreți și de măsuri efective pentru dezvoltarea procesului de destindere, pentru intensificarea contactelor și colaborării în cele mai diferite domenii, pentru îmbunătățirea atmosferei politice în Europa.

și care n-au adus schimbări substanțiale în modul de repartizare a mandatelor (parlamentare), n-au putut rezolva cu nimic, prin ele însele, situația. A rămas în continuare, în sarcina guvernului, să se găsească o soluție care să satisfacă cererile formulate de opoziția catolică fără ca

prin aceasta să se nemulțumească prea mult tendințele extremiste din partidul protestant. Este ceea ce, de altfel, Terence O'Neill, aflat în fruntea guvernului de cîțiva ani, a încercat întotdeauna să facă.

Corneliu VLAD

Imagine care reflectă starea de spirit a opiniei publice americane față de războiul dus de S.U.A. împotriva popoului vietnamez: un grup de militari americani care au refuzat să lupte în Vietnam, sînt aclamați la ieșirea din clădirea judecătorei federale din Columbia (Carolina de Sud)

GUATEMALA: ALARMĂ PE TIMP NELIMITAT

De mai bine de trei luni, în Guatemala domnește starea de alarmă declarată ca urmare a asasinatului comis împotriva ambasadorului S.U.A. în această țară, John Gordon Mein. Autorul atentatului nu este cunoscut pînă în prezent, dar nici nu se depun eforturi prea mari pentru descoperirea lui. Este suficient că există un «motiv» în urma căruia se înțelesc acțiunile teroriste ale extremei drepte, bogat reprezentată în Guatemala de organizațiile M.A.N.O., N.O.A., C.A.D.E.G., A.S.A., O.E.S. Telegrammele de presă sosite din Ciudad de Guatemala relevă că în ultimele zile au fost asasinați numeroși lideri politici și sindicali, printre care și Gonzalo Lopez, cel de-al treilea deputat din partea Partidului Revoluționar, ucis de cînd președintele Montenegro se află la putere.

Ocuparea în martie '66 a scaunului prezidențial guatemalez de către Julio Montenegro a dat speranțe maselor populare, care credeau într-o reactualizare a situației din timpul mandatelor prezidențiale ale lui Juan José Arevalo (1944-1950) și Jacobo Arbenz (1950-1954), cînd au fost luate o serie de măsuri democratice. Această situație însă nu s-a mai repetat. Temindu-se de cercurile militare, care se presupunea că pregătesc o lovitură de stat pentru a-l răsturna de la putere, Montenegro a renunțat la poziția sa inițial progresistă, acordînd militarilor puteri nelimitate. Astfel, impozitul progresiv pe venituri, care încerca să limiteze puterea bogătașilor, a rămas doar pe hirtie, iar tendința acaparatoare a monopolurilor

străine asupra economiei naționale, sub masca împrumuturilor și investițiilor de capital, a obținut sprijinul guvernului. În aceste condiții, «Mamita Yunay» — cum îi spun guatemalezii uriașului trust american «United Fruit», care deține zece la sută din suprafața totală a plantațiilor de cafea, banane, busuiac — nu a avut decît să prospere alături de celelalte societăți nord-americane, care controlează căile ferate, extracția și prelucrarea șteiului de la Puerto Barrios, exploatarea zăcămintelor de aur, plumb și zinc, precum și celelalte bogății ale Guatemalei. În același timp, situația maselor populare a continuat să se înrăutățească.

Pe de altă parte, extrema dreaptă a trecut la noi acțiuni teroriste îndreptate împotriva forțelor democratice din țară și, în consecință, a fost decretată starea de alarmă pe timp nelimitat pe întregul teritoriu. Au apărut din nou «listele negre». «Numeroși lideri politici și sindicali au fost răpiți în mod misterios din casele lor sau de pe stradă, dispărînd pentru totdeauna» — notează agenția Prensa Latina. Puținele libertăți democratice care mai dăinuiau au fost și ele suspendate; dreptul la întrunire a fost interzis; organele civile ale puterii de stat au devenit niște instrumente în mina militarilor.

În această situație deosebit de gravă nu este de mirare că rezistența maselor populare îmbracă forme tot mai diverse, inclusiv lupta cu armele în miini.

Dan BULGĂR

BANCHERII LA „NIVEL ÎNALT“

Bancheri și oameni de afaceri din 13 țări — Statele Unite și Europa occidentală — se vor reuni într-o conferință la «nivel înalt» între 1 și 4 mai la Washington pentru a dezbate probleme economice ale relațiilor dintre acestea și — după cum se precizează în agenda stabilită dinainte — pentru a studia modalitățile de a asigura o creștere a investițiilor directe de capitaluri vest-europene în Statele Unite. Numai că agenda propriu-zisă poate fi practic răsturnată de evoluția evenimentelor, aducînd pe primul plan criza monetară occidentală. Semne ale acestei eventualități pot fi găsite în faptul că doar cu puține zile înainte de întrunirea de la Washington, în R.F.G. a fost ridicată taxa de scont de la 3 la 4 la sută, adică s-a luat o măsură care frînează fuga capitalurilor spre alte piețe și, dimpotrivă, atrage capitaluri în R.F.G. Corespondentul ziarului londonez «Times» arată că măsura «face să crească îngrijorarea în legătură cu stabilitatea cadrului economic internațional». Dacă îngrijorarea nu s-a transformat încă în panică, lucrurile se explică prin faptul că hotărîrea vest-germană vine după ce alte țări occidentale, în frunte cu Statele Unite, au procedat la fel. Nu se știe însă ce se va

întîmpla dacă escaladarea taxelor de scont va continua acordînd cîștig de cauză în această înfruntare celor mai puternici, respectiv pozițiilor financiare ale R.F.G. Semnificativ este considerat faptul că în săptămîna de la 10 la 17 aprilie (conform datelor totalizate la 24 aprilie), Franța a pierdut 78,4 milioane de dolari în devize, ceea ce se apropie de pierderile înregistrate în perioada de vîrf a crizei anterioare (87,6 milioane dolari).

Un comentator economic transmite din Washington că, ținînd seama de această evoluție, bancherii și oamenii de afaceri ce se vor întruni în primele zile ale lunii mai vor căuta să contracareze «înclinația crescîndă a guvernelor din țările participante de a remedia dificultățile balanței de plăți prin măsuri de control asupra mișcării capitalurilor». Nu este exclus ca îndărătul unor astfel de formulări să se afle încercarea de a forța mina factorilor guvernamentali în acest domeniu. Se pune însă problema dacă soluția oferită de bancheri și bussinesmeni va fi eficientă. După cum arată evoluția pieței financiare răspunsul încă nu a fost găsit.

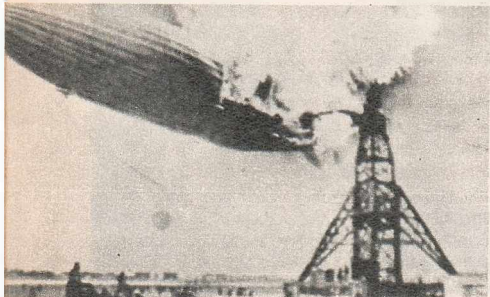
Nicolae LUPU

ARHIVĂ-FOTO

„CATASTROFA SECOLULUI“

Astfel a fost denumită în presa vremii catastrofa de la 6 mai 1937, de pe aeroportul Lakehurst din New Jersey. Totul s-a petrecut atunci ca într-un film regizat cu minuțiozitate: pe aeroport se aflau peste o mie de persoane; zece aparate cinematografice și cel puțin o sută de aparate fotografice căutau pe cer, deasupra oceanului, aeronava anunțată; ziaristii își notau primele impresii; reporterii posturilor de radio transmiteau: «Este ora 19, magnificul «Hindenburg», cel mai luxos și mai mare dirijabil construit vreodată în lume, a apărut la orizont; vine din Europa; a realizat cea de-a douăzecea traversare a Atlanticului. Vă reamintim gabaritele: 248 metri lungime și 41 metri în diametru; este mai mare decât un vas transatlantic. Ora 19,21 — uriașul se află deasupra aeroportului. Acum se fac manevrele de ancorare...» Transmisia este întreruptă de o explozie puternică, urmată de o imensă jerbă de flăcări. În câteva secunde nava este prefăcută în cenușă; nu mai rămâne din ea decât un schelet de metal contorsionat, prăbușit la pământ, peste cadavrele arse ale 34 de pasageri. Mult timp s-a vorbit despre un act de sabotaj care ar fi cauzat teribila catastrofă; versiune dezmințită de naștiți.

Ion MUNTEANU

CRONICA DE TREI SECADE

BUONAPARTE (1)

Mă uit la domnul Napoleon Buonaparte, cel pe care o stăbiciune de caracter mă îndeamnă de mic copil să-l socotesc singurul tiran simpatic dintre toți tiranii cu care am avut de luptat la istorie și în viață. Cu puțină șansă, dl. Buonaparte și-ar fi putut sărbători anul acesta tortul cu 200 de lumânări. Cu ceva mai mult noroc — norocul acelor bătrâni matusalemici rătăciți prin Caucaz, prin stepele Asiei sau nordul Africii, despre care zărele scriu că nu mai știu cliți ani au, 160 sau 161 — l'Empereur ar fi prins și el 150 de ani, ca un oarecare păstor georgian, și în 1919 ar fi ieșit cu bine din grozăvia primului război mondial. De ce n-ar fi văzut și Napoleon — la 148 de ani — cum arată un război mondial? N-a avut noroc.

BUONAPARTE (2)

Și ce a rămas de pe urma lui? Tacticile militare stabilite de el s-au dus naibii, metodele poliției sale secrete dacă mai

ÎN REPUBLICA SOCIALISTĂ CEHOSLOVACĂ

PERFORMANȚE „SKODA“

Mai mult decît o marcă vestită, «Skoda» a devenit de mult o noțiune. În urmă cu o sută de ani, cînd inginerul Emil Skoda a cumpărat fabrica de mașini-unelte fondată în 1858 de contele Waldstein, el nu bănuia măcar că numele său va fi într-o zi multiplu imortalizat sub emblema fabricii.

Astăzi, uzinele din Plzen ocupă un loc de seamă pe harta industrială a Cehoslovaciei. În cadrul celor 22 de mari trusturi care alcătuiesc baza tehnică de producție a industriei grele cehoslovace, «Skoda» se înscrie ca un adevărat gigant. Forța sa se exprimă în volumul și valoarea producției: peste 5 miliarde de coroane anual, ceea ce reprezintă 11% din întreaga producție industrială a Cehoslovaciei.

La numai un sfert de secol de la fondarea acestei firme prestigioase, tradițiile ei au fost preluate și îmbogățite paralel de o altă uzină, purtînd aceeași emblemă. Este vorba de uzina care a luat naștere în 1894 la Mlada Boleslav, o localitate situată la vreo 70 km de Praga. Aici începe de fapt istoria automobilului cehoslovac. De la cupeurile greoaie produse la începutul secolului pînă la limuzinele moderne de astăzi, «Skoda» a parcurs un lung drum de stăruitoare căutări și eforturi, situîndu-se în cele din urmă printre uzinele cu renume mondial în producția de automobile.

Pe benzile rulante care funcționează ziua și noaptea sosesc la rampa de lansare 500 de limuzine, microbuze și autobuze în 24 de ore. În urmă cu 3-4 ani se produceau aici vreo 70 000 de mașini pe an. Astăzi, «Skoda» lansează anual 125 000 de automobile de diferite tipuri. Sint mașini care au rezistat celor mai grele examene. Un «rodaj» experimental a fost efectuat nu demult pînă departe în Anatolia de est, pe șoselele greu accesibile ale muntelui biblic Ararat.

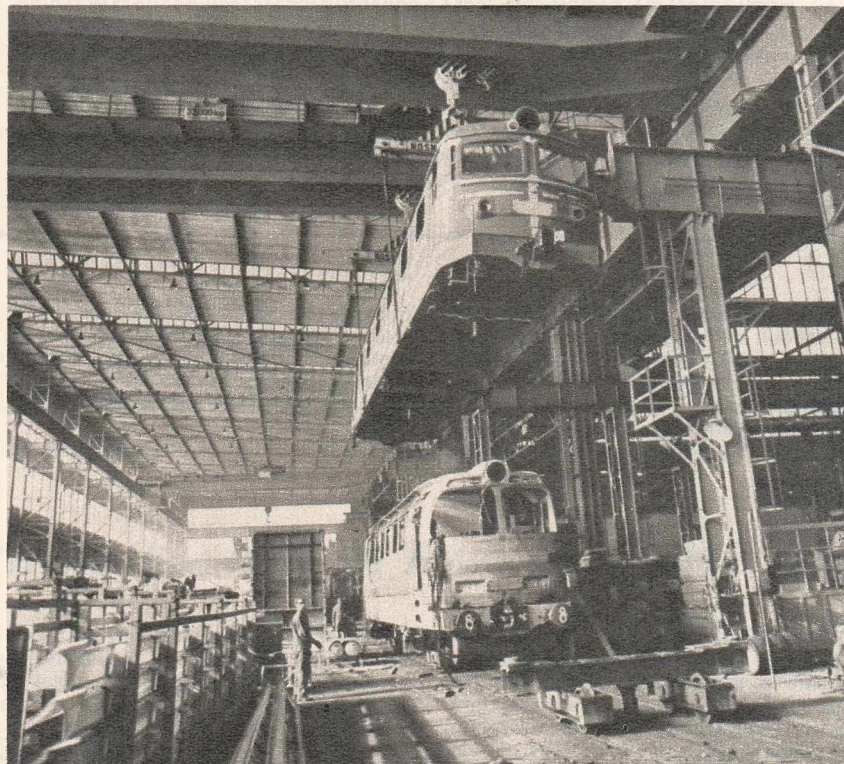
În toamna anului 1968 și-au făcut apari-

ția primele autoturisme de tip MB, între care Skoda MB-1000 s-a bucurat — după cum se știe — și în țara noastră de interesul automobilistilor.

Urmașii lui «Skoda-Octavia» s-au remarcat și pe piețele internaționale, unde atît modelele MB, cit și microbuzele 1202 și 1203 sint foarte solicitate; numai în Belgia au fost vîndute în anii din urmă 16 000 de autoturisme Skoda.

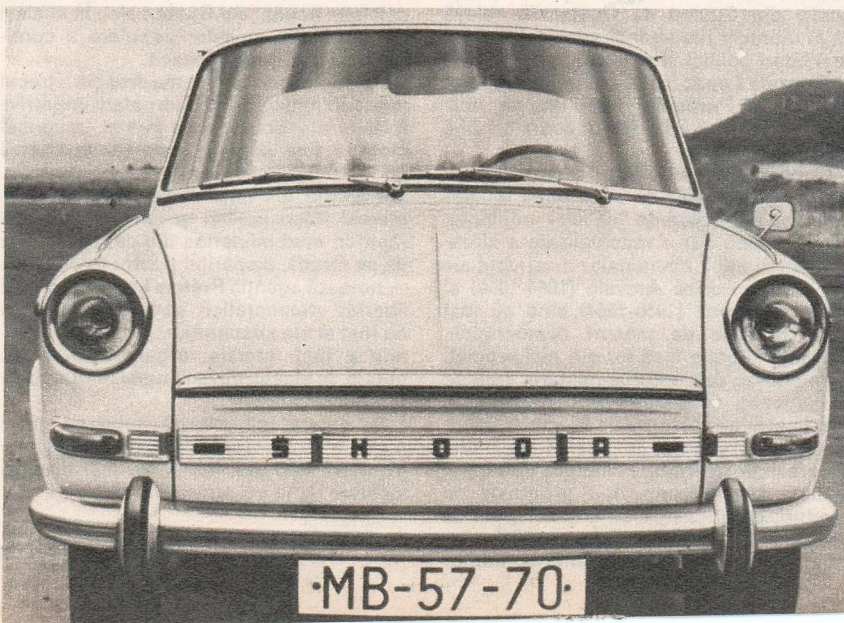
Anul acesta, uzinele de la Mlada Boleslav împlinesc 75 de ani de existență. În cinstea jubileului a fost perfecționat modelul Skoda 1100 MBX (de lux). În același timp au loc intense pregătiri pentru organizarea unui camping jubiliar în localitatea Doksy, pe malul lacului Macha, unde, în apropierea uzinelor. Campingul «Skoda '69» urmează să aibă loc în luna iulie cu participare internațională, iar în luna august uzina va fi închisă pentru un concediu anual binemeritat al muncitorilor și tehnicienilor, precum și pentru o seamă de lucrări de modernizare.

B. DIC.

Halele moderne ale bătrînei uzine din Plzen: locomotive electrice de tip diesel

Limuzina jubiliară Skoda 1100 MB (de Luxe).

au căutare în vreo țară subdezvoltată, împărțirea Franței, — ca să nu mai spun a lumii — așa cum a văzut-o el, e contestată, pînă și universitatea lui e huiduită... Zilele trecute un istoric a ținut să demonstreze că nici măcar mormintul de pe insula Sf. Elena nu ar fi al lui, înăuntru fiind de fapt îngropat Francesco Cipriani, un prieten din copilărie al cehoslovacului, intrat în slujba englezilor să spioneze ultimele zile ale împăratului. Pînă și celebra mască mortuară, intrată în comerțul mondial, nu ar fi a lui, ci tot a acestui Cipriani...

BUONAPARTE (3)

Dar, recent, la Viena, un hoț a fost detectat de poliție după următoarea indicație a victimei: răufăcătorul ținea degetele mîinii drepte la nasturii vestei, aidoma celebrului gest napoleonian. Imediat poliția a știut că e vorba de cel numit în lumea interlopă «Napoleon» — și l-a înhățat. A rămas deci de pe urma lui Buonaparte un gest uman, inofensiv, neuitat după 200 de ani. Cunoșc mulți tirani geniali sau singeroși, colerici și teribili, care ar vrea acum, în ceruri, să dea toate imperiile lor pentru ca lumea să le țină minte un singur gest omenesc, fie el necesar doar în detectarea hoților contemporani. Dar...

Radu COSAȘU

un microbuz în noapte

Noapte. În cabina operatoarei de la serviciul 06, telefonul țîrîie nervos.

La capătul celălalt al firului, apelul disperat al cuiva anunță: «În str. X..., un om e între viață și moarte. Vă rog, urgent, trimiteți o ambulanță. Vă rog mult, în str. X... un om...»

Șoferul autosanitarei accelerează motorul și spintecînd noaptea, luptînd cu minutele și kilometrii, zboară să salveze viața omului în primejdie.

Vitezometrul înregistrează: 40 km, 60, 80... O singură clipă de neatenție, un deran-

jament cît de mic la motor sau la sistemul de frînare pot face oricînd ca intenția izvorîtă din obligația pur umană care o avem față de semenul nostru să sîrșească dramatic.

Dar nu! Mașina și omul au conlucrat perfect. Peste un timp, în salonul spitalului, privesc fața bolnavului. E luminată de o rază — cea a vieții. Iar mai tîrziu, în curte, privesc o altă față — cea a Salvării. Și descopăr pe ea o emblemă: T.V.

O dată cu ivirea zorilor, curiozitatea mă îndreaptă spre «locul de naștere» al celei care numai cu cîteva ore înainte «îngheța» kilometri.

*

În 1951, pe un maidan se așeza întîia cărămidă la construcția celei care peste cîteva ani avea să devină unul dintre importantele centre ale industriei noastre constructoare de mașini — uzina AUTOBUZUL.

Doi ani mai tîrziu, pe poarta uzinei ieșeau primele agregate destinate agriculturii — batoze, dispozitive de treierat etc.

Pînă la data cînd uzina avea să producă mașinile prin care s-a făcut cunoscută azi mai era foarte puțin.

Și iată:

1957 — an de debut al autobuzului românesc T.V. 1, dotat cu motor de 95 CP, echipat cu 27 locuri, avînd o capacitate de 72 pasageri.

Un an mai tîrziu intră în producție primul troleibuz românesc — T.V. 2 E, în greutate de 7,5 tone, putînd transporta 80 de pasageri, echipat cu un motor de 77 KW. Tot acum apar și primele 4 tipuri de utilitare: furgonete, camionete, autosanitare și microbuze, dotate cu motor de 50 CP, avînd o greutate proprie de 1,6—2 tone și o sarcină utilă de 1 000 kg.

Anul 1961 se remarcă aici prin fabricația în serie a autobuzului T.V. 2, destinat transportului rutier și urban, înzestrat cu motor SR 101, dezvoltînd o putere de 95 CP, cu un număr de 80 și respectiv 39 locuri.

Peste 3 ani este asimilat în procesul de fabricație autobuzul de mică capacitate T.V. 7 R pentru transportul urban. Noul model, prevăzut cu motor SR 211 și o capacitate de 28 locuri, este echipat cu suspensie independentă. Tot în această perioadă, utilitarelor li se înlocuiește vechiul motor cu noul tip M.207.

1967 este anul noutăților tehnologice în construcția lui T.V. 7 R și a utilitarelor al căror sistem de frînare este complet îmbunătățit.

Datorită multiplelor renovări care i se aduc, autobuzul T.V. 2 devine în anul 1968 T.V. 20, fiind înzestrat cu motor tip SR 211 — 140 CP, număr de locuri = 85 și respectiv 42 — rutier, viteză maximă = 80 km pe oră. În același an crește ponderea la export, în special a utilitarelor.

1969 — pentru prima oară se exportă autobuzul T.V. 71 R (fost T.V. 7 R), prezentînd o gamă bogată de îmbunătățiri în construcția fonică și termică.

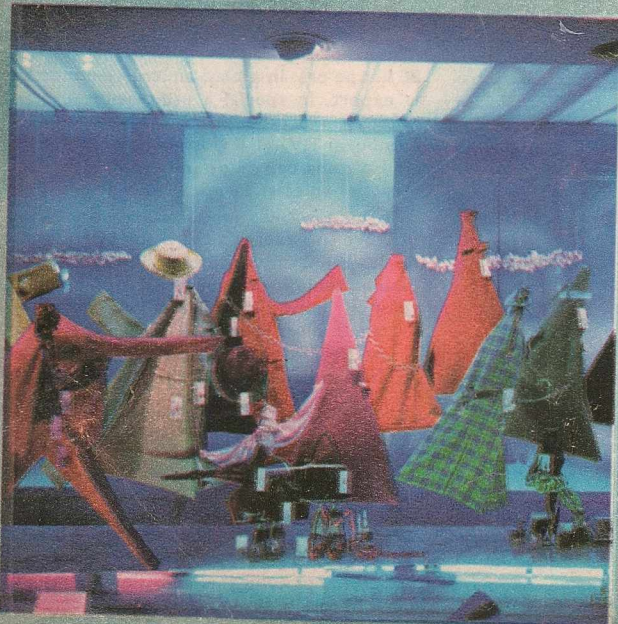
În perspectivă: modernizarea actualelor utilitare în vederea titrării lor la o sarcină de 1,5 tone, îmbunătățirea continuă a procesului tehnologic, aplicarea tuturor soluțiilor și inovațiilor menite să contribuie la bunul mers al producției, toate avînd drept scop mărirea capacității de producție și îndeplinirea parametrilor industriali.

*

Cînd am plecat, în curtea uzinei se făcea proba unui nou autobuz ce urma să plece în cursă.

Și am deslușit în fiecare bătaie a motorului, în bătaia aceea metalică, sacadată, un simbol — acela al pasiunii și al conștiinței, simbolul fiecărui nou cuvînt care adăugă la celelalte formează povestea unei uzine.

**NU EU VĂ ADUC
SUCCESUL
CI ELEGANȚA DVȘ.**

Pentru
această
primăvară:
**taioare,
rochii
și
bluze.**
**Moderne,
elegante,
practice.**
Asortați-vă:
**baticuri,
poșete,
sandale,
ciorapi,
lenjerie
fină.**

MAREA SĂRBĂTOARE A MUNCII

Intrață în tradițiile omenirii ca zi a muncii, 1 Mai reprezintă pe întreg cuprinsul planetei un puternic simbol al activității pașnice pentru o viață demnă și liberă, al luptei îndârjite pentru independență națională și eliberare socială, pentru democrație, socialism și pace.

În țara noastră Ziua solidarității și frăției internaționale a oamenilor muncii de pretutindeni a prilejuit și în acest an o vibrantă afirmare a unității poporului nostru în jurul partidului, a conducerii sale, a încrederii neștrămutate în politica sa înțeleaptă, a dragostei nețărmurate față de patria noastră, Republica Socialistă România. Desfășurată sub semnul anului jubiliar XXV, al aniversării unui sfert de veac de la eliberarea României de sub jugul fascist, sărbătoarea primăverii a oferit și o emoționantă retrospectivă a grandioaselor înfăptuiri înscrise pe harta patriei socialiste în răstimpul acestui păttrar de secol. Patria noastră se numără astăzi printre statele cu cea mai înaintată orânduire politică și socială din lume. Talentul, hărnicia și spiritul de abnegație al milioanele de constructori ai socialismului au transformat România într-o țară cu economie dinamică, în plină dezvoltare, iar ritmul și amplitudinea metodelor de perfecționare a societății noastre prefigurează cu rigurozitate matematică dimensiunile viitorului, ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual, țelul principal al întregii politici a Partidului Comunist Român.

Roadele muncii libere, bunurile materiale și spirituale dobândite în anii cincinalului și în lunile premergătoare zilei de 1 Mai reprezintă o pildă însuflețitoare, o elocventă dovadă despre ceea ce se cheamă forța și hărnicia poporului român: în primul trimestru al acestui an planul producției globale a fost îndeplinit în proporție de 101,3 la sută, iar rezultatele obținute în primii trei ani ai cincinalului și prevederile pe 1969 sînt superioare planului, oferind certitudinea că cincinalul va fi nu numai îndeplinit ci și depășit.

O imagine pleneră a muncii libere, a marilor înfăptuiri, născute din gîndul și fapta milioanele de oameni ai muncii conduși de înțeleptul lor partid. Un argument hotărîtor că tot ce se realizează în România este destinat fericirii omului, cerințelor sale materiale și spirituale în continuă creștere.

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

«Balet pe muntele de sare»,

Fotografie de C. SĂVULESCU
(Expusă la Saloanele de la Bordeaux, Londra, Oklahoma, Valparaiso, Singapore etc.)

Prezentarea artistică:

Vasile Olac

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33
Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Școlii»

cumpănă de ape

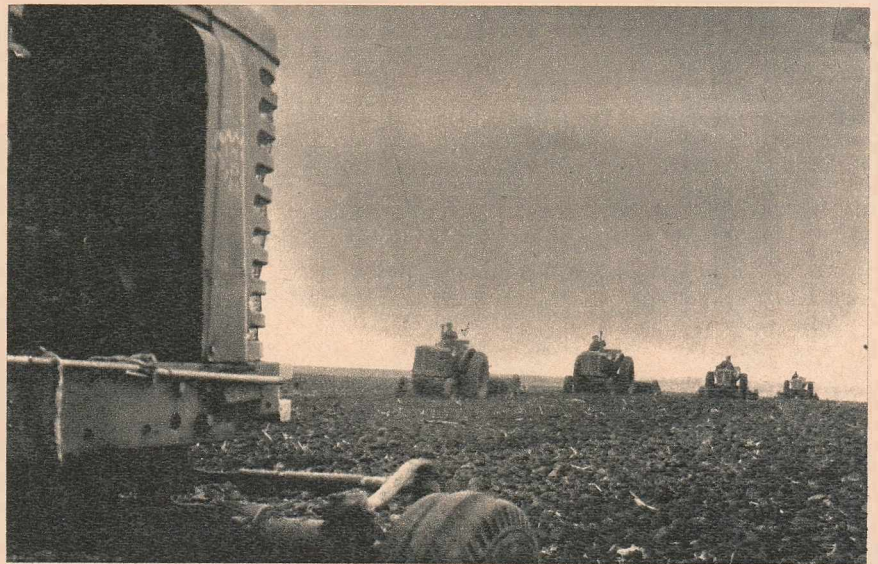
Valea Carasu, «Marele Canion» dobrogean, va deveni fluviu. Reținând în final, prin Canalul Magistral Carasu-Luncă, aproape 20-30 la sută din debitul Dunării, Valea Carasu, cândva pîrjolită de dogoarea verilor dobrogene și pustiită de vînturi uscate, zonă inospitalieră, aridă, s-a transformat deja într-un fluviu cu ape limpezi adăstînd răbdător în matca lui «artificială» voința oamenilor care i-au dat naștere. Și această voință este legată de înfăptuirea unui vast program de irigații capabil să îndepărteze consecințele dăunătoare ale secetei resimțite adeseori în regiunile de cîmpie și coline.

Ținutul de lingă mare este străbătut de pe-acum de o rețea de canale racordate la Magistrala Medgidia-Nord (Carasu-Luncă), înzestrată cu nouă stații de pompare, repompare și punere sub presiune. Stația de bază posedă două conducte — pasaje acvatice — de cîte 1,90 metri în diametru și un debit de 18 mc pe secundă. C.A.P.-urile din Cas-

telu, Cuza Vodă, Nicolae Bălcescu, Mihail Kogălniceanu, Sibioara, Lumina, Năvodari își extrag prin conducte flexibile apele necesare udărilor prin brazde la legume, trifoliene etc.

Pe data de 3 mai 1969 a avut loc la Castelu o demonstrație practică în vederea familiarizării specialiștilor din unitățile de producție beneficiare cu procesul de folosire și asamblare a conductelor flexibile: montare, reglare debit, deschiderea brazdelor și irigarea ca atare. Pînă acum cooperativele agricole și I.A.S.-urile din sistem au irigat prin brazde 3 219 ha. Alături de sistemul de irigații Medgidia-Nord se conturează viitoarele sisteme de la Mircea Vodă, Poarta Albă, Galeșu, Basarabi, existînd certe garanții materiale pentru intrarea lor în funcțiune într-un termen cît mai scurt. T.C.I.F.-ul și D.I.F.O.T.-ul se preocupă îndeaproape de aducerea la îndeplinire a obligațiilor ce le revin ca întreprinderi constructoare și de exploatare. Darea în folosință a noi sisteme de irigații dotate cu tipuri moderne de amenajări — conducte îngropate sub presiune, jgheaburi, canale, magistrale betonate, distribuția apei automatizată — va determina obținerea unei intensivități sporite în agricultură, adică înregistrarea de valori aproape duble la producția vegetală pe suprafața irigată.

N. TOMA

La Tămădăul Mare în județul Ilfov, ultimul asalt al unei mari bătălii: însămînțările.

Unele după altele, județele țării raportează în aceste zile încheierea însămînțărilor de primăvară.

Experiența acestei primăveri neobișnuite a demonstrat că și în condiții mai grele, prin organizare temeinică și îndrumare competentă, lucrările agricole pot fi făcute într-un timp scurt și de calitate corespunzătoare.

Fotografie de P. DUMITRESCU

cariatide arădane

De la Arad ne-a sosit Cariatide, «supliment al ziarului «Flacăra roșie», editat cu prilejul zilei de 1 Mai». E al doilea supliment ce-l primim. Față de cel inaugural, acesta din urmă marchează evidente îmbunătățiri de conținut și grafică. Entuziasmu-

lui inițial i se adaugă acum o mai lucidă tentativă de organizare și expresie. Doriința colectivului redacțional de a capta visul și frumosul se concretizează în planuri multiple și eficiente. În cele 16 pagini își dau întâlnire poezia și reportajul, schița și exegeza critică, informația și ancheta. De la festin nu lipsește nici pagina de «sport».

Dar să ne oprim pentru o rapidă consemnare la cîteva titluri din sumar.

Al. Andrișoiu întîmpină 1 Mai cu cîteva sărbătorești «Catrene». Ion Frunzetti scrutează cu competența-i recunoscută în «Reflecții la o expoziție» creația unui grup de artiști plastici arădeni. C. Ungureanu face cîteva pertinente observații despre unele «Absențe în peisajul criticii literare». Eugen Olcean subliniază «Profundul umanism al orînduirii noastre socialiste». Despre succesele «Folclorului transilvănean peste hotare» scrie Ioan Tomi. Cîteva invitații ai re-

dacției participă la ancheta «Putem trăi fără ideal?», George Ciudan scrie cu inimă și culoare despre «Pecica — la ora împlinirilor contemporane». Cătălin Ionuțșă iscălește cîteva «Gînduri» pe marginile festivalului cultural «Primăvara arădană». Profesorul emerit V. Popeangă vorbește despre «Funcția educativă a întreprinderilor industriale», Iulian Copacea despre logodna poeziei cu scena. G.I. Tohăneanu, experimentat cercetător al textelor literare, ne comunică cîteva prețioase considerații lingvistice.

Numeroși stihuitoari își încrustează visul în versuri cu penița muiată în cerneluri instelate.

Mai relevăm și grija pentru un convenit echilibru între semnăturile locale și cele dinafara hotarelor județului.

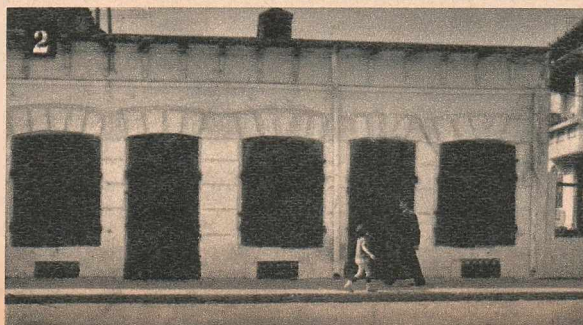
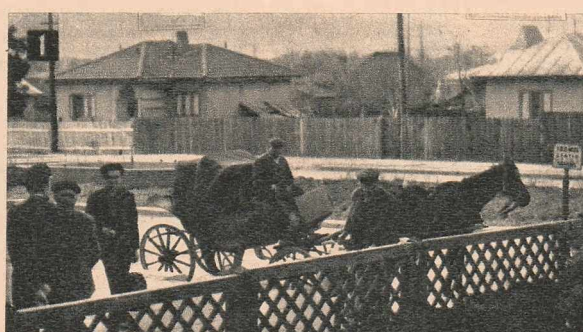
T.S.

pieton în mizil

O anecdotă cu multe grame de amărăciune amestecate în rîs spune că un oarecare șef de gară din Mizil s-a aruncat în fața

trenului (accelerat!) ca să-l oblige să oprească... Fiindcă altcum nu era chip ca cineva să bage în seamă existența acestei urbe «clădită de negustori, pentru negustori, după nevoile și viziunea lor asupra lumii», cum o prezenta reporterul Geo Bogza în 1940.

PROCURATI-VĂ OZON

Vorbim prin telefon cu prof. Gh. Gherghişan de la Casa pionierilor din Craiova, dornici să aflăm ce este dispozitivul pentru ionizarea aerului, realizat aici de către micii pionieri.

— Dispozitivul respectiv — ne spune

prof. Gherghişan — este opera pionierilor Temistocle Mircea, Zamfirescu Petre și Popa Mihai, inspirați de un articol din «Știință și tehnică». Mica instalație poate să producă într-o cameră de locuit între 2 000 și 5 000, ioni față de 50 de ioni existenți în mod obișnuit. Puritatea aerului — în oxigen — devine aproape triplă în comparație cu aceea a regiunilor de înălțime (montane).

EMAIL ROMÂNESC

Tov. Alex. Mădăraș, geolog, ne infor-

mează telefonic despre rezultatele obținute la Laboratorul central din Cluj al Ministerului Industriei Ușoare.

— Împreună cu inginerul M. Ciontea și fiziciana Terezia Haler, am reușit, după numeroase căutări, să demonstrăm că argilele autohtone (Bochia și Popești) pot fi utilizate în procesul de fabricare a emailurilor. În felul acesta nu mai importăm, ca pînă acum, materia primă.

PE DRUMUL DE FIER AL ȚĂRII

Atrași de noutăți, solicităm telefonic

Uzina mecanică de material rulant din Ploiești.

— Tov. ing. șef (Ivănuș Tr.), cînd vom admira ultima realizare a întreprinderii ploieștene?

— Chiar anul acesta introducem în producție curentă noua variantă a vagonului-cisternă destinat transportului de produse chimice. Construit prin sudură electrică, el are o capacitate superioară vagonului clasic și un sistem automat de cuplare cu șasiul.

N. IANCU

ionel perlea în mijlocul nostru

Șef de orchestră de renume mondială intrat în enciclopediile muzicii, Ionel Perlea a revenit, după un sfert de veac, în mijlocul nostru, pentru mai multe concerte la Filarmonica «George Enescu» și la Radioteleviziune.

Ni-l amintim...

De un calm imperturbabil, la Filarmonică și la Operă dirija de regulă pe de rost. Acum trei decenii avea în repertoriu peste șapte sute de lucrări! Azi numărul lor s-a dublat. Muzician pînă în ultima fibră, el a disprețuit totdeauna gestul retoric, grandilocvent, preocupat să redea numai vibrația interioară, esența muzicii. De o exigență care nu admitea «compromisuri» sonore sau escamotări, Ionel Perlea urmărea, cu multă stringență, în primul rînd execuția ireproșabilă a partiturii.

Succesele sale de peste hotare au fost, sînt și azi notorii.

Începînd din anul 1946 a dirijat la Scala marele repertoriu de operă, precum și concertele din stagiunea de vară.

Cunoscutele Festivaluri «Maggio musicale» de la Florența, precum și cel de la San Remo, Festivalul de la Aix etc. l-au solicitat cu precădere și a prezentat de asemenea spectacole pretutindeni în Italia ca și în cele mai de seamă centre muzicale europene.

Legat printr-o strînsă prietenie cu celebrul șef de orchestră Arturo Toscanini, care îl aprecia mult, Ionel Perlea a trecut în 1949 ca șef de orchestră la Metropolitan-Opera din New York. A condus, între altele, cu un deosebit succes, la Carnegie-Hall, spectacole de operă-concert, cînd sub bagheta sa s-au aflat interpreți ca soprana Elisabeth Schwarzkopf, baritonul Fischer Dieskau ș.a. Turneele sale l-au purtat apoi printr-o seamă de orașe de la Buenos Aires pînă la Cleveland și Detroit.

Fidel admirator al muzicii noastre, a popularizat în primul rînd Rapsodiile și Simfonia I de George Enescu (cărui i-a și dedicat, de altfel, Concertul său pentru vioară și orchestră). Discografia lui Ionel Perlea este enormă, ea cuprinzînd, pe lîngă lucrările enesciene amintite, muzică de Mozart, Berlioz, Verdi, Donizetti, Puccini etc.

L-am urmărit săptămîna aceasta la prima repetiție cu Filarmonica. Deși accidental pe care l-a avut cu ani în urmă îl pune în situația de a se folosi doar de mîna stîngă, Ionel Perlea o dată la pupitru se transfigurează. Este un rar exemplu de competență și energie, de dinamism și gingășie. Cu o autoritate neasemuită își impune voința uneori doar cu o simplă privire. El se animă, se înflăcărează, trăind cu o rară pasiune marea muzică. Convingerea cu care dirijează, acea dăruire neprecupețită și elanul pe care îl imprimă muzicienilor din orchestră se comunică repede și de cealaltă parte a scenei, publicului care îl urmărește. Ionel Perlea are arta de a scoate cele mai subtile nuanțe și, cum bine a spus anul trecut un critic de la «New York Times», reușește să realizeze cu un singur deget ceea ce alți dirijori nu pot face cu zece...

Pentru muzicieni ca și pentru publicul iubitor de muzică prezența acestui valoros interpret în mijlocul nostru constituie o adevărată sărbătoare.

J.V. PANDELESCU

9 MAI

La 9 Mai poporul român sărbătorește două însemnate evenimente ale istoriei naționale: Ziua independenței de stat a României, proclamată cu 92 de ani în urmă, și victoria asupra Germaniei hitleriste.

Dubla aniversare prilejuiește astăzi o largă și emoționantă retrospectivă istorică.

Prin victoria împotriva Porții, țara noastră reintra — în bună măsură — așa cum visase Nicolae Bălcescu — «în plenitudinea drepturilor sale naturale».

Cucerirea independenței de stat a României rămîne una dintre cele mai glorioase pagini ale istoriei naționale, dar în condițiile de atunci neatîrnarea a purtat amprenta orînduirii burghezo-moșierești. Cei care au purtat greul războiului, masele populare din mijlocul cărora s-au format vajnicele regimente de dorobanți și roșiori, nu s-au putut bucura pe deplin de roadele victoriei.

Misiunea de a înălța tot mai sus steagul independenței naționale, lupta deschisă pentru libertate, pace și progres social a revenit forței celei mai înaintate a societății românești, clasei muncitoare în frunte cu Partidul Comunist Român. Prin puternicele acțiuni desfășurate sub conducerea sa, masele de muncitori și țărani s-au situat în fruntea apărării intereselor poporului, Partidul Comunist devenind singurul reprezentant ferm și permanent în lupta de eliberare națională și socială în perioada dintre cele două războaie mondiale și principalul organizator al insurecției armate din august 1944, piatra de hotar pentru întreaga istorie a României.

...După aproape 7 decenii de la proclamarea independenței de stat, tot la 9 Mai, România a trăit, alături de alte națiuni, împlinirea unui mare deziderat: zdrobirea definitivă a Reichului fascist,

sfirșitul celui mai sîngeros război din istoria lumii, conflagrație mondială care a cuprins în vîltoarea sa aproape 80 la sută din întreaga populație de atunci a lumii.

Luptînd alături de glorioasa armată sovietică, 540 000 de ostași români au desfășurat operații militare pe pămîntul României, Ungariei și Cehoslovaciei, de-a lungul a peste o mie de kilometri. Poporul român va purta o veșnică recunoștință tuturor revoluționarilor și patrioților care au luptat pentru independență și libertatea țării, păstrînd în același timp o înaltă prețuire și stimă Uniunii Sovietice, forța fundamentală a coaliției antifasciste, care a purtat greul războiului, și a adus contribuția hotărîtoare la înfrîngerea Germaniei hitleriste.

În acest an ziua de 9 Mai, Ziua independenței de stat, Ziua eroilor și Ziua Victoriei, se sărbătorește în țara noastră în preajma unui eveniment crucial din istoria patriei: aniversarea celor 25 de ani de la eliberarea României de sub jugul fascist. Strîns unit în jurul iubitului său partid și a conducerii sale, poporul nostru își consacră astăzi mai mult ca oricînd întregul său talent, energie creatoare și spirit de abnegație pentru înfăptuirea politicii marxist-leniniste a partidului, pentru împlinirea mărețului program trasat la Congresul al IX-lea și la Conferința Națională a P.C.R.

Poporul român face aceasta cu ferma convingere, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, că «Cel mai bun omagiu, cea mai mare recunoștință pe care o putem aduce aceluia care s-au jertfit este de a munci și de a face totul ca națiunea română să se înalțe continuu, tot mai sus, liberă și independentă în rîndul națiunilor socialiste, al națiunilor întregii lumi».

Mizilul nu e nici astăzi un oraș frumos, deși multe s-au schimbat, se schimbă și se vor mai schimba. Dar de multă stăruință e încă nevoie din partea edililor — și a fiecărui mizilean, la urma urmei — pentru ca orașul să scape în întregime de vechile tristeți. Zic în întregime, pentru că Mizilul s-a deprins acum să zîmbească. Barem anul acesta, de cînd cu «Relaxa» — prima fabrică republicană din Mizil — zîmbetul a prins a se deschide, ca un boboc ce nu așteaptă decît o rază mai mult ca să se dezvăluie...

1) La gara din Mizil (unde nici acum nu oprește acceleratul, dar într-o zi, cine știe?!) este întîmpinat de un taxi sau o birjă. Dacă taxiul lipsește (că nu sînt decît două și al

doilea stă în centru) n-ai decît să comanzi: «La bul'var, birjar!»

2) Fără nici o documentare prealabilă, trecînd așa, pur și simplu, pe strada principală, îți dai seama cîtă negustorie a înțesat orașul. Vechile prăvălii și depozite și magazii au (cum se vede în fotografie) plasturi negri pe ochii vitrinelor. De ce nu s-or fi grăbind oare gospodarii orașului să le învie cumva? Că-s multe și dau străzii un aer atît de depriment!

3) Tencuiala nouă și varul izbutesc destul de bine să învieze obrazul cite unei clădiri. Păcat că nu-i o regulă generală pe strada principală...

4) Tudor Gheorghe și Chițu Ferenc au la ora patru după-amiază lecții de vioară. Și nu numai ei, ci și alți 14 elevi din clasa I și a II-a. Ce reconfortant și optimist instanțaneu pe ulița mare din Mizil!

5) ...îndcă, să fim drepți, e mai mult uliță decît stradă. Mai ales dacă o judeci după cișmea. Dar las'că anul acesta — ne asigură președintele Consiliului popular orașenesc — Mizilul va avea peste tot apă potabilă și or să înceapă și lucrările de canalizare. Neîndoielnic, avea dreptate președintele: «Altă viață!...»

6) Din strada principală (haide să-i zicem cotuși stradă) la dreapta, se va deschide un bulevard. Deocamdată terenul abia s-a eli-

5

6

berat de pietroaie și moloz. Așteaptă netezirea energetică a compresoarelor: Mizilul nu se sperie de zgomot. Dimpotrivă. Și cum mai așteaptă mizilenii să se deschidă și șantierul unor noi fabrici! Claxonat și fugă ne bună de camioane! Uruit de betoniere? Tîgnale de macara? S-au obișnuit de cînd se construia «Relaxa». Dar nu s-au săturat de aceste binecuvîntate stridențe sonore. E și de înțeles!

**Text de Viorica CIORBAGIU
Fotografii de Elena GHERA**

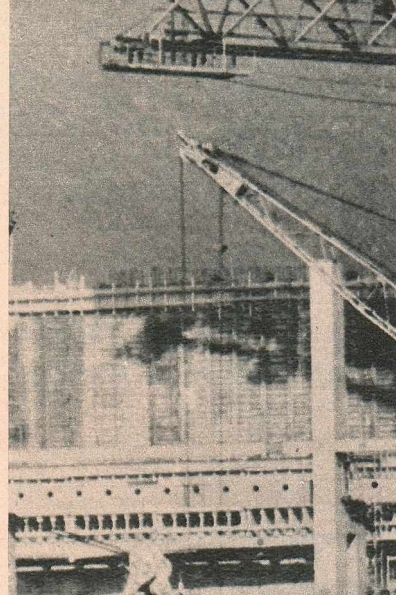
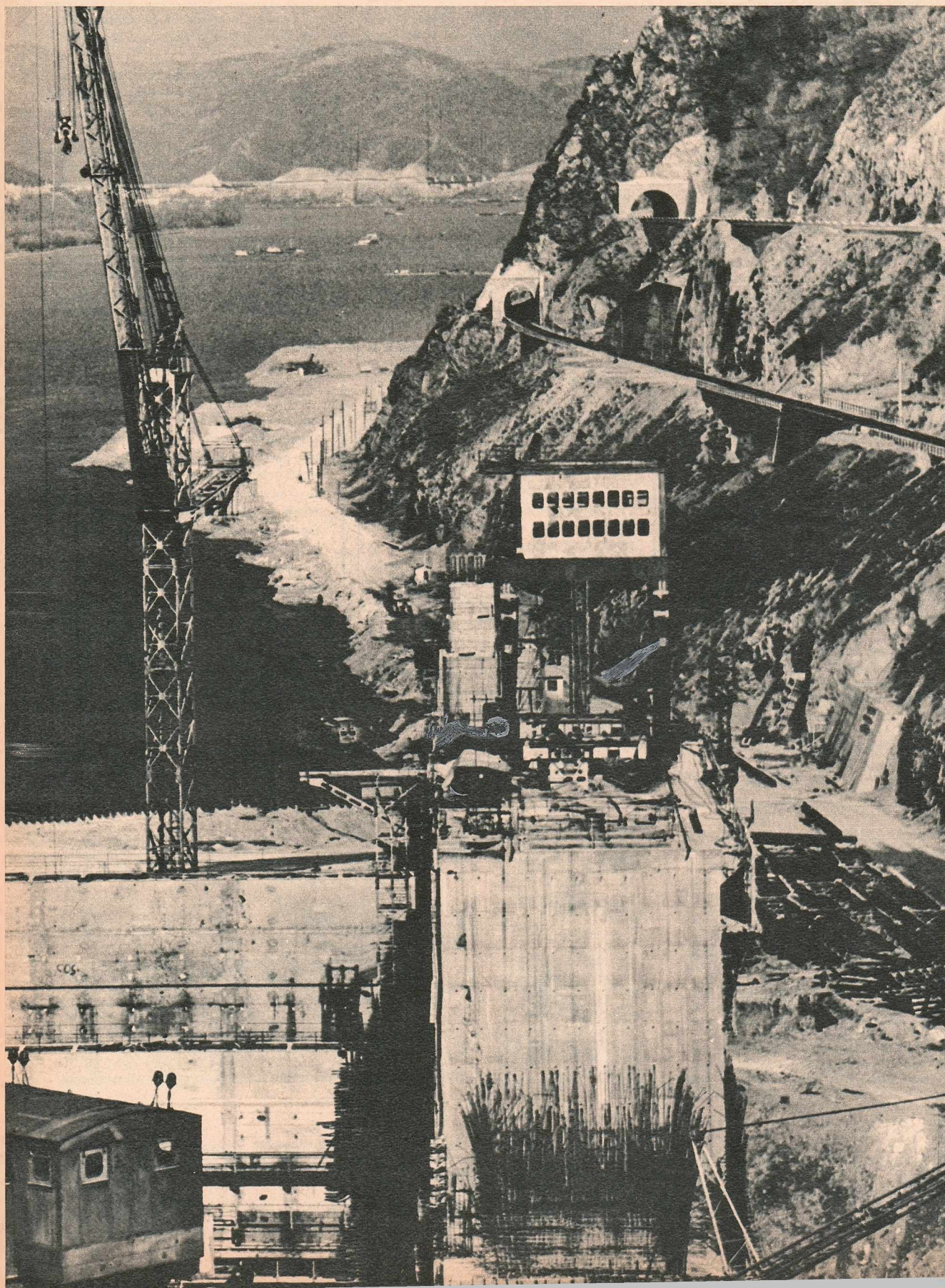
APE, PIETRE, OAMENII

REPORTAJ DE PE SANTIÉRUL
HIDROENERGETIC
SI DE NAVIGAȚIE
PORTILE DE FIER

de Petre ANGHEL

Fotografii de Eugen IAROVICI

Între înălțimi și adâncuri
amprenta unei tehnici
fără precedent.

Aici am văzut eroi. Am văzut Dunărea mică, strivită parcă între ziduri de piatră. Aceeași Dunărea care de-a lungul mileniilor tăiașe în două șirurile de dealuri și munți. Am văzut oameni care spuseseră în limbajul miraculos al tehnicii «pină aici». Și asemeni mării lovite de toiagul patriarhului, fluviul s-a despărțit lăsându-și albi liberă, fiindcă se cerea ridicat un edificiu care să nască lumina. Și m-am văzut pîmine, cel care era convins că se cunoaște și că se închină doar poeziei, strivit între macaralele cu brațe ce depășesc zeci de metri, înclinîndu-mă în fața acestui homefaber, fără rezerve. Era poate doar o ușoară schimbare, aici visul săpîndu-se în piatră nu pe papirus, hîrtia avînd doar menirea: începuturilor, a calculelor limpezi și lucide. Și am ascultat tăcerea, surprinzătoare tăcerea a muncii celor 10 000 de oameni care nu au nevoie să-și strige efortul, acesta fiind vizibil materializat în mii și zeci de mii de metri cubi de beton, kilometri de sudură și trenuri de stînci mutate.

Am înțeles că sensul cuvintelor știute, oricît ar fi corespuns dicționarilor, era incomplet, sec și rece. Uriaș înseamnă poduri rulante, capabile să vehiculeze cite 400 tone fiecare. Gigantism înseamnă cei șase piloni portamonte, de peste 42 de metri înălțime, cu o bază de 54 mp și care închid în ei peste 1 500 mc beton fiecare. Si dacă Colosul din Rodos, prin care treceau odinioară vasele, a creat adjectivul colosal, ce nume vor găsi acestor stîlpi care vor dirija vasele înainte de ecluză? Și ce cuvinte vom găsi pentru a proslăvi eforturile celor ce au turnat patru dintre acești piloni, așa cum necesitau etapele procesului de producție, mai înainte de a se fi retras apele?

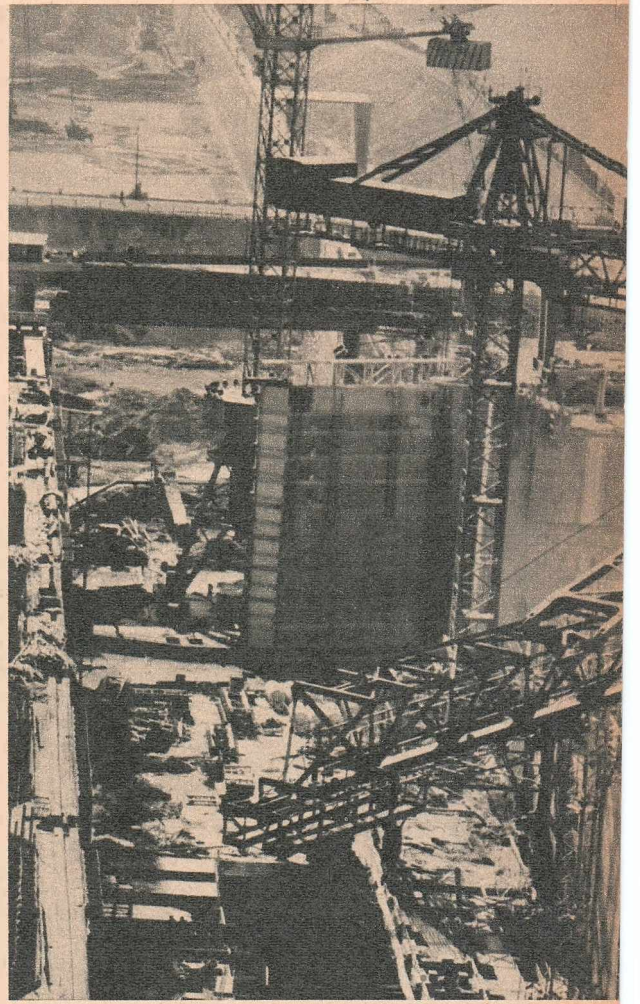
Uriaș înseamnă cele două coloane — adevărați stîlpi de susținere ai unui templu laic — ce unesc plasa metalică cu ajutorul căreia funicularele transportă balast din insula Golu la șantierul III-betoane, traversînd astfel Dunărea. Enorm, trebuie să însemne cele 5 milioane kWh, potențialul acestui edificiu industrial, echivalentul întregii producții de energie electrică a țării din

◀ Figuri geometrice
la avanpremiera perfecțiunii.

Oțel și beton —
elemente primordiale
ale unei lumi moderne. ▶

anul 1957. Dar înainte de toate gigantism trebuie să însemne Porțile de Fier și Omul acestui deceniu care lasă mărturie secolelor ceea ce înseamnă efort, înțelepciune, socialism.

Pentru că ceea ce n-au putut face apele învolburate ale unui fluviu de primă mărime în lume, ajutat de ploaie și furtună, în stîncă îndușmănită, pe care înțelepciunea plastică a acestui neam a numit-o Porțile de Fier tocmai pentru a-i sugera tăria, au făcut-o compresorul, dinamita și excavatorul, vehiculele dibaci din umbră de cel numit, simplu, muncitor. Dar nu numai albia Dunării a fost lărgită pentru a putea oferi trecere sigură și calmă vaselor fluviale. Apele vor trece pe unde vrea el, uriașul.

Se va întreba cineva dacă nu cumva rîndurile de față sînt numai rodul entuziasmului sau al impresiilor. Eram tentați să credem la fel cînd ni s-a spus că ne vom pierde în nesfirșitul șantierului. Ne luasem angajamentul intim de a face constatări precise, cu ochiul gazetarului obiectiv. Dar ochii au obosit de îndată ce au trebuit să alerge printre blocurile de beton care despărțeau muntele de apă și picioarele au cedat imediat ce s-au văzut neputincioase să străbată toate drumurile acestui șantier ce-și spune modest întreprinderea de construcții Porțile de Fier. Atunci am lăsat gîndurile să alerge în voie. Și cînd am surprins rezistența ștearsă, ni s-a părut firesc să notăm: am văzut Dunărea strînsă între ziduri de piatră. Aici se scrie o epopee, pe cît de reală pe atît de măreață... Cînd am vrut să cunosc un om, unul din acești fărari, am întins mîna inginerului Dan Predoiu, deja recomandat nouă ca unul dintre cei mai destoinici. Și după ce ne-a mărturisit cu grația modestiei: «S-a terminat zidul de presiune la cota finală 72,5, s-a betonat zona prizei și a pilei de presiune la turbina 1 și 2, la blocul de montaj, s-au terminat pilele la cota 72,5», l-am întrebat:

— Cum ați simțit toate acestea?

— Am avut emoții — și ochii vii ai inginerului au zîmbit. Am avut emoții și totdeauna am. Chiar dacă respect întru totul indicațiile proiectului, chiar dacă sînt convins
(Continuare în pag. 8)

▲ Un vers:
«Și unghiile lor au ajuns din urmă gîndurile».

APE, PIETRE, OAMENI

de măiestria și conștiințiozitatea oamenilor mei.

— Cîțiva dintre ei?

— Brigada maistrului Ion Popa, Ion Condurache, echipa de fierari-betoniști a lui Sandu Anton: Tremurici Petre, Ciocănel Petre, Pîrvu Constantin, sudorii despre care pot spune că țin în mîină chezașia lucrărilor: Ștefan Costache, Mihai Mohorcea....

— Nu sînt prea multe exemple?

— Nu puteți renunța la nici unul. Și așa nedreptățesc destui. De altfel, continuă interlocutorul nostru, nu pot să nu amintesc de aportul dulgherilor, de munca lor depinzînd cofrajele și implicit forma definitivă a betonului.

Cînd am cerut un fapt, deasupra acestui eroism cotidian — pe care-l pot numi astăzi fără sentimentul exagerării — ni s-a relevat cum, trebuind să se facă verificarea altor

Într-o imbinare desăvîrșită tehnica se proiectează peste decorul natural.

lucrări, topometrii chemați la fața locului au constatat execuția ireproșabilă a cofraajelor, deasupra oricăror erori minime admise.

Cînd am aflat că în unele lucrări, în funcție de cîțiva centimetri, se obține un randament egal cu al unei turbine de la alte hidrocentrale, emoțiile de care ne vorbea inginerul Predoiu ne-au apărut nu ca atribut al tineretii ci ca expresie a unei înalte conștiințiozități.

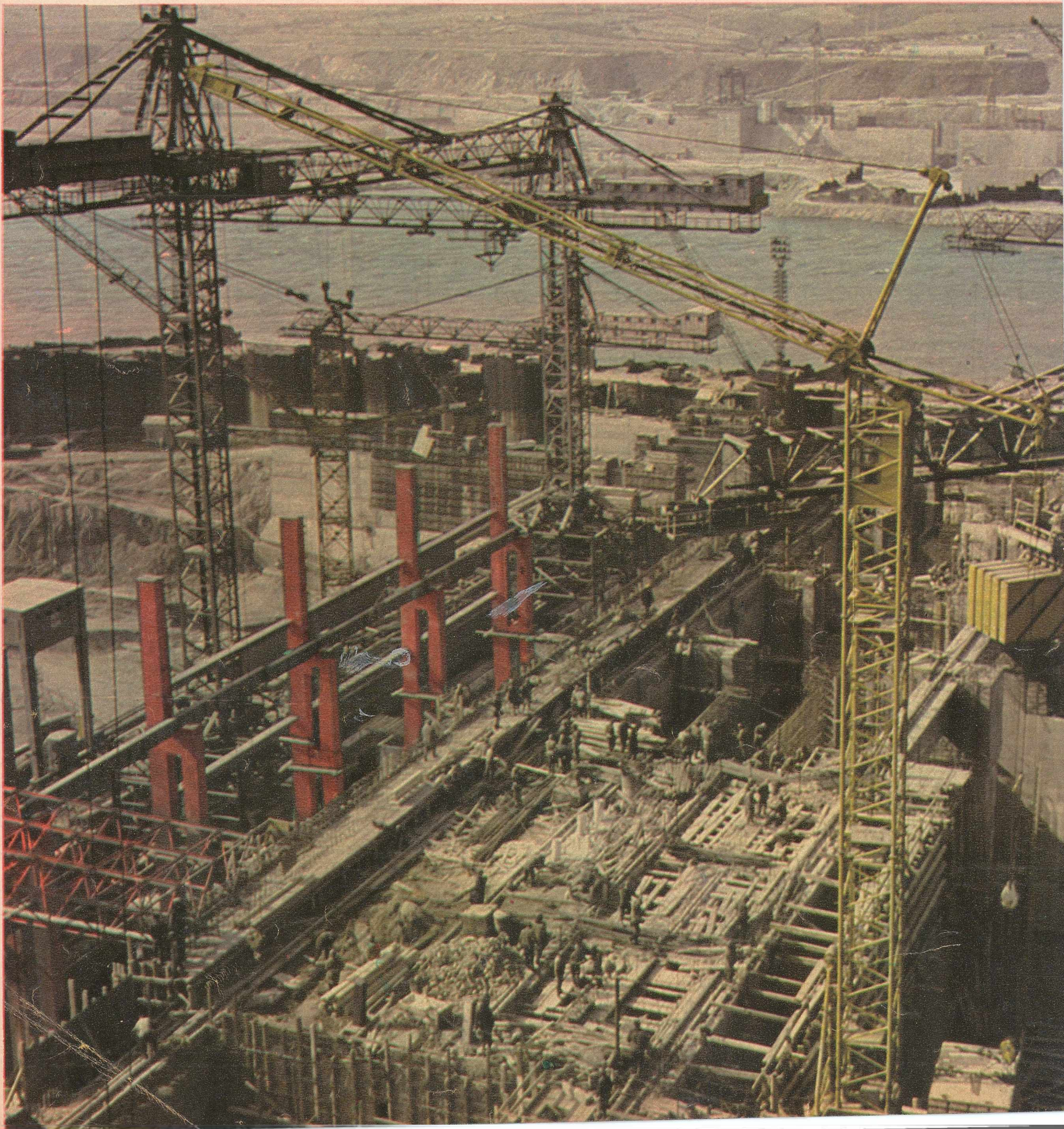
Am văzut eroi. Am văzut Dunărea brăzdată de ziduri de beton, încovoiată parcă sub povara armăturilor. Am văzut fluviul încheștat între munții ridicăți de om. Am strîns mîna unui muncitor și-am înțeles ce-nseamnă forță. Am luat în mîină pietrișul care, metamorfozat la temperaturile tehnicii, însemna putere. Am luat în pumni apă din fluviul care fiind îngustat își iuțise pulsul și-am simțit trecînd prin degete lumina. Și atunci am înțeles cît de măreață și de utilă este simbioza forțelor umane care ivesc electricitate din logoditul pietrei cu apa.

Am stat cîteva zile printre acești creatori

autentici, oameni care-și spuneau simplice «loane, vezi să iasă bine», și m-am dus cu gîndul la cîntările lui Homer sau mai apropiatului Whitman.

Și în aceste zile mi-am simțit buzele crăpate și vîntul pătrunzîndu-mi sub haine și trăiam clipe despre care știam că n-am să le găsesc cîndva asemănare, că nicicîr n-am să mai calc pe fundul unui fluviu sec ca-n palmă, oprit la cîțiva pași și lăsînd astfel loc și tihnă echipei maistrului Dumitru Bunicelea să armeze pila ce va face legătura dintre centrală și baraj, după ce termină lucrările la porțiunea ce necesită închiderea provizorie a Dunării. De finețea lucrărilor ne-am convins de îndată ce am asistat la lucrul muncitorilor Ion Cătîrță și Victor Bocșan, care montau garniturile de închidere ermetică la unul din panourile turbinei.

Am ocolit apoi șantierul pentru a ajunge în mijlocul Dunării, unde trebuia să-l întîlnim pe un alt erou al acestei fortărețe — inginerul Laurențiu Țurcan, șeful punctului de lucru pod fix pentru închiderea ape

... nu l-a împiedicat pe acest inginer ai 27 de ani să asigure executarea între cele mai dificile lucrări. I-am văzut o umbră de melancolie în ochi — ca și cum și-a dat seama că a ajuns la o etapă a muncii și urma de acum înainte să fie — chiar dacă cei 22 de piloni de susținătoare mai înaintea de termen. Ei au necesitat foraje de 7-8 metri sub albia Dunării, întro- se apoi cămăși de oțel. N-au lipsit inteligențe momentane: pompele trebuiau să ridice apa în aceste țevi diametru de 1 200 mm au fost lăsate deschise și făcându-se orificii s-a lăsat calea pe care a ajutat astfel la betonare. Nu putem lăsa neconsemnat efortul lui de pe macarale: Gall Francisc, Ștefan Olaru și Fiulov Francisc. Nu vom uita să amintim sprijinul personalului de pe vasele marinărești. Aș putea să scriu aici, în mijlocul Dunării, eroi.

◀ **Arclul de triumf al forței industriale.**

Și cum altfel l-aș putea numi pe scafandrul Ion Corboveanu, prezent oricând a fost nevoie, indiferent de risc, și care a coborât sub apă de cel puțin 3 000 de ori. Și cum i-aș putea numi pe toți ceilalți, rămași anonimi pentru noi, nu fiindcă eforturile lor au fost mai puțin fructuoase, ci fiindcă o modestie demnă sau o simplă întimplare nu i-a scos în drumul nostru. Își întind însă mâna, degetele lor se întrevăd în fiecare fir de nisip care a folosit construcției barajului, în oricare strop de apă împins spre drumul hărăzit Dunării de proiectanți.

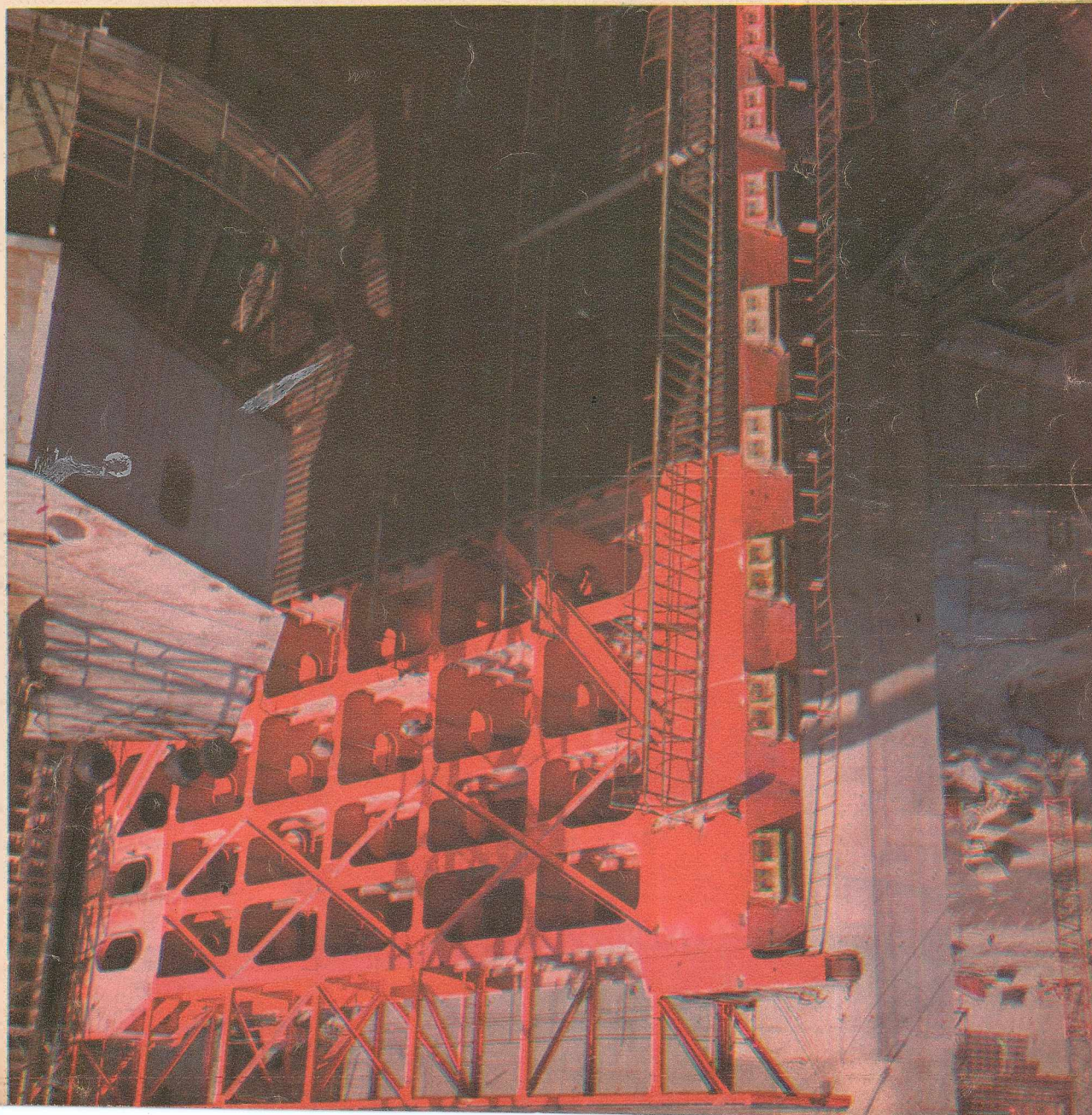
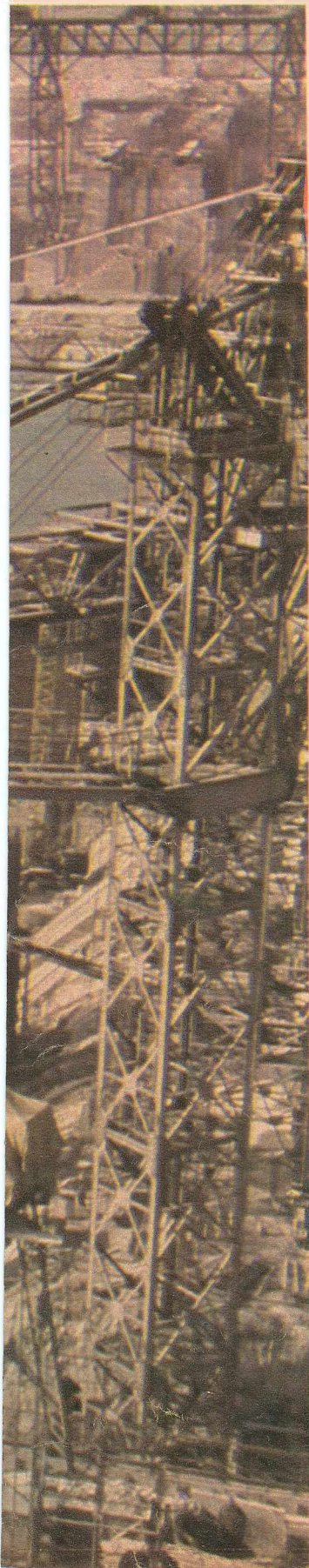
Oameni și fapte consemnate nevăzute, miini și inteligențe împreunate nevăzute și pe nesimțite în ceea ce se va chema miine Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier. Amintiți sau nu, ei există prin ei și prin acest impunător monument. Faptele lor sînt dăltuite aici.

De aceea poate încă de la începutul vizitei noastre tovarășul Stelian Jîfcovici, secretarul de partid pe sistem, ne-a spus: «vorbiți cu oricare, vor avea ce să vă spună».

Nu e o alegere deosebită nici în precizarea celorva dintre angajamentele unuia dintre șantieri, dar grăitoare pentru ceea ce înseamnă elan. Notăm: șantierul energo-montaj se angajează să dea 17 milioane producție peste plan, 50 tone oțel economii, montarea peste plan a 100 tone echipament. Și altele, și altele, aici sau la alte șantieri ale grupului.

Fapte, oameni, eroism, legendă. Și dacă Demiurgul creînd omul a unit pămîntul cu apa trecînd peste ea suflare, născîndu-se astfel mitul genezei, se cade să închinăm la rîndul nostru un imn de slavă împreunării betonului cu apa care va dărui țării electricitate, omului care le-a unit prin geniul capacității sale creatoare. Ar fi începutul. Restul e grija generațiilor ce vin.

▼ **Trepte spre ceea ce va însemna miine: lumină, căldură, progres.**

ultimul voiaj al spionului

Seară de toamnă. Senin, răcoare. Trei internațional se apropie cu viteză de stația C. La clasa întâi, un bărbat de 40-45 ani, bronzat, radiind de sănătate, începe să se pregătească de coborâre. Toate, de la presia, ținuta, mina, costumul bej impecabil croit, par desprinse din afișul unei agenții de turism, cu manechine ostentativ optimiste. Preztabilul domn aruncă o privire spre geamantane, recapitularea mentală «micile atenții» și pipăie reflexiv existența unei agende în buzunarul drept al hainei. Apoi, când trenul oprește pe peron, scoate capul pe fereastra vagonului, căutând din priviri un hamal.

Nimic suspect în solitudinea cu care cel mai apropiat lucrător de peron ghicește dorința, oferindu-și serviciile. «Diformare profesională, a mirosit client serios», își zice domnul Poldy, acesta fiind numele personajului urmărit de război și care, în acest moment, se urcă în taxicab prompt apărut la ieșirea din gară.

Șoferul așază cu grijă geamantanele portbagaj și demarează, zîmbind profesional pasagerului. Așteaptă să i se comunice traseul.

- Strada Trîmbiței.
- Extraordinar!
- Ce găsești extraordinar?
- Nimic, scuzați. Este strada pe care locuiesc eu. La ce număr să vă laud?
- 18 bis.
- Exact lângă mine. Cum de nu vă cunoașteam pînă acum!... Nici nu păr

le prin partea locului.

— Aa, nici nu sînt.

Poldy șovăie o clipă, apoi își zice că un mînanț în plus nu poate decît să întărească nota de firesc a voiajului său:

— Sînt turist, merg în vizită la un fost oleg al meu, inginerul Ambrozie. Ion Ambrozie.

— Îl cunosc, cum să nu!

APARTAMENTUL

Inginerul Ambrozie privește cum fumul e țigară migrează, cu alunecări de strairi, prin fereastra de curînd deschisă. În firșit, calculele confirmă posibilitatea unui nou procedeu de extragere a minereilor speciale. Îi vine să cînte, chiar freonează.

Țîrîitul soneriei întrerupe clipele de satisfacție, făcînd loc surprinderii. Nu așaptă pe nimeni. Privește fugitiv masa e lucru, apoi deschide.

— Formidabil! Tu, Poldy? Ce surpriză! Cei doi se îmbrățișează și prietenul e ofițer în casă.

— Mă bucur că ai venit.

— Ce plăcut e la tine! Aa, sărut mîinile, oamnă!

— Soția mea... Poldy...

— Încîntată.

— Vai, și ce atmosferă de lucru! Nu tiam că ești și inventator.

— Ei, nu, nu, să nu exagerăm.

Ambrozie încearcă jenat să distragă interesul străinului de la masa de lucru, iră a părrea jignitor de vigilant.

— Cum ai călătorit?

— Foarte bine. De la gară m-a adus un taxi al cărui șofer susținea că te cunoaște, ă stă pe aproape.

— Posibil. Eu nu-mi prea cunosc venii. Ei însă mă știu.

— Ei, celebritatea!...

— Să lăsăm asta. Vîno să înfulecăm eva.

După cină, discuțiile acestei revederi moționante continuă pînă țîrziu în noapte, uștînite de auxiliarele inerente unor așetene ocazii — cafea, coniac. Se deață amintiri, nu sînt uitați nici foștii olegi, unii deveniți profesori, ingineri pcialiști în diferite domenii...

NATURA

Dimineața, domnul Poldy se intereează de locurile pitorești pe care ar utea să le viziteze în împrejurimi. E bine otat ca turist și se arată nerăbdător să plosească aparatul de fotografiat Yashika — ultimul tip, imortalizînd peajele pe rolfilmele «Agfa-color» cu care venit. Ambrozie se scuză că nu-l poate isoși, oferindu-și serviciile de călăuză entru după-amiază.

— Vezi-ți de treabă, lonele! Decît să te țînjenesc, mai bine mă mut la hotel. Doar pot să fac și singur cîteva plimbări rin împrejurimi.

— Dacă vrei, poți folosi motocicletă nea.

— În regulă.

Drumul se cătără întortocheat pe «Dealul popii». E pustiu. Deși a dorit această ingurătate, lui Poldy îi este aproape urît. n schimb fotografiază, declanșează în ireapta și în sîtînga, film după film, se ărcă pe motocicletă, mai merge, oprește și din nou... poze.

Schimbînd la timp obiectivul, reușește chiar să «vîneze» o căprioară. Ce poate fi mai inofensiv decît să prîndă pe peliculă plana roșcată a unei ciute? Ba da, poate și ceva mai inofensiv: gestul pădurarului, apărut pe o potecă laterală, de a-și aprinde

figura, scăpărînd de două-trei ori bricheta în direcția lui Poldy.

Întors acasă de la serviciu, Ambrozie îl găsește pe Poldy foarte multumit. Oaspetele îi povestește, cu lux de amănunte, cum a reușit să fotografieze căprioara. Se bucură și Ambrozie.

— Hai, lonele, cu mine să facem fotografii. Cu soția și copilul tău. Cred că habar n-aveți ce frumuseți vă înconjură. Detest pozele de grup cu decor artificial, îmi plac instantaneele în natură și ar fi păcat să plec fără asigurarea unor amintiri în imagini ale patriei noastre.

Se duc tot pe «Dealul popii», față de care Poldy manifestă un interes neobișnuit. Poldy face o mulțime de fotografii, își aranjează mereu înșoțitorii, dîndu-și aere de rezizor. Parcă s-ar turna o super-producție.

Doamna Ambrozie sesizează predilecția lui Poldy pentru un anumit fundal. Vrea să intervină, dar își zice că e numai o coincidență. De altfel pare inoportun să divulge, din exces de vigilență, că acele peisaje pot prezenta și un alt interes decît cel turistic.

ÎN BIROUL COLONELULUI HORIA

De cîteva minute în biroul colonelului de securitate Dumitru Horia se discută aprins. Maiorul Dinescu raportează rezultatele ultimelor investigații.

— Ce rezultă din arhive?

— Poldy a fost agent al Abwehrului. Mai țîrziu a devenit blockleiter, adică omul pe care naștii puneau mare bază în culegerea de informații din rîndul populației. Se vede că această «pasiune» pentru culegerea de informații a evoluat mult. «Bricheta», adică microaparatură noastră de luat vederi, l-a surprins fotografiînd elemente semnificative ale topografiei din jurul orașului C. Ieri a făcut o mare imprudență.

Colonelul își ridică ochii de pe hîrtiile din față, privindu-l.

— Continuă, tovarășe maior!

— A luat motocicletă lui Ambrozie și s-a avîntat pe porțiunea de șosea pe care circulația e interzisă. Cînd s-a convins că nu e urmărit, a declanșat de două ori aparatul fotografic...

— Cine l-a urmărit?

— Locotenentul Amărăscu.

— Și cum s-a mascat?

Sonieră telefonului întrerupe discuția. O persoană cu vocea tremurînd de emoție cere să fie primită, urgent, de colonel. Aflînd numele interlocutorului, Horia îl invită să pornească imediat spre cabana «Plaiul florii» și să-l aștepte acolo. ?

Se înserează. Prinse în discuție, nici una dintre cele trei persoane din biroul cabanierului nu se gîndește să aprindă lampa.

— Știe cineva că ați venit aici? — în treabă maiorul Dinescu.

— Nu. Ai mei, ca și Poldy, știu că sînt la birou.

— Vă ascultăm, tovarășe inginer.

Ambrozie, așezat pe un scaun în fața celor doi ofițeri, nu știe cu ce să înceapă.

— Știți — îndrăzni el — în sfîrșit... am un oaspete. Mi-a fost cîndva coleg de liceu. Nu mai știu cu ce se îndeletnicește. Ne-am despărțit de mulți ani, imediat după război, el plecînd în străinătate. Cu doi ani în urmă ne-am văzut la Mamaia. Întîmplător.

— Ce înțelegeți prin «întîmplător»?

— Adică la barul «Perla». De la început m-a întrebă multe lucruri despre pitorescul regiunii noastre. L-am invitat să petreacă un concediu la mine acasă. A acceptat, sosind acum patru zile.

Ambrozie tace, parcă și-ar lua elan în fața unui obstacol greu de trecut.

— Tocmai lucrăm la definitivarea unui nou procedeu... Principalele schițe și hîrtii cu calcule le luasem acasă... Din grabă, azi dimineața, le-am uitat pe unul din stelajele bibliotecii...

— Au dispărut?

— Nu. La prînz le-am găsit pe toate. Dar nu în aceeași poziție. Nici soția, nici băiatul meu nu le-au atins. Nu știu... Ce credeți?... Este scuzabilă imprudența mea?...

— Mda... — murmură aparent absent colonelul Horia.

— Mai e ceva. Am făcut o mică excursie împreună. Soției i s-a părut că Poldy fotografia...

— Știm, tovarășe inginer. Nu discutăm vinovăția dumneavoastră. Cele sesizate acum confirmă alte informații pe care le deținem. Vă mulțumim.

Ambrozie roșește. Nu se aștepta ca greșeala de a lăsa documentele neasigurate să-i fie atît de ușor trecută cu vederea.

— Așadar, Poldy este într-adevăr... O, de-aș ajunge mai repede acasă.

— Doriți să ne ajutați la rezolvarea acestui caz?

— Desigur, fără rezerve. Ce trebuie să fac?

— Un singur lucru. Să ne comunicați ora la care Poldy se va îndrepta spre gară!

ÎNTOARCEREA ÎNTRERUPTĂ

Poldy își aranjează geamantanul. Ambrozie îl ajută, amabil, rugîndu-l să mai rămînă.

— Nu pot acum. Dar poate revin anul viitor, într-o vizită mai lungă. Mi-a plăcut la voi.

Mai este destul timp pînă la plecarea rapidului, dar Poldy e din ce în ce mai nerăbdător. Instinctul îl îndeamnă să părăsească această casă cît mai repede. Cheamă, telefonic, un taxi. Mașina sosește imediat.

În timp ce șoferul transportă coletele, Poldy îl imploră pe Ambrozie să nu se mai deranjeze conducîndu-l pînă la gară. În sfîrșit, se despart.

Taxiul pornește. Poldy se uită în oglinda retrovizoare. Nu e urmărit. La a doua intersecție, un pieton cu bagaje face insistent semne cu mîna. Șoferul privește întrebător spre client. Poldy incuviințează, cu o jumătate de gest, să-l ia în mașină și pe necunoscutul întîrziat.

Însă curînd își dă seama că «taxiul» nu merge spre gară.

— Încotro?... izbucnește Poldy.

— Puțină răbdare, domnule — îi răspunde în locul șoferului noul pasager.

Colonelul Horia țînuse să conducă personal «taxiul». Era renumit ca un bun «slalomist» în condițiile circulației aglomerate. Cu toată viteza pe care o are, cursa i se pare interminabilă.

Mașina virează și intră în curtea Inspectoratului județean de securitate. Poldy protestează, dar e invitat, politicos și ferm, să asiste la o verificare a bagajelor. Mai exact, a unui singur amănunt.

Ofițerul specialist în ascunzători apasă, cu două degete, capetele minerului geamantanului maro. «Turistul» a amuțit. Minerul se desface în doua, pe o secțiune transversală. În micul spațiu din interiorul minerului e concentrată toată taina călătoriei lui Poldy: microfilme și pelicule normale, alb-negru și color, cu schițele și calculele inginerului Ambrozie, cu elementele topografice și amplasamentele speciale din împrejurimile orașului.

— Regretăm, domnule Poldy, dar întoarcerea dumneavoastră va suferi o amînare mai lungă — zice colonelul Horia, pofîndu-l pe spion în biroul său.

Petre HLAĐCHI-BUCOVINEANU și Victor JERCA

dialog cu cititorii

de H. DONA

Îi rugăm pe cititorii noștri să ne ierte dacă în această rubrică modestă, care este mai mult a dumnealor decît a noastră, ne-am permis uneori să nu trecem direct «la chestiune», adică la răspunsurile convenite unor întrebări și propuneri, ci să zăbovim și asupra unor considerații — să le zicem mai generale — cu privire la natura și sensul relațiilor dintre o publicație și cititorii ei. Am considerat totdeauna, și considerăm în continuare, că însuși titlul de «dialog» pe care l-am dat rubricii nu acoperă numai sfera noțiunii de «poștă a redacției», ci are — sau vrea să aibă — și un sens mai larg. Nu ne aflăm aici, la redacție, pe o catedră de pe care distribuim interlocutorilor noștri cunoștințe definitive și sentințe categorice cu privire la problemele pe care binevoiesc să ni le supună; «dialogul» trebuie să fie, dimpotrivă, un prilej de a ne sfătui pe picior de egalitate, de a face schimb de idei și, între altele, dar nu în ultimul rînd, de a învăța să dialogăm. Considerăm — am mai spus acest lucru de cîteva ori — că priceperea de a sta de vorbă, calm și civilizată, de a asculta cu răbdare părerea celui-alt — mai ales cînd această părere diferă substanțial de a ta — și de a reflecta serios și fără idei preconcepționate asupra argumentelor interlocutorului constituie un indiciu fundamental de omenie, de cultură, de spirit democratic autentic și, deci, de conștiință socialistă.

Desigur, aceste «reguli ale jocului» trebuie respectate din ambele părți. De aceea, dacă vreodată cele scrise în aceste coloane au putut să pară unor cititori insuficient de atente față de punctele lor de vedere, nu putem decît să regretăm, fără a renunța la dreptul — și datoric — de a polemiza cu toate părerile pe care le considerăm necorespunzătoare și nejuste.

În același timp, ne simțim obligați să combatem, încă o dată și încă o dată, toate lucrurile de poziție care se opun acestei concepții a dialogului despre care vorbeam înainte.

Lată, de pildă, din Ploiești primim o scrisoare semnată explicit și curajos «un cititor pasionat al revistei» și care într-un post-scriptum ne avertizează că «semnătura de pe plic este falsă». Foarte frumos. Autorul scrisorii ne informează că se află în pragul unei crize de nervi pentru că... «Flacăra - album» apare, de obicei, pe ultima pagină a revistei, ceea ce creează pericolul sifonării respectivei fotografii. Dar mai bine să dăm un citat din scrisoare: «La prima scrisoare cer doar atît și într-un mod oarecum rezonabil. Dacă se repetă aceste lucruri, nu mai garantez. Sînt destul de inteligent (sic! — n.n.) ptr. a scrie o scrisoare și într-alt fel... Ne pare rău, dar în acest mod nu sîntem dispuși să discutăm și ne dispensăm fără nici o părere de rău de prezența printre cititorii noștri a minutorilor de ghioagă și a specialiștilor în amenințări.»

Ne pare rău, dar nu putem fi de acord nici cu unele afirmații din scrisoarea cititorului Gh. Ieremi din Satu Mare, deși trebuie să recunoaștem că ea este scrisă pe un ton incomparabil mai serios și mai civilizată. Dar tov. Gh. Ieremi se pripește luînd partea cititorului despre care afirmam, într-o rubrică de acum cîteva săptămîni, că «prețiază calmul» la adresa unui juriu internațional. Tov. Ieremi n-a citit scrisoarea în cauză: cititorul despre care era vorba n-a rămas «surprins» de hotărîrea juriului (ceea ce ar fi fost dreptul dumisale legitim), ci i-a acuzat pe membrii juriului de escrocherii și alte delictive penale. Ceea ce, va recunoaște și tov. Ieremi, e cu totul altceva și înseamnă, în absența oricărei urme de probă (ar fi și absurd să ne gîndim la așa ceva), calomnie curată.

Ne-a mîhnit și scrisoarea unui cititor din Tîrgoviște (n-am reușit să descifrăm semnătura) care vrea să-i servim noi, de-a gata, răspunsurile la un concurs organizat, ni se pare, de către Comitetul pentru pace. Autorul de excursii și televizoare cîștigate cu țîtînga altora ne crede prea naivi, pretinzînd că e vorba de un pariu între colegi de serviciu.

O cîcitoare din Bacău, care semnează Gerald Cora, ne trimite o scrisoare plină de sensibilitate și niște versuri cărora, din păcate, nu le-am putut găsi virtuți poetice. Dar de ce nu încearcă mai bine să ia legătura cu redacția revistei «Ateneu» care apare în orașul dumisale?

Pe cititorii Anisoara Chirimbută din Iași și Costin Costică din Galați îi informăm că cererile lor au fost înaintate organelor competente și de îndată ce vom avea un răspuns (să sperăm favorabil) li-l vom comunica.

- Nu tînjiți după Teatrul de Comedie?
- Avem nevoie de un teatru clasicizant.
- Cum pot fi scuturate inertțiile?
- Un Teatru Național Popular.
- Curățirea grajdurilor lui Augias.
- Drama istorică, fără bărbi și tirade.
- De la «Galileo Galilei» la «Regele Lear» și «Săptămîna patimilor».
- Toți marii regizori sînt așteptați pe scena Naționalului.
- George Constantin, Octavian Cotescu, Ion Marinescu, la Național?
- Noul lăcaș — unul din cele mai bune din lume...?

CU RADU BELIGAN

DESPRE TEATRUL NAȚIONAL,

DE MÎINE ÎNCOLO...

O clădire veche, scări care scîrție, un birou directorial venerabil și plin de morgă, cu tablouri foarte realiste pe pereți, cu mobilă grea, draperii grele, atmosferă solemnă: totul mă invită parcă să-mi grăbesc întrebările asupra noilor destine ale Naționalului. Rezist și întreb:

— Nu tînjiți, tovarășe Radu Beligan, după trupa dv., de la Teatrul de Comedie? Era tot ce-și putea visa un animator de teatru — o echipă vie, suplă, cu fiecare actor la exact locul lui, o trupă al cărei repertoriu se potrivea de minune cu concepția și stilul actorului Beligan.

— Mata vrei să-mi crezi din capul locului niște complexe de inferioritate. Adică subtextul acestei întrebări ar fi cam acesta: ce cauți dumneata aici, la Teatrul Național, erai foarte potrivit dincolo. Ei, sigur că Teatrul de Comedie a fost ideal pentru concepția mea despre această meserie, numai că...

— Numai că?

— Numai că noi mai trebuie să facem și munci patriotice. Cînd este nevoie undeva de muncit, trebuie să ne ducem, chiar dacă nu socotim că este locul ideal de muncă pentru noi.

— Apreciez modestia de conținut și de formulare a explicației. Dar cum rămîne cu afinitatea de structură, de concepție, cu posibilitățile de comunicare între conducătorul unei unități teatrale și trupa sa? Deși, iată, risc să mă contrazic singură amintind faptul că ați fost ani de zile actor al Naționalului...

— Dumneata știi, ca și mine, că în general teatrele naționale din toată lumea nu se bucură azi de o prea bună reputație. Ele au ajuns să întrușchipeze spiritul rutinier în cultură, valorile ei sigure, prea sigure — și asta duce la un soi de pafonare și convenționalitate. Mă poartă gîndul chiar la Comedia Franceză...

— ...Căreia i se reproșează nu o dată că a ajuns un teatru-muzeu.

— Da, așa e, și tot atât de limpede e că teatrele de acest tip nu reprezintă fermentul creator. Dar eu cred că nu ne putem lipsi de ele: instituțiile acestea trebuie să existe pentru că avem nevoie să păstrăm anumite tradiții, să menținem un echilibru. Într-o mișcare atât de vie, de originală, de robustă cum este mișcarea teatrului românesc trebuie neapărat să existe — pe lângă teatrul de avangardă — și un teatru clasicizant...

— Mă neliniștiți, tovarășe Beligan...

— Te neliniștește cuvîntul, cred, un cuvînt care a fost compromis pe degeaba. Cred că o cultură este șchioapă, incompletă, ne-armonioasă dacă nu reușește să stabilească o balanță între clasic și modern. O mișcare teatrală în care se afirmă numai teatrul de avangardă nu este, după opinia mea, interesantă. E o necesitate vitală să te poți referi și la niște valori perene. Să-ți mai spun ceva: cred că ceea ce se întîmplă azi la Teatrul Mic, la Teatrul de Comedie, la «Bulandra», adică faptul că aceste teatre există așa cum există ele astăzi, că pot juca repertoriul pe care-l joacă astăzi și-n maniera în care îl joacă, aceasta se poate petrece numai dacă există un

Teatru Național care să țină dreaptă cumpăna balanței.

— Tovarășe Beligan, realitatea este — și dumneavoastră o cunoașteți bine, dar iată o spun eu pentru dv. — realitatea este că la ora actuală Naționalul e un monument solemn, patinat — cum se cuvîne — de vreme, de rugină, un monument cu o schemă imensă și o imensă lipsă de profil — dacă nu cumva vrem să numim profilul tocmai masivitatea aceasta care scîrție din toate încheieturile. Actorii tineri se plîng că-și cam îngroapă aici tinerețile, cei vîrstnici, că-și înmormîntează aici ultimii ani de artă, regizorii pretind că «stilul» Naționalului înăbușă propriul lor stil, că monumentul strivește pe oricine îndrăznește să-i scuture nișel colbul de pe umeri. Și asta, în timp ce fiecare recunoaște că rar teatru pe lume unde să existe o asemenea densitate de talente pe metru pătrat de scenă. Naționalul poate da spectacole de zile foarte mari, a dovedit-o recent și cu «Becket», dar sărbătorile astea mari cad foarte rar. Ce sperați că se poate face, ce veți face dv.? Cît din primenitorul «nou val», ca să folosesc un termen de-acum îmbătrînit, va izbuti să atingă scările solemne ale Naționalului?

— Să știi că n-ai să reușești să-mi omori optimismul, cu tot adevărul pe care-l conține spusele matală. De ce? Eu cred că acest caracter monumental, greoi, apăsător al Naționalului e mai mult aparent; cred că aici sînt, cum spuneai, forțe extraordinare, un potențial și o energie nemaipomenite, numai că acestea trebuie organizate și îndreptate într-o altă direcție.

— Care anume? Aceasta e-ntrebarea...

— Cea a unui Teatru Național de tip, de

Radu Penciulescu, Lucian Pintilie, Dan Esrig, Lucian Giurchescu, Crin Teodorescu, Andrei Șerban, Aurel Manea... Cu cei n mulți dintre ei sînt în discuții avansate în privește montările lor pe scena Naționalul

— Oh, dar o asemenea vijeliosă concetare de forțe la dumneavoastră va semă prăpădul pe celelalte scene.

— Nici o grijă. De altfel, nu vom da — în condițiile teatrului cu două săli — mai mult opt premiere pe stagiune, nu cred că se va lucra mai multe în condiții civilizate. Și Alexandrescu îmi povestea că în anul cîna montat prima «Scrisoare pierdută» fusese prezentate la Naționalul 32 de premiere. dai seama că «Scrisorii...» i-au revenit, regim de favoare, maximum două săptămîni repetiții. Și să mai știi că toți acești mari rezori de care-ți vorbeam nici nu vor avea foai mult timp să ne dăruiască: sînt tot mai m solicitați peste hotare. Ciulei e mereu chem să monteze spectacole pe scenele din German Federală, Esrig pune acum în scenă «Sc soarea pierdută» la Haifa, Giurchescu e asemenea invitat să lucreze la teatrul «Oel»

— Și ce mari montări ne anunțați pe viitorul apropiat?

— Să spunem «Galileo Galilei» de Brece pe care-l pune Horea Popescu, sau «Reg Lear» la care se gîndește de multă vreme, foarte interesant, Radu Penciulescu. Va fi «Lear» cu totul nou și cu totul deosebit numai de ceea ce s-a făcut la Național, chiar și de ceea ce a realizat Peter Brook

— Adică?

— Va fi un soi de moralitate jucată de grup de comedieni îmbrăcați, probabil, costume aproape moderne. Mă rog, nu smulge chiar toate secretele, pot doar să spun că, așa cum mi-a explicat Penciulescu intențiile lui, spectacolul acesta va pur marca, cred, un reviriment în stilul de interpretare al Naționalului.

— Ca să nu vă mai smulg secrete, dați-mi voie să fac eu o supoziție: pentru Galilei v-ați gîndit probabil la George Constantin

— Da, la George ne-am gîndit! Dar da se va dovedi că nu-i cu puțință, vom căuta alte soluții. În orice caz, Naționalul mai a nevoie de cîțiva actori și primii trei pe care vizez sînt George Constantin, Ion Marinescu și Octavian Cotescu. L-am văzut nu demu pe Cotescu în «Tandrețe și abjecție» și a avut una din marile bucurii de artă din ultimii ani. Am fost uimit, uluit, înnebunit de Cotescu. Nu l-am văzut de mult și l-am regăsit acum perfect stăpîn pe mijloacele lui, un actor inteligent, plin de sensibilitate, de nuanțe, de di creție, de ironie fină. A fost o încîntare. Mi plăcut foarte mult și ceea ce a făcut George Constantin în «Iona», deși cred că aici col lucrarea lui cu Andrei Șerban nu a fost perfectă.

— Nu am vrut să vă întrerup efuziunile la adresa colegilor, ca să poată citi și ei o satisfacție rîndurile acestea. Dar n-am de la impresia că dorința de a «arma» Naționalul cu cei trei piloni de care vorbeam a pute face vreo plăcere teatrelor unde ei sînt ag gajați.

— Cum nu e vorba deocamdată decît a un deziderat, de un vis, vorbele acestea n pot neliniști pe nimeni. Să-ți vorbesc deci a planuri mai precise, mai apropiate. E limpede că drama istorică nu va lipsi din repertoriul nostru, dar la fel de limpede e că nu o voi mai face niciodată așa cum s-a făcut — c bărbi grele, la propriu și la figurat, cu gestu patetice și tirade sforăitoare. Primul fapt p această linie va fi săvîrșit de Crin Teodorescu, montînd excelența și profund modernă dramă istorică a lui Paul Anghe «Săptămîna patimilor».

— Ați anunțat deschiderea viitoarei stagiuni cu acest spectacol. Să sperăm că veți păși cu dreptul.

— Da, și pînă atunci Crin desfășoară o muncă teoretică și practică de reinventare a unui stil de joc al dramei istorice românești. Cred că o să reușească. Trebuie să facem treaba asta pentru că, să nu ne ascundem după degete, așa cum se joacă acum drama istorică clasică nu este, literalmente, de consumat.

— Și cum reacționează colectivul la această binefăcătoare, dar greu de realizat, intenție de schimbare la față a Naționalului?

— Cu profund interes: simt că întreaga

concepție nouă, cum ar fi — să zicem — T.N.P. — ul, Teatrul Național Popular din Paris. Un teatru mult mai ancorat în contemporaneitate, și ca repertoriu, și ca mod de expresie. Un Național trebuie să vadă și să reprezinte valorile eterne ale unei culturi naționale și universale cu ochii, cu simțirea, cu gîndurile anilor în care trăiește.

— Toată lumea e viu interesată de soarta viitoare a Naționalului, toată lumea e dornică să afle cu ce anume va începe scuturarea inertțiilor. Veți aduce cumva și regizori noi?

— Dacă e vorba cu ce trebuie început, cred că trebuie început cu toate simultan, cu «un atac frontal din mai multe laturi», cum spun eu în glumă: cu repertoriul, cu regizorii, desigur, cu obligativitatea trupaj de a-și reface aparatul psihotehnic, cu lecții de impostafie vocală, cu lecții de mișcare scenică... Barrault îmi spunea o dată că fiecare artist trebuie să-și schimbe locul de muncă din zece în zece ani, tocmai pentru a lua totul de la început.

— Nu cred că i-a fost foarte agreabil cînd a fost constrîns să o facă...

— Dar a făcut-o cu o colosală vitalitate și tinerețe artistică. Orice actor trebuie neapărat să purgează, în răstimpuri, la această curățire a grajdurilor lui Augias, să săvîrșească un soi de toaletă personală spirituală, darmitte un colectiv întreg. Cît despre regizori...

— Exact, regizorii. După cîte știu, Naționalul are acum doar trei regizori.

— Doi, ca să fim exacți: Miron Niculescu și Mihai Berechet. Horea Popescu deține postul de director-adjunct artistic al teatrului, dar firește este unul dintre excelenții noștri regizori, din regizorii pe care-i socot de mare forță. E un lucru bun că împărțăm același punct de vedere cu privire la revitalizarea trupei, că dorim amîndoi nu o reînnoire spectaculoasă și superficială, ci una structurală, de fond. Știm bine că nu cu cîteva spectacole mai noi ca factură vom reuși să schimbăm situația.

— Și ca să-mi răspundeți totuși la întrebarea cu regizorii...

— ...pot să te anunț că am apelat la cei mai buni regizori ai noștri: Liviu Ciulei,

Fotografie de I. HANANEL

...apă dorește și așteaptă această metamorfoză, și lucrul acesta este încurajator pentru mine. Adevărat însă că de la dorință la realizare un drum cam lung...

— Ani de zile s-a spus că Naționalul are trupă uriașă, inoperantă, excedentară. — N-aș crede că mai e. Au fost 120, au mas — după pensionare — cam 85 de actori, nu prea mulți pentru cele două scene noastre.

— Ca să revenim la repertoriu: după un Shakespeare, după un Brecht, după drama istorică a lui Paul Anghel...

— ...ne gândim la «Oedip rege» al lui Sofocle, la «Ploșnița» lui Maiakovski, pe care va pune Lucian Pintilie. Avem, pentru acest spectacol, un interpret ideal, pe Dem Rădușcu.

— E actorul comic pe care îl preferați? — Îmi place foarte mult, dar avem la Național o întreagă echipă de comedie pe care

o apreciez mult. Sint unii băieți care nici nu sint încă prea binecunoscuți de marele public și mă gândesc, de pildă, în acest sens, la Marian Hudac: cu cîtă finețe, cu cît gust și precizie joacă acest admirabil actor. Să-ți mai amintesc pe Carmen Stănescu, pe Coca Andronescu, pe Mihai Fotino, pe Gh. Popovici-Poenaru, îi știu și mata singură.

— ...și îi socot, ca și dv., actori excelenți, de primă mînă. Poate nu serviți totdeauna, cum s-ar cuveni, de repertoriu. Și pentru că ne-am întors la repertoriu...

— ...să-ți mai spun, deci, la ce ne-am gândit pentru celelalte stagioni. O clipă, te rog, să iau lista... Precum vezi, e impunătoare.

— Dacă va putea fi urcată și pe scenă... — Să nu fim sceptici, zău, n-avem de ce. Ascultă cîteva titluri din dramaturgia universală: «Doctor Faust» al lui Marlowe — am impresia că piesa aceasta nu s-a jucat niciodată la noi; «Diavolul și bunul Dumnezeu»

de Sartre, «Henric IV» de Shakespeare, «Viața e vis» de Calderon. Gîndește-te la un «Hamlet» în care eu îl văd pe Florin Piersic alături de Ilinca Tomroveanu în Ofelia și Ion Fintesteanu în Polonius. Cum și se pare ideea celor «Trei surori» interpretate — să zicem — de Irina Răchiteanu, Silvia Popovici și Valeria Seciu? În «Peer Gynt» îl văd tot pe Florin Piersic, pentru «Don Juan» al lui Molière mă gândesc la Damian Crișmaru, iar la rolul lui Benedict din «Mult zgomot pentru nimic» aspiră Radu Beligan. Ne mai gîndim — și din nou și le spun la întîmplare, fără o ordine cronologică — la «Electra» lui Sofocle și «Faust» de Goethe, la «Maior Barbara» și «Androcle și leul» de Shaw, la «Fire de poet» de O'Neill și «Printesa Turandot» de Gozzi, la «Pescărușul» de Cehov...

— Pentru că nu pot, practic, să transcriu toate aceste ambițioase proiecte repertoariale, poate că întrerupem lista ca să vă puteți referi la piesele românești pe care le veți monta.

— Să nu-ți imaginezi că lista noastră e, la acest punct, mai puțin încărcată. Am dori să montăm noi, în sfîrșit, «Danton» de Camil Petrescu, deși văd că și Cojar vrea să-l pună la Teatrul Mic. Mă rog, eu cred că e mai la locul său la «Național», sper că o să cîdem pînă la urmă de acord. Firește, ne gîndim să repunem în scenă toate piesele lui Caragiale, dar și «Fintina Blanduziei», «Nunta din Peruggia», «Gaițele»; «Căruța cu paiațe» a lui Mircea Ștefănescu va fi și ea reluată, dar într-o formă cu totul revizuită, mult mai dinamică, amintind de un scenariu de film, care să urmărească peregrinările acestor cititori ai teatrului românesc: un fel de commedia dell'arte românească. Poate că sala mare a noului lăcaș al Naționalului o vom deschide cu «Bălcescu»...

— Și cît loc rezervați dramaturgiei originale din zilele noastre?

— Cît va fi ea în stare să ne solicite. La ora actuală conținem pe o nouă piesă a lui Paul Anghel, o comedie istorică de tip renascentist, «Tinda domnițelor», pe «Al patrulea anotîmp» al lui Horia Lovinescu, pe piesa lui Everac «Camera de alături», aștept zilele acestea o piesă a lui Marin Sorescu, o alta a lui Ion Omescu, am și promisiunea Ecaterinei Oproiu pentru o nouă piesă.

— Și după toate aceste proiecte, care pot hrăni cu vise o întreagă generație de artiști și de spectatori, o să vă întreb totuși: credeți în cobele ce vestesc moartea teatrului prin inaniție, prin lipsă de public, credeți că filmul și TV îi pot fura definitiv spectatorii?

— Firește că nu cred, de altfel această veste neagră a început să se cam demodeze, și nu de azi, de ieri. În toate marile orașe ale lumii prin care am fost, am văzut săli goale și săli care nu pridesc de public, există pretutindeni teatre care au găsit drumul spre public și altele care se agață de formule de teatru care au succombat. Cum e teatrul boulevardier, de pildă, mori și înmormîntat de mult, dar care mai respiră, gîfîit, doar prin talentul unor autori. În ce privește teatrul nostru...

— Tocmai vroiam să vă întreb: prin ce credeți că are succes, cam ce place atît în străinătate, în spectacolele românești ce vin în turnee?

— De fiecare dată, publicul străin e uluit de densitatea de talente actoricești pe care o avem. Nici noi nu ne dăm seama de asta decît prin comparație cu alte scene ale lumii. Această desfășurare de talente actoricești și de remarcabile prezențe regizorale surprinde teribil străinii și nu e de mirare că, în primăvara aceasta, trupele românești colindă pe diverse scene ale Europei.

— Ce părere aveți despre viitoarea casă a Naționalului? Arhitecții și constructorii v-au promis-o gata pentru toamna lui 1970.

— Nu-mi dau seama cum va arăta, dar funcțional, din punctul nostru de vedere, al meseriașilor, va fi excepțională: cred că vom putea conta pe unul din cele mai bune teatre din lume.

— Ceea ce este de dorit, și posibil de împlinit, și pentru substanța de artă a Naționalului românesc.

...ca untdelemnul deasupra apei

La capătul unei anchete despre televiziunea americană, criticul englez Milton Shulman scrie în ziarul «Evening Standard» că în Statele Unite oamenii se informează în special prin intermediul televiziunii. Constatarea alarmează pe editorii de ziare din Marea Britanie, oricum indispuși de scăderea continuă a tirajelor. Oare și la ei în țară radioul și televiziunea vor suplini treptat presa scrisă? În revista breslelor, «National Newsagent», Bob Holbrow arată unde se ascunde primejdia: publicul tinde să aibă mai multă încredere în ceea ce vede cu ochii lui decît în ceea ce citește. Dacă vor să-și păstreze clientela, gazetele trebuie s-o convingă că și televiziunea poate deforma sau ascunde adevărul. «Orice fotograf de profesie — scrie Bob Holbrow — știe că aparatul poate minți, dar se pare că acest lucru este ignorat de o bună parte a opiniei publice. În America s-a mers pînă la a înscena diverse acțiuni pentru a le prezenta apoi ca informații de televiziune... Dacă acceptăm că în Anglia operatorii de televiziune nu-și propun în mod deliberat să falsifice știrile, trebuie să ne dăm totuși seama că sint obligați în mod inevitabil să le selecționeze și că, prea adesea, selecționează ceea ce este senzațional, violent, neobișnuit». Concluzia? După părerea acestui apărător al intereselor ziarelor, ele trebuie să concureze televiziunea prezentînd problemele din cît mai multe unghiuri, pentru ca cititorul să fie în măsură să le judece în profunzime, cîntărind toate aspectele lor.

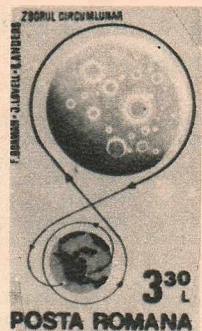
Disputa e veche, doar citatele sint noi. O evoc nu pentru a discuta despre informația propriu-zisă la televiziunea noastră — o vom face cu alt prilej — ci pentru a releva altă fațetă a marii, eternei probleme a adevărului. Da, camera de luat vederi poate minți, ne poate «lua vederea», după cum ni s-a spus cîndva într-un cuplet, și de altfel, ni s-a demonstrat pe viu de cîte năzdrăvăni și trucaje este în stare. Sint însă și lucruri care nu-i pot fi ascunse. Oricît ar fi el de actor, Ion Dichiseanu nu izbutește, de pildă, să păcălească ochiul vigilent al camerei, s-o determine să ne convingă că el ar fi autorul comperajului unei emisiuni muzical-distractive, ba chiar că ceea ce vedem și auzim este o prezentare spontană. În lumina reflectoarelor, încercarea pare neplăcut de stingace, tot hazul piere și noi, telespectatorii, ne simțim oarecum stînjeniți.

Sau, pentru a da alt exemplu, dacă prezentatorul unei emisiuni-concurs este convins că el e principalul erou al spectacolului, că participanții la competiție sint de față doar în calitate de decor viu menit să pună în valoare strălucirea propriului său spirit, nici o critică venită dinafară și nici un efort propriu de disimulare nu vor schimba în fond nimic: telespectatorul va vedea tot același om plin de sine, căruia îi place, mai presus de orice, să se asculte.

Un chip bine machiat, bine luminat, poate să pară pe micul ecran mai tînăr și mai frumos decît în realitate. O falsă controversă nu va putea fi însă machiată niciodată în așa fel încît să apară drept o adevărată ciocnire de idei. Televiziunea pare a fi rămas în anumite privințe în zona aridă, fără perspective, pe care literatura noastră a depășit-o de mult: aceea a «lipsei de conflicte». Uneori se pune în discuție o problemă interesantă, dar interlocutorii sint astfel aleși încît opiniile lor să se situeze de aceeași parte a liniei de demarcație între diversele școli de gîndire existente. De ce, de pildă, atunci cînd este vorba de interpretarea contemporană a comediilor lui Caragiale nu sint invitați, față-n față, regizorii Sică Alexandrescu și Lucian Pintilie?

De ce, alteori, un punct de vedere controversabil este lăsat fără replică? Scriitorul Aurel Baranga a expus la televiziune o teorie a succesului. Criticul Geo Șerban i-a dat riposta în paginile «Contemporanului». Nu mă pot împiedica să mă gîndesc cît de instructivă și într-un fel amuzantă ar fi fost o asemenea dispută «în direct» pe micul ecran.

Dacă s-ar merge pe această linie, nimeni nu s-ar mai plînge de rotunjimea plată a meselor rotunde. Televiziunea ar răspunde și exigenței formulate de ziaristul englez pentru presa scrisă, din țara lui: examinare multilaterală, din unghiuri diverse. Și, afară de asta, telespectatorii ar avea prilejul să se familiarizeze cu arta uicită a dialogului. Căci, vai, tare prost mai stăm la această materie, fără de care cu greu se poate trece examenul de civilitate.

FILATELIE

S P O R T — 1 9 6 9

Filatelie tematică cunoaște o dezvoltare tot mai mare în rândul colecționarilor. Dintre tematicile cele mai prețuite, cosmonautica și sportul ocupă locuri de frunte. Filateliștii care colecționează mărci poștale cu subiectele de mai sus vor avea satisfacția să adauge în curând în clasoarele lor două noi emisiuni. Este vorba de emisiunea «Zborul circumlunar Apollo-8» și «Sport-1969».

Prima emisiune din acest an ce se alătură seriilor din anii trecuți cu tematică cosmonautică este dedicată zborului circumlunar al cabinei spațiale «Apollo-8». Macheta mărcilor ilustrează zborul Pământ-Lună-Pământ.

Formatul mărcilor: 27 x 42 mm, dantelate. Tiparul: tifdruc. Valoarea nominală a mărcilor: 3,30 lei, cu destinația: Poșta acriană. Tiraj: 300 000 buc.

Realizatorul machetelor: Ion Drugă.

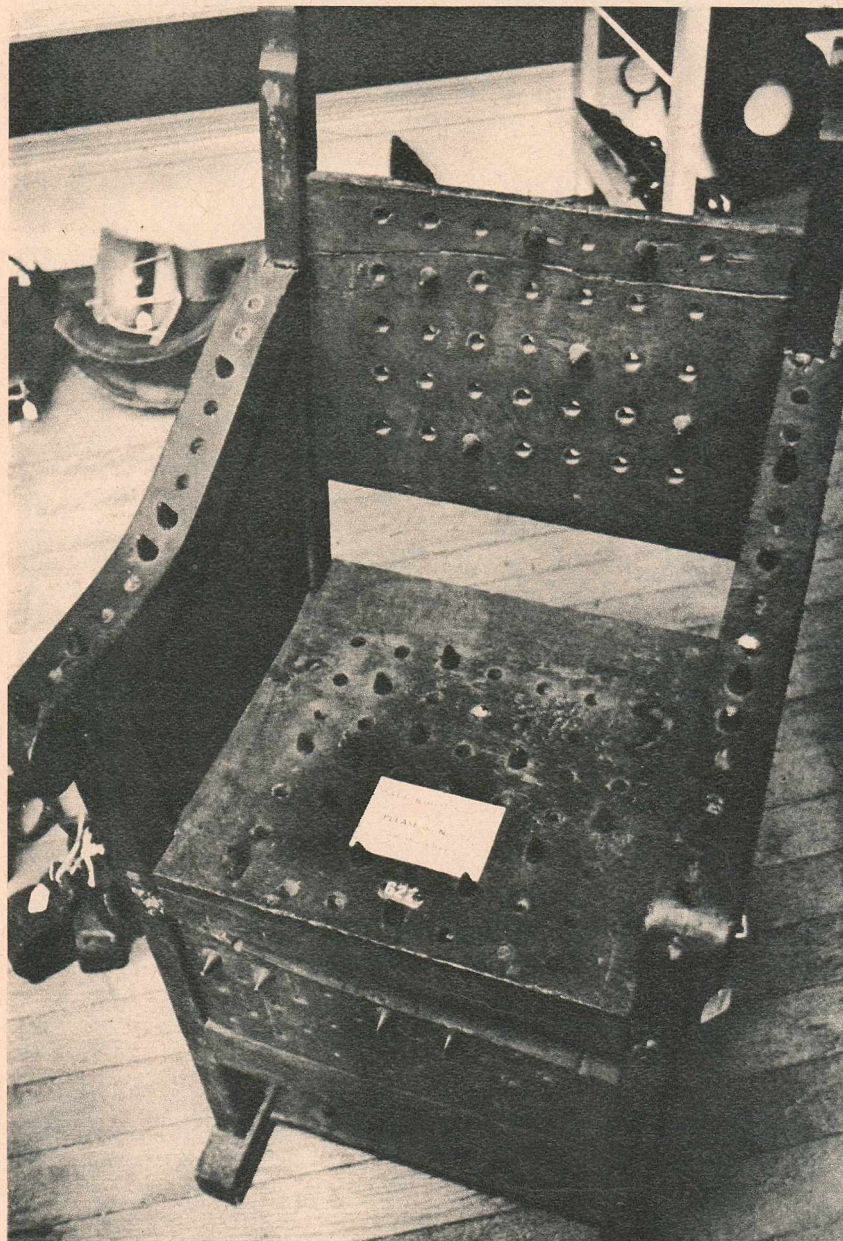
Emisiunea «Sport» formată din 8 valori (10, 20, 40, 55 bani, 1, 1,20, 1,60 și 2,40 lei) va ilustra cele mai atractive discipline sportive ca: aruncarea suliței, boxul, luptele, înotul, scrima, voleiul, canotajul și fotbalul.

Tiparul: ti fdruc.

Format: 33 x 48.

Autorul machetelor grafice: Vincențiu Grigorescu.

În prima zi a emisiunii vor apărea și 3 plicuri obliterate și cu o ștampilă specială.

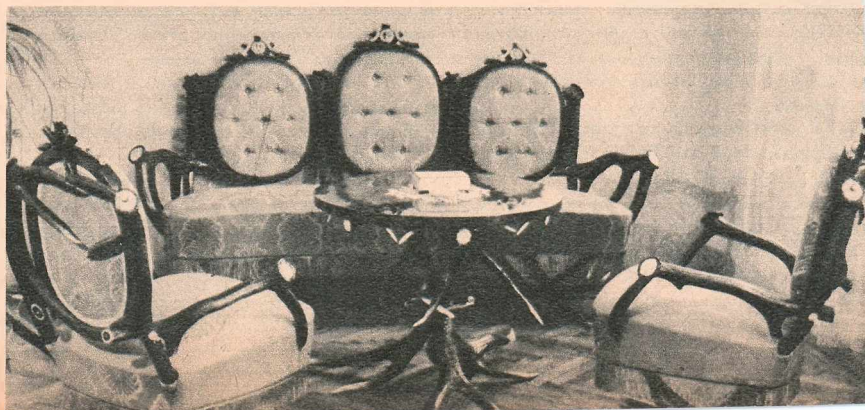
VĂ RUGĂM, NU. LUATI LOC!

O invitație inutilă fiindcă nu vedem cine — cu excepția fachirilor — s-ar așeza pe acest scaun-instrument de tortură prevăzut cu ghimpi ascuțiți. Obiectul face parte din colecția medievală a muzeului Royal Castle din Nuremberg (Anglia). Aviz amatorilor scaunul a fost scos în vânzare la licitație!

LUAȚI LOC, VĂ RUGĂM!

Mare iubitor al naturii, pasionat călător pe cărările neumbrate ale pădurilor și munților din locurile natale, inginerul Arpad Konrad din Tg. Mureș a adunat din drumetiile sale lucruri de pret. Cu ele și-a mobilat un hol de o rară originalitate. După propriile-i schițe, el și-a construit o garnitură de mobilă în care elementul esențial îl constituie coarnele de cerb carpatin. Citeva din principalele piese pot fi văzute în fotografia de față. Dar în încăpere mai există un candelabru, de asemenea din coarne de cerb, garnisit cu frunze de stejar din fier forjat, un stativ stilizat în care crește o enormă ferigă, pe jos sint așternute piei de urs, de mistreț și de ris, încât ansamblul constituie un adevărat colț de natură românească exprimată în forme artistice pline de frumusețe.

Gh. BĂRBULESCU

de Romulus RUSAN

DIN JURNALUL UNUI PIETON

Urmăresc de-o vreme cu pasiune, cu patimă aș zice, drumul ciudat pe care-l desfășoară peste drum de casa mea zierele unor organizatori și lopețile unor executanți. 1) Fusese acolo un scuar elegant pe care pașii noștri înconjurau zi de zi cu obișnuință, pe un caldarâm nu prea curat, dar existent. Nimeni nu se gândise vreodată și prescurtaze calea, să calce iarba, să fure din spațiul creativ pe care statuia din centrul scuarului și-l revenea. Toți ocoleam cu evlavie scuarul și nici nu ne trecea în cap că am fi putut călca mai direct, mai firesc, și la țintă. Ocolul ne dădea — dimpotrivă — o ciuită solemnitate parazită.

2) Până când, într-o zi, coasta scuarului fu cuprinsă de un șantier. Gardul șantierului înghiți și caldarimul. În toată lumea se simți dezorientată. Pe unde s-o apuce și pe pași obișnuiți să se lase ghidați? Dacă drumul cel vechi urt îi va duce la pierzanie? Dacă va fluiera milițianul n-olț? Dacă ne vom murdări pantofii? Dacă...? Dacă...?

3) Totuși, neexistând nici o tăbliță, nici o săgeată, nici un fluier, chestiunea a fost în scurtă vreme tranșată: carcă o apucă peste iarba, pe drumul care i se năzărise fi cel mai direct, iar scuarul se transformă, puțină vreme după aceea, într-o întindere noroioasă ca un ias. Admiram, ca martor zilnic al acestei epopei, hînica dezordine. Înconjurul făcut ani de zile din uza nenorocitei panglici de beton, din cauza acestei ejudecăți costisitoare, mi se părea abia acum nejustificată. Iarba strivită sub tocurele duduițelor și sub tălpile omnilor îmi apărea ca un sacrilegiu infinitesimal față de prejudiciul psihologic adus atîta vreme de umilitorul scuar.

4) Când însă, într-o altă dimineață, ochii mei au văzut în noua următoare, nu le-a venit să creadă. Scuarul sese curățit, săpat, plantat cu răzoare de iarba. În locul unde densitatea pașilor fusese maximă, lopata lăsa tăiașe o cărare. Nu asfaltată, nu betonată, nici încărcată cu pietriș, dar directă, populară, altruistă. Iarba pe care pașii noștri, singuri, o aleseră! Atenția mea se păru covârșitoare. Și, dacă nu s-ar fi întimplat tot ce se avea să se întimplă, aș fi rămas pînă azi incredincă că, respectată, înțelepciunea pașilor poate face minuni.

5) Entuziasmul meu, cît de pripit s-a dovedit! Cum mi se bănușise ca nesperata sagacitate în fața căreia mă prosternasem fusese de fapt efectul unei simple uzuri tehnologice? A doua zi, nu mîinate de vreo uziune lirică în fața pașilor mulțimii, ci de rațiuni tehnologice superioare, lopețile desăvîșiră totul. Ce se întimplase? Locul călcat atîta amar de vreme se adîncise așa hal că nici o sapă nu-l mai putuse ridica la nivelul solului. Mai mult — sugerase cineva — el era sortit, dacă nu se vor lua măsuri, să devină o potecă permanentă, pot împotriva căruia nimeni n-ar fi avut poate nimic, dacă ar fi fost trecut însă în planul de sistematizare. În consecință, întrucît includerea în acest plan ar fi urtat prea mult, se căută o altă soluție și se găsi urmărirea: locul periclitat, să fie acoperit cu un strat de nisip fin, de plajă, care să facă imposibilă trecerea.

6) De cităva vreme urmăresc cu tristă înțelepciune efectele acestei întimplări. Cîțiva temerari au încercat să isipul, dar s-au lăsat repede păgubași și au intrat în conflict cu mulțimea. Iar aceasta, nesimțitoare, așa cum o obligase să fie imperativul lopeții, și-a revărsat din nou așii, cu voluptate, în iarba proaspăt plantată a scuarului. Iată doare, mă cutremură fiecare pas scrișnind în trupul scuarului, dar nu am ce face și trebuie, orice s-ar întimpla, să calc și eu iarba.

P.S. Deși în practică asemenea aventuri palpitate sînt stopmate într-o vagă, dulce generalizare (de genul: Orice asemănare cu... este întimplătoare), mă văd evovit să procedez invers, pentru ca, Doamne ferește, aici o lopată nevinovată să nu se simtă atînsă de vreun propoziție. În consecință, coordonatele locului: Piața Universității, iar gardul ține de șantierul Pasajului Colțea, iar statuia este a lui Eliade.

de Lucian RAICU

Ilie CONSTANTIN: FIARA

Ilie Constantin apărea de la început (a debutat, cred, prin 1956-57) ca un poet aproape format, cu o expresie sigură și pe cît cu puțință personală, în care vibrația cristaliza de la sine și se păstra proaspătă, nealterată de tonul calm, de rigoarea formală, repede însușită, a versului. Îmi amintesc că ivirea sa, în peisajul nu atît de bogat și de frămîntat ca astăzi, al poeziei tinere, a provocat surpriză și bucurie. Un răsunător articol al lui Miron Radu Paraschivescu, neobosit mentor al cîtorva generații literare, venea să consolideze o foarte timpurie notorietate. Ca nu s-ă înșelat și că, în genere, sentimentul de surpriză al tuturor era îndreptățit, o dovedește numărul ridicat de poezii datînd dinainte de 1960, menționate în volumul selectiv din colecția *Albatros*, alcătuit de poetul însuși; de acest poet dublat, ca în puține alte cazuri, de o conștiință critică exigentă, extrem de lucidă. Colegii săi de generație trec de obicei repede și cu o senzație de oarecare stînjnire, cînd e vorba să întocmească ei o astfel de selecție, peste faza impudică a debutului, peste primul, uneori și peste al doilea volum, grăbiți să ajungă la momentul cu adevărat reprezentativ, în care, în fine, socotesc a se regăsi. Ilie Constantin, în schimb, datează foarte scrupulos și cu un chibzuit orgoliu fiecare poezie, incit, nu fără mirare, ținînd seama de faptul că astăzi încă nu a depășit treizeci de ani, citim pe cite o pagină: 1956, 1957, 1958, 1959... De ce ar fi împiedicat să deschidă volumul cu poezia intitulată *Somn*? În liniște și fără umbră de jenă, el ar putea să o semneze astăzi și, în definitiv, oricînd: «Prea lungă e / Prea mult îmi fură / Din pacea care mi-a fost dată. / Din aer, singe și căldură. / Această moarte repetată! / Cînd mă închid ca sub zăbrele / După aceste gene grele / Atîtea vorbe-mi mor pe buze. / Atîta timp mi se refuză!» (Poate cu excepția penultimului vers) Sau cea imediat următoare, de o nobilă transparență, de o tinerească și totuși filtrată, stăpînită melancolie: «Noaptea asta toate stelele-au ieșit / Mai la suprafață pe sub prova lunii. / Curg șiroaie plopii către infinit. / Spumegă tăcut și verde prunii. // Douăzeci de ani ai, numai douăzeci! / Vezi în depărtare zare se-novoiaie / Luna-ți împlinește umbra pe poteci / Ca-n făgașuri stropii albi de ploaie. // Iarba sub călcie freamătă supus / Luminos e aerul și tare. / Drumul ca un far a izbucnit în sus / Așternîndu-ți lumea la picioare» («Douăzeci de ani»).

Este de semnalat oricum impunătorul număr de piese citabile, la un autor nu dintre cei mai prolifici, pentru tăietura fină și sigură a desenului, precizia gravă și economia de mijloace, perfectă adaptare a expresiei la substanță, absența oricărei retorici exterioare. Încă o dată, aceste remarcabile însușiri erau prezente de la început. Iată un *Bocet*, datat 1956, atît de puțin contaminat de zgomotosul stil, de circumstanță, al acelor ani: «Prins sub frînturi de stîncă și cărbune / Mineru-ncremenise, parcă scris / Cu cretă roșie pe colțuri brune. / Și-n jurul lui pămîntul s-a închis. / Deasupra-i arde soarele în pustă / Și-al florilor neadunat mănunchi. / Lui i-a rămas doar o fridă-ugustă. / Tavanu-n cap, pereții pe genunchi. / Și parcă cineva-i apasă pieptul / Să nu se mai ridice, tot mai strîns. / Și parcă ochi străini de el, de-a dreptul. / Pe fruntea și obrajii lui au plîns».

Se poate spune că sub aspectul formal, cu trecerea anilor, poetul nu mai avea nimic de învățat, nici un «progres» de făcut, el trebuia numai să se decidă a explora în adîncime, pe verticală, în exclusivitate, asumîndu-și mai mari riscuri în ordinea interioară, în ordinea sincerității. Poetul domesticește «fiara», rămîne totuși întrebarea dacă acest proces se desfășoară numai în planul expresiei (ceea ce oricînd e de dorit) și dacă nu alterează uneori și elanuri mai profunde, mai tulburi și inevitabil riscante, dacă nu le neutralizează pînă la atrofierea aceluia «Simbure demonic» (real!) al ființei sale, al scrisului său, de care cu multă dreptate vorbește colegul nostru Valeriu Cristea într-un text reprodus chiar pe coperta volumului (nu fără intenție și nu fără o prealabilă cădere pe gînduri) la inițiativa scriitorului însuși.

Există în ultima carte a lui Ilie Constantin destule șanse atestînd, dincolo de marea liniște formală, dincolo de rigoarea aproape clasică a versului, un nucleu de neliniște și frămîntare, de mărturisire și necrutare, de dureroasă vulnerabilitate a întregii ființe. Simțim, cu alte cuvinte, cel puțin uneori, că poetul se decide a înfrunta un risc interior, aruncîndu-i se în întîmpinare, fără a se întreba numaidecît ce va rezulta de aici, ce strofe impecabile va putea extrage, va putea salva pentru un eventual volum. Admirabilele sale virtuozități i se asociază atunci un sentiment liber și mai viu, al existenței: «Un nume vreau pentru balansul trist / Al firului unde-mi ajunge mersul. / Pe el ca un hilar echilibrist! / Îmi lenevesc pe latari universul. / Tribunele în ris neîntrerupt / Mă ocolesc, aplaudă și cheamă. / Căci, fără adîncime de dedesubt / Prin rumeguș călcînd pîlesc de teamă. / Pentru suavul fir, ridicol-roz. / Un nume vreau, absurd ca dintr-un loz. / ASTORIA, Hotar batjocorit! / Al tineretii mele de cîmpie! / Cu singe îngroșat, împotmolit! / Între deprinderi și melancolie. / Eu te-am numit! / Mi se cuvîne schimb / Astoria, hotar de lașitate! / Îți dau un nume, tu întoarce-mi timp. / Dă-mi timpul hotărîrii nemutate!»

de Pop SIMION

DOMNUL CU BASTON

În stradă mă întîmpină domnul cu baston, îmi zice «salve, mă!» și, în scurtul răgaz dintre o cafea și o țigară, mi se confesează astfel:

— Știusese zbura, dar nu știusese umbla; ai observat, cred, că de un mare număr de luni nu mai apar la Capșa sau pe Calea Victoriei, m-am dat (cum se zice) la fund, mi-am tras lopețile în barcă. Cogitez. La ce? La ceva la care nu mai gîndisem de mult, la propria-mi persoană. Doar încercările ne fac să gîndim profund. Căzusem cu fruntea în țărînă și mi-am ridicat abia ieri-alaltăieri. Ca să mă protejez cît de cît, mi-am luat un baston. E întîia zi cînd ies în stradă. După cum vezi, mi-am îmbrăcat din nou personalitatea de la care aproape că abdicasem. Sint domnul cu baston. Umblu agale și (slavă uitării!) nimeni nu mai vede în mine infirmul; oamenii vîd în mine (să și rîzi) o distinsă figură de altădată; în mintea fiecăruia evoc un ins, umplu un loc. Oamenii îmi zîmbesc cu condescendență, și eu lor așijderi. S-a schimbat ceva în raporturile mele cu lumea. Sint domnul cu baston. Femeile născute după cel de-al doilea război mondial încep a mă iubi puțin sau mai mult: reaud în scena personalajul lopeț tocmai murise nostalgic în ele. Eh, domnul cu baston! Femeile nu-s atît de inteligente încît să-l iubească pe bărbat, ele iubesc clișeele acestuia, aparențele și sugestiile de masculinitate, împingîndu-ne spre rolul nefast de a ne cheltui în ineputabile multiplicări; altminteri ar fi de neînțeles de ce perechea noastră se complac necurmat pe același loc doi, de spectator, instalată comod în superficialitatea sexului slab, neistovită să vadă actorul care își joacă rolul meru altminteri, ca să nu zic pînun ce își etalează același penaj însă mereu în alt evantai. Nu mă gîndisem, prietene, că un baston de bambus bine minuit în stradă e ca o pană de pînă înfiptă la pălărie. Dar mie, vezi bine, nu pană îmi trebuia, mie îmi trebuia un băț să mă sprijin, să nu cad cu fața în țărînă. Un toiag. Să nu fiu silît a mă rezema de umărul tău, al lui. De unde să procur aliatul ăsta? — m-am întrebat cu îngrijorare. Cînd pînuni nu se prea împunează, e greu de găsit pene de pînă. Voi da un anunț la ziar, mi-am zis, ceea ce am și făcut: «Domn tînăr caută baston». Ofertele au venit cu sutele. Au defilat dinainte-mi toți domnii cu baston pe care i-a avut Bucureștiul între cele două războaie mondiale, își jur. Bătrînelul stafidit, cu urme de cuperoză în obraji, mi-a pus în mîini bastonul cu măciucie de argint masiv, închipuind un bot de puma cu ochi de smaralde și scilipît opalescent; e bățul care l-a însoțit în cariera de ambasador într-o duzină de state («e o piesă în care dorm continentele»), mi-a spus grăseind fostul diplomat și a lăcrimat sincer). Bastonul din lemn detrandafir cu inel de platină și rezervor pentru marfă de contrabandă aparține comis-voiajorului guraliv; valoarea obiectului crește, inestimabil prin derularea peripețiilor în care a fost antrenat (vămii, Interpol, evadări, lanț de griji și emoții). Un parfum de tropice mi-a intrat în casă prin bastonul de bambus cu fluture metalic și bobită de diamant octaedru mascată într-o reușită floare de migdal; stăpînul jucăriei a operat cîndva spargerii perfecte în zonele sudice răscoind geamuri și vitrine de muzee din care au dispărut un șir de valori ale Extremului Orient. Mi s-au oferit apoi două bastoane fără carte de vizită; unul noduros, de carpen, bățul de popă de țară, celălalt smicea de corn fierț în lapte, argument școlar al unui profesor de latină. Vine la rînd bățul dur, băț de polițai guatemaltec. Băț de baron și baronet. Băț de orb. Băț de geambaș cu teșcherea. Băț dintr-o bucată sau băț-mosaic, compus din multe esențe. Băț cu gumă sau băț desculț. Cu noduri sau fără. Lucios și mat. Color și natur. Încîrligat ori nu. Băț de actor. Băț de protestant. Băț cu surprize. Băț muzical. Băț-băț. O mascaradă, un superb talcioc, o comedie spumoasă s-a instalat în casa mea. Bețele și bastoanele și-au disputat prin graiul stăpînilor lor întîietatea, proveniența, stilul, noblețea, numărul de carate, arborele, mina, singele albastru, distanțele, rasa, neîncovoierea. Un popor de bețe evocînd un fabulos apus! Straniul cimitir de destine voia să se perpetueze în noile valori de omînire. E foarte distractiv să trebuiască să porți baston în zilele noastre. Să te împăneci exact cînd pînuni nu mai fac lucrul acesta și lipsesc penele. Ce se oferă aparțin altui timp, altor voci, altor ambiții, altor ascensiuni și căderi. Tocmai în asta constă, vezi bine, haosul de senzații, confuzia pe care o produc. Dar oamenii au, fără să-și dea seama, un cult al confuziei. Ți-i și silă să mai fii slab, să trebuiască să porți baston. Cred că n-am să mai am chef să cad cu fața în țărînă. Nu vreau să iau de la cap caruselul bastoanelor. Nu-mi plac obiectele purtate. Îl arunc și pe ăsta. Umblu pe picioarele mele sub slăvitul soare. Umblu pe verticală. Salve, mă.

FILME DESPRE CARE SE VORBEȘTE

O plimbare cu dragostea și moartea

Bătrînul John Huston, pe care dicționarele cinematografice îl socot susținătorul frumoaselor încercări umane sortite de la bun început eșecului («Comoara din Sierra Madre», «Revoltații», «Jungla de asfalt», «Șoimul blestemat», «Noaptea iguanei», «Moby Dick», «Neadaptații»), cineast american controversat și astăzi ca și la începuturile carierei sale, se dovedește a fi foarte atent la mișcările timpului nostru. «Mitul tinereții» și așa-numita «generation gap» (prăpastia dintre generații) par a fi două din ideile care i-au trezit interesul observatorului veteran. Desigur, judecățile sale poartă însemnele generației căreia îi aparține, dar dincolo de acest fermecător tribut se află un remarcabil simț al desprinderii universalului: «Tinerii de astăzi cred că problemele lor sînt unice și extraordinare — spune Huston. Mie îmi sînt dragi. Dar adevărul este că întotdeauna a existat o prăpastie între generații. Tulburările studențești din evul mediu au fost tot atît de violente ca și cele de azi. Mai ales tinerii aflați la prima lor dragoste cred că ei sînt eroii unei experiențe pe care n-o pot împărtăși cu nimeni și pe care nimeni n-o înțelege. Eu unul nu mă mir prea tare că acest cult al tinereții a cuprins astăzi toată lumea. Ceea ce pare să fie o filozofie specifică contemporaneității

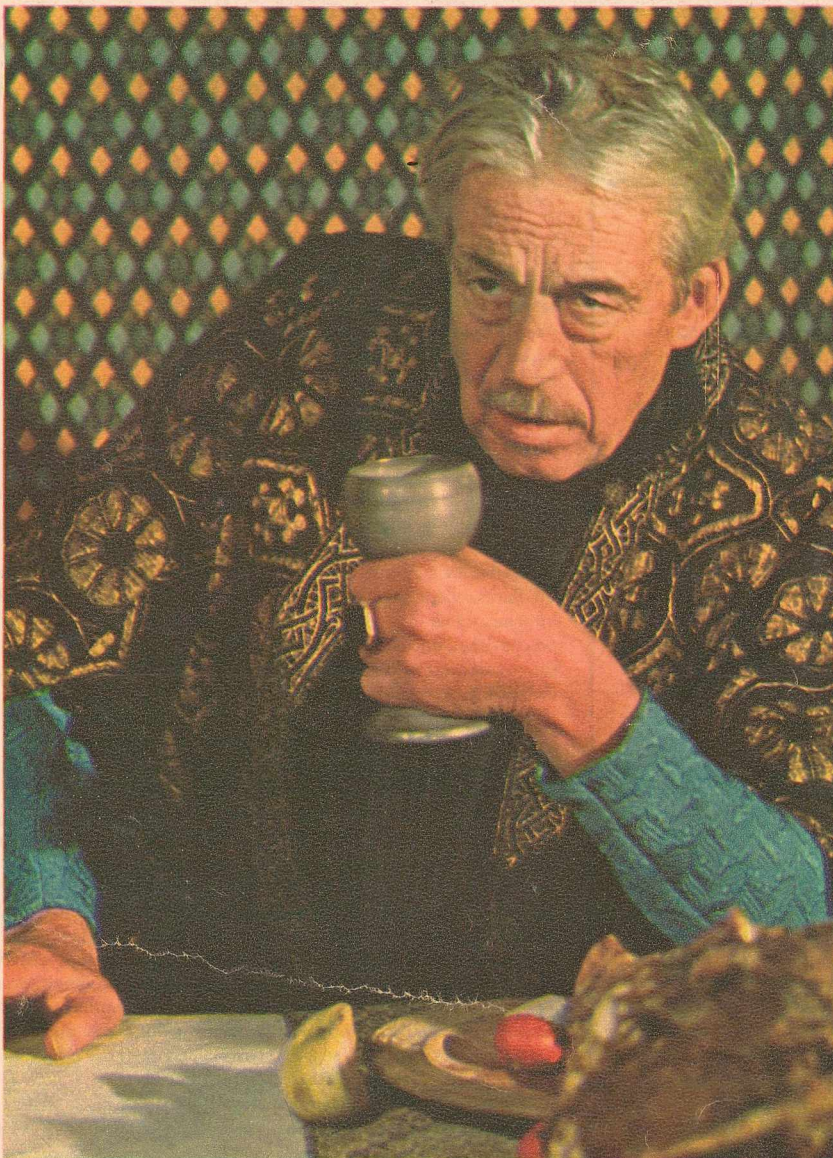

FOTO: 20-TH CENTURY FOX

▲ John Huston
ține
să apară
personal
în film.

▶ Departe
de ochii
lumii.

◀ Romeo
și Julieta
în pragul
hotărîrilor.

◀ Fericirea
poate avea
și acest
chip.

conține de fapt și ecouri care vin de departe, din timpuri fără nume. Marea mea dorință este să fac un film care să fie credincios acestei idei».

Huston, recunoscut pentru slăbiciunea sa — pornirea filmelor din paginile unui material literar gata constituit (romane, piese, nuvele) — a plecat și de data aceasta tot de la o carte («o micuță carte clasică», spune cineastul): nuvela *O plimbare cu dragostea și moartea* a scriitorului danez Hans Koningsberger, apărută în anii '50: «Cînd am scris-o — declară autorul — mi se părea că dezvolt o temă modernă pe care o plasez însă în trecut. Astăzi prefer să-i confer un caracter de universalitate, așa cum l-a descris Huston».

Adaptarea pentru ecran aparține lui Dale Wasserman, fost regizor de teatru pe Broadway, actualmente colaboratorul cineastului în scrierea scenariilor.

Povestea propriu-zisă se constituie ca «o dragoste imposibilă», plasată în secolul al 14-lea, sugrumată de prejudecăți și evenimente crîncene.

În rolurile principale apar Anjelika Huston, fiica regizorului (tatăl i-a promis că-i va îngădui să apară pe ecran numai după ce va împlini 16 ani, și s-a ținut de cuvînt), și Assaf Dayan pe care l-am văzut într-o scurtă trecere în «Ziua în care vin peștii».

Autoarea costumelor este pictorița suprarealistă Leonor Fini. La premiera mondială a filmului societatea «20-th Century Fox» intenționează să deschidă o expoziție cu «aceste costume de vis», visul unei anumite epoci.

Muzica, inspirată de baladele vremii, aparține cunoscutului compozitor francez Georges Delerue («Hiroshima, dragostea mea», «Jules și Jim», «Un om pentru eternitate»).

Filmările au avut loc în întregime în Austria.

telegrame

● Robert Hossein, Raymond Pellegrin și Samy Frey sînt interpreții primului film pe care-l va realiza actorul Roger Hanin («Rocco și frații săi»), în calitate de autor (și al scenariului și al regiei). Titlul: *Le Matcho*. Bineînțeles, Hanin deține și un rol.

● Cineastul englez Robert Ryan se pregătește să înceapă turnarea «celui mai mare film de aventuri al anului 1969» (așa îl anunță publicitatea): *Căpitanul Nemo și orașul plutitor*. Deocamdată se cunoaște numele unei singure interprete: *Luciana Paluzzi*.

● Andrzej Wajda, binecunoscutul regizor polonez — al cărui ultim film *Totul de vînzare* cunoaște un mare succes la ora actuală — s-a hotărît să atace și registrul comic cu satira *Vînătoarea de muște*.

● Roberto Rossellini intenționează să realizeze o *Maria de Medicis* cu *Anna Magnani* în rolul principal.

● Terence Stamp, una dintre cele

mai interesante personalități actori-cești ale filmului englez (din păcate nu-l cunoaștem decît dintr-un rol episodic în *Procesul profesorului Weir*), așteaptă în aceste zile apariția primei sale cărți: *Un vis într-o mină, patru nuvele scrise în tradiția prozei din secolul al 19-lea*, după cum mărturisește autorul. Se pare că are de gînd să le ecranizeze, dar nu ține să fie și interpret.

● Gian Maria Volonté, care în toamna anului trecut a anunțat — destul de zgomotos — că renunță pentru totdeauna la cinematograful, a răspuns totuși afirmativ unei propuneri făcute de Godard de a accepta un rol în viitorul său film.

● Jean-Gabriel Albicocco, cel care s-a încumetat să ecranizeze «*Marele Meaulnes*», va transpune pe peliculă și romanul *Christinei de Rivoyre* *Disde-diminează*, distins cu Premiul *Intérallié* pe 1968.

Dacă aş fi foarte convinsă că ştim să ne bucurăm aşa cum trebuie, simplu, de tot ce ne scoate bun în cale destinul nostru de cinefili — când la timpul potrivit, când cu o întârziere de câţiva ani, cum se învîrte roata — atunci m-aş încumeta să-i îndemn pe cei din jurul meu să-şi amintească de acel «*E arrivato Zampanò*» din «*La strada*» şi să strige acum, în gura mare, «*A sosit Fellini*». Mi-e teamă însă de fantomele celor zece ani de cinema care au trecut de la erupţia vulcanică pe nume «*La dolce vita*»; trecutul ăsta mă sperie mult mai mult decât cei zece ani pe care i-am lăsat în spate ca individ. Pînă la urmă, cred că am să rog doar vreo ciţiva prieteni mai apropiaţi în care îmi pun nădejdea că vor spune cu glas ceva mai tare «*E arrivato Fellini*». Pentru că a sosit într-adevăr magicianul Federico Fellini, cu amintirile din *La strada*, *Noştile Cabiriului* şi *Escrocii*, dar mai ales cu demonii săi neimblinzii, cu obsesiile sale sfişietoare şi, bineînţeles, cu ecoul imensului scandal care a însoţit *La dolce vita* (9 atacuri din partea ziarului Vaticanului *Osservatore romano*, «interzis tuturor spectatorilor» de către Centrul catolic al filmului). Desigur, gălăgia de acum ciţiva ani nu mai are astăzi aceeaşi putere de influenţare psihică — poate doar una ce ţine de scormonirea curiozităţii care a avut tot timpul să adoarmă — după cum violenţa limbajului cinematografic ori a dincimea inciziei sociale nu ne mai pot prinde în cercul de foc al surprinderilor. Aşa încît, o dată prizonieri ai filmului, în acţiunea de eliberare de sub tirania lui avem dintr-o dată mai multă luciditate de partea noastră; primim şocul fellinian — graba imaginilor şi a impresiilor, care nu-şi mai aşteaptă rîndul, ca în *La strada*, bunăoară, haosul aparent — cu capul pe umeri şi putem înainta succesiv, strat cu strat, către zonele profunde, acolo unde se află chinuitoarele întrebări despre sensul existenţei.

Pentru că dincolo de spectaculozitatea mediilor sociale şi a împrejurărilor pe care le traversează gazetarul monden Marcello, uşor somnros şi plictisit de experienţele năclăioase ale *Dolcei vite*, Fellini nu face altceva decît să arunce în aer întrebări esenţiale pe care le lasă uneori neterminate pentru a le relua altă dată cu mai multă furie. Guido Aristarco de altfel a analizat acest film cu Kierkegaard în mîna stîngă, subliniind că pentru prima dată Fellini alătură elemente ce se învecinează direct cu existenţialismul (solitudinea ontologică, iraţionalitatea, incomunicabilitatea). Cineastul însă, căruia îi place ca operele sale să fie privite «dintr-o lumină mai simplă: umană şi imaginativă» (nu ştiu cită doză de şiretenie tipic felliniană nu se ascunde aici), mărturiseşte că ar fi consolată dacă filmul ar fi interpretat «ca un strigăt de nelinişte»; cu această cheie în mînă, cheia de la intrarea din faţă, putem privi astăzi *La dolce vita* ca pe un strigăt de nelinişte în faţa unei societăţi pornită serios pe calea rostogolirii în neautenticitate (lui Fellini i se pare că acest cuvînt «neautentică» defineşte cel mai bine «*La dolce vita*»): înstrăinarea de valorile reale sau imaginare, depărtarea «de izvor», absurdul unui trai exterior, epidermic, i se înfăţişează autorului ca tot atîtea semne ale unei adevărate maladii: «Filmul nu pretinde să fie o denunţare, nici un bilanţ, nici apărarea unei cauze sau a alteia. El ia temperatura unei lumi bolnave, a unei lumi care, în chip evident, are febră. Dar dacă mercurul indică 40° la începutul filmului, tot 40° arată şi la sfîrşit. Nimic nu s-a schimbat. *La dolce vita* continuă».

Nu aşa-zisa solicitare a ritmului sufocant al vieţii moderne este cauza neafării răspunsurilor la întrebările majore, ci topirea nobilei substanţe din care sînt făcute certitudinile: cele pe care ni le construim singuri (cum ar fi credinţa religioasă pe care Fellini o vede din ce în ce mai devitalizată — vezi grotesca scenă a «falsului miracol»), ori cele pe care ni le-ar putea oferi societatea. Cufundarea în viaţă, «prinderea în horă», simbolizate în alte filme felliniene prin tema cercului ori a procesiunilor, eşuează aici în lamentabile isterii colective: sosirea divei, acelaşi «fals miracol», orgiile.

S-ar putea bănui că salvarea, refugiul pot fi aflate în retragerea în tine însuşi, ca într-o cetate cu punţile trase, direcţie întruchipată în film de Steiner, simbolul echilibrului înşelător,

A SOSIT
FELLINI!

LA DOLCE VITA

▲ Apariţie
spectaculoasă:
Anita Ekberg.

▼ Rătăciţi prin «*La dolce vita*» diva
şi ziaristul, Anita Ekberg şi Marcello
Mastroianni.

mica oază de încredere a abulicului Marcello. Dar Fellini rotează cu brutalitate această pîlire de speranţă: izolarea lui Steiner, cel care capta zgomotele naturii pe benzi de magnetofon pentru că aşa i se păreau mai frumoase, nu se înfăţişează ca o altă formă a neautenticităţii. Printr-o întoarcere de 180 de grade, cineastul transformă ceea ce era simbol al împăcării într-un simbol al conştiinţei perfecte zădărnicii: Steiner se omoară împreună cu cei doi copii ai săi, gestul său nefiind decît ultimul act al unei îndelungi pregătiri pentru moarte. După cum bine s-a observat, după picirea acestui personaj, peste întregul film parcă «se aruncă o imensă punte interogativă». Marcello nu va mai avea ochi şi urechi pentru nimic! atît în faţă cu monstrul marin descoperit dimineaţa pe plajă, nu aude strigătele fetei de pe celălalt mal, trimise ca o chemare spre regăsirea purităţii, a graţiei. Fellini avea nevoie de alte filme pentru a răspunde. Mai mult decît oricare dintre cineştii lumii, el nu poate face ordine în haosul pe care-l seamănă în permanenţă, decît înaintînd cu aparatul în mînă.

Magda MIHĂILESCU

Anouk Aimée,
într-un decor
«à la Fellini».

glob-reportaj

GRANADA

„CUEVAS“ și FLAMENCO

de Gianfranco BIANCHI
Fotografii: i BIANCHI

Simbolul orașului e o rodie deschisă, fructul surprinzător pe care califii care au construit Alhambra l-au importat din Orient. Unii susțin că numele orașului provine de la acela al fructului. Alții spun că nu, și afirmă că ar deriva de la cuvântul «garnathat», care înseamnă grotă. În disputa asupra semnificației denumirii se întâlnesc cele două măturii ale trecutului acestui oraș celebru din Andaluzia: Alhambra — monument roșu ca purpura (de unde îi vine numele arab), unul dintre cele mai extraordinare complexe arhitectonice din lume, fostă reședință de califi și de regi — și așa-numitele «cuevas», grottele țiganilor, săpate în dealul Sacro Monte.

Alhambra se vizitează ziua. «Cuevas», noaptea, când țiganii aprind lămpi cu care luminează drumul turiștilor ce urcă plini de curiozitate pe străduțele întortocheate și

prost luminate ce duc la Sacro Monte. Numai aici, în aceste grotte săpate încă din timpul vizigoților, care servesc acum drept locuințe ultimelor 60 de familii de țigani — patru sute de persoane în total — se mai poate auzi adevăratul, autenticul flamenco, cîntec care este simbolul însuși al Spaniei.

Flamenco a atins forma cea mai desăvîrșită acum o sută de ani. S-a născut din contopirea cîntecelor și dansurilor aduse de triburile de țigani din India și Africa septentrională, cu cîntecele și dansurile andaluze. Potrivit tradiției, fiecare cîntăreț și dansator improvizează variații în care inspirația personală se îmbină cu tradiția grupului etnic și social din care face parte. Posibilitatea de a fi adaptat la întâmplările din viața de fiecare zi conferă flamenco-ului un caracter inepuizabil și îl apropie de muzica negrilor din America,

Fetele învață tainele dansului flamenco dansînd împreună cu țigăncile mai pricepute.

GRANADA

„CUEVAS” ȘI FLAMENCO

chiar dacă, asemeni acesteia, și flamenco-ul a fost adesea profund corupt de interese comerciale, gusturi și influențe artistice diverse. Țigani din «cuevas»-urile de pe Sacro Monte au rezistat contaminărilor. Unici și poate ultimi apărători și cultivatori ai acestei muzici îmbătătoare, prezintă în fiecare seară, cel puțin cite o oră, ritul flamenco-ului la prețul de 150 pesetas, pentru că — explică ei aproape scuzându-se — trebuie și ei să trăiască. Iar viața lor nu e ușoară: multe grote stau să cadă, iar autoritățile folosesc faptul drept pretext ca să îndepărteze familiile de țigani din locul în care trăiesc de secole și să le strămute în barăci, la periferia orașului.

De-a lungul pereților grotei principale, mai mari, a locuinței, sînt aliniate vreo douăzeci de scaune. Pe cele din fața intrării se așază oaspeții, cărora în timpul spectacolului li se oferă cite un pahar de «sangria», vin roșu rece, diluat cu sifon și aromatizat cu plante. Pe celelalte scaune se așază dansatorii, cîntăreții, chitaristul. Femeile se îmbracă în culorile stridente ale dansatoarelor de flamenco, vechi costume țigănești cu fuste largi și crețe, bluză strîmtă, decolteu care lasă descoperită o bună parte din spate, mîneci cu volane largi. Bărbații, dar numai aceia care dansează, poartă cămăși albe brodate și împodobite cu dantele, pantaloni și veste negre foarte mulate pe corp.

Lumina unei singure lămpi ațrînate în mijloc se răsfrînge pe pereții calcaroși, foarte albi, pe obiectele de aramă lucioasă ațrînate de tavan ca stalactitele, pe cadrele tablourilor de familie sau religioase și pe obiectele cu semnificație magică dispuse ca un tapet pe bolta grotei.

După ce toată lumea a luat loc, spectacolul începe. Întii citeva acorduri de chitară, apoi dansatoarele, tinere sau bătrîne, vin în centrul încăperii singure ori în grupuri, începînd să danseze aparent fără un «plan» precis, dar urmînd același impuls tainic. Femeile și bărbații care au rămas așezați pe scaune și țigani care stau în prag le acompaniază cu «palmeo» — bătaia seacă, ritmică din palme — lovituri de tocuri, rotiri de fuste, gesturi din brațe, mimică și unduirea nervoasă a corpurilor. «Cueva» se umple de sunete și de voci, de acel «yaleo» ritmat, strigătul de incitare care izbucnește fără veste din gîtul vreunei țigănci și se stinge pe neașteptate, așa cum a venit, pe o notă acută, într-o bătaie din palme din ce în ce mai obsedantă și în scînteieri de culori. Castanietele nu sînt folosite decît rareori și numai pentru a face plăcere vreunui spectator deosebit de ignorant, a cărui cultură despre Spania nu trece dincolo de informațiile din ghidurile turistice.

Dar flamenco este mai ales cîntec, un cîntec care țîșnește din suflet. Cîntărețul, așezat lîngă chitarist, închide ochii, își înclină capul pe un umăr și își împreună mîinile de parcă ar vrea să se roage. Dansatorii, infierbîntați, s-au așezat pe scaune. Chiar dacă vorbesc între ei, o fac cu voce scăzută, ca un murmur, și tac brusc atunci cînd primele note ale cîntecului vibrează în aer. Par strigăte modulate de amintiri sfișietoare, întrerupte de pauze de gîndire, pentru a se desfășura apoi în strofe ample, adesea improvizate, cîntate pentru prima și ultima oară. Anumite pasaje sînt subliniate prin aplauze și «yaleo» stridente. Țigani participă cu toată ființa lor la întîmplările pe care cîntecul le istorisește. Uneori cîntărețul se întrerupe, cu ochii încă închiși, într-un efort care i se citește pe față, în timp ce tovarășii lui îl îndeamnă să continue. Cîntecul reîncepe, strofă cu strofă, antrenîndu-i pe toți într-o stare de exaltare ce îi poartă în afara timpului.

Cîntecele flamenco folosesc teme și sentimente etern omenești — nașterea, moartea, ura, durerea, bucuria, inocența și cruzimea, libertatea și sclavia. Textul unuia dintre ele sună așa:

*«În cimitir, în cimitir
eu trăiesc o noapte imensă
am pus o piatră neagră
acolo unde e îngropată dragostea ta...»*

▲ Două țigănci bătrîne execută citeva figuri clasice de flamenco, acompaniate ritmic de «palmeo», bătaie din palme.

A venit
momentul
cîntecului care,
încadrîndu-se
în ritmurile tradiționale
ale flamenco-ului,
lasă loc
unei mari doze
de improvizație.

Fete și femei
în costume tradiționale,
înaintea spectacolului.

Celelalte dansatoare
s-au retras. ▶
Una singură dansează în mijlocul sălii,
liberă să improvizeze
cum vrea.

privindu-mi inima.

După ce autorul a povestit pe larg calvarul bolii care părea fără întoarcere și felul cum a fost operat, reproducem astăzi epilogul cărții, scris de un cunoscut ziarist sud-african care a colaborat îndeaproape la redactarea întregii lucrări. Prezența lui în preajma patului de suferință al lui Blaiberg i-a îngăduit să scrie rîndurile de mai jos în zilele critice cînd nimeni din echipa profesorului Barnard nu putea afirma cu siguranță că pacientul, devenit celebru în întreaga lume, va supraviețui.

EPILOG

Înapoi din prăpastie

de Benjamin BENNETT

M-am înțeles cu dr. Blaiberg să revizuiem împreună manuscrisul cărții în seara zilei de 23 mai 1968. El urma să se înapoieze la spitalul Groote Schuur a doua zi, exact cînd împlinea 59 de ani, pentru un examen amănunțit și pentru control.

L-am găsit în pat, în pijama. S-a scuzat, jenat că mă primește în dormitor.

«Mă simt teribil de obosit», mi-a spus.

L-am mustrat. «Phil, nu trebuia să te duci la Lei (echipa de rugbi din care făcuse parte în tinerețe — n.r.) și să faci o demonstrație cum se prinde mingea. Ți-ai supraapreciat, probabil, puterile».

Zimbea. «Nu despre asta este vorba. Simt o greutate parcă în mîini și în picioare. Spune-mi, te rog, cum arăt de cînd m-ai văzut prima oară acum două luni?»

Cu toată sinceritatea i-am spus că îl găsesc cu mult mai bine, deși acum mi s-a părut ceva mai obosit. Dar o scurtă perioadă de odihnă la spital, care să-l scutească de vizitatorii mult prea numeroși, îl va ajuta, fără îndoială, să se refacă.

Pînă cînd controlul de la spital se va termina, urmează să sosească din R.F. a Germaniei un aparat special capabil să filmeze comportarea inimii transplantate. Această supraveghere grăjdie și științifică a stării lui nu numai că va ajuta pe medici să urmărească progresele făcute, ci va furniza informații folositoare — așa cum s-a și dovedit ulterior — pentru efectuarea altor transplantări.

Curînd după reinternare, el s-a îmbolnăvit grav. Medicii au pus diagnosticul de hepatită. Există mai multe tipuri ale acestei boli, după cum ficatul este atacat de bacterii, de viruși sau are de suferit efectele toxice ale medicamentelor.

La început, echipa de medici n-a izbutit să precizeze de ce natură este boala. Dar cum cea mai răspîndită formă este provocată de viruși infecțioși, el a fost mutat în camera sterilizată în care a stat la început pentru a fi ferit de pătrunderea microbilor. Dar posibilitatea ca boala

să fie, de fapt, un semn de respingere a inimii nu putea fi din capul locului exclusă.

«VEGHEA MORTII?»

Curînd au apărut temeri pentru viața doctorului Blaiberg. El își dădea seama de situația în care se găsește; în clipele cînd se trezea, nu avea nici măcar putere să vorbească cu soția și fiica lui, care se aflau într-o încăpere alăturată, despărțită pentru protecție de un geam de sticlă.

Cu toate acestea el lupta împotriva bolii care l-a doborât cu același curaj neînfricat pe care l-a dovedit înainte și după operație.

Moralul lui s-a menținut ridicat, cu toate că puterile îl părăseau. Viața și hotărîrea lui de a trăi rămîneau de neînvins. Aceasta venea în ajutorul medicilor. Dar ei aveau de înfruntat o dilemă mortală într-o situație în care nu exista nici un precedent după care să se călăuzească.

Medicamentele imunologice pe care le-a luat timp de cinci luni au avut un efect preventiv pentru împiedicarea respingerii inimii. Dar, pe de altă parte, ele au suprîmat sistemul imunologic — sistem care conferă corpului capacitatea de a lupta împotriva microbilor care-l invadează.

Procesul care duce la respingerea organelor transplantate este similar cu acela care respinge — adică distruge sau neutralizează — bacteriile și virușii. Dacă se întrerupe tratamentul cu aceste medicamente pentru a îngădui sistemului imunologic al pacientului să combată microbii, atunci se produce inevitabil fenomenul de respingere a inimii. Iar dacă acestui sistem de apărare nu i se îngăduie să acționeze, pacientul poate sucomba din cauza infecției.

Dacă infecția este provocată de bacterii, spre deosebire de viruși, medicamentele împotriva respingerii pot fi administrate în continuare, la fel ca și tratamentul cu antibiotice, pentru combaterea infecției, chiar dacă mecanismul de protecție al pacientului este împiedicat să acționeze. Dacă, dimpotrivă, infecția s-ar fi datorat unui virus, situația ar fi fost critică. Antibioticele sînt

▲
Tolănit pe un șezlong,
cu pălăria
pusă ștremgărește
pe frunte,
doctorul Blaiberg
cunoaște,
în sfîrșit, liniștea
după dramaticele evenimente
din iulie 1968
cînd o pneumonie
era pe punctul să-l tîrască
din nou «în prăpastie».

ineficate împotriva virușilor și numai mecanismul imunologic propriu al pacientului ar fi în stare să combată infecția virotică. Dar acest mecanism, dacă este lăsat să acționeze liber, respinge inima grefată!

Zile de-a rîndul medicii pluteau în nesiguranță, confrunțați cu alternative grave, în timp ce viața pacientului lor atîrna de un fir de păr. Din nou numele lui Blaiberg a început să ocupe capetele de afiș ale ziarelor și ale buletinelor de știri ale televiziunii. Corespondenți ai marilor ziare din Londra, New York, Paris și din Australia au venit în grabă la Capetown ca să participe zi și noapte la «veghea morții» și să asigure «acoperirea» completă a evenimentului. Cele două telefoane ale d-nei Blaiberg și centrala de la Groote Schuur erau în permanență asaltate cu chemări din străinătate. Telegramele și scrisorile de simpatie și cu urări de sănătate curgeau din nou în valuri.

Ziarul «Cape Argus» scria într-un editorial: «Dr. Philip Blaiberg a intrat în istorie. Modul în care a luptat pentru viața și a plecat triumfător acasă cu inima altuia bătînd puternic în pieptul lui a dat medicinei moderne o nouă dimensiune.

Dar există ceva mai presus de istoria medicinei propriu-zise. Readus înapoi din prăpastie de un miracol al chirurgiei și al îngrijirii postoperatorii, revenirea sa la viață a constituit un îndemn pentru toți oamenii. Prin curajul său, el a îmbărbătat pe alții.

Dr. Blaiberg a fost recent întrebat cum întvede viitorul. El a răspuns: «Obişnuiam să fiu preocupat de tot felul de probleme, dar mi-am schimbat atitudinea față de viață. Acum citiva ani am citit o carte care sfătuia pe cititor să nu încerce să revină la trecut, pentru că acesta este dat uitării, și nici să trăiască pentru viitor. Trebuie să trăiești în fiecare zi numai pentru ziua respectivă. Această atitudine este astăzi rațională pentru mine. Și aceasta este acum filozofia mea». Întreaga lume îi urează lui Philip Blaiberg însănătoșire completă din actuala criză gravă prin care trece».

O NOUĂ ÎNCERCARE

În cele din urmă s-a stabilit că infecția s-a produs din cauza bacteriilor și nu a unui virus. Nu era de aceea necesar să fie oprită administrarea medicamentelor împotriva respingerii. Antibioticele combăteau infecția și pacientul începuse să se refacă lent.

Dar îngrijorarea nu putea fi risipită pentru d-na Blaiberg, pentru fiica lor Jill și pentru echipa care a efectuat transplantarea. Publicii nu știa și nu putea ghici încordarea și eforturile desperate și nopțile albe care se ascundeau în cărătul buletinelor medicale care anunțau «nici o schimbare» sau «usoară îmbunătățire».

«Nu cred că în toate lunile de boală ale lui Phil, din martie 1967 pînă acum, am trecut printr-o perioadă de o mare încordare nevoasă», mi-a spus Eileen Blaiberg.

«Ea a început la 24 mai, cînd s-a dus la control. Medicii mi-au dat să înțeleg că examenele a mai mult un caracter de rutină, deși ei au menționat că sînt oarecum îngrijorați din cauza oboselii pe care a resimțit-o în ultimele zile.

I s-a îngăduit să plece acasă la sfîrșitul săptămîinii următoare pentru cîteva zile și apoi la 2 iunie mi s-a cerut să-l internez din nou la spital. Apoi, într-o dimineață, cînd am venit să-l vizitez în rezerva unde fusese instalat pentru supraveghere, mi s-a spus că a fost mutat în camera sterilă unde a stat imediat după operație.

Instinctiv mi-am dat seama că s-a împlinit ceva. Medicii mi-au comunicat că Phil este grav bolnav de meningită și hepatită și se tem că nu va trece prin această nouă încercare. Cum am rezistat în zilele îngrozitoare care au urmat, conștitiu pentru mine un miracol. Eram într-o continuă agitație, capul îmi vijia, mă ducea teribil și mă mișcam ca un automat.

Apoi, treptat, Phil a început să se refacă. Nu pot să descriu ușurarea și sentimentul de mulțumire, împreună cu noua speranță care încolțise în mine. Dar speranța mi s-a năruit curînd, din nou. După două zile, medicii au declarat că

hil are tulburări circulatorii și mi-au spus să nu pe aproape, pentru eventualitatea că ar veni în sfârșit. Așa am căzut din nou într-o stare de sperare.

Îl vizitam pe Phil cu regularitate de două ori pe zi, dar asta îmi aducea prea puțină alinare. Vedeam cu ochii mei cum se scufundă. Ți-era mai mare mila să-l vezi cum a slăbit și abia era în stare să scoată din când în când câteva cuvinte, când mă vedea. M-a rugat să nu mai vin să-l văd, cât timp este în starea asta. Îmi pierdeam timpul, după părerea lui, vorbind unei pietre. La a mărturisit surorilor care îl îngrijeau motivul real pentru care nu voia să vin: nu puteam îndura suferința pe care o citea în ochii mei. El a insistat tocmai acest lucru în timpul zbciumului meu lipsit de orice eficacitate.

În pofida dorinței lui, continuam să-l vizitez zilnic. I-am spus că vin din egoism. Voiam să-l văd, pentru liniștea mea. După trei zile de agonia, am fost întimplător de medici cu zimbete mari. Circulația singelui lui Phil s-a normalizat. Acum, îmi făceam eu iluzii, nu se mai poate întâmpla nimic rău. Chiar eu ca profană îmi dau seama că icterul dispare treptat. Medicii mi-au confirmat acest lucru...

Publicarea buletinelor zilnice a încetat. Dr. Blaiberg era în afară de pericol, publicului i s-a comunicat acest lucru și buletinele regulate medicale nu mai erau oportune. Dar el continua să rămână în camera sterilă, deoarece era pacientul cu transplant de inimă care trăia de cel mai mult timp.

O BĂTĂLIE INEGALĂ

Apoi, soarta i-a dat o nouă lovitură cutremurătoare. Dr. Blaiberg a contractat o pneumonie în condițiile traiului într-un mediu presupus să fi lipsit de microbi! Cu toate că bacteriologii și medicii au manifestat o grijă deosebită pentru menținerea unui mediu steril în jurul lui ca să-l recupereze pentru viață, posibilitatea infimă de a veni la sută de la contracta o boală s-a produs.

El era din nou angajat în lupta pentru viață. Era o bătălie inegală, deoarece trebuia să facă față luptei fără mijlocul vital care este rezistența organismului. El putea conta acum numai pe moralul lui și pe voință, deoarece restul s-a consumat în lupta eroică contra hepatitei.

S-o lăsăm pe d-na Blaiberg să continue relațiile:

«La 4 iulie, într-o joi, medicii mi-au comunicat că Phil este din nou grav bolnav, de astă dată de pneumonie, și avea puțin șanse de supraviețuire. Știrea asta m-a lovit ca un trăsnet. Am orbit cu el prin intermediul telespeaker-ului. Îmi se rupea inima când îl priveai. Mie mi se părea că era chiar mai rău decât înainte de operație. Știrea că nimic nu l-ar putea salva.

Unul dintre medici încerca să mă încurajeze: «Cât timp e în viață», spunea el, mai există spe-

ranță». Dar eu simțeam sfârșitul aproape. La urma urmelor, Phil nu era de oțel. Cât mai poate el oare să lupte și să îndure în bătălia contra ultimei boli?

Nu i-am împărțit lui Phil temerile și slăbiciunile mele, discutam cu el cât mai liniștită cu putință. Îi spuneam că sînt sigură că merge spre bine.

«Nu e de nici un folos să ne amăgim», îmi spunea el. Fiecare cuvînt pronunțat îi impunea un efort deosebit. «De astă dată vreau să mor în liniște».

M-am pretăcut că nu am reținut observația și i-am vorbit de publicarea cărții față de care manifestase un deosebit interes. El a încercat să zîmbească și a șoptit abia perceptibil: «Nu voi fi aici ca s-o văd».

În noaptea de sîmbătă, 6 iulie, profesorul Barnard mi-a spus: «D-nă Blaiberg, dacă vreți să nu vă pierdeți soțul trebuie să-i transplantăm altă inimă, precum și plămîni».

Am rămas înmărmurită și incapabilă să scot un cuvînt citeva minute.

«Vorbiți serios, d-le profesor?», am întrebat. «Niciodată n-am vorbit mai serios, mi-a spus. Vreau să obțin întii consimțămîntul dv. ca soțului dv. să i se facă o nouă transplantare».

Încercam senzația înecatului care se agăță de un fir de pai. I-am spus: «D-le profesor, dacă asta este ultima noastră șansă, trebuie să încercăm».

Am căzut de acord să nu-i comunicăm lui Phil despre posibilitatea iminentă de a fi supus unei noi transplantări pînă nu se găsește un donator. Dar în cursul nopții echipa a fost pusă în stare de alarmă pentru o operație urgentă».

O A DOUA SAU CHIAI A TREIA TRANSPLANTARE?

Profesorul Barnard discuta cu Phil mai înainte eventualitatea unei a doua sau chiar a treia transplantări, dacă corpul lui ar fi respins inima donatorului. El nu se restabilise complet în urma hepatitei și suferea din pricina complicațiilor pulmonare. A suportat încă o operație în condițiile acestea presupunea asumarea unui risc și mai mare decât înainte.

Cu toate acestea, Phil nu a ezitat. El era gata să-și încredințeze din nou viața omului care l-a salvat o dată. «Dacă trebuie făcut, a spus el, atunci s-o facem».

D-na Blaiberg a plecat de la Groote Schuur cu senzația că nu i se mai poate da nici un ajutor soțului ei și nu mai există nici o speranță. Era îngrozitor de obosită, aproape epuizată, cu nervii încordați la maximum, zdrobită.

Informațiile care s-au strecurat într-un mod misterios în presă erau confuze și i-au sporit neliniștea. Numai citeva persoane erau avizate de tot ce se întâmplă, dar nu puteau dezvălui absolut toate datele. Astfel zările se lansau în

speculații cu privire la o a doua transplantare de inimă, deduceau anumite lucruri și adeseori ajungeau la concluzia că o nouă operație este iminentă sau a fost făcută pacientului, astfel încît există primul om din lume în al cărui piept bate a treia inimă...

Cite scorneli! Citeva ziare de mare tiraj din Anglia le foloseau pe pagina întâi; dar «Daily Mirror» a protestat împotriva unor asemenea bombe publicitare.

«Fiecare om, scria ziarul, ar vrea să aplaude însănătoșirea acestui curajos supraviețuitor al transplantării. Dar nu trebuie să se îngăduie revărsarea unui val de publicitate despre starea lui ori de câte ori are o recidivă. Operațiile de transplantare a inimii formează încă obiectul unei controverse aprinse. Ele devin și mai controversate dacă sînt asociate, ca în cazul acesta special, cu un continuu bombardament publicitar de zvonuri și speculații. S-a afirmat că este posibil ca doctorului Blaiberg să i se dea o nouă inimă și plămîni. Au fost zvonuri că el ar fi refuzat o a doua transplantare, dar aceste informații au fost dezmințite de soția lui și de profesorul Barnard. Toate cite se întîmplă reprezintă suficient pentru ca orice bolnav de inimă să stea în cumpănă dacă să accepte un asemenea calvar. Asupra profesorului Barnard și spitalului Groote Schuur din Capetown se exercită în permanență presiuni ca să furnizeze informații și nu le este ușor să păstreze întotdeauna echilibrul strict între calm și tăcere. Dar atît timp cît controversa cu privire la transplantările de inimă continuă, ei trebuie să fie prudenți față de stilul greșit de publicitate și să țină seama cite neplăceri poate provoca».

D-na Blaiberg a fost într-un tot de acord cu acest punct de vedere. Ea era scîrbită, după cum a afirmat, de modul în care cuvintele ei erau interpretate greșit, deformate și li se imprima un caracter senzațional. Se simțea obosită de urmărirea permanentă a ziaristilor și a avizilor de senzație, care aveau obligația să scrie ceva, oricît, dar în fiecare zi; totodată era supărată pe cei ce dădeau năvală în viața ei particulară, telefonau la ore nepotrivite și n-o lăseau în pace sau să se odihnească.

Evident, însă, ea nu se putea aștepta la altceva în acele zile de concurență aspră, desfășurată cu suflarea întretăiată, între presă, televiziune și radio. Soțul ei era din nou o celebritate mondială despre care se discuta cel mai mult, și ea trebuia să poarte pe umeri povara acestei încercări grele.

«ACESTA ESTE CAPĂTUL DRUMULUI»

«Duminică, 7 iulie, povestește d-na Blaiberg, echipa de medici nu găsește încă un donator. La 6,30 după-masă, dr. S.C.W. Bosman, care se ocupa de Phil în perioada postoperatorie, mi-a spus cu voce scăzută: «Eileen, ar fi bine să intri în camera lui Phil și să stai de vorbă cu el». Cu toate că nu mi-a explicat motivele, știam prea bine ce însemna permisiunea de a intra într-un loc unde accesul îmi fusese interzis anterior. Mi se oferea prilejul să-mi iau rămas bun.

Nu mi s-a comunicat atunci că echipa medicală a hotărît cu o zi înainte să folosească pe Phil ser antilymphocyt (ALS). Serul, pus la punct pe baza cercetărilor întreprinse în numeroase țări ale lumii, are ca scop să influențeze echilibrul delicat necesar între suprimarea respingerii și păstrarea capacității corpului de a reacționa împotriva respingerii. Nu este exclus ca medicii să fi avut îndoieli asupra efectului scontat și nu au vrut să-mi creeze false speranțe.

Am îmbrăcat costumul sterilizat și am intrat în camera lui Phil, cuprinsă de teamă și emoție. Genunchii îmi tremurau. Cred că eram gata să leșin. El dormita cînd m-am apropiat de patul lui și i-am vorbit: «Phil... Phil».

A deschis ochii și a schițat un zîmbet. «Phil, m-am adresat lui cu tonul cel mai potrivit pe care eram în stare să-l folosesc, iată ce bucurie mi-au făcut îngăduindu-mi să vin lîngă tine». El mișca încet capul. Mișca încet buzele ca și cum ar spune: «Știi la fel de bine ca și mine. Acesta este capătul drumului». Nu mă pregătisem și nici nu-mi venea în minte ce să-i spun. Apoi, deodată, m-am auzit vorbindu-i. «Phil, trebuie să trăiești. Tu ai învățat să trăiești. Jill și cu mine avem neapărat nevoie de tine».

Am văzut cum li curgeau lacrimi pe obraz. M-am stăpînit. Cum, nici eu nu știu. Mi se părea ireal că s-ar putea să nu-l mai aud niciodată sau

să nu-l mai văd zîmbind, că toate speranțele noastre comune ar putea să ia sfîrșit în citeva ore.

Cînd m-am întors acasă, mi-am îngăduit să plîng pentru prima oară după multe săptămîni. Dacă am început, nu mă mai puteam opri. Toată spaima și suferința, toate temerile și speranțele spulberate din ultimele săptămîni și luni se concentraseră în aceste lacrimi amare».

«D-NĂ BLAIBERG, AM VEȘTI MINUNATE PENTRU DV.»

«Deodată telefonul sună. Așadar, s-a și întîmplat, mi-am spus. Am fost deci tocmai la timp ca să-mi iau rămas bun. Tremuram ca frunza cînd am ridicat receptorul. Profesorul Barnard era la capătul celălalt al firului. I-am recunoscut glasul.

Nu puteam vorbi. Limba îmi era uscată și lipită de cerul gurii. Așteptam uluită să-mi vorbească și să-mi comunice vestea despre marea noastră pierdere. Pentru că ar fi fost și pierderea lui. Nu era însă o voce tristă sau îndoielnică, ci vocea unui om bine dispus, vesel, care nu mai putea de bucurie.

«D-nă Blaiberg, am vești minunate pentru dv.» El a pronunțat cuvîntul «minunate» cu aplomb. «Soțul dv. va trăi. El va trăi».

Pentru o clipă n-am izbutit să sesizez sensul cuvintelor lui. «Asta înseamnă, am întrebat, că ați găsit un donator?»

«Nu, a replicat el încurajat. Nu mai este nevoie de nici o transplantare. Soțul dv. și-a revenit».

În starea mea de uluire, am uitat să întreb de ce transplantarea nu mai era necesară. Nu-mi venea să cred că s-a produs un miracol, într-un anumit sens, care să-l salveze pe Phil. Am plecat împreună cu fratele meu și cu Jill la spital. Acolo am aflat pentru prima oară că lui Phil i s-a administrat sîmbătă dimineața, 6 iulie, ser antilymphocyt și că au fost necesare 36 de ore pentru a-și face efectul.

Din acel moment se părea că el se refăcea lent dar sigur. În ziua următoare celei în care mi-am luat rămas bun, a comandat un mic dejun substanțial. În locul laptelui pe care-l sorbise în zilele precedente el voia să mînce friptură și ouă. A doua zi dimineața avea o poftă de mîncare și, mai bună. A cerut la micul dejun fulgi de ovăz, trei ouă, smîntînă și două pahare cu lapte. Mi s-a spus că circulația singelui s-a refăcut și moralul lui, așa cum m-am convins, era excelent.

Doctorului Bosman, care l-a supravegheat în timpul crizelor, el i s-a adresat cu vechiul lui zîmbet larg: «Bosmie, noi doi tot o să plecăm după toate astea, într-o călătorie în străinătate».

Tratamentul cu ser antilymphocyt a dat rezultate atît de bune încît buletinele medicale au început să nu mai fie publicate zilnic. Toate înregistrau progrese categorice.»

ÎNCREDEREA OMULUI ÎN SEMENII LUI

Dr. Blaiberg a fost examinat de dr. Denton Cooley, un eminent chirurg cardiolog din Houston (Texas) care participa la primul simpozion internațional asupra transplantărilor de inimă, organizat la Capetown în iulie 1968. Pe atunci el avea trei supraviețuitori cu inimi transplantate, dintre care unul urma să-și reia activitatea integrală peste citeva săptămîni.

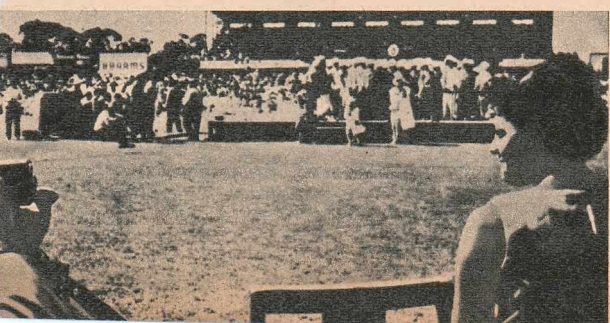
El a constatat că inima lui Blaiberg este puțin prea «rapidă» și respirația oarecum îngreunată, dar plămîni lui erau limpezi. Avea chef de vorbă și, potrivit doctorului Cooley, avea toate șansele să se însănătoșească.

Peste citeva zile un buletin medical anunța: complicațiile pulmonare au dispărut complet și hepatita este în mod virtual vindecată. Fotografia îl înfățișau fericit și zîmbitor; ridicînd două degete în formă de V ca semn al victoriei. El a cîștigat, într-adevăr, o victorie — pentru medicină — la fel de mare ca și una obținută pe cîmpul de bătălie.

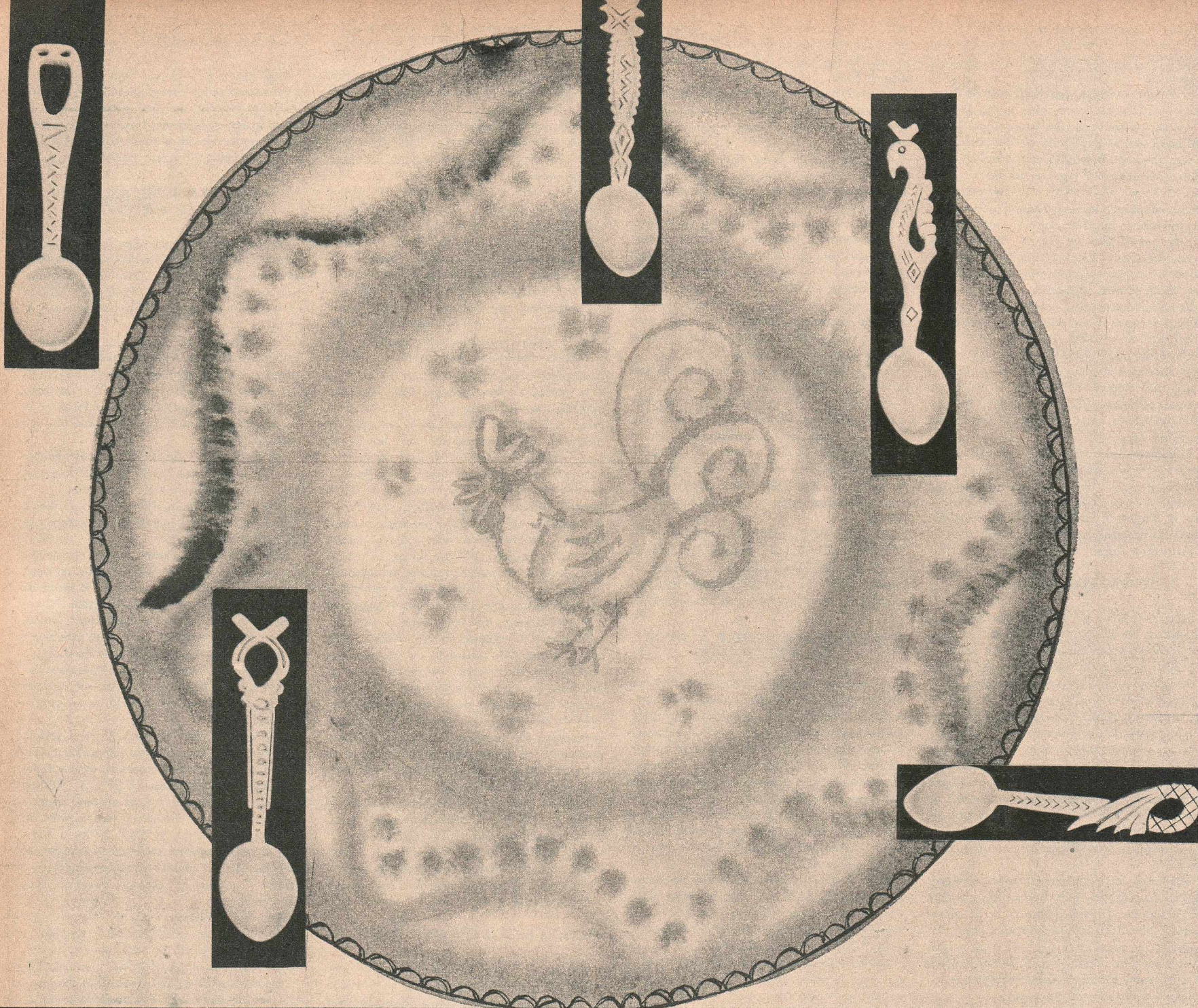
«Cum pot exprima în cuvinte recunoștința mea față de profesorul Barnard și echipa lui de oameni talentați pentru tot ce au făcut, pentru tot ce au suferit pentru Phil — spune Eileen Blaiberg. Și în special față de dr. Bosman, care a petrecut atîtea nopți albe lîngă patul lui de suferință. Devotamentul și altruismul manifestate întăresc încrederea omului în semenii lui».

În românește de
Z. FLOREA

Anul nou 1969 în casa unui amic, doctorul Louis Shirer. La dreapta, Eileen Blaiberg.

Dr. Blaiberg pe un teren de sport cu d-na Haupt, soția tînrului sud-african a cărui inimă bate în pieptul său.

PRIMĂVARA A SOSIT...

LUNA TRUFANDELELOR 1—31 MAI 1969

LA RESTAURANTELE DIN BUCUREȘTI
— EXPOZIȚII CULINARE CU PREPARATE DE SEZON
— PREZENTĂRI DE REȚETE NOI

La aceste expoziții, bucătari cu înaltă calificare din T.A.P.L.-București pot da gospodinelor informații asupra modului de preparare a unor sortimente din trufandale. Cu ocazia **Lunii TRUFANDELELOR**, Ștefan Gheorghe, tehnician culinar din T.A.P.L.-București, vă propune următoarele rețete:

OCHIURI ROMÂNEȘTI DE PRIMĂVARĂ

Materii prime: ouă, urzici, unt, făină, oțet, sare și usturoi.

Modul de preparare: Urzicile se pun la fiert în apă clocotită cu puțină sare. După fierbere se strecoară fierbinti și se toacă. Separat se pune la incins untul împreună cu făina călîndu-se ușor, stingîndu-se cu urzicile tocate, adăugînd după necesitate zeama rezultată din fierberea urzicilor. Compoziția se lasă să fiarbă 10-15 minute, la ultimul clocot se adaugă usturoiul ce a fost diluat cu zeama de urzici. Ouăle se sparg în apă clocotită cu puțin oțet și sare și se fierb moi. Ochiurile se servesc cu piure de urzici și unt.

BORȘ DE MIEL CU LOBODĂ

Materii prime: carne de miel, ceapă uscată, ceapă verde, țelină, lobodă, orez, borș, ouă, leuștean, sare.

Modul de preparare: Carnea proporționată se pune la fiert cu apă rece, după un clocot ușor se adaugă ceapa uscată tăiată mărunt, țelina în sferturi și sare. Cînd carnea este fiartă la jumătate se adaugă loboda (numai foile), orezul spălat și opărit, apoi borșul care este dat în fiert separat, și se lasă să fiarbă mai departe pe foc lent. Cînd este gata și răcită 75% se adaugă oul bătut ca pentru jumări, ceapa verde și leușteanul, toate tăiate mărunt.

SĂRMĂLUȚE DE MIEL ÎN FOI DE ȘTEVIE

Materii prime: carne de miel, untură, ceapă, orez, sare, piper, mărar, ștevie, făină și borș.

Modul de preparare: Carnea de miel împreună cu ceapa ușor călită în untură și sare, se toacă. După aceea se adaugă piper, mărar tăiat mărunt și orezul spălat și opărit, amestecîndu-se bine. Foile de ștevie se opăresc în apă dată în clocot cu puțină sare. După opărire se clătesc bine în apă rece, apoi se procedează la facerea sarmăluțelor de mărimea dorită. Separat se prepară un sos alb din untură, ceapă și făină care se crește cu borș și se pune peste sarmăluțe, lăsîndu-se să fiarbă. În timpul fierberii în sos se pune mărarul.

Se servesc cu iaurt sau smîntînă.

CLĂTITE CU URDĂ DULȚE ȘI MĂRAR

Materii prime: ouă, lapte, făină, urdă mărar, sare, untură, zahăr.

Modul de preparare: Din făină, ouă, lapte și zahăr cu puțină sare se formează o compoziție obișnuită de clătite. În tigaia unsă cu untură și bine infierbintată se pune cîte puțin din compoziție și prin ușoara aplecare a tigăii se formează foaia care după rumenire se întoarce. Urdă se frămîntă bine, împreună cu mărarul tăiat mărunt. Apoi se umple foaia de clătite care se împachetează în formă de ruladă. Clătitele se așază într-un vas uns cu untură, introducîndu-le la cuptor pentru o ușoară încălzire.

Se servesc cu zahăr și smîntînă deasupra.

Vă așteaptă campingurile cabanele, hanurile turistice...

1

În așteptarea zăpușelii estivale, cu gândul la răcoarea pe care o vom căuta în mijlocul turii, pe drumurile turistice, tema ne... încălzește. Interlocutorul nostru în tratarea este de astă dată tov. **FRANCISC ȚAPOȘ**, vicepreședinte al CENTROCOOP.

Cunoscînd faptul că în ultimii ani cooperația de consum a construit, amenajat și pus dispoziția turiștilor din țară, ca și a celor veniți de peste hotare, numeroase unități de servitudine turistică, l-am rugat pe tov. vicepreședinte Fr. Țapoș să ne arate ce s-a înfăptuit în acest domeniu. Consemnăm mai jos răspunsul primit:

— În cadrul planului general de dezvoltare a turismului în țara noastră, cooperației de consum îi revin o serie întregă de sarcini. Principalele: crearea unor unități de alimentație publică și de cazare destinate în primul rînd turiștilor. Anul trecut cooperația de consum a pus dispoziția turiștilor — pe lângă marea rețea de unități de alimentație publică de care dispune întreaga țară — un număr de 5 hanuri turistice, 15 cabane turistice, alte 10 unități de cazare hotelieră și 59 de campinguri.

— Ați putea să ne menționați unele dintre acestea?

— Desigur. De aprecieri deosebite din partea turiștilor s-au bucurat o serie de asemenea unități — multe dintre ele constituind prin însăși arhitectonica lor, prin cadrul natural în care sînt amplasate, prin specialitățile lor culinare etc., puncte de atracție turistică — dar spațiul limitat de care dispunem nu le putem înșira pe toate. Vom aminti cîteva: hanurile turistice Agapia (jud. Neamț), Rucăr (jud. Argeș), Piatra Craiului (jud. Bihor), Slănic (jud. Prahova) ș.a.; restaurantele cu camping de la Săftica și Popasul Sinești (jud. Ilfov), Românești (jud. Prahova), Sag (jud. Timiș); cabanele turistice Bucin (jud. Harghita), Brusturet (jud. Argeș) etc.

— Ce noutăți ne rezervați — în același domeniu — pentru sezonul turistic actual?

— Sînt în curs de construcție și vor fi date în funcțiune în acest an încă 8 hanuri turistice și menționez pe cele din Hațeg, Horezu, Brețcu și stațiunile balneoclimaterice Covasna și Geoagiu-Băi) și 19 noi campinguri. Concomitent, la o bună parte din campingurile existente se va extinde capacitatea de cazare și se va ridica gradul de confort. Ne străduim, de asemenea, să lărgim și să permanentizăm gama preparatelor culinare cu specific tradițional local precum servirea lor într-un cadru deosebit la o serie de unități.

— De exemplu?

— La stîna Ilișești (jud. Suceava) de pildă se pregătesc specialități de stîna în fața turiștilor; «Hanul din Salcîmi» (jud. Ialomița), piinea se coace de asemenea în prezența consumatorilor, în cuptoare tradițional-locale, servindu-li-se caldă etc.

— Să intrăm acum în alt domeniu: anul trecut CENTROCOOP a editat o serie de materiale de propagandă turistică care, după cîte știm, au fost bine apreciate de turiștii români — cît și de cei străini. Ați putea să ne spuneți ce se întreprinde în 1969 în aceeași direcție?

— Fără îndoială că și anul acesta ne-am preocupat de tipărirea unor materiale care să-i informeze pe turiști asupra unităților de cazare și alimentație ce le stau la dispoziție. Au fost editate și trimise spre difuzare: 10 modele de albume pliante miniaturale, 6 modele de semne și carte ilustrate și mai multe cărți poștale ilustrate (vederi) care vor fi puse în vânzare ca efecte poștale. De asemenea, s-au confecționat și pus la dispoziția unităților noastre brelocuri, care sînt în curs de realizare etichete pentru lipit pe valize, cărți de vizită ale unor complexe turistice, hanuri etc. mai reprezentative și altele. În colaborare cu O.N.T. s-a editat un pliant cu texte în limba română, ca și în mai multe limbi străine, cuprinzînd un îndrumar privind campingurile din întreaga țară. În același timp mai sînt în curs de editare 3 pliante în limbi străine destinate hanurilor turistice Rucăr (jud. Argeș), Piatra Craiului (jud. Bihor) și Slănic (jud. Prahova). Concomitent, acțiunea de informare și propagandă turistică va fi continuată și noi prin radio, televiziune și presă.

— Vă invităm să folosiți în acest sens și coloanele «Flacării»...

— Este lucrul pe care l-am făcut în întreaga convorbire de față... Încheind-o, aș vrea să-i scriu pe cititorii revistei dv. ca în excursiile pe care le vor face și în concediile de odihnă din vara aceasta să viziteze unitățile de alimentație publică și de servitudine turistică ale cooperației de consum. Sîntem convingiți că vor afla condiții optime de cazare și de alimentare. Tuturor le urăm un anticipat «bun venit!»

— Vă mulțumim în numele cititorilor noștri turiști, care sîntem convingiți că vor răspunde invitației.

V. SAVIN

1) Așa arată o cameră la hotelul complexului turistic «Piatra Craiului» (jud. Bihor).

2) Pitorescul cadrului și arhitectonicii cabanei turistice «Simbra oilor» din jud. Satu-Mare constituie prin el însuși o atracție turistică.

3) Interiorul restaurantului hanului turistic «Rucăr».

2

3

de Ilie ZAHARIA

INSULA NEMURITORILOR

Depart, în imensitatea Oceanului Albastru, se afla insula în care locuiau nemuritorii. Își câștigaseră eternitatea pentru că respectau cuvântul dat Celui Veșnic: să nu aducă viață nouă, să nu rîvnească la schimbare.

Zilele se scurgeau lin ca nisipul în clepsidră. Anii se înșiruiau ca boabele de chihlimbar pe fir. Încă unul, și încă unul, și încă unul... Și fiecare era aidoma celui alt.

Nici un om nu îmbătrînea fiindcă nu se întimpla nimic. În insula îndepărtată din Oceanul Albastru nu murea nimeni, fiindcă nu se naștea nimeni. (Sau poate nu se naștea nimeni, deoarece nimeni nu murea.)

Schimbarea anotimpurilor era necunoscută. Iernile geroase cu viscole, cu nămeți, care în zile însorite sclipeșc din miriadele de diamante, verile toride cu furtuni neașteptate, care umflă marea clocotită și îndoie palmierii, primăverile neliniștite și toamnele ruginii, pline de roade grele, erau ecouri ale altor lumi, în care trăiau și mureau ființe asemănătoare lor, dar deosebite. În insula nemuritorilor era veșnic verde, briza ușoară nu se transforma în uragan, nopțile erau totdeauna parfumate și somnul fără vise.

Oamenii nu aveau trecut, nici viitor. Ieri și mâine erau un neîncetat azi.

În insula aceasta, în care toți oamenii se asemănau la chip, vîrstă și gînduri, trăia o pereche de nefericiți. Nu mai suportau eternitatea neschimbării, nu mai vroiau să fie mereu asemeni lor înșiși, semeni ai semenilor lor.

Și au înfrînt porunca Celui Veșnic și au adus pe insulă viața nouă, sacrificîndu-și astfel nemurirea.

Preoții Eternului au porunci să sune trompetele, să se adune sanhedrinul care să-i judece pe acești eretici. Și sanhedrinul i-a alungat departe, într-un colț al insulei, despărțiți de nemuritori printr-o apă curgătoare și o pădure de sicomori.

Nefericiții de ieri se minunau de viața nouă pe care o aduseseră, urmărind cu atenție schimbarea, transformarea. Noul îi încînta, îi înnoia parcă și pe ei. Seara tîrziu, cînd pe cerul spuzit de stele luna aluneca ușor, lin, dincoace de pădurea de sicomori se adunau nemuritorii, și unul cite unul treceau tainic apa ca să învețe schimbarea și să se bucure de Nou. Și-și pierdeau astfel nemurirea, dar aflau fericirea.

Au trecut ani... Nemuritorii au dispărut în neființă. Dar dorința de nemurire i-a cuprins pe alții născuți din schimbare. Noii preoți au găsit în vechile pergamente rețeta vieții veșnice: neschimbarea.

Și pe țărnișurile insulei depărtate din Oceanul Albastru povestea s-a repetat...

de Emanuel VALERIU

FOTBAL

Unii l-au decretat «sport rege», împrumutîndu-i un titlu care se vroia suprem (la acea dată cam era...); alții l-au numit «sport al mulțimilor», dorind să-i marcheze prin asta vulgaritatea și să descalifice, într-un fel, enorma lui popularitate, neegalată de nici o altă disciplină fizică pînă acum; cei cu o imaginație mai domestică îi spun doar «jocul cu balonul rotund», iar cei mai mulți sînt mulțumiți să pronunțe simplu «fotbal», cu accentul propriu fiecărei limbi. Indiferent cum i se spune, sportul acesta are, în prezent, drum deschis spre inima multor sute de milioane de tineri și vîrstnici, bărbați sau femei, polarizînd în jurul său nu numai o atenție colectivă de proporții unice în lumea arenei, dar închipuind, totodată, un univers de interese și pasiuni, de afecțiune și frumusețe, cu căi adeseori la fel de întortocheate și nepătrunse cum sînt cele atribuite cerului și patronului său nevăzut.

Acest fotbal, care poate fi superb dar și submediocru, are totuși o calitate inalterabilă, indiferent dacă se desfășoară la etalonul său major ori la cel inferior: captează. Că o face prin ceea ce oferă sau prin ceea ce promite, fotbalul reușește, de fiecare dată, să salveze mariajul său cu publicul chiar cînd acesta își declară, deschis pînă la vehementă, insatisfacțiile. Împăcărilor urmează, la fel de firești, ca însăși succesiunea dintre zi și noapte, care nu mai surprinde pe nimeni și despre care nici măcar nu discutăm, acceptînd-o ca pe cel mai firesc element al existenței noastre și a mapamondului. Poate că există și o voluptate nemărturisită a dulcilor reconcilierii, dar nu ne-am propus un astfel de traseu, ci pur și simplu ne-am lăsat furați de aceste gînduri în prezența unor evenimente care marcau, pregnant, cîteva din izvoarele de optimism energic ale fotbalului. Cel dintîi a fost tabloul de pe stadionul «23 August», parcă pictat de mîna lui Seurat, în maniera care l-a făcut celebru. De unde și cum răsăriseră aci, deodată, cele 70 000 de puncte colorate de pe pînza vivantă a ovalului betonat? Cum ne putem explica acea atmosferă de sărbătoare, proaspătă ca însăși primăvara, decît raportînd-o la ceea ce este comun tuturor acelor oameni care au acționat la același impuls al pasiunii lor pentru fotbal? Au înflorit caișii, vișinii și cireșii, încă cu cîteva zile mai devreme liliacul stătea să irumpă în violetul său delicat, dar pînă n-am văzut un stadion arhiplin n-am știut că, într-adevăr, a sosit primăvara. (Poate că aceste considerații, vag lirice și total nesportive, vor da idei cluburilor și federațiilor de a relua cuplajele, de a îmbogăți simbetele săptămînilor viitoare cu astfel de spectacole, le vor reaminti, poate, de meciurile în nocturnă — la București și Constanța — făcîndu-i să priceapă pe toți cei ce-au uitat că publicul este dornic să-și exercite fidelitatea sa față de «sportul rege», «sportul mulțimilor», «jocul cu balonul rotund», fotbalul.)

Al doilea eveniment s-a petrecut la Arad. Acolo, liderul formației locale U.T.A., a cedat echipei «Vagonul», care a avut un parcurs doar de un an de zile în prima divizie de fotbal a țării. Nu este întîia oară cînd ultima clasată o învinge pe șefa plutonului (vă mai amintiți de înfrîngerea, la Constanța, a echipei C.C.A., evaluată atunci în aurul valorii sportive?). Deci nu acesta a fost elementul satisfacției noastre, ci cu totul altul. În lumea «sportului rege» există tot atîtea ascunzișuri și trasee... subterane cite au avut, desigur, și prea îndelungatele monarhii de pe la noi și de pe aiurea, astfel încît, atunci cînd în hățișul... ecuatorial al unor culise tenebroase apare o rază de lumină și adevăr, parcă un soare imens învăluie, binefăcător, întregul decor, înfrumusețîndu-l.

Fotbaliștii de la «Vagonul» și-au onorat publicul, au onorat sportul, s-au onorat pe ei înșiși. Nu interesează cum a jucat U.T.A. — slab sau foarte slab — nu interesează nici că meciul a fost supravegheat cu ochi... electronici și că mulți «copoi» au încercat să adulmece posibilele miasme ale unui aranjament între «frați», concetățeni ai aceleiași urbe. Un singur fapt interesează: că U.T.A. cîștigînd jocul cu «Vagonul», se putea considera campioană a țării și că acest adevăr era clar ca lumina zilei, tot astfel cum clar era că, pentru «vagonari», o înfrîngere sau un succes echivala cu o frecție la un picior... de lemn. Asta în ordinea (adeseori meschină) a celor mai subtile calcule. Pentru că, în ordinea morală, cea mai importantă din tot ceea ce poate fi important în sport, lupta pentru victorie, tocmai în condițiile arătate, devine un scop superb. «Vagonul», aflat dincolo de bine și de rău, și-a apărut șansa și a învins! Poate că victoria lui va lipsi orașul de pe Mureș de titlul atît de rîvnit de campioană a țării la fotbal, poate că ea va stîrni (dacă n-a și stîrnit cumva...) mari crize pe plan local, poate, poate... Dar va rămîne sigur cel mai frumos exemplu de cinste sportivă, căruia i-am fost martori de mulți ani încoace. Nu știm dacă asta îi va consola pe arădeni, dar ne bucură faptul, el s-a produs acolo, în orașul atîtor frumoase tradiții sportive.

de Teodor MAZILU

GOLGOTA

Plăcerea lui V este să se vaită. Dar ceea ce e curios, e că V vaită chiar cînd îi merge bine. Obiceiul oamenilor se plîng cînd crurile nu merg așa cum doresc ei, ei bine, V se vaită chiar cînd lucrurile îi merg de minune. Trebuie să recunoașteți că puțina de a te vaita, de a te jura cînd afacerile îți merg din plin este un fenomen ceva mai rar. Cu toate acestea V nu obose niciodată să verse lacrimi în orice împrejurare. În fiecare seară el vede o primejdie ascunsă. El crede că destinul își arde fața lui neagră printr-o veșnicie în aparență bună, ca pe un rău să-l lovească pe neașteptate. L-am întîlnit zilele trecute foarte abătut.

— Spune-mi ce s-a întîmplat? Mi-a mărturisit vestea cea bună care, conform teoriei lui, ascunde o mare nenorocire.

— Am primit casă... Nu știam însă în ce măsură primirea unei case poate să zdrucă cine liniștea unui om. Nu știu încă dacă intrarea într-un nou apartament, evident mai confortabil, poate să-ți facă peri albi. V repeta încontinuu vestea cea bună prin care destinul își anulează nenorocirile viitoare.

— Am primit casă... Mi pare ceva foarte suspect... Ce se ascunde pe aici...

Zilele trecute, de asemenea l-am întîlnit iarăși; la fel mi s-a vorbit. Începușem să mă obișnuiesc cu psihologia lui și m'întrebam cam ce noroc mai dăuse pe capul lui.

— Ce-i cu tine? Ce succes ai mai avut de ești așa de plouat?

Mi-a dezvăluit imediat marfă fericire care-l face să plîngă zile și noaptea.

— O femeie mi-a mărturisit că mă iubește... Oare ce se ascunde în această declarație? Oare ce lovitură amarnică îți pregătește soarta?

l-am mărturisit că nu văd nici o uneltire a destinului în această întîmplare. N-a vrut să mă creadă. Părea de neconsolat.

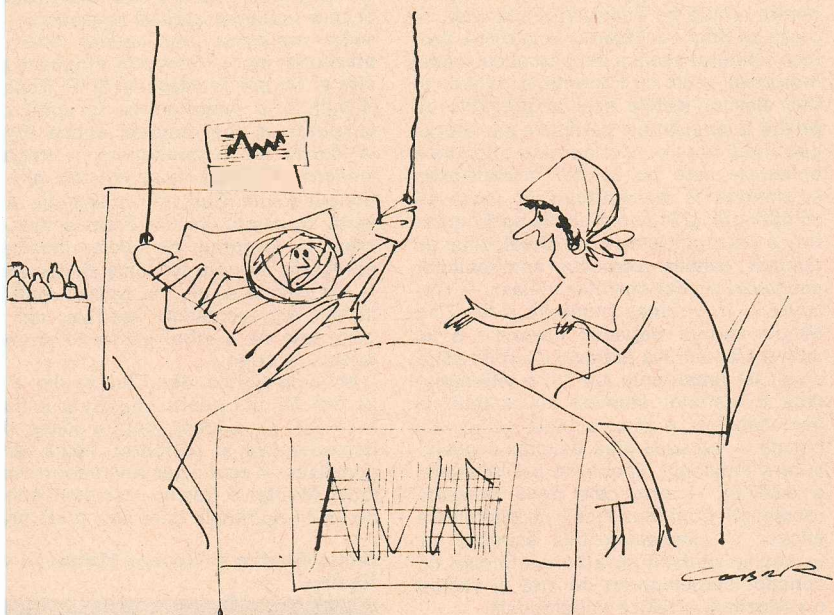
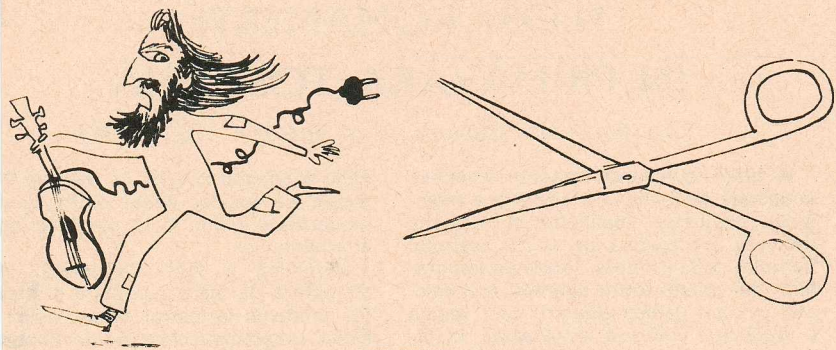
— Destinul pune ceva la cale. Peste cîteva zile l-am întîlnit și mai abătut. Așa de nefericit nu l-am văzut niciodată.

— Ce-i cu tine, omule? Ce s-a mai întîmplat?

De atîta durere de-abia a reușit să mă facă să înțeleg nenorocirea care-l năpădise. A bolborosit doar cîteva cuvinte, n-avea curajul să-mi dea amănunte.

— Buenos Aires... Într-adevăr, crudă soartă...

u m o r

— Dragul meu, nu-ți face griji: am dus Fiatul la atelier și mi-au spus că într-o lună o să arate ca nou...

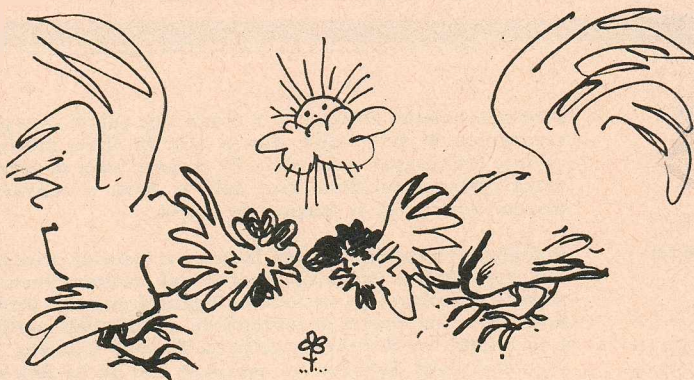
Nell COBAR

...și la «Fuga» lui Bach, cine aleargă? Dirijorul? Sau toată orchestra?

Adrian ANDRONIC

RUDE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										

ORIZONTAL:

1) Fiul străbunicului soțului mamei fratelui meu (pl.) — Nepot... de viță! 2) Rudă cu... unchiul Sam → Silaba tatii. 3) Căminul locomotivelor — Lovit la țurloaie. 4) Fiul Afroditei (mit.) — A ferici. 5) Calul tatii! — Unchi. 6) Ușier! — Fiul surorii sotului bunicii mele. — Pe rudă și pe sămînță. 7) Fiica străbunicii soției tatălui surorii mele. 8) Nume feminin — Mieș. 9) Cîntec de leagăn — Fiul fiicei tatălui soțului mamei surorii soției mele — Inimă de mamă! 10) Oraș în Brazilia — Cele mai apropiate rude de sînge. 11) Trepte — Strămoșescul nostru popor. 12) Fiica tatălui sotului mamei surorii soției mele! — Tanti de la țară!

VERTICAL:

1) Termen cu care femeile de la țară se adresează bărbatului iubit — Fratele strănepoatei mamei mamei mele. 2) Suport pentru haine — Material pentru confecțio-

nat... Adami! 3) Fiul soției ginerelei soției soțului mamei mele — Sora strănepotului tatălui tatălui meu. 4) Mijlocitor din Itaca, însărcinat de pețitorii Penelopei cu cere-rile lor — Fiica fratelui fiicei soției bunicii mele — Două sute la romani. 5) Împărat chinez, strămoșul împăratului Nu din dinastia Ceu — Soția fratelui nepotului străbunicii mele — Oiștea lui se năi numește și rudă sau proțap. 6) Pană — Soția nepotului mamei tatălui meu — Fiica ginerelei soției socrului tatălui meu. 7) Ascuțit — Nu te văd bine. 8) Cînst — Grad de rudenie mai apropiat sau mai depărtat. 9) Soții surorilor fiului bunicii mele — Diminutiv feminin. 10) Moral — Rude! — Acut! 11) Soțul surorii nepoatei străbunicii mele — Apropiată.

Marian PĂTRAȘCU

Dictionar: IȚU, IROS, CIU.

Dezlegarea jocului LOCATIVĂ, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) SANTIER — CASA. 2) ACARET — BETON. 3) PASARELA — ASA. 4) AS — S — ROLURI. 5) TAVAN — CAMERA. 6) U — AT — RAME — EP. 7) RAR — MUTARE — A. 8) AP — VILA — I — P. 9) AMATORI — ARE. 10) ORA — AU — MARIT. 11) VARA — REALIZA. 12) ATENTI — MENAJ.

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

MOSCOVA

Savanții sovietici au realizat o mașină de calcul care poate recunoaște 50 de cuvinte, dintre care 10 cifre, indiferent ce voce omenească le-ar rosti. Pe această bază se preconizează înfăptuirea, între anii 1975 și 1980, a convorbirii directe dintre om și mașina de calcul.

DJAKARTA

Problema traducerii în fața justiției a fostului președinte Sukarno rămâne deschisă. Procurorul militar Durmavel Ahmad a declarat că ancheta în legătură cu rolul jucat de Sukarno în încercarea de lovitură de stat din 1965 continuă. Concluziile vor fi prezentate președintelui Suharto, care va hotărî dacă Sukarno va compare sau nu în fața unui tribunal.

BONN

Două mari firme constructoare de avioane din R.F. a Germaniei au hotărît să fuzioneze. Este vorba de «Messerschmitt-Bölkow» și «Hamburg Flugzeugbau». În felul acesta, consideră autoritățile, industria constructoare de avioane din R.F. a Germaniei va deveni mai competitivă pe piața mondială.

ROMA

Aurelio Roboti din Torino a prezentat un proiect a cărui realizare ar contribui la îndulcirea climei în regiunile reci ale globului, controlul precipitațiilor, ameliorarea producției agricole. Toate cu ajutorul lansării unor sateliți-reflectorare care ar capta și refracta razele solare.

RIO DE JANEIRO

Potrivit datelor institutului Vargas, din ianuarie și pînă în martie prețul vieții în Brazilia a crescut cu 5,6%. Principalele produse alimentare s-au scumpit în medie cu 2,6%.

LEIPZIG

În cei 20 de ani de existență, Editura de cărți de specialitate din Leipzig a lansat pe piață peste 26 000 000 de volume. Hîrtia folosită pentru tipar depășește 13 000 000 tone.

OTTAWA

Circa 6 000 de fermieri din provincia canadiană Saskatchewan au luat parte la o demonstrație cerind guvernului federal să ia măsuri de apărare a cultivatorilor împotriva politicii de mare business. Exportul de grâu canadian a scăzut anul trecut cu 35%, iar anul acesta situația amenință să se înrăutățească și mai mult.

BUDAPESTA

Sub egida Oficiului național al brevetelor a luat ființă o instituție însărcinată cu depistarea și promovarea vânzării diverselor inovații, invenții și procedee moderne de fabricare. «Biroul de vânzare a noutăților» va juca rolul de intermediar între producător și exportator.

PRATO

FLORI ROMÂNEȘTI ÎN PRIMĂVARA TOSCANĂ

— corespondență specială de la Valentin SILVESTRU —

În timp ce masiva turnantă înclinată, imaginată de Liviu Ciulei pentru a metaforiza labilitatea destinului în revoluția franceză, se învîrtea pe scena teatrului florentin della Pergola, rotativele tipografice din orașul Prato tipăreau originalul afiș în roșu-galben-albastru care vestea o săptămîină culturală românească. În dimineața cînd 17 mari cotidiane italiene își publicau considerațiile pătrunse de stimă pentru realizarea Teatrului «Bulandra» cu piesa lui Büchner *Moartea lui Danton*, profesorii tuturor școlilor din pitorescul oraș industrial, vecin cu Florența, expuneau în fața elevilor lecțiile special pregătite cu privire la momentele cardinale ale istoriei poporului nostru. Nici nu s-au stins bine aplauzele care au salutat inventivitatea și grandoarea reconstituirii din piesa revoluționară, și în somptuoasa sală purpurie cu patru rînduri de loji și balcoane au răsunat ovațiile adresate admirabilului spectacol al Naționalului clujean — *Caligula* — în viziunea modernă a lui Vlad Mugur asupra tragediei filozofice a lui Albert Camus. Aș îndrăzni să spun că în acest fel importantă «întîlnire internațională a teatrelor stabile» din orașul lui Michelangelo, a cărei actuală ediție — a cincea — avusese pînă deunăzi o desfășurare molcomă, lipsită de proeminențe, a dîmîndit — prin cele două prezențe românești — un plus masiv de teatralitate eficace și spectaculozitate scontată pe expresiile veritabil novatoare, afirmînd un concept contemporan de artă și vîdînd o seriozitate artistică substanțială.

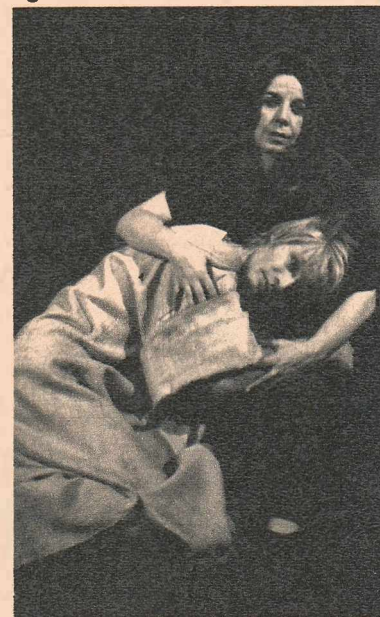
Critica italiană a salutat «viziunea adînc gîndită» a lui Liviu Ciulei (*Corriere della sera*), care face din poporul răscolit adevăratul protagonist al dramei, «complexa structură scenică» (*Il Lavoro*), «abilitatea extraordinară cu care e mișcată mulțimea» (*La Nazione*), interpreții în fruntea cărora e situat în unanimitate finărul Virgil Ogășanu; deși nu în cel mai important rol al dramei, e considerat «perfect» (*Paese sera*). Unii croniciari exprimă și îndoiele ori observații critice, vîzînd caracterul cam greoi și extensia cam obositoare a spectacolului (*Paese sera*), anumite soluții regizorale (*Il Resto del Carlino*) sau limitele interpretului principal (*Corriere della sera, Il Lavoro*). Dar sentimentul dominant e de respect pentru acest act artistic de amploare și profunzime. Despre «Caligula», prezentată sîmbătă seara, *L'Unita* vorbește ca despre o reprezentație sobră, «clasică, fără efecte gratuite, profund convingătoare și puternic autentică», regizorul fiind un om de vastă cultură și fină sensibilitate, iar muzica lui Pascal Bentoiu exprimînd «adîncă neli-

niște a acestui secol»; *La Nazione* îl mește pe regizor «unul dintre oamni modernii de teatru, în cel mai înalt înțeles al cuvîntului».

Duminică a fost inaugurată, în atmosferă de mare apropiere și însușită prietenie la teatrul «Metastasio» Prato «săptămîina culturală românească» Bogatul afiș dă posibilitate spectatorilor italieni să-și facă o idee cuprînzătoare despre valoarea actuală a teatrului matic românesc prin autorii tineri prezentați aici — Romulus Vulpescu (*chia și Un om de treabă*) și D. R. Popea (*Visul*), prin interpretarea în spirit contemporan a unei tragedii antice *Ifigenia în Aulida* și, în continuare, a trage moderne *Caligula* — spectacole aleșionale din Cluj, într-o selecție e lentă. Spectatorilor din Prato le mai oferit un program de folclor muzical coregrafic și unul de filme documentare — din păcate și unul și celălalt mult nivelul reprezentațiilor teatrale, dar cum apte de a sfîrni măcar în parte teresul scontat.

Municipalitățile din Cluj și din Prato se pot felicita pentru meritoria inițiativă culturală și, evident, pentru ideea de permanentizării și periodicizării, adică «trijționalizării» — cum zicea animatorul teatral local, Montalvo Casini — un fertili schimbul de valori spirituale între cele două orașe.

Silvia Ghelan și George Mattai în «Caligula».

BRNO '69

La 9 Mai s-au împlinit 24 de ani de la eliberarea Cehoslovaciei de sub jugul fascist. Ca și în ajunul acestei aniversări, în săptămîina care urmează au loc ultimele pregătiri în vederea inaugurării tradiționalului Tîrg de bunuri de consum de la Brno, care se va desfășura între 18 și 25 mai, prilejuind ca de obicei importante tranzacții comerciale.

Faptul că un mare număr de firme și întreprinderi din Anglia, Republica Federală a Germaniei, Austria, Finlanda, Franța, Ungaria, Italia, Japonia, Polonia, Suedia și alte țări vor fi reprezentate la Brno va constitui — afirmă organizatorii — baza unor viitoare confruntări sub forma tirgului internațional.

Suprafața atribuită pavilioanelor se ridică anul acesta la 73 000 de mp, la care se adaugă un spațiu de expunere în aer liber de 40 000 mp.

COLONII ȘI SACRIFICII

Poate considerînd că, pe plan intern, opțiunile sale — nu numai politice dar și economice sau sociale — au avut timp să se cristalizeze și că din acest punct de vedere cei ce se întrebau «ce va fi după Salazar?» își pot acum răspunde: «salazarism fără Salazar», premierul portughez Marcelo Caetano s-a hotărît recent să-și definească poziția în legătură cu teritoriile de peste mări. Cu această intenție a întreprins spre sfîrșitul lunii

aprilie un voiaj de o săptămîină în cele trei colonii: Angola, Mozambic și Guineea Bissau — primul de acest gen efectuat vreodată de un premier portughez.

Turneul african nu și-a propus, de față să clarifice principalele coordonate ale strategiei coloniale a dr.-lui Caetano ca ani de-a rîndul a inspirat, teoretic, politica dusă, în acest sens, de ex-premier Salazar.

Declarînd că, după vizitele sale, pă

Anacronisme

de Silviu BRUCAN

Ulsterul — vechea și poetică denumire a Irlandei de Nord — a fost în ultimele săptămâni (și, desigur, va mai fi și în cele viitoare) teatrul unor evenimente pe cât de dramatice pe atât de surprinzătoare. Cine și-ar fi închipuit, într-adevăr, că într-o regiune a Marii Britanii, țara clasică a parlamentarismului, se va desfășura în anul de grație 1969 o luptă politică atât de violentă pentru înfăptuirea principiului fundamental al sufragiului universal (one man, one vote), pe care ziarele britanice îl mai menționau doar atunci când înfățișau lupta populației africane în fostele colonii în care s-au menținut la putere regimuri rasiste?

De fapt, Ulsterul este doar un ultim episod dintr-un serial (departe de a se fi epuizat) care a cuprins în ultimii ani în țări avansate conflicte a căror natură aparține de drept secolului al XIX-lea. Belgia a cunoscut profunde frământări între valoni și flamanzi pe chestiunea inegalității de drepturi și de dezvoltare a regiunilor respective, Canada a înregistrat protestul populației franceze împotriva statutului de inferioritate ce i s-a impus pe toate planurile, în Franța populația din Bretagne a proferat amenințări serioase în caz că regiunea lor va fi tratată în continuare ca o soră vitregă, iar în Marea Britanie se succed ca în carusel mișcările protestatere din Țara Galilor, din Scoția și acum din Ulster în jurul unor revendicări care sună ca niște ecouri din vremuri trecute, admise în zilele noastre doar... populației de culoare.

Cît de mare este în lumea contemporană discordanța dintre doctrinele politice proclamate la ocazii festive și structurile politice reale, care reprezintă, chipurile, aplicarea în viață a celor dintîi Ulsterul este în această privință un model. Puterea locală este concentrată în mîinile marilor proprietari de pămînt și industriași care pentru a-și consolida poziția dominantă au recurs la o structură politică clădită pe biserica protestantă, metodă veche și încercată menită pe de o parte a disimula natura de clasă a societății și pe de altă parte a-i asigura o bază de masă, deoarece protestanții reprezintă două treimi din populație. În scopul menținerii acestei structuri arhaice, sistemul electoral restrînge dreptul de vot în alegeri locale la cetățenii care dețin proprietăți și, bineînțeles,

la soțiile lor. În plus, autoritățile locale, care se află în mîinile protestanților, se îngrijesc ca cetățenii romano-catolici să nu poată achiziționa proprietăți pentru a nu obține drept de vot. În felul acesta, numărul catolicilor care au reușit să obțină de-a lungul deceniilor de democrație britanică drept de vot este foarte redus. În plus, în Ulster este la mare preț așa-numitul procedeu gerrymander, de delimitare a circumscripțiilor electorale după criterii politice, nu geografice, potrivit căruia hotarele unui raion rural pot fi trasate astfel încît circumscripția electorală să capete o predominanță urbană. Cu asemenea tehnici perfecționate, s-a ajuns ca în Londonderry, al doilea oraș nord-irlandez, care are o covârșitoare majoritate de locuitori catolici, alegerile locale să asigure matematic victoria netă a... minorității protestante. Nu este de mirare deci că demonstrațiile catolicilor în Londonderry și în alte centre nord-irlandeze au dobîndit un caracter atât de violent încît Londra a fost solicitată să trimită trupe pentru protejarea instalațiilor amenințate a fi aruncate în aer.

Partidul unionist protestant care dispune în parlamentul local — Ulster House — de 39 locuri din totalul de 52 este frământat de profunde diviziuni interne. Căpitanul Terence O'Neill, liderul partidului unionist, care a cîștigat alegerile la începutul acestui an cu promisiunea de a înfăptui o reformă democratică a sistemului electoral, a fost nevoit recent să demisioneze sub presiunea aripii drepte din partid. Extremiștii de dreapta se opun oricărui progres pe calea acordării drepturilor civile egale tuturor cetățenilor și, pentru ca scenariul acestei drame moderne să fie complet, în fruntea extremiștilor se află un preot — reverendul Ian Paisley. Așa se explică, poate, că într-o biserică catolică, din Saintfield, a fost descoperită o bombă cu explozie întîrziată. Replica Mișcării pentru drepturi civile s-a produs în aceeași zi: un incendiu a mistuit o sală de conferințe a Universității din Belfast. Noul premier, James Chichester-Clark, desemnat de același partid unionist, a declarat că guvernul său va urmări menținerea privilegiilor majorității protestante, dar a promis că nu va recurge la măsuri represive împotriva minorității catolice. Dar cum va face?

ză încă «impresia unei Portugalii unice indivizibile», Marcelo Caetano a afirmat și necesitatea acordării unei «mai ri autonomii administrative și financiare pentru coloniile portugheze de peste mare». Ceea ce reflectă dificultățile, cel în economice, pe care le întâmpină în onii dominația portugheză. În ultimul p, Lisabona face tot mai dificil față altuilelor impuse de prezența trupelor e în cele trei teritorii, așa încît costul estei politici se traduce prin eforturi omice care depășesc cu mult posibilitățile reale ale țării: volumul datoriilor erne s-a dublat, cheltuielile militare sorb circa 40 la sută din bugetul național, exploatarea resurselor din colonii a buit împărțită, din incapacitate de a cundere, cu diferite trusturi europene. rcelo Caetano vorbește, ca urmare, de acrificii justificate» și nu sînt puțini ei care spun că Portugalia își permite,

de fapt, «un lux» practicînd în lumea contemporană colonialismul.

Astăzi ca și ieri o reală denunțare a politicii coloniale portugheze o constituie mișcarea de eliberare care a izbucnit în 1961, în Angola. F.R.E.L.I.M.O. în Mozambic, al cărui lider a fost pînă de curînd Eduardo Mondlane — asasinat la 9 februarie a.c. — și M.P.L.A., în Angola, condusă de Augustinho Neto, se află în avangarda luptei pentru cucerirea independenței acestor teritorii, afirmînd astfel dreptul popoarelor la autodeterminare și suveranitate. Făcînd față cu greu pierderilor și justificîndu-și puțin convingător «sacrificiile», Portugalia post-salazaristă confirmă o dată în plus dezavantajele politicii de aservire și amestec în treburile interne ale altora. În plus, colonialismul își trăiește prin capitolul său «portughez» agonia ultimelor rezistențe.

Anca VOICAN

în primul rînd un plan de ansamblu care să asigure coordonarea diferitelor activități de cercetare științifică în laboratoarele de stat, particulare sau universitare. Din rațiuni de rentabilitate, marea industrie nu stimulează investițiile în scopuri științifice decît în măsura în care i se asigură profituri imediate. Documentul publicat la Tokyo insistă de asemenea asupra faptului că în ciuda succeselor

remarcabile ale industriei japoneze, importurile tehnologice înghit sume uriașe. Între timp firmele străine, mai ales cele americane, condiționează livrările lor de brevete și licențe, cu un schimb pe bază de troc, obligînd Japonia să exporte multe din propriile ei secrete de fabricație, ceea ce nu face decît să agraveze criza care a determinat apariția «Cărții albe».

Dic. BABOIAN

ÎN CĂUTAREA UNOR „NOI FORMULE“

Însărcinat să efectueze «un turneu de lucru și nu de vizite protocolare», Nelson Rockefeller — considerat drept expert în problemele latino-americane poate și datorită intereselor importante pe care le are aici familia sa — urma să-și înceapă periplul prin aceste țări în aprilie, dar în primele zile ale respectivei luni a fost

fixată o nouă dată — 11 mai. Unii observatori consideră că aminarea a intervenit în așteptarea unui deznodămînt al conflictului dintre guvernul peruvian și «International Petroleum Co». Cert este însă că acest conflict care, prin intervenția

(Continuare în pag. 30)

TOKYO — HANDICAPUL ALARMANT

«Cartea albă», publicată recent de Biroul guvernamental japonez pentru știință și tehnologie, a produs în cercurile conicitoare ale economiei nipone efectul lui adevărat semnal de alarmă. Rareori un document oficial a stîrnit asemenea senzație ca acest volum cuprinzător ire denunță — cu totul neașteptat și intențios — pericolul rămîinerii în urmă Japoniei în domeniul atât de vital astăzi dezvoltării cercetării științifice.

Cu cifre concrete, cu date statistice comparative «Cartea albă» prezintă o stare e lucruri ce contrastează izbitor cu asensiunea spectaculoasă a Japoniei pe sichiierul industriei și tehnicii contemporane. Deși în prezent Japonia deține — upă toate datele — locul întii în materie e radio și locul doi în industria de automobile, deși această țară este cunoscută rept cea mai mare producătoare în domeniul construcțiilor navale, industriei de parataj fotografic și echipamentului electronic, perspectivele dezvoltării viitoare înt umbrite de o seamă de carențe grave, xistente atât în cercetarea științifică propriu-zisă, cît și în elaborarea și omologarea nor invenții și inovații în domeniul esenale ca energia nucleară, mașinile cibernetice complexe, aviație și materialele intetice.

Autorii «Cărții albe» insistă asupra faptului că Japonia se află încă «în mare întîrziere» față de Statele Unite și Europa în ce privește invențiile și brevetele. Lucrul este considerat cu atât mai grav cu cît în ultimii ani economia niponă este asaltată de presiuni tot mai mari din afară, tînzînd să oblige Japonia să-și deschidă porțile în fața concurenței și investițiilor străine.

Denunțînd pericolul, «Cartea albă» consideră că investițiile de stat și particulare în domeniul cercetării științifice, deși au crescut de șase ori față de cele de acum cîțiva ani (peste 170 milioane de dolari), nu sînt nici pe departe suficiente. Dovadă faptul că procentul acestor investiții în raport cu produsul național brut (1,8 la sută în 1967) este față de cel din S.U.A. (3,6 la sută) considerabil mai mic. De unde și handicapul care, dacă nu este înlăturat la timp, ar putea să devină fatal.

Un recent raport întocmit de O.C.D.E. constituie și el o sursă de neliniște pentru reprezentanții industriei și mării finanțe japoneze: în ultimii 25 de ani, numai cinci din cele 139 inovații tehnice omologate pe plan mondial au fost de proveniență niponă. Handicapul este datorat, potrivit «Cărții albe», mai multor cauze. Lipsește

ARHIVĂ-FOTO

OCEANUL ÎNVINS

Mai încă trufașul ocean a fost învins de cutezanța marinarilor care l-au străbătut în toate sensurile, cu nave primitive, cu corăbii și cu vapoarele moderne de mai târziu. Apoi a venit rîndul aviației.

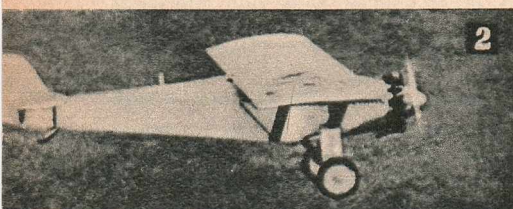
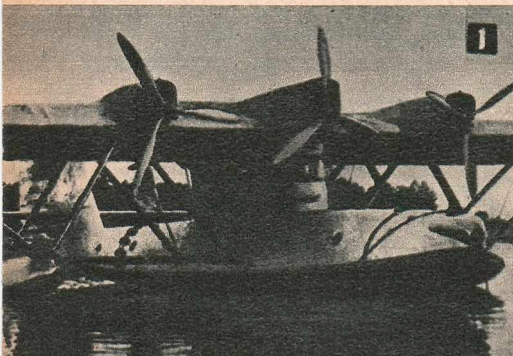
16 mai 1919: un hidroavion (foto 1) condus de americanul Read sosește la Lisabona, după un zbor cu escale început de pe continentul american: este prima traversare a Atlanticului, pe calea aerului.

21 mai 1927: a treisprezecea traversare — din peste o sută de încercări. Un monoplan (foto 2), avînd la bord pe «nebulul zburător» al timpului — Charles Lindbergh — face distanța New York — Paris (6 300 de km) în 33 de ore, fără nici o escală. Media orară — 187 de km. Pe aeroportul din capitala Franței tinerarul aviator este așteptat de 150 000 de entuziaști. Reușita raidului consemnează cel mai important episod din istoria aviației.

21 mai 1932: prima femeie din lume care traversează Atlanticul — singură la bordul unui avion — Amelia Earhardt (foto 3).

29 mai 1936: prima traversare New York — Londra și înapoi, fără nici o escală. Durata zborului — 40 de ore. Echipajul: americanii Lambie și Merrill (primul este de origine română).

Ion MUNTEANU

(Urmare din pag. 29)

Departamentul de stat în sprijinul companiei petroliere citate, s-a extins la relațiile dintre cele două state, a evidențiat cu acuitate necesitatea unei noi orientări în politica latino-americană a S.U.A. Iar faptul că Statele Unite au evitat să pună în aplicare, la 9 aprilie, sancțiunile preconizate de așa-numitul «amendament Hickenlooper», demonstrează că înseși oficialitățile americane sînt conștiente de ceea ce presa internațională caracterizează drept «deteriorarea generală a relațiilor dintre Washington și majoritatea națiunilor Americii Latine» (Le Monde) și n-au dorit să întindă coarda la maximum, cum ar fi procedat probabil în alte condiții. Căci sprijinul larg acordat Perului de către vecinii acestuia nu-și relevă importanța numai sub aspectul litigiului financiar dintre statul peruvian și compania «I.P.C.» ci, mai ales, prin aceea că, mai mult ca oricînd pînă acum în această zonă, se vedește existența unei poziții de apărare a intereselor naționale — ceea ce a și determinat acea parte a presei americane ce oglindește interesele oligarhiei financiare să vorbească despre apariția unui «naționalism exacerbât» în rîndul țărilor latino-americane.

Fenomenul este însă la urma-urmei chiar rodul politicii americane. Datorită în bună măsură tocmai intereselor în această zonă ale marilor monopoluri nord-americane (investiții — peste 10 miliarde dolari, profituri anuale — 11,8%) economia multor țări latino-americane — cum sublinia ziarul chilian «Mercurio» — continuă să cunoască o dezvoltare unilaterală, materiile prime ocupînd un loc dominant în exporturile acestor state (în 1967 de pildă petrolul a constituit 93% din exporturile Venezuelei, cositorul — 73% din exporturile Boliviei, cafeaua — 68% din exporturile Columbiei etc.). Situație care nu putea să nu se răsfrîngă pe plan economico-social; recent prezentatul Raport anual al Băncii Interamericane de dezvoltare, atrăgînd atenția asupra nivelului scăzut de dezvoltare economică al țărilor din regiune, menționează că șomajul atinge, pe ansamblul Americii Latine, 30% din totalul forței de muncă — situația cea mai

Arestat sub acuzația de a fi încălcat o ordonanță a municipalității din Charleston (Carolina de sud) ce interzice instalarea pichetelor de demonstrații în fața instituțiilor publice, pastorul de culoare Ralph Abernathy, succesorul lui Martin Luther King la conducerea uneia din mișcările antisegregaționiste din S.U.A., a fost eliberat pe cauțiune după o săptămînă de detențiune.

gravă înregistrîndu-se în special în zonele agricole — iar nivelul de viață este foarte scăzut (numai 5 țări din 24 îndeplinind standardul minim de hrană pe cap de locuitor, stabilit de F.A.O., în timp ce mortalitatea infantilă reprezintă 66 la mie). Cît privește «Alianța pentru progres» lansată cu surle și trîmbițe în urmă cu 8 ani la Punta del Este ca «remediu» al inapoierei latino-americane, aceasta s-a soldat cu un fiasco total (din cele 20 miliarde dolari preconizate a fi acordate ca ajutor de redresare timp de 10 ani, de-a lungul primilor 7 ani n-au fost vărsate decît 12% din aceste fonduri iar pentru 1968 sînt prevăzute doar 300 milioane dolari). Situație recunoscută cu francheță de însuși președintele Nixon, în cuvîntarea rostită cu ocazia aniversării a 21 de ani de la crearea Organizației Statelor Americane. Prilej pe care președintele l-a folosit pentru a chema la găsirea unor «noi formule de cooperare, cele mai bune soluții pentru problemele pe care noi toți le înfruntăm în această emisferă». Ţel pe care, se afirmă, îl urmărește și «misiunea Rockefeller», care de altfel este menită nu numai să prezinte un raport președintelui Nixon ci să și «pregătească terenul» în vederea unui turneu pe care intenționează să-l întreprindă șeful administrației americane.

I. CIOARĂ

BELGRAD „TREPCEA“ DUPĂ PATRU DEGENII

— corespondență specială
de la N. PLOPEANU —

Combinatul industrial «Trepcea» din Kosovo furnizează unui număr de peste 800 de întreprinderi din Iugoslavia plumb, zinc, acid sulfuric, acumulare, îngrășăminte chimice, aur, argint, cadmiu, bismut, pirită etc.

Cu prilejul jubileului de 40 de ani al combinatului, l-am rugat pe directorul

general, ing. Ceaslav Jivković, să ne vorbească despre istoricul întreprinderii care o conduce.

— În 1926 — ne-a spus dînsul — în locul numit Stari Trg au fost descoperite minereuri de plumb și zinc. Exploatarea început doi ani mai târziu, cînd s-a format compania «Trepcea Mines Ltd.», cu capital britanic. Caracteristic pentru perioada pînă în 1945 este faptul că cea mai mare parte a minereurilor erau exportate stare brută. Principala atenție era acordată extracției.

Cînd după cel de-al doilea război mondial minele au fost naționalizate de puterea populară, foștii stăpîni voiau să acrediteze ideea că rezervele de minereuri «sînt aproape epuizate». Lucrurile păreau veni să confirme această teză, deoarece vechile mine își trăiau ultimele zile. Au început însă noi prospectări pe suprafețe întinse demonstrînd netemeinicia acestor «teorii». Potrivit datelor existente și subliniate de directorul general Ceaslav Jivković rezervele de minereuri de plumb și zinc în provincia Kosovo vor putea satisface necesitățile producției pe o perioadă peste 40 de ani.

În ultimele două decenii, combinația «Trepcea» a trecut prin cîteva faze de reconstrucție și dezvoltare, urmîndu-și în special valorificarea superioară a minereurilor existente. «Deși — după cum ne spunea directorul general — în ultimii ani am obținut rezultate însemnate — această cale, sîntem încă departe de a atinge nivelul dorit. La sfîrșitul anului 1967 au intrat în funcțiune trei unități importante: fabrica de electroliză a zincului, fabrica de acumulatori și topitoria de plumb. În prezent, combinatul are 17 secții și 82 unități de muncă, cu un colectiv de peste 10 500 muncitori, tehnicieni și ingineri.

Fabrica de electroliză a produs anul trecut 45 000 tone zinc electrolitic, 70 000 tone acid sulfuric și 100 tone cadmiu. În prima fază, fabrica de acumulatori produce 6 000 tone piese pe an, urmîndu-și o dată cu lărgirea capacității producției să crească cu încă 2 000 tone anual. Noi topitoria a dat 130 000 tone plumb, adică de două ori mai mult decît dădeau furnurile primitive din trecut. Numai prin intrarea în funcțiune a acestor obiective produsul net a crescut cu aproape 50%, iar exportul a depășit 35 milioane dolari.

Cercetările geologice oferă mereu noi surprize. În afară de rezerve de plumb și zinc s-a descoperit minereuri de crom, magnezită, cărbune și bauxită. În regiunile Goleș și Drenița cercetătorii au stabilit existența unor mari rezerve de nichel apreciate la 7 milioane tone; ele se găsesc la o adîncime de pînă la doi metri, permînd deci exploatarea «la zi». În regiune situată între Peci, Istok și Kлина, geologii întreprinderii «Naftagas» au dat peste petrol. Este încă prea devreme să se aprecieze importanța acestor zăcăminturi dar cercetătorii sînt optimiști.

CRONICA DE TREI SECADE

SFATURI

În cartea sa «Cum să evităm bolile de inimă», medicul britanic Alexander Wingfield sfătuiește fără ocol soțiile să nu mai fie drăguțe, gentile, tandre și omenoase cu soții lor: «N-are rost. Îl puteți omori. Îl puteți omori tocmai prin gentilețea d-voastră...» — și, ca exemple de severitate, asprime și intoleranță, absolut necesare pentru a asigura viața lungă a tovarășului de muncă și de luptă, doctorul indică: «nici o înțelegere față de fumător!» (e clar, nu trebuie să fii doctor ca să începi cu asta!); «nu-i mai serviți aperitivele acelea delicioase care îngrășă cît zece sosuri!»

(într-adevăr, cu asta ni s-ar minca sufletul!); «dați-i de lucru prin casă, nu-l menajați, asta-l va menține în formă!» (și aici se pare că doctorul a nimerit-o...); și, în sfîrșit: «nu vă mai conduceți soțul la gară!» Aici, deodată, doctorul devine de neînțeles. Dacă el socotește severă o asemenea măsură, atunci specialistul în cord nu cunoaște sufletul bărbaților. Să nu ne mai conducă la gară — vedem noi cine se va îmbolnăvi de inimă!

MELODRAMA LA CAI

Noi dormeam, în calitatea noastră minunată de bipezi, noi dormeam adînc și Roc Wilkes se întorcea din Italia împreună cu Tidalium Pelo. Noi sforăiam și cele două patrupeze ajungeau cu trenul la gara din Bercy. Noi ne întorceam pe partea ailaltă și cei doi trăpași erau de

barcați din vagon în autobuzul special al hergheliei din Grosbois. Noi intram în dulcele somn al dimineții și în autobuz Roc Wilkes își dădea duhul, sfîrșit de oboseală, după o călătorie de 60 de ore în loc de 12 — dintr-o eroare a căilor ferate. Știa că moare? Mai avea ceva de spus Vreun mesaj către omenirea cailor, vreun vorbă înțeleaptă pentru a fi trecut în Larousse-ul cailor? Sau doar un blester din adîncul sufletului de trăpaș la adresă acarilor care le-au rățâcit vagonul timp de 2 zile? Și cum arată moartea unui cal lingă alt cal, noaptea, într-un autobuz și ce a făcut Tidalium Velo cînd l-a văzut pe Roc Wilkes mort?

Habar n-am — noi, bipezi, n-avem nimic comun cu patrupezele. Noi ne-am urca dimineața în tramvaie și troleibuze și ne-am dus la muncă. Restul e melodramă.

Radu COSAȘU

carte

● Eminentului profesor și om de cultură, interpretului avizat și excelentului traducător al unor fundamentale scrieri din opera lui Hegel, lui D.D. Roșca i-a reapărut la Editura științifică cartea **Existența tragică**, tipărită pentru prima oară în 1934. În ciuda titlului, lucrarea e, după chiar mărturisirea autorului, «o pledoarie optimistă în favoarea puterilor creatoare de cultură ale omului». Cartea — de un incontestabil umanism — conține demonstrații și azi valabile, efectuate, cum spune D.D. Roșca «de pe pozițiile cele mai înaintate ale filozofiei nemarxiste a timpului», dar, adăugăm noi, poziții niciodată antimarxiste. Pentru subtilitatea unor interpretări, cit și pentru că fiecare pagină a ei mărturisește umanismul cărturarului însulețit și nu uscat de erudiție, **Existența tragică** se citește și în ora de față cu interes și profit.

● Cartea **Bănuirile oceanelor și alte poeme** închide între copertele ei o reprezentativă culegere din creația poetică a lui Virgil Teodorescu desfășurată de-a lungul a peste treizeci și cinci de ani. Culegerea reconstituie biografia lirică, mai mult, ne ajută oarecum să pătrundem în chiar laboratorul de creație al unui poet, în opera căruia adoptarea unor îndrăznețe și insolite mijloace de expresie nu exclude, ci face și mai revelatoare prezența ideii (Editura pentru Literatură).

● **Juliette în țara bărbaiților**, romanul lui Jean Giraudoux (1882-1944), care, simplificat, am putea spune că e romanul unei curiozități ce va mina pe o logodnică să porceadă, înainte de a se mărita, la cunoașterea evenimentelor bărbaiți, sau «posibilităților» (R.M. Albers) cu care ea s-ar fi putut căsători. Atmosfera specifică prozei lui Giraudoux, subtila ei poezie, umorul și structura ei «ironică» sint admirabil reasezate în traducerea lui Alexandru Baciu-Marian Poda semnează câteva lămuritoare pagini prețatoarea (Editura tineretului).

● În Editura politică o carte necesară pentru cunoașterea unor momente importante din istoria contemporană. Italia lui Mussolini de Max Gallo, în care ni se relatează alert și cu exactitate documentară istoricul fascismului italian.

● Presa literară ne aduce vestea împlinirii vârstei de 65 de ani de către compatriotul nostru, trăitor de mulți ani în străinătate, Mihail Steriade, care, în afară de o frumoasă creație poetică proprie, a mai dus și o pasionată și continuă activitate de cunoaștere a literaturii noastre peste hotare.

● Paul Ochialbi și Petre Henț sint autorii unor documentate pagini din boxul românesc. Apariția acestei cărți își subliniază oportunitatea și prin apropiatele campionate europene de box de la București. Dar cartea, deși are «bunul de tipar» încă din luna martie, nu știm prin ce «miracole» birocratice nu se află în librării (Edit. C.N.E.F.S.).

cinema

● **Crăciun cu Elisabeta**. Karel Kachyna, autorul filmelor «Zidul înalt», «Căruță pentru Viena», «Trăiască Republica», cineastul cu care mergi la sigur când e vorba de deplin acord al sensibilității cu luciditatea, este prezent pe ecranele noastre cu o vibrantă poveste în care tot ceea ce ar putea să apară drept o banală complicitate afectivă între două ființe, capătă înțelesuri noi. Interpreți

Anna Prucnal

Vlado Müller («Acuzatul»), Pavla Harnikosa, Jiri Hasil, Vaclav Kankovsky. Colaborator al scenariului — scriitorul Jan Prochazka, mina dreaptă a lui Kachyna.

● **Apele primăverii**. Ecranizare mai mult decât meritorie, atita timp cit izbuște să ne comunice demnitatea și discreția specifice romanticilor ruși (în cazul de față Turgheniev) care niciodată nu s-au bătut cu pumnii în piept pentru a ne convinge de sentimentele lor. Regia — Vaclav Krsko (R.S.C.). În distribuție: Vit Olmer, Alzbeta Strakulova, Kveta Fialova.

● **Numai o singură viață**. Coproducție U.R.S.S.-Norvegia. Existența exemplară a lui Nansen transpusă într-un film serios și pe alocuri atins de didacticism. Regia, Serghei Mikaelian. Interpreți: Knut Viegent, Rolf Sand, Ioachim Kalmeer.

● **Ceasul căpitanului Enrico**. Jocuri de copii destinate școlărilor. Pentru cei mari rămân, eventual, imaginile frumoase ale Rigăi. O producție a studiourilor din Riga.

● Mari cineaste pe ecranele noastre: **Antonioni** («Aventura», «Eclipse»), **Howard Hawks** («Rio Bravo»), **Francesco Rosi** («Cu miinile pe oraș»), **Vojtech Jasný** («Pipetele»).

● **Reluări binevenite**: **Tarcul** de Armand Gatti, cu Robert Hirsch, **Soare și umbră** de Raghel Vilceanov, cu Anna Prucnal.

● **Premiul Jean Vigo** pe anul 1969 a fost decernat lui Maurice Pialat pentru filmul său «Copilăria goală».

● **Serge Reggiani**, actorul care în ultima vreme a răscolit lumea cu cîntecele sale, intenționează să facă și regie. După propria sa mărturisire are de gând să realizeze un film inspirat de șansoneta sa «Femeia care nu mai are douăzeci de ani», și va fi un imn închinat permanenței gesturilor cotidiene ale unui copil între 18 și 40 de ani. Am zis bine un copil, căci îmbătrînind mai puțin repede decât noi, femeile își păstrează toată viața gesturile copilăriei sau cel puțin ceva din comportamentul primei lor tinereți.

disc

● **Denise Constantinescu**, o voce frumoasă (ceea ce s-a putut constata din interpretarea șlagărului lui N. Kirulescu «Spune-mi») a imprimat recent alte patru melodii ale aceluiași compozitor: «Violete pentru fete», «Zi după zi», «Ramura părăsită» și «Fîr de fum». Acompaniază orchestra de estradă a Radioteleviziunii și orchestra Electrecord (EDC-10.050).

● **Emil Gavriș**, a cărui voce încântă de peste douăzeci de ani pe iubitorii de muzică populară, al cărui farmec interpretativ ocupă de multe ori un loc de seamă în emisiunile televiziunii, ne dăruie iarăși un disc pe care putem asculta: «Dragostea e fără leac», «De ce joc aș mai juca», «Îo-s oșanu» și «Cateră din lemn de munte». Acompaniază orchestra lui Nicu Stănescu (EPC-10.047).

● **Răcz Béla**, solist de muzică populară maghiară, foarte cunoscut de la radio, imprimă cu acompaniamentul orchestrei Varga Lajos cinci excelente cîntece din repertoriul său: «Mi-ai luat cîntecul de pe buze», «Și eu am crezut odată», «Părul mătăsoș», «Joi seară», «Ce mult este de atunci». Ce interesant ar fi dacă pe mapa discului, mai ales cînd nu putem înțelege textul — cum este în cazul de față — s-ar da și traducerea vreunui din cîntecele interpretate! (EPC-10.049).

muzică

● Rubrica de față care, în mod obișnuit, consemnează evenimentul săptămîinii, de data aceasta înregistrează evenimentul muzical al stagiunii: prezența la București a lui **Ionel Perlea**. În prima sa apariție la pupitrul Filarmonicii «George Enescu», ilustrat artist va interpreta piese de largă popularitate ale marilor repertoriu: Simfonia I de Brahms, Preludiul la «După-amiaza unui faun» de Claude Debussy, poemul «Till Eulenspiegel» de Richard Strauss și Rapsodia I de George Enescu (10 mai, sala Palatului).

● **Iată și programul concertului** (cu același caracter de largă accesibilitate) pe care maestrul îl dirijează la pupitrul orchestrei simfonice a Radioteleviziunii: ouvertura la opera «Oberon» de Karl Maria von Weber, Omagiu lui George Enescu de Theodor Grigoriu, Preludiul și Moartea Isoldei din opera «Tristan și Isolde» de Richard Wagner, Simfonia I de George Enescu (15 mai).

Ionel Perlea

● Dintre manifestările muzicii de cameră, notăm un concert de sonate oferit de pianista **Sofia Cosma** și violoncelistul **Alfons Capitanovici**. În program: Richard Strauss, Felix Mendelssohn-Bartholdy și Grieg (12 mai, sala mică a Palatului).

● **Tenorul Valentin Teodorian**, acompaniat la pian de **Lisette Gheorghiu**, se prezintă în fața publicului bucureștean într-un recital cu piese de Hugo Wolff, Claude Debussy, Dinu Lipatti, Mihail Jora, Tudor Ciortea (11 mai, sala mică a Palatului).

plastică

● **Gabriel Popescu (1866-1937)**. După Aman, cel care a dat gravurii românești noi și importante impulsuri nu numai ca practician, dar și ca mentor a fost Gabriel Popescu. Cîteva generații au învățat sub îndrumarea lui clasicul meșteșug al gravurii pe metal. Porcini de la tradițiile școlii franceze, artistul — a cărui operă nu e prea întinsă — va crea de-a lungul timpului portrete de adevărată virtuozitate tehnică, dar mai ales va excela în gravura de interpretare după picturi și sculpturi celebre («Lupta de la Anghiaro» desenată de Rubens după Leonardo da Vinci, «Dansul» după I.B. Carpeaux, «Sibila Delphica» după Michelangelo etc.). Expoziția retrospectivă organizată de Muzeul de artă cuprinde o selecție de 62 de gravuri și desene, un omagiu adus unui artist modest, astăzi aproape uitat, dar valoros gravor.

● **Vintilă Făcăianu** — xilografurii. Din danțele de lumină și umbră care nu sint străine, după cum observă și prefațatorul expoziției, de rigorile și geometrismul op-artului, bine asimilat și decantat, V. Făcăianu (n. 1936) creează scene dintr-un oraș imaginar baroc («Promenadă» etc.) sau peisaje coplesite și tiranizate de sisteme tehnologice, decantate pînă la simbol («Oraș industrial» etc.). Excelente cele cîteva «figuri» de-o înaltă mișcare cum sint «Taur» și «Zborn» (Galeriile de artă, Calea Victoriei 132).

● 165 de ani (1106-271 e.n.) Ulpiu Traiana a fost metropola Daciei Romane. Timp de cîteva decenii, săpăturile arheologilor au scos la lumină nenumărate vestigii, monumente epigrafice și sculpturale, obiecte ceramice și metalice etc., toate adunate în cele șapte săli ale muzeului care a luat ființă în 1924. **Muzeul arheologic Sarmizegetusa** este nu numai un ghid practic necesar turiștilor ci și un mic și util compendiu de istorie, mitologie și artă (Editura Meridiane).

● A apărut volumul IV de Studii muzeale editat de Muzeul de artă al R.S.R. Un număr bogat ilustrat, care atrage atenția nu numai specialiștilor dar și amatorilor de artă prin articolele despre peisajul în opera lui Dărăscu (Paula Constantinescu), grafica social-politică a lui Fr. Sîrto (Petre Oprea), «Un tablou necunoscut de Șt. Luchian» de Georgeta Peleanu etc., etc.

● **Monumente medievale din Tr. Severin** de M. Davidescu, o documentată (poate prea tehnică) descriere a monumentelor aflate în orașul dunărean, indispensabilă oricărui turist care vrea să intre în secretele istorice ale Severinului (Editura Meridiane).

teatru

● **Ploaie de primăvară...** ploaie de piese originale. Recordul îl deține Paul Everac cu al său **Balet electronic** (dramaturgul consecvent unei «arte poetice» e din nou propriul său regizor), la Teatrul de stat din Timișoara, și **Cine ești tu?** la Teatrul Național din București. Ion Băieșu inaugurează cu lertarea sa studioul experimental al Teatrului Național din Iași (regia, Saul Taișler — în distribuție Violeta Popescu, C. Dinulescu, Adrian Tuca), iar Sergiu Fărcășan dă **Levitura** pe scena Teatrului maghiar din Timișoara (regia, Eugen Mercus). Ecaterina Oproiu se află pe așful Teatrului de stat din Sibiu cu **Nu sint Turnul Eiffel**. **Don Quijote** — adaptarea foarte didactic-dramatică a lui Mihail Sorbul, povestește subiectul celebrului roman al lui Cervantes pe scena Teatrului Nottara, aplectat în ultima vreme spre spectacolul școlar. Actorul Al. Ciprian aduce în scenă personajele romanului — într-o frescă argumentată cu dansuri și cîntece, inegală, cu o numeroasă și eclectică distribuție actoricească. Se reține masca grav-grotescă decupată pară din ilustrațiile lui Doré — a lui Aurel Rogalski.

● **Pină** la comemorarea critică, notăm performanța regizorului D. Esrig la Teatrul de stat din Constanța: primul «serial de spectacol». Două seri consecutive spectatori sint chemați să urmărească un spectacol cu «va urma» — **Vilegiatură** de Carlo Goldoni. Sint condensate sub acest titlu piesele: «Patima pentru vilegiatură», «Împlîrările vilegiaturii» și «Întorcerea din vilegiatură». Joacă Dan Herdan, Ileana Ploscaru, C. Guțu, Anca Neculce-Maximilian, Jean Constantin, Agatha Nicolau. Scenografia: Popescu-Udrîște.

● **Ne vizitează Capitala** unul din bunele colective de teatru de păpuși din R.P. Bulgaria — teatrul din Russe cu piesa **Merele de aur**.

● **Ansamblul «Perinița»** năzuiește și izbuște să depășească sfera unor simple concerte — înscenind adevărate spectacole de folclor — cum s-a întimplat cu **Perinița** mea în regia lui Bițu Fălcineanu (care a fructificat valențele teatrale ale reprezentăției), coregrafia lui Petre Bodeuș, Eugenia Popescu-Județ, scenografia lui Puiu Ganea și cu concursul interpreților Irina Loghin, Ștefania Stere, Eugenia Ticu, Aurel Ioniță, Dumitru Iliescu, Tudor Heica.

Irina Răchițeanu

televiziune

Cu ce ne îmbie micul ecran în cele șapte zile următoare? În primul rînd cu transmisia unui remarcabil concert pe așful căruia stă numele lui Ionel Perlea. Apoi cu teatrul «clasic», cu cîteva titluri de filme fără dubii în ce privește calitatea, cu o dezbateră pe marginea unei aprinse probleme de actualitate. Cu ce nu ne îmbie bunul nostru prieten televizorul? Ați ghicit: cu muzica ușoară și, în general, cu emisiunile destinate divertismentului, destinerii...

DUMINICĂ 11 MAI. Duminică sportivă, profilată pe sportul eleganței: meciul de tenis (Cupa Davis) România — R.A.U. (14.00) ● Film cu trei stele. Frederic March nise pare interpretul ideal pentru tema anunțată de

Ștefania Răeș

chiar titlul filmului «Dragoste tirzie». Pe cine iubeste, tirziu, Frederic March? Pe Kim Novak (20.00) ● Se inaugurează ciclul de emisiuni **Din amintirile unui gramofon** (titlul spune tot) cu evocarea lui Nicu Leonard. Bunicețor, călcați-vă batisțele! (21.35).

LUNI 12 MAI. Corul Filarmonicii dirijat de V. Pântea ne oferă 15 minute de muzică corală românească (18.45) ● **Romanul foileton** «Lunga vară fierbinte» a debutat promițător, deși autorii scenariului bat cu totul alte căi decât cele ale lui William Faulkner (20.00) ● **Steaua fără nume** sau muzică ușoară cu aventuri (21.05).

MARTI 13 MAI. O piesă clasică, într-o distribuție devenită tot clasică: «O scrisoare pierdută» — spectacol transmis de la Teatrul Național din București (20.00).

MERCURI 14 MAI. Artiștii amatori din toată țara, în frigurile pregătirii pentru cel de-al IX-lea concurs al lor. Vom urmări cîteva aspecte din faza județeană a concursului (19.30) ● **Telecinemateca** prezintă unul din filmele care au lansat mult discutatul neorealism italian. Lăsînd la o parte discuțiile, filmul e indiscutabil bun: «Hoji de biciclete» (20.00) ● **Itinerar european**: Dan Hăuică pornește cu Michel Butor pe urmele moștenirii literare a lui Victor Hugo (22.05).

JOI 15 MAI. Ștefania Răeș, maestră a cîntului moldovean (18.45) ● **Cronica ideilor** consideră că despre «mass media», problemă centrală a vieții spirituale contemporane, mai sint de spus multe lucruri. Drept care a organizat discuția cu titlul «Mijloace de comunicații de masă în societatea contemporană» (19.25) ● **Concertul** extraordinar al orchestrei RTV (vezi programul la rubrica «Muzică») dirijat de Ionel Perlea (20.00).

VINERI 16 MAI. Televiziunea programează, sub titlul latinesc «Mysterium cosmologicum», o informare sintetică despre astronomia modernă (19.30) ● O acțiță mare. Ilda Kaminska într-un film tulburător «Magaziul de pe strada Mare» (20.00).

SÎMBĂTĂ 17 MAI. Theodor Zavidoc, ne întrecut interpret al cîntecului lăutăresc, avocat într-o emisiune din care, nădărdum, pitorescul nu va fi absent (21.20) ● Din nou în lumea tenebrilor și a suspense-ului — «O oră cu Alfred Hitchcock» (21.35) ● **Vreți să ne întîlnim sîmbătă seara?** (III) Prea mare risca de autentice forțe artistice în raport cu rezultatele ultrareabile (22.40).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru Concursul nr. 19, etapa din 11 mai 1969

I. Bologna-Palermo	1
II. Cagliari-Sampdoria	1
III. Juventus-Fiorentina	x
IV. Pisa-Lanerossi	x
V. Roma-Atalanta	1
VI. Varese-Torino	1
VII. Verona-Inter	1
VIII. Dunărea Giurgiu-Progresul Br.	1
IX. Metrom-Metalul Buc.	1
X. Oțelul Galați-Gloria Birlad	1
XI. A.S. Cugir-Chimia Rm. V.	1
XII. C.S.M. Sibiu-Olimpia	x
XIII. Ind. Sîrmei-Electroputere	2

FLACĂRA-ALBUM

Actrița americană Kim Novak, cunoscută din filmele «Robii» și «Picnic» (acesta din urmă a fost programat doar pe micul ecran).